

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**NECİP FAZIL'A GÖRE EDEBİYAT VE DEVLET BAĞLAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan
Mustafa ÇELİK**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet ÖNAL**

Ankara- 2013

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**NECİP FAZIL'A GÖRE EDEBİYAT VE DEVLET BAĞLAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan
Mustafa ÇELİK**

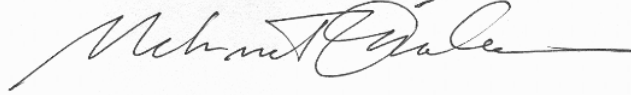
**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet ÖNAL**

Ankara- 2013

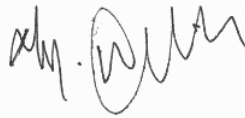
ONAY

Mustafa elik tarafından hazırlanan NECİP FAZİL'A GÖRE EDEBİYAT VE DEVLET BAĞLAMI başlıklı bu çalışma 14 Aralık 2013 tarihinde yapılan savunma sonucunda (oybirliği-oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yeni Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalında master tezi olarak kabul edilmiştir.

{ Doç.Dr. Mehmet ÖNAL } BAŞKAN

{ Doç.Dr. İbrahim DİLEK }

{ Doç.Dr. Ayfer YILMAZ }

ÖN SÖZ

Türk edebiyatı ve düşünce tarihinde gerek yaşadığı dönemde gerekse kendisinden sonra gelenler üzerinde derin izler bırakan büyük sanatçılarımız vardır. Onlar, bilgi ve birikimlerini kendilerinde saklamayıp paylaşmayı tercih ettikleri için, eserleriyle birçok güzelliğin meydana gelmesine katkı sağlamışlardır.

Necip Fazıl Kısakürek yaşadığı 79 yılda verdiği eserlerle toplumun sıkıntı ve dertlerini gür ve cesurca dile getirmiştir. Şiir, roman, tiyatro alanlarındaki eserleri, konferansları ve Büyük Doğu adını verdiği davasından bir ömür boyu vazgeçmemesi nedeniyle tez çalışmamıza konu olmuştur.

Herkesi ilgilendiren her konuda yazı yazmış olan Necip Fazıl'ın edebiyat ile devleti nasıl bağdaştırdığını tespit etmek için bu konu seçilmiştir.

Gazete ve dergilerde müstear isimlerle yazdığı ve hâlen derlemecilerin tasnifine muhtaç olan birçok çalışmasıyla eser sayısı sürekli artan Necip Fazıl'ın tespit edilmiş ve yayınlanmış 96 eseri vardır.

Yaklaşık 8 asır İslamiyet'in bayraktarlığını yapan Türklerin Kanunî devrinden itibaren duraklama dönemine girmesine, Avrupa'nın bizim aleyhimize fakat kendi lehine gerçekleştirdiği Rönesans'tan sonra Batı ile aramızda açılan mesafeyi kapatmak için Batılaşma hareketlerine rağmen Osmanlı Devleti'nin kan kaybı sürmüştü ve yıkılması mukadder olmuştur.

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti selameti ve bekâsı için sanatçılara ihtiyaç duyduğundan o dönem incelenmeye çok muhtaçtır. Hem hafızası hem de güçlü kalemi bir dâvâ adamı olan Necip Fazıl, sisteme muhalefeti nedeniyle yok sayılmasına, yıllarca hapis yatmasına rağmen eserleriyle hâlâ yaşamaktadır.

Rusya'da gerçekleşen komünist rejim sistemini tüm dünyaya ihraç etme amacındadır. Türkiye'de komünizm tehlikesine karşı savaşanların başında gelen Necip Fazıl, fikir bazında gerçekleştireceği İslâm inkılâbı ile

Türkiye’den başlamak üzere dünya nizamının düzelmesi için edebiyatı bir araç olarak görmüştür.

Çalışmamız Ön söz, Giriş, Birinci Bölüm, İkinci Bölüm, Sonuç, Kaynakça ile Özetten oluşmaktadır. Giriş bölümünde Necip Fazıl’ın devlet ve edebiyat bağlamını nasıl kurduğunu anlamamıza yardımcı olacak sanat, devlet ve edebiyat gibi terimlerin sözlük anlamları, bazı edebiyatçılara ve Necip Fazıl’a göre ne ifade ettikleri hususu incelendi. Birinci bölümde Necip Fazıl’ın yıllara göre hayatı kronolojik olarak değerlendirildi. Sanatı, birikim kaynakları ile eserleri ve tesirleri kısaca ele alındı.

İkinci bölümde ise Necip Fazıl’ı devlet düşüncesine götüren unsurlar sistematik olarak yorumlandı. Devlet görüşünün merhaleleri ile ideal devlet olarak gördüğü Başyücelik Devleti ayrıntılı olarak ele alındı. Sonuç ve Değerlendirme bölümünde ise Necip Fazıl’ın edebiyatı ve devleti nasıl bağdaştırdığı tespit edildi.

Bu tezin hazırlamasında başta Necip Fazıl’ın eserleri olmak üzere, Necip Fazıl ile ilgili müstakil eserler ve dergilerin Necip Fazıl özel sayıları incelendi. Bunun yanında tezlerde, gazetelerde, dergilerde, kitaplarda ve ansiklopedilerde Necip Fazıl’dan bahsedilen yazılardan istifade edilerek çalışmamızın zenginleştirilmesi ve monotonluktan kurtarılması sağlandı.

İncelenen ana eserler *İdeolocya Örgüsü*, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, *O ve Ben*, ikinci dereceden kaynakların başında *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, *Edebiyat Mahkemeleri* gelmektedir.

Metot, basılı kaynak taraması ekseninde oluşturulan verilerin; fişlerle tasnifi, değerlendirilmesi ve yorumu esas alınarak kurulmuştur.

Bu tezin meydana gelmesinde zaman ve emek mefhumu gözetmeden yardımlarını esirgemeyen eşim Zeynep’e ve Hocam Doç. Dr. Mehmet Önal’a teşekkürü bir borç bilirim.

Mustafa Çelik

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	v
GİRİŞ, NECİP FAZIL KISAKÜREK HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME	1
1. Sanat ve Necip Fazıl	1
2. Devlet ve Necip Fazıl	9
3. Edebiyat ve Necip Fazıl	14
4. Ütopya ve Necip Fazıl	19
BİRİNCİ BÖLÜM: NECİP FAZIL KISAKÜREK'İN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ	
1. Ana Hatları ile Kronolojik Hayatı	57
2. Edebî Şahsiyeti	68
a. Dili	69
b. Üslûbu	82
c. Şiirindeki Âhenk Unsurları	93
d. Eserlerinde Muhtevâ	102
d.1. Şiirlerinde Tema	103
d.2. Tiyatrolarında Tema	117
d.3. Hikâye ve Romanlarında Tema	118
5. Necip Fazıl'ın Birikim Kaynakları	119
6. Necip Fazıl'ın Poetikası	125
7. Necip Fazıl'ın Tesirleri	130
8. Necip Fazıl'ın Eserleri	140
İKİNCİ BÖLÜM: NECİP FAZIL KISAKÜREK'E GÖRE DEVLET	
1. Necip Fazıl'ı Devlet Düşüncesine Götüren Unsurlar	154
2. Necip Fazıl'ın Devlet Görüşünün Merhaleleri	194

3.	Başıyücelik Devleti	203
a.	Başıyücelik Devleti'nin Yapısı ve Özellikleri	203
b.	Yüceler Kurultayı	211
c.	Başıyüce	214
d.	Başıyücelik Hükümeti	226
e.	Yüce Din Dairesi	247
f.	Halk Divanı	249
g.	Başıyücelik Akademyası	250
4.	Başıyücelik'te Genel Görünüm	252
5.	Başıyücelik'te İş ve Ceza Ölçüsü	256
6.	Başıyücelik Emirleri	262
SONUÇ VE TOPLU DEĞERLENDİRME		294
Kaynakça		302
Ekler		318
Türkçe Özet		320
İngilizce Özet		322

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
Ank.	: Ankara
A.Ş.	: Anonim Şirketi
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AP	: Adalet Partisi
BDFK	: Büyük Doğu Fikir Kulübü
C.	: Cilt
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
Çev.	: Çeviren
Doç.	: Doçent
DP	: Demokrat Parti
Dr.	: Doktor
DV Yay.	: Diyanet Vakfı Yayınları
Haz.	: Hazırlayan
IMF	: International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
İst.	: İstanbul
İŞKUR	: İş ve İşçi Bulma Kurumu
Ltd. Şti.	: Limited Şirketi
MÖ	: Milattan Önce
MTTB	: Milli Türk Talebe Birliği
Prof.	: Profesör
S.	: Sayı
s.a.v.	: Sallallahü aleyhi ve sellem
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TİP	: Türkiye İşçi Partisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEV	: Türk Eğitim Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TV	: Televizyon
Vb.	: Ve benzeri
Vd.	: Ve diğerleri
Vs.	: Ve saire
Yay.	: Yayınları
YKY	: Yapı Kredi Yayınları
Yrd.	: Yardımcı

GİRİŞ: NECİP FAZIL KISAKÜREK HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Necip Fazıl Kısakürek'in "Edebiyat ve Devlet Bağlamı"nda incelenmesi, çok farklı kavramların belli bir bakış açısıyla tertip edilmesini ve yorumlanmasını zarûrî kılar. Bu kavramların listesini yapmak bile sayfalar dolusu bilgi gerektirir. Kavramlar listesi bu tezin konu sınırı göz önüne alınarak incelenip seçildiği zaman "sanat", "edebiyat" ve "devlet" kavramları öne çıkar.

"Necip Fazıl'a Göre Edebiyat ve Devlet Bağlamı" ifadesine bir girizgâh olmak üzere; bize yukarıda bahsi geçen sanat, edebiyat ve devlet kavramlarının ontolojik* ve eklektik** terribini yaparak bunların üzerinde çalışmak düşer.

"Sanat", "edebiyat" ve "devlet" kavramlarının terribi, yorumu, tanımları ve Necip Fazıl'a göre bunların ne ifade ettiğı, ne önem arzettiğı tespit edildiğinde her şey yerli yerine oturacaktır.

Bu noktada önce sanatla başlamak gerekecektir.

1- SANAT VE NECİP FAZIL

Toplumun içinden yetişen sanatçılar, verdikleri eserlerin güzelliğıyle topluma örnek olurlar. Medya aracılığıyla rahatlıkla takip edilebilen sanatçılar eserleri kadar yaşantıları ile de topluma örnek olmalıdır.

Sanatın tanımını gerek sözlüklerde gerekse başta sanat ve fikir adamlarımız olmak üzere birçok kalem erbabında bulabilmekteyiz. Bakış açılarına, ihtiyaçlara ve zevklere göre tanımları yapılan sanat, sözlüklerde şöyle anlatılmaktadır:

"Bir duygunun, tasarının, güzelliğın anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık, belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve beğeni ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatım, bir şey yapmada gösterilen ustalık, bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü."¹.

* Ontolojik: Varlık bilimine ait.

** Eklektik: Sıfat.

San'at, bir şeyi ustaca yapabilmek melekesidir. Bu meleke fitrî olsa bile çalışmak ve uğraşmakla ilerletilir².

Sanat, insanın ihtiyaçlarından birinin yapılması konusunda el alışkanlığı kazanmak ile öğrenilen ve yapılan iş, ustalık, hüner³ gibi anlamlara gelir.

Yukarıdaki tanımlarda daha çok kullanılması zarûrî olan ihtiyaçların yapılması öne çıkmaktadır. Günlük hayatımızda sanat tanımındaki tüm çeşitliliği görmekteyiz. Mutfakta kullanılan eşyalar, evimizi donattığımız mobilyalar ve süs eşyaları bir düşünce ve emek sonucu sanatı ve zenaatı ortaya çıkaran tefekkürü somutlaştırır. Hem fikir dünyasının hem de el emeğinin ürünü olan sanat eserleri, sosyal hayatımızda karşılaştığımız ibadethaneler, çeşmeler, anıtlar, köprüler ve mükemmel binalar bizde hayranlık ve sanat zevki uyandırır.

Sadık Tural sanatı şöyle tanımlamaktadır:

“Kullanılan malzemenin şahsî ve özel bir gayretle birleştirilmesi sonucunda muhatabında hoş, güzel, ulvî heyecanlar uyandırarak bedîî zevk ve bedîî tefekküre sebep olan “yapı” (kompozisyon) ların dünyasıdır.(...) Sanat, fonksiyon (işlev) unsurunun geri planda olma ölçüsü oranında, muhatabını çeşitlendirir, zenginleştirir, bir zaman aralığına hapis olmaktan kurtarır.”⁴.

Sanatçıların ürettikleri sanat eserlerinden incelememize girenler edebî eserlerdir.

Sanatçılar edebî eserleri ile maharetlerini en üst seviyede ifade ederler. Okuyucu, elindeki eserin yansıttığı fikir ve heyecanı hissetmekte, akıcı dili sayesinde kendisine konu içerisinde yer bulabilmekte ve sanatçının edebî eserde vermek istediği mesajı alarak konulara kendi yorumunu katabilmektedir.

Güzel sanat etkinliği olan edebiyatın belli misyonları bulunmaktadır.

¹ **Türkçe Sözlük 2 K-Z**, Ank., TDK Yay., TTK Basımevi, 1988, s.1253.

² Tâhir-ül Mevlevî, **Edebiyat Lügatı**, İst., Enderun Kitabevi, 1973, s.130.

³ Şemsettin Sami, **Kâmûs-ı Türkî 3 M-Z**, İst., Karakuşak Basın ve Yayın Ltd.Şti, 1985, s.1144.

⁴ Sadık Tural, **Şahsiyetler ve Eserler**, Ank., Ecdâd Yayın Pazarlama, 1993, s.224.

Sadık Tural sanat ve edebiyatı, sosyolojik ve tarihî yapının billurlaştırılmasından ibaret görür⁵.

Dil, toplumu birbirine bağlayan, toplumla birlikte yaşayıp gelişen, kendini yenileyen canlı bir varlıktır. Yaşayan dil ile üretilen edebî eserler, okuyucularla dengeli bir iletişim köprüsü kuruyor, toplum tarafından açık bir şekilde anlaşılıyorsa nesilden nesile daha kolay aktarılır.

Sanatçıların eserleri muhatabını etkiler, bu etkilenme okuyucunun ufkunu açar. Okuyucu eserin içinde adeta yolculuk yapar.

Orhan Okay'a göre, sanat ideal güzeli arar. Sanat ezeli ve ebedîdir, değişmez, olduğu gibi kalır. Her bakımdan, her yerde ve herkes için güzeldir⁶.

Sanat, her zaman iyiyi ve güzeli aramış, topluma sunduğu bazı eserlerle de güzelliğin zirvesine çıkmıştır. Toplumca kabul edilen sanat eserleri üzerinden asırlar geçmesine rağmen ilk günkü heyecanla okunuyor, yüzlerce yıl önce yapılan tablolara ibretle bakılıyor, camiler hâlâ mimaride geçilemiyorsa ezeli ve ebedî olduğunun en güzel örneğidir.

Sanata ayrı bir tanım getiren Orhan Okay'a göre sanatın dört unsuru vardır. Bunlar özetle şöyledir:

1. Duygu ve düşünce. Bu unsur, eserin manevî unsurudur ve zamana, mekâna ve sanatçının ruh hâline göre şekillenir.
2. Plastik malzeme veya ses-söz. Bu malzeme eserin objektif unsurunu teşkil eder. Sanatkâr duygu ve düşüncesini bu malzemelerle ifade eder.
3. İfade. İfade duygu ve düşüncenin sanatkârane sentezidir. İfadenin mükemmel olması sanatkârın maharetine bağlıdır.
4. Heyecan ve hayranlık uyandıracak şekil. Bu unsur ifadenin vasfıdır ve bizi yeniden sübjektif bir unsura götürür. Sanat eserinin heyecan ve bedîî zevk uyandıracığı insandır⁷.

⁵ Tural, a.g.e., s.143.

⁶ Orhan Okay, **Sanat ve Edebiyat Yazıları**, İst., Dergâh Yay., 1990, s.55.

Ersin Nazif Gündoğan'ın yorumlarından anladığımız kadarıyla Necip Fazıl, orkestra gibi, şiir, müzik, insan, aile, toplum ve devleti kusursuz bir uyum ve düzen içinde görmek ister. O, toplumun ekonomik, siyasal ve kültürel her faaliyetinde eşsiz bir düşünce, eylem birliği içinde olmasını özler. Kültürel ve ekonomik yoksulluğun “sel suyu” gibi her alanı kapladığı toplumda, sanatın binbir renkli çiçeğinin açması mümkün değildir⁸.

Sanat, fertten başlayarak topluma yayılan bir olgudur. Sanatçılar tarafından verilen eserler gelişmiş toplumlarda gerçek değerini bulmakta, her biri ayrı bir değer olan fertlerden devlete iç içe yaşamakta ve gelişmektedir.

Necip Fazıl, sanatında her daim Allah'ı anlatmış ve Allah yolundan ayrılmamış, sanatı ile okuyucusuna her zaman Allah sevgisini anlatmıştır. Bu sevgi ile yetişen toplumların huzur içinde olmasını, fertten başlayan bu huzurun tüm toplumu sarmasını beklemiştir.

Necip Fazıl *İman ve İslâm Atlası* eserinde güzel sanatların farklı özelliklerini sıraladıktan sonra bunların içinde dînî yönden makbul olanları kabul ettiğini belirtir. O, güzel sanatların mahiyeti ve fonksiyonu hususunda şunları söyler:

“Edebiyat, musiki, tezyin sanatı, mimarî, resim, minyatür, heykel, tiyatro, raks şubelerinde mütalaa edilen güzel sanatlar, ilahî vecd, tefekkür ve telkine hizmetleri mikyasınca dinen makbul hayvanî ilcalara***, günaha ve küfre yol açma istidadınca da merdut (reddedilmiş)... Ve güzel sanatlar öyle müessiselerdir ki, hem insanı kapıp uçurma hem yere çalma, hem bağlama hem de bağlarını çözme bakımından korkunç bir sihir sahibidir.”⁹

Necip Fazıl eserlerinde hayat prensibi olarak tercih ettiği ve dînî yönden kabul gören prensiplerden taviz vermemiştir.

Necip Fazıl birçok eserinde sanat ile ilgili poetik ve felsefî fikirler beyan etmektedir. Bu görüşlerinde ortak kanaat sanatın Allah ile irtibatlı olduğudur.

⁷ Okay, *Sanat ve Edebiyat Yazıları*, s.18–19.

⁸ Ersin Nazif Gündoğan, “Hayatı İman İçin Bilmek”, *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.509.

*** İlca: Zorlama, Zorunda bırakma.

⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *İman ve İslâm Atlası*, 4.baskı, İst., b.d. Yay., 1994, s.314.

O'nun sanatındaki ana özelliklerinden biri “Bedîî duygu ve yüksek düşünceleri muvazeneli bir terkip içinde ifade etmektir....”¹⁰.

Sanatçı, düşüncelerini eserlerinde mükemmel bir âhenk içerisinde ifade etmeli, bu ifade herkes tarafından anlaşılabilmelidir. İşte o zaman, eserlerdeki mesaj yerine ulaşabilecektir. Allah'ı ifade etmek için verilen eserler, Necip Fazıl'ın fikirdaşları tarafından da bu hedefe göre kabul edildiğinden Allah yolunda yürüyen ve kötülüklerden uzaklaşmış bir toplumun temelleri, onlara göre atılabilmektedir.

Necip Fazıl 1934 yılında Mürşidi Seyyid Abdülhâkim Arvasi'yi tanıdıktan sonra sanatını yüzde yüz Allah'a bağlamıştır¹¹.

Mürşidi O'nun hayatında dönüm noktası olmuş, O'nu tanıdıktan sonra ömrünü Allah dâvası yolunda geçirmiş, toplumu bu yola sevk etmek için hayatı boyunca çalışmıştır.

“Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış;

Marifet bu, gerisi yalnız çelik-çomakmış...”¹² diyen Necip Fazıl'ın sanat anlayışının merkezinde Allah vardır¹³.

Necip Fazıl, eserlerinde bu uzun ve kutlu yolculuğunda daima Allah'ı aramıştır.

“...Yalnız Allah'ı aramak, O'nun mahrem ülkesi meçhuller âleminin karanlıkları içinde rüyalardan daha zengin fener alayları tertiplemek ve eşyanın takındığı duvakları birer birer kaldırmak gayesini biçtiğim gün, sanki boynumda “mutlak hakikat”ten bir kement sezer gibi oldum.”¹⁴.

sözü ile sanatın kendisine yüklediği sorumluluğun bilincinde olduğunu ifade eden Necip Fazıl'a bu bilinç ömrü boyunca O'nun kılavuzu olmuş, kendisi de görüşünü benimseyenlere önderlik yaparak üstlendiği vazifeyi hakkıyla yerine getirmeye çalışmıştır.

¹⁰ Ahmet Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, 4.baskı, İst., TEV Yay., 2008, s.100.

¹¹ Orhan Okay, **Kendi Sesinin Yankısı**, 2.baskı, İst., Etkileşim Yay., 2009, s.39.

¹² Necip Fazıl Kısakürek, **Çile**, 25.baskı, İst., b.d.Yay., 1995, s.39.

¹³ Necip Fazıl Kısakürek, **Çöle İnen Nur**, 42.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2011, s.12; Necip Fazıl Kısakürek, **Babîâli**, 5.baskı, İst., b.d.Yay., 1994, s.162.

¹⁴ Okay, **Kendi Sesinin Yankısı**, s.258.

Necip Fazıl sanatı Allah'a sır köprüsünden giden fener alayı¹⁵ olarak nitelendirir.

Bu köprüden geçebileni Allah'ın sonsuz sevgisi ve merhameti karşılayacaktır. Kalpleri Allah sevgisi ile dolanları aydınlatmak, bu fener alayına katılmayı istemek insanlar için zorlu bir hayatı göze almak demektir. Fikirdaşları her şeye rağmen Necip Fazıl'ın yanında olmuş, O'ndan desteğini esirgemeyerek O'nun sanatında zirveye çıkmasına yardımcı olmuştur.

Necip Fazıl, nesiri tebliğ; şiiri de telkin aleti olarak kabul etmiştir¹⁶.

Necip Fazıl bu tebliğ ve telkin, temsil ve tenkit vb. anlatım tutumları ile dâvâsını anlatmış ve o dönemin tehlikeli akımlarına karşı mücadele etmiştir. Onlardan biri de komünizmdir¹⁷.

“...Güzel sanatlara doğru bir balıklama dalış yaptılar.”¹⁸

diyen Necip Fazıl komünizmin güzel sanatları, sistemine alet olarak kullandığını söylemiştir. Sanatın gücünü keşfeden komünist sistem edebiyat, tiyatro, resim ve heykel ile bunu kullanınca Necip Fazıl da kendi ideolojisine uygun olarak *Ahşap Konak* ve *Reis Bey* tiyatrolarını yazmıştır¹⁹.

Necip Fazıl'a göre ülkemizde sanatkâr yol amelesi, rençber ve gemi miçosundan hem daha az kazanır, hem de itibar göremez. Rusya'da hüküm süren sosyalizmin en ileri hamlesi olan komünist rejimde ise sanatkâr ve entelektüel, besiyeye oturtulmuş mukaddes kazlar gibidir²⁰.

Günümüzde sanatla uğraşanlar gelir seviyesi olarak toplumun ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Komünizmde olduğu gibi güzel sanatın ideolojiye araç olarak kullanıldığı durumlarda sanatçılar sistem tarafından her açıdan desteklenmiştir.

Bekir Oğuzbaşı Necip Fazıl'ın, fikriyatı ile sanatı atbaşı gittiği için O'nun sadece fikirlerinin değil, sanatının da üzerinde durulmasını istemiştir²¹.

Arif Nihat Asya, sanatçıların özelliklerini ve vazifelerini şöyle anlatır:

¹⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Aynadaki Yalan*, 21. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s.165.

¹⁶ Murat Ertaş, *Necip Fazıl Tenkitler, Polemikler, Kavgalar*, İst., Birey Yayıncılık, 2008, s.80.

¹⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *Hesaplaşma*, 3. baskı, İst., b.d. Yay., 1993, s.145.

¹⁸ Kısakürek, *a.g.e.*, s.141.

¹⁹ Kısakürek, *a.g.e.*, s.141-142.

²⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *Çerçeve 1*, 5. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s.53.

²¹ Bekir Oğuzbaşı, *Necip Fazıl Gerçeği*, Konya, Nüve Kültür Merkezi Yay., 2011, s.50.

“Sanatçı; muhatabının kılıbığı olmamağa dikkat ettiği kadar, ona sırtını çevirmemeğe de dikkat etmelidir. (...) Sanatçı geçmişten gelecekte; günden, çevreden, gâibden; canlılardan ve eşyadan telepatiler alıp bunları bir terkipler, bir büyü ile dinlenir, seyredilir, okunur hale getiren kabiliyettir... Boşluktaki dalgaları bize hitap eder hale getiren cihazlar gibi...”²².

Büyük ustaların elinden çıkan sanat eserlerinde yukarıda sayılan hususları görebilmekteyiz. Onlar, eserleri ile bizleri geçmişe götürmekle kalmaz; eserlerindeki zamanı bize adeta yaşatırlar. Okunan eserde anlatılan mekân ve havayı biz tekrar yaşarız. Bu ruh hâlini yaşatmak tamamen sanatçının kabiliyeti ile doğru orantılıdır.

Necip Fazıl Asurîlerin tarih sahnesinden silinmesini, onların şâirlere sahip olmamasına bağlar²³.

Edebiyat ve diğer güzel sanatlar, geçmiş ve gelecek arasında köprüdür. Sanatkârlar eserleri ile toplumların hafızasını canlı tutar, nesillerin aidiyet duygularını güçlendirir. Mimar Sinan’ın muhteşem eseri Süleymaniye Camii ile hâlen gurur duyabiliyor, bu muhteşem eseri gördüğümüzde 500 yıl öncesine gidebiliyor ve bu toplumun bir mensubu olduğumuzu tekrar tekrar hatırlayabiliyorsak işte bu sanatın büyük gücünün eseridir.

Necip Fazıl, sanatçının önemi ile ilgili İngilizlerin yaptığı bir değerlendirmeyi şöyle nakletmektedir:

“Bakın bir İngiliz, bir başka İngiliz’e tercüman olarak ne söylüyor:

—Şekspir ile Hindistan’dan birini seçmeye mahkûm olsak, Hindistan’ı feda ederdik.”²⁴.

Necip Fazıl’ın değerlendirmelerinden yukarıdaki tercihte sanatçının toprak parçasından daha değerli olduğunu görüyoruz. Topluma ruh verecek sanatçılar yeni yerlerin fethedilmesini sağlayabilirler.

²² Tural, a.g.e., s.25.

²³ Kısakürek, a.g.e., s.85.

²⁴ Kısakürek, a.g.e., s.86.

Necip Fazıl'ın sanat anlayışına göre sanatçılar toplumda kabul gördükleri ölçüde gurur ve onur vesileleridir²⁵.

Bizler de bugün sanatçılarımızla o ölçüde övünmekte, sanatçılarımıza ve onların eserlerine sahip çıkarak toplumun önünde tutmaktayız.

“ ...Sanatkâr, siyasî manzumeler bestekârı ve dalkavuklar borazanı değildir!.”²⁶

sözü ile Necip Fazıl sanatkâra, siyasetle ilgili bir misyon vermez ve onlara dalkavukluk da yakıştırmaz. Ancak kendisi siyaseti devamlı sanatının konusu olarak seçer.

O'nun eserlerinden anladığımıza göre, sanatçılar sanatlarını siyasî misyon için değil, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için yapmalıdır. Çünkü toplumlar varlıklarının temelini onlarda bulacak, geleceğe sanatçılar ve onların eserleriyle bağlanacaktır. Siyasî misyon geçici, bakî olan ise eserlerdir. Bu aşamada da sanatçının birilerine dalkavukluk yapması asla kabul edilemez. Çünkü onlar kişilerin değil toplumun sanatçılarıdır.

Ahmet Kabaklı, Necip Fazıl'ın *Çile* eserindeki şiir anlayışını yorumlarken Necip Fazıl'ın:

“Üstün sanatkâr, sabit kalıp ve şekil bağıllığı içinde her an, her mısra ve kelimedede eski şekil ve kalıbını yenileyebilendir.”²⁷

ifadesiyle düşüncesini dile getirdiğini söyler.

“ ...Muhteris bir sanatkâr olmak itibarıyla bu misyonu kahramanca kabul etmeye ve bu uğurda savaşıma karar verdim. Bunun için her şeyden evvel, yepyeni bir dünya görüşü ve cemiyet sistemi telakkisi lazımdı.”²⁸

diyerek mücadelesini dünya görüşüne göre yapmış ve hayatını bu görüşe adanmıştır. Bu durumu Necip Fazıl'ın eserlerinde görebilmekteyiz. O, dünya görüşü ile birlikte kabul görmüş, O'nun dünya görüşünü paylaşan gruplar O'nun görüşleri ile yolunu aydınlatmıştır.

²⁵ Kısakürek, a.g.e.,s.114.

²⁶ Kısakürek, a.g.e.,s.86.

²⁷ Kabaklı, *Şairler Sultanı Necip Fazıl*, s.14.

²⁸ Suat Ak, *Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet*, İst., Rasyo Yay.,2009,s.31.

Sanatkârlar her yönüyle örnek insan olmalıdır. Onlar sıradan insanların vasıflarına itibar etmemeli, saygınlıklarını muhafaza etmelidir.

Necip Fazıl Fransız sanatkarını itibarsız kılacak üç hususu şöyle açıklar:

“Bir Fransız edibine göre; üç şey gerçek sanatkarı şerefsiz kılar: Fransız Akademisine aza kabul edilmek, (Lejyon d'onör) nişanıyla lûtuflandırılmak, zamanenin münekkidi tarafından övülmek...”²⁹.

Necip Fazıl'ın kanaatleri ile birebir örtüşen bu düşünceye göre sanatçılar kurumlar tarafından değil, toplum tarafından kabul görmelidir. Onlar için önemli olan bir müessesenin değil, toplumun vereceği ödüldür. Toplum ödülünü sanatkâra sahip çıkarak ve onunla aynı yolda yürüyerek verir.

2- DEVLET VE NECİP FAZIL

Devlet her kesimden insanların ilgi duyduğu, üzerine söz söylediği, yazı yazdığı en büyük kurumdur.

Oktay Uygun'a göre, bir siyasal örgütlenme biçimi olan devletin ne zaman ve nasıl ortaya çıktığı meselesi, sosyal bilimlerin en çok tartıştığı konularından birisidir. O, bugünkü bilgi birikimimizin, devletin kökeni (doğuşu, kaynağı) ile ilgili sorulara tümüyle tatmin edici cevaplar verdiğinin söylenilemeyeceğini, ilkel toplumlardan devletli topluma geçişin kesin nedenleri ve zamanın tam olarak hâlâ belirlenemediğini belirtir³⁰.

Devlet sözlüklerde çeşitli anlamlara gelir. Bunları şöyle sıralamak mümkündür:

“Baht, tâlih, saâdet, mutluluk mevki, makam, servet, mal ve mülk zenginliği gibi anlamlarının yanında toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan teşkilatlanmış millet veya milletler

²⁹ Necip Fazıl Kısakürek, **Rapor 9-10**, 5. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2009, s.13.

³⁰ Prof. Dr. Oktay Uygun, **İbni Haldun'un Toplum ve Devlet Kuramı**, İst., XII Levha Yayıncılık, 2008, s.89.

topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık”³¹, “başka bir ülkeye bağlı olmadan kendi başına yönetilen hükümet ve ülkesi”³², “belli bir toprak parçası (ülke) üzerinde, belli bir topluluğu (halk, ulus) serbestçe yönetme yetkisi (egemenlik) bulunan en üstün kamu örgütlenmesi.”³³.

İncelememize konu olan devlet, siyasal bakımdan teşkilatlanmış tüzel kişiliktir. Yukarıda yer alan devlet tanımında devlet olmanın unsurları da yer almaktadır. Bu unsurların eksik olması yapının devlet olarak tanınmasını ve bekâsını engeller.

Bu klasik tanımların dışında bir toplumdaki en üstün siyasal otorite olan devletin birçok tanımı yapılmıştır. Yerli ve yabancılar tarafından yapılan tanımların bazıları şöyledir:

“Belli bir toplum (millet) tarafından, belli bir toprak üzerinde (vatan), sosyal hayatın, yasama, yürütme, yargı ve denetim erklerinin koordine edildiği sosyal yapıdır. Her devletin nihai hedefi imparatorluktur.”³⁴.

“Devlet, aile ile başlayan sosyal kurumların, - milletleşme sürecinde veya millet oluştuktan sonra – hukukî bir zeminde koordinasyonudur.”³⁵.

Devlet gözle görülemeyen, elle tutulamayan en üst otoritedir.

Sezai Karakoç devleti aşağıdan yukarıya doğru teşkilatlanarak giden toplum iradesinin en son çiçek açması ve taçlanması olarak niteler³⁶.

Max Weber’e göre, belirli bir toprak parçasında yasal olarak şiddet kullanma tekeline sahip güç, Marksist kurama göre egemen sınıfların alt sınıflar üzerindeki sömürsünü sürdürmelerine yarayan temel aygıtlardan biridir³⁷.

³¹ **Türkçe Sözlük 1 A-J**, TDK Yay., Ank., TTK Basımevi, 1988, s.366–367.

³² Şemsettin Sami, **Kâmûs-ı Türkî 1 A-F**, İst., Karakuşak Basın ve Yayın Ltd. Şirketi, 1985, s.261.

³³ **Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü: Sosyal Bilimler Sözlüğü**, Ank., TÜBA Yay., 2011, s.310.

³⁴ Prof.Dr. Kenan Erzurumlu, **Devlet**, İst., Bilgeoguz Yay., 2012, s.110.

³⁵ Erzurumlu, **a.g.e.**, s.31.

³⁶ Sezai Karakoç, **Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II: Başyazılar**, 3.baskı, İst., Diriliş Yay., 2011, s.31.

³⁷ **Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü: Sosyal Bilimler Sözlüğü**, s.310.

Kargaşa ve düzensizlik olmaması için devlet gereklidir ve mutlaka olmalıdır. Ama devlet bir gaye değil araçtır. Devletin görevi de insanların her zaman huzuru yakalayabilecekleri bir hayat zemini hazırlamaktır. Ahmet Kabaklı, *Devlet Felsefemiz* adlı çalışmasında “Ya devlet başa, ya kuzgun leşe” anlayışı içerisinde devletsizliğin korkunç bir felâket, ölümlerden ölüm beğenmek gibi olduğunu kabul eder. Kabaklı’ya göre devletini kaybeden milletler yaşayamazlar. Bunun bir tek istisnası devlet anlayışları dinleri içinde mevcut olduğu için büyük kısmı Mûsevî kalabilen ama bir bölümü yine de eriyip giden Mûsevilerdir³⁸.

Devlet olmaya en güzel örneklerden biri İsrail’dir. Yıllarca birçok ülkenin vatandaşı olarak varlıklarını sürdüren Museviler millî şuurlarını ve dillerini muhafaza edebildiklerinden devlet kurmak için eksik olan toprak şartını da sağlayarak Ortadoğu’ya yerleşmeyi başarmışlardır.

Kenan Erzurumlu’nun değerlendirmelerine göre hangi dünya görüşü ve hangi siyâsî format üzerine bina edilirse edilsin devletin, millet ve vatan temeline dayandığı, idareci kadroların elinde şekillendiği bilinmelidir. Bu teşekkül, yasama, yürütme, yargı ve denetleme gibi görevlerdir³⁹.

Devletin devlet olması için devlet kendi kanununu yapabilmeli, yargısını oluşturabilmelidir. Bunları gerçekleştiremeye devlet demek mümkün değildir.

Devlet Felsefemiz eserinde devletin hürriyet ve bağımsızlık demek olduğunu belirten Kabaklı değerlendirmesine devletin kutsallığı hakkında şunları da ilave etmektedir:

“Kestiği parmağı acıtmayan şeriat, uyrukları kurda kuşa kaptırmayan organize şefkat demektir. Paramentosuyla âdil ve halk lehine güçlü kanunlar çıkarır, adliyesiyle onları tatbik eder. Ordusuyla bağımsızlığı savunur, polisi ile nizam ve hürriyeti korur. İktisadî tutumuyla halkı refaha ulaştırır, maarifiyle yurdu gerilikten kurtarır.”⁴⁰.

³⁸ Ahmet Kabaklı, *Devlet Felsefemiz*, 2. baskı, İst., TEV Yay., 2007, s. 10.

³⁹ Erzurumlu, *a.g.e.*, s. 32.

⁴⁰ Kabaklı, *a.g.e.*, s. 39.

Bir devletin oluşabilmesi için millet, ülke, egemenlik ve politik örgütlenme gibi ögeler var olmalıdır.

Dil ve kültür birliği olmayan yerde, uzun süre bir bayrak altında yaşamak mümkün değildir. Belçika'yı oluşturan, Hollandacayı resmî dil olarak benimseyen Flamanlar ile Fransızca'yı resmî dil olarak kabul eden Volant bölgesinin ayrıcalıkları sık sık konuşulmaktadır.

Kenan Erzurumlu'nun *Devlet* kitabının ön sözünü yazan Mustafa Kafalı'ya göre millet olmak için "folklor, musikî, halk oyunları, mahallî örf ve adetler, düğünler, yemekler" gibi her şey bütünlük içerisinde birleşmelidir⁴¹.

İncelememize konu olan Necip Fazıl'ın millet konusundaki düşüncesine gelecek olursak; Necip Fazıl'ın milletin tanımında din birliğini esas aldığını görüyoruz. Necip Fazıl'a göre bir iman merkezi etrafında toplananlara millet denir⁴².

Fransız İhtilâli'nden sonra çok uluslu devletler parça parça olmuştur. Bundan en fazla etkilenenlerin başında Osmanlı Devleti gelmektedir. Osmanlı Devleti'nden bölünmeleri engellemek için Pantürkizm, Osmanlıcılık, Turancılık gibi görüşler yanında İslâmcılık görüşünü de benimseyenler vardır. Necip Fazıl'ın da bu görüşü benimsediğini görüyoruz. Teb'ası arasında çok sayıda Müslüman ülkeyi barındıran Osmanlı Devleti'nin birliği ve dirliği bu yolla sağlanmaya çalışılmasına rağmen bunda başarılı olunamamıştır.

Ahmet Kabaklı'ya göre, devletin radyosu millîleşmedikçe, üniversitesi ilmîleşmedikçe, yasama organı adlîleşmedikçe, devletin polisi gerekli saygı ve desteği görmedikçe; muhalefet ve basın, mes'uliyet payını yüklenmedikçe "devlet gücü"nden söz edilemez. Nizâmsız ülkede demokrasi de laftan ibaret kalır⁴³.

Ahmet Kabaklı hâlâ bir türlü istenilen düzeye gelemeyen/ getirilemeyen yukarıda saydığı konularda kurumlardan aslî görevlerini yapmalarını beklemektedir. Herkes işini yapınca her şey yerli yerine oturacaktır.

⁴¹ Erzurumlu, a.g.e., s.16.

⁴² Kısakürek, Çöle İnen Nur, s.32.

⁴³ Kabaklı a.g.e., s.20.

Devletle milleti buluşturan unsurlar dil ile bayramlardır. Bunlar devlet ve milleti birbirine bağlayan bağlardır. Bir devlet, ancak milleti üzerinde kurulduğu için devletin dili, milletin dilinden ayrı olmamalıdır. Türk ülkesinde milletçe konuşulan Türkçenin devletçe de benimsenmesini, bozulmadan, karıştırılmadan, yabancılaştırılmadan her türlü resmî yazılarında, kitaplarında, beyanlarında ve emirlerinde kullanılmasını isteyen Kabaklı'ya göre halkın bilmediği, anlamadığı kelimelerin dile karıştırılarak, halka yabancı bir dil meydana getirilmemelidir⁴⁴.

Necip Fazıl'ın dilini incelediğimiz bölümde, Necip Fazıl'ın dil ile ilgili görüşleri teferruatıyla işlenecektir.

Ahmet Kabaklı *Devlet Felsefemiz* eserinde tarihi ve çağımızı birlikte sevmemiz için bayramları fırsat olarak görür. O'na göre devlet ile milletin bayramı aynı olmalıdır. Bizim en büyük boşluğumuz, devlet-millet ayrılığından doğmaktadır. Kabaklı, milletin devletine tutkun, ama devletin milletine yabancı olmasını olağan karşılıyor. Çünkü aydınlarımız millete ve halka yabancılaşmışlar, yabancı eğitim görüyorlar, milletin değerlerine, kültürüne, heves ve acılarına karşı yetiştiriliyorlar, en azından ilgisiz, kayıtsız bırakılıyorlar. Devletin resmî bayramlarına millet, gönülden katıldığı halde devlet, din ve geleneğin millîleştirdiği, 1300 yıldan beri alışılmış bayramlara hiç de gönülden katılmıyor. Bunun lâiklikle hiçbir ilgisi yoktur. Batı'da Noeller, Paskalyalar devlet- millet birliğini sağlayan fırsatlar olarak görülüyor⁴⁵.

Gerek dinî, gerek millî bayramlarımız devlet millet kaynaşması için fırsat olarak görülebilir. Nevruz ve 1 Mayısı resmî tatil ilan ederek kutlayan devletimiz ne kaybetmiş ya da neler kazandığı değerlendirmesi yapıldığında durum çok daha iyi görülecektir.

Kabaklı'ya göre devlette adalet de önemlidir. Kanunlar yiğitçe uygulanmalıdır.⁴⁶ Adalet ile huzur arasında bağ gören Şen'e göre bir ülkede adalet hangi ölçüde sağlanmışsa, huzur da o ölçüde sağlanmıştır⁴⁷.

⁴⁴ Kabaklı, *Devlet Felsefemiz*, s.28,31.

⁴⁵ Kabaklı, *a.g.e.*, s. 105–106,34–35,35.

⁴⁶ Kabaklı, *a.g.e.*, s.30.

⁴⁷ Prof.Dr. Mehmet Seyit Şen, *Devletin Tanrılaştırılması*, İst., Timaş Yay.,1996,s.50.

Adaletin sağlanamadığı toplumlarda bunu gerçekleştirmesi beklenen devlete güven azalır. Fertler kendi adaletlerini kendileri sağlama yoluna gider. Bu durum devlet otoritesini yerle bir eder.

Türkiye Cumhuriyeti, 1982 tarihli Anayasamızın 2. maddesine göre demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. 1923 yılında Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra, askerî müdahalelerle kesintiye uğrasa da ülkemiz parlamenter sistem ile yönetilmektedir.

Hukuka göre devlet, bir milletin tanınması, var olması, öbürleri arasında şahsiyet sağlaması demektir⁴⁸.

Anayasamızın değiştirilmesi teklif dahi edilemeyecek maddelerinden olan 2. maddesinde hukuk devleti ilkesi düzenlenmiştir.

3- EDEBİYAT VE NECİP FAZIL

Bir insan olan edebiyatçılar da edebiyatın tanımında buluşulan, anlaşılan, anlaşılmaya çalışılan “Duygu ve düşüncelerin söz ve yazıyla etkili bir biçimde anlatmaktır.” şeklinde tanımlanan anlamına uygun olarak duygu ve düşüncelerini anlatırlar. Bunlar, onların fikirlerinin temelini oluşturur. Fikrinin gerçekliğine, doğruluğuna inanmayan insanların bunları sayfalar hatta ciltler dolusu yazılara dökmesi düşünülemez.

Murat Ertaş, edebiyatın tanımı, konusu, niteliklerinin ne olup olmadığı sorularının cevabının netlik kazanamamasının, edebiyatın en önemli vasfı olduğu kanaatindedir. Girift ve kompleks bir yapıya sahip olan edebiyatın bu özelliği onun her şubesinde görülmektedir⁴⁹.

İnsan sahip olduğu meziyetlerini eserlerinde sergilemek, üretmek, kendi iradesini ve gücünü eserinde seyretmek isteyen bir varlıktır⁵⁰.

Sanatçılar yeteneklerini kendi eserlerinde göstermek isterler. Kendilerine özgü meziyetleri eserlerinin can damarıdır. Yetenekli sanatçılar eserleri ile sanatseverlerce kabul görerek zirveye çıkmışlardır.

Türkçe Sözlük’te edebiyatın tanımı şu şekilde yapılmıştır:

⁴⁸ Kabaklı, a.g.e., s.11.

⁴⁹ Ertaş,a.g.e.,s,75.

⁵⁰ Vefa Taşdelen, “Bir Adam Yaratmak’ın Güçlükleri”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**, Necip Fazıl Özel Sayısı, S.63, s.67.

“Edebiyat olay, düşünce, duygu ve imajların dil aracılığı ile biçimlendirilmesi sanatı, yazın, literatür”⁵¹.

Sadık Tural’ın yaptığı edebiyat tarifinde onu meydana getiren her ne kadar bir fert ise de; içinden çıktığı milletin hissiyatına tercüman olma özelliği ön plana çıkmıştır. Tural edebiyatı şöyle tarif eder:

“ ...Bir ferdin, damgasını taşımakla birlikte, içinde doğduğu toplumun fikir, his ve estetik ihtiyaçlarına cevap vermek üzere vücut bulan, dile dayalı bütünlük (kompozisyon)lerin her birinin oluşturduğu iletişim dünyası ...”⁵².

Necip Tosun’a göre edebiyat insana hayat karşısında bir birikim ve bilinç aktarma fonksiyonunu verir⁵³.

Necip Fazıl, *İman ve İslâm Atlası* adlı eserinde edebiyatı en geniş tanımıyla ve fonksiyonuyla şöyle tanımlar:

“Kuru kuru tebliğden ziyade için için nüfûz ve telkin vasıtası diye gösterebileceğimiz güzel sanatların başında söz sanatı, edebiyat gelir. Edebiyat çok şubeli ve ilmi de kucaklayan tarafları olmasından ötürü, kuru fikre muhtaç olmayan öbür sanatlardan farklı... Ama kanatlarının çokluğu ve genişliği, hem saf tefekkür, hem de tahassüs**** onu birinci mevkide oturtur ve güzel sanatların başına geçirir. Şiir, nesir, roman, hikâye, hitâbe, kitabe nevileriyle edebiyat, İslâm’ın kanadı altında koruduğu ve azizleştirdiği bir sindirme, kana geçirme ve büyüleme vasıtasıdır. Söz bizzat güzel sanat...

Şiir söz sanatının en (pürifiye-saffet bağlamış) şekli... İslâm’ın (senfonik) çapta başlıca tahassüs aleti... Evvela Arapta tecelli eden ve büyük dil Arapçada önceden hamurlaşan İslâmî ruh, şiire öylesine yatkındır ki, baba ölüm döşeğinde bile, kızlarının tek tek arkasından okuyacağı mersiyeleri dinlemeden ruhunu teslim edemez. Nitekim

⁵¹ **Türkçe Sözlük 1 A-J**, s.431.

⁵² Sadık Tural, **Sorularla Cevaplarla: Kültür, Edebiyat, Dil**, Ank., Ecdâd Yayım-Pazarlama, 1992, s.9.

⁵³ Necip Tosun, “Devlet ve Kültür Politikaları” **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010, s.32.

**** Tahassüs: Duygulanma.

mucize de, edebiyat ve şiirden mücerret ve münezzeh Kur'ân'la kelâm yolunda geldi.

Nice hadisle methedilen, bazı şairlerin mısraları hadis içinde bile yer alan şiir, Varlığın Tacı tarafından taçlandırılırken, bir hadiste, her iyi şeyde olduğu gibi ne zaman kötü olacağını gösterici delâleti ele alıp asıl delâleti görmemezlikten gelen bazı zâhir ehli şiiri tümüyle suçlandırmaya kadar gitmişse de emekleri boşa çıkmış ve şeyhülislâmlardan sultanlara, şiir söylemedik gerçek şahsiyet kalmamıştır. Geriye kalan edebiyat nevileri, muhtevalarına göre hüküm giyecek, fakat neviyetleriyle küçümsenemeyecek şekiller...”⁵⁴.

Şiir toplumca kabul gören bir güzel meziyettir. Toplumunun her kesiminden insanlar şiir yazarak dertlerini, acılarını, sevinçlerini ifade etmişlerdir.

Necip Fazıl *Rapor 9-10* eserinde edebiyatın tanımı ve sınırlarını açıklarken Batı edebiyatında “yazılmış her şey” anlamına geldiği üzerinde durur. Türkiye’de ise bazı ifade kalıplarından teşekkül etmiş bir mefhum olduğunu belirtir. O’na göre edebiyat:

“Bizde sadece şiir, roman, tiyatro, hikâye gibi bazı ifade kalıplarını kuşattığı sanılan bu mefhum, Batı adamının kafasında (Lettres) tabirinden de anlaşılacağı üzere, sınırsız bir genişlik ve derinlik belirtir.

(Lettres), yani harf, kelime, cümle, yazı dili ve bu vasıtalarla bağlı bütün sâf ilimler...Teknik hariç, bütün sâf ilim ve tefekkür çeşitleri, kendilerini edebiyat dairesi içinde görürler.

Öyleyse edebiyatı, mücerret idrak şubelerinin umumî çerçevesi kabul edebiliriz. Bu şubeler arasında baş köşeye oturtulacak, şiir, romanı vesaireyle kelâm sanatı...”⁵⁵

Necip Fazıl eserlerinde özellikle şiiri ve tiyatroyu ön plana çıkarmasına rağmen edebiyatın bütün dallarında eser vermiştir.

⁵⁴ Kısakürek, **İman ve İslâm Atlası**, s.315.

⁵⁵ Kısakürek, **Rapor 9–10**, s.9; Necip Fazıl Kısakürek, **Hitâbeler**, 10.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s.281.

Necip Fazıl edebiyatı o kadar önemli görür ki O'na göre:

“Edebiyatı olmayan millet, zatiyle de mevcut değildir. Milletler kendilerini, teknik harikalardan ziyade geniş şümûlüyle bu noktadan mîzana çekerler.”⁵⁶.

Gerçekten de tarih sahnesinde var olan milletler bu varlıklarını edebiyatları sayesinde sürdürmüşler, edebî eser bırakamayan toplumlar ise tarih sahnesinden silinerek unutulup gitmişlerdir.

“Büyük İskender, taş üstüne taş kalmamacasına yıkılmasını emrettiği bir şehrin meydan yerindeki şair büstüne dokunulmamasını irade etti.”⁵⁷.

Edebiyat toplumun adeta kalbi gibi önemlidir⁵⁸.

Necip Fazıl'ın edebiyata ilim ve endüstri gibi hadiselerin ruh üzerinde mana faktörünü kuracak biricik müessese gözüyle baktığı değerlendirmesi şöyledir:

“Benim için edebiyatın gayesi her şeydir, fakat bir şey değildir. 19'uncu asrın malum olan klasik sanat sanat içindir nazariyesine tam manasıyla taraftar olmaksızın diyebilirim ki sanat cemiyet için değildir. Sanat ayrı bir dünyadır ve o dünya kendisi içindir. Sanat, nazarımda ayrı ve mücerret ve kendi konularına tabi bir âlemdir.

Bence edebiyatın, ileri cemiyetlerde ilim ve endüstriye nazaran tâlî bir rolü olmak şöyle dursun, onlardan daha temelli bir vazifesi vardır. Çünkü edebiyat, ilim ve endüstri gibi hâdiselerin ruh üzerinde mânâ faktörünü kuracak biricik müessesedir. Fert ve cemiyet çerçevesinde her şeyin sırrını izah edecek olan edebiyattır. Edebiyata, felsefe, ilim, fen gibi cihazlarımızın fermantasyon özü diyebiliriz.”⁵⁹.

Necip Fazıl, daha önce içinde taşıyıp da tam fark edemediği çilesinin 1943'ten itibaren su yüzüne çıkması ve Mutlak Hakikati hayatın her kolunda aramaya başlaması ile kendisinin de artık bir sosyal rol üstlendiğinin bilincine

⁵⁶ Kısakürek, **Hitâbeler**, s. 282.

⁵⁷ Kısakürek, **Rapor 9-10**, s. 9, 10.

⁵⁸ Necip Fazıl Kısakürek, **Hücum ve Polemik**, İst., b.d. Yay., 1992, s. 200.

⁵⁹ Necip Fazıl Kısakürek, **Konuşmalar**, 2. baskı, İst., b.d. Yay., 1994, s. 26.

ulaşır. Artık, şiir ve tüm sanatı ile kendisini belli bir gâyeye hizmetkâr kabul eder. O, bu durumu şöyle ifade eder:

“Ben, Kaf Dağının tepesinde billurdan bir saray içinde ziyafet veren bir prens gibi davetlerime bütün bir renk ve ses ziyafeti hazırlarken, sarayın hizmetçilik işlerini de üzerine alan hazin ve mahzun şartların zoru ile sosyal plana atılmak zoru altında kaldım. Eğer cemiyetimde bütün düzenler yerli yerinde olsaydı, bana şiir düzeninde başka bir yer kalmazdı. Demek ki ben şiirimin dilediği iklimin inşası mecburiyeti altında başka sahalara kayarken yine şiirimin koruyucusu olmaktan başka kimse değilim.”⁶⁰.

Görüldüğü gibi edebiyat diğer ilimlerle münasebet içinde olmakla beraber bu ilimlerin de öncüsüdür.

“Edebiyat her şey demek... Mücerret ve müstakil idrak zemini demek...

Öncüsü edebiyat olmayan hiçbir ilim şubesi temel şartlarıyla tesislendirilemez.

Edebiyat, 150 yıldır hep montaj sanayi yolundan yürütülen sanat ve fikriyatımızı gerçek ağır sanayi hâline getirmenin ulvî temeli demek...

Evvela fikirde ağır sanayi hedefine ulaşmanın ve Avrupa’dan yedek parça beklemekten müstağni olmanın yolu.

Edebiyat budur!”⁶¹

diyerek edebiyatın toplumun temel taşı olduğunu belirtmiştir. Her şeyin başı edebiyattır, fennî ilimlerin temeli, bunların izahatı ve uygulaması da edebiyata dayanmaktadır.

Sanatçı eserine gerek kendi birikimini gerekse eserine konu olan kişi veya kişilerin birikimlerini katar. Okuyucu bu eserler sayesinde birikimlerini artırır ve bilinçli bir fert hâline gelir.

⁶⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.84-85.

⁶¹ Kısakürek, **Rapor 9-10**, s.8.

Sanatın bir kolu edebî eserlerle yaşanan dünya, sürdürülen sosyal, ekonomik ve kültürel hayat, duygu ve düşünceler etkili bir şekilde anlatılır. Necip Fazıl da edebî eserleriyle hayatın hep içinde olmuştur.

4- ÜTOPYA VE NECİP FAZIL

Necip Fazıl'ın şaheserim dediği *İdeolocya Örgüsü* benzersiz bir devlet tasarımı ortaya koyar. Bazılarına göre ütöpik sayılan bu eserin daha iyi anlaşılması için ütopyadan ve meşhur ütöpik eserlerden bahsetmek gerekecektir.

İnsanlar, hayalleri ve hedefleriyle yaşarlar. İnsanların ve ülkelerin kısa ve uzun vadeli planları vardır.

Ütopya ve ütopyanın tarihî gelişimi ile seçtiğimiz bazı ütöpik kabul edilen eserler hakkında vereceğimiz bilgilerle konu daha iyi anlaşılacaktır:

“Ütopya, ilk defa Thomas More'un *Utopia* kitabında 'olmayan yer' ya da 'kusursuz yer' anlamında kullanılmış; yasalar, yönetim, toplumsal koşullar gibi yönlerden bir benzeri bulunmayan, ancak düşlerde var olan kurmaca yer.”⁶²

olarak tarif edilmiştir.“Ütopya” kelimesi eski Yunanca'da kullanılan “Ou ve Topus” kelimelerinden türetilmiş ve hiçbir yer anlamına gelmektedir.”⁶³.

Ütöpik eserlerde herkesi ilgilendiren eğitim, cemiyet düzeni, ticaret, askerlik, hukuk ile halk ve yöneticilerin birbirleriyle ilişkileri tasvir edilmiştir⁶⁴.

Bilinen en eski ve önemli görülen ütopyalardan başlamak üzere günümüze doğru gelen ütopyaları, ütopyalarda öne çıkan hususlar ile benzer ya da farklı yönlerine bakmak zarûrîdir. Ütopya sıralamasına büyük Yunan filozofu Sokrates'le başlamak uygundur. Kendisi eser yazmasa da düşünceleri öğrencileri tarafından günümüze kadar ulaşan bu büyük fikir adamını Necip Fazıl yakından tanır. Sokrates, Necip Fazıl'ın *Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar* kitabının ilk kahramanıdır.

⁶² **Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü: Sosyal Bilimler Sözlüğü**, s.377.

⁶³ Thomas More, *Ütopya*, çev. Hasan İlhan, Ank., Alter Yayıncılık, 2009, s.9.

⁶⁴ Dinçer Eşitgin, “Prof Dr. M. Orhan Okay ile Necip Fazıl Kısakürek'in Sanatı, Şiiri ve Poetikası Üzerine”, *Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı, S. 63, Mayıs 2005, s.32.

Düşünceleri ile çağlar öncesinden insanları aydınlatmaya çalışan fakat bazı kesimlerce anlaşılmayan Sokrates, idam edilse de fikirleri hâlâ yaşamaktadır.

Sokrates'in sağlıklı ve mutlu bir toplum hayatı için düşündüğü devlet modelini anlattığı *Devlet* eseri Platon tarafından yazılmasına rağmen eserde Platon'un hocası Sokrates'in konuşmaları yer alır.

Platon, *Devlet* adlı eserinde ideal devlet düzenini anlatır.

MÖ 427'de Atina'da doğan, MÖ 347'de aynı şehirde ölen Doğu kültürlerinde Platon adıyla tanınan ve düşünce tarihinin en büyüklerinden biri olarak bilinen Platon, öğretmeni Sokrates ve öğrencisi Aristoteles ile Batı felsefesinin kurucusu kabul edilir. Platon'un hem Hristiyan hem de İslâm düşüncesini derinden etkileyen ahlâkbilim ağırlıklı felsefî sistemi, mutlak olanı temsil eden 'idea' kavramı üzerine kuruludur⁶⁵.

Platon, 10 kitaptan oluşan *Devlet* adlı eserinde ideal devletin nasıl olacağını hocası Sokrates ile beraber anlatmıştır. Bu devlette çalışanlar (çiftçiler, zanaatkârlar), bekçiler (askerler), yöneticiler (bilginler özellikle filozoflar) olmak üzere üç sınıfa bölünmüştür. Platon'a göre filozof diğer insanları da kurtararak, adalet fikrine göre düzenlenen bir site devletinin kuruluşuna yardım ederek kendi kurtuluşunu da sağlayacaktır⁶⁶.

Devletin başına birkaç filozof gelirse devlet ve anayasa hayal olmaktan çıkacaktır. Devlet adamları okuryazar olmasalar bile bilge kişiler arasından seçilmelidir⁶⁷.

Medeniyetin gelişmesi insanların ihtiyaçlarını artırmıştır. Zarûrî olmayan unsurlar bile zamanla ihtiyaç hâline geldiğinden insanların daha fazla kaynağa ihtiyaçları olmuştur. İnsanlar ve devletler sürekli artan bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için başkalarının elinde olan kaynaklara göz dikmiştir. Bu durum insanların hırsızlık, gasp, manipülasyon***** gibi yollara

⁶⁵ Platon, *Devlet*, İst., Morpa Kültür Yay. Ltd., 2009.s.5.

⁶⁶ "Platon", *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi*, C.18, İnterpress Basın ve Yayıncılık A.Ş., Tarihsiz, s.9427.

⁶⁷ Platon, *ag.e.*, s.74,100.

***** Manipülasyon: Yönlendirme.

sapmasına, devletlerin ise birbirleriyle savaşmalarına ve sömürmek için koloniler kurmalarına neden olmuştur. Bu hırsızlık herkesin hakkına razı olmasına kadar sürüp gidecektir.

Platon, toplumun oluşmasının sebebini insanın ihtiyaçlarını tek başına karşılayamamasına, başkalarına ihtiyaç duyduğu zaman bir araya gelmelerine bağlamıştır. Devletlerin kuruluş sebebi de budur.Devlette herkesin mutlu olacağı ortam hazırlanmalı ve devlette başlar ayak, ayaklar baş olmamalıdır⁶⁸.

Yönetilenler yönetici olmamalıdır. Çünkü nereden geldiğini, dün ne olduğunu unutanlar yeni konumlarının hakkını veremeyebilirler.

İlk devlet örneklerinin de devlet olmalarını gerektiren şartlar vardır. Bunlardan bazılarının özelliklerini geliştirerek ve değiştirerek devam ettiğini görüyoruz.

Devlet, bilge, cesur, ölçülü ve adaletli olmalıdır.⁶⁹ Platon bu kavramların açılımını da eserinde yapmaktadır. Bunları şu şekilde açıklamaktadır:

a) Bilge: Doğru kararlar alabilmek için şüphesiz bilgi gereklidir. Zira bilgili insanlar en doğru ve en isabetli kararları ölçerek, biçerek alırlar⁷⁰.

Gerek fertler gerekse şirket ve devletler bilmedikleri hususlar için profesyonel yardım almaktadır. Herkes her şeyi teferruatıyla bilemediği için başkalarının bilgilerini parayla satın alma yoluna gitmektedir.

b) Cesur: Eğitim yoluyla korkulacak şeyler üstüne yasaların yarattığı inancın korunması. Cesur olan bu inancı her yerde her zaman korur⁷¹.

c) Ölçü: İsteklerimize, tutkularımıza gem vurmak, onlara hâkim olmaktır. Ölçü bütün topluma yayılırsa yurttaşlar arasında tam bir düzen kurulmuş olur⁷².

⁶⁸ Platon,a.g.e., s.11,29,26.

⁶⁹ Platon,a.g.e., s.32.

⁷⁰ Platon,a.g.e.,s.33.

⁷¹ Platon,a.g.e.,s.35.

⁷² Platon,a.g.e.,s.37,39.

Herkesin sahip olduğu hak ve yetkilere konulacak sınır ve ölçü, düzenin korunmasında büyük önem arz eder. Devlet yetkilileri böylece daha rahat görev yaparlar.

Adalet önemlidir. Fertlerde, ailede ve cemiyette olması gereken adaletin gereğini devletler yerine getirir.

d) Adalet: Bilge, cesur ve ölçüyü adalet tamamlar. Devletin iyi devlet olmasında adaletin büyük önemi vardır. Adalet herkesin kendi malının sahibi olması ve kendi işine bakarak, başkalarının işlerine karışmamasıdır. Devlete karşı işlenen en büyük suç adaletsizliktir⁷³.

Devlet yönetmek bir sanattır. Bilgi, tecrübe yöneticilik vasıflarındandır. Platon da yaşlıların yönetici olmasını istemektedir. Yöneticilerin özelliklerini de şöyle tespit etmiştir:

1. Yöneticiler, yetenekli, akıllı ve toplumla ilgili olmalıdır. Yöneticiler, devleti çok sevdikleri için hayatları boyunca devletin çıkarına olacağına inandıkları işlere büyük bir gayretle sarılacaklar, zararlı olduğuna inandıklarını da yapmayacaklardır. Akıllı, yetenekli, devletin çıkarına çalışan yaşlılar devleti yönetmeli, gençler de yönetilmelidir⁷⁴.

Büyükler hem tecrübeleri hem de otoriteleri ile birlik ve dirliği sağlamada gençlere göre daha ön plandadır. Ayrıca büyüklerin baş olması gençler tarafından daha kolay kabul edilebilecek bir husustur.

2. Yöneticiler her zaman devlet için en yararlı gördüklerini yapmak gerektiği kuralının en iyi koruyucularıdır⁷⁵.

Devlet adamı olmanın vasıflarından biri de devletin yararını gözetmektir.

3. Yönetici adayları daha gençken korku, bela ve zevklerle denenmelidir. Böylece onların kendisine ve devlete en yararlı kişiler olacağı tespit edilebilir⁷⁶.
4. Yöneticiler üstlerine düşen görevlerinde usta olmaya ikna edilirse hem devlet gelişir hem de çok iyi bir yönetim oluşur⁷⁷.

⁷³ Platon, a.g.e., s.39,41,40,42.

⁷⁴ Platon, a.g.e., s.21.

⁷⁵ Platon, a.g.e., s.23.

⁷⁶ Platon, a.g.e., s.23-24.

Adalet mülk (devlet)ün temeli olarak görüldüğü için her zaman önemlidir. Temeli olmayan şeyin yıkılması nasıl mukadderse adaletsiz devletin de ayakta durması mümkün değildir.

Platon adaletin hem bireyde hem de bütün bir devlette olmasını istemektedir. Başkaları üzerine egemenlik kuran bir devlet iktidarını sürdürürken adaletle mi adaletsizlikle mi hükmedecek?⁷⁸ diye sorarak adaletin önemine vurgu yapmaktadır.

Devlet eserinde adalet ve yasalara çok büyük önem verilmiş ve bunun üzerinde teferruatıyla durularak adaletle ilgili çeşitli sorulara cevaplar aranmıştır. Yasalarla ve hukukla ilgili bir sıkıntı ve ihtiyaç duyulmalı ki bu konuda günümüzde de hâlâ doğru olarak kabul edilen ve uygulanan ideal tespitlerde bulunulmuştur. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Devlet için en büyük kötülük bölünme, birken birçok olma; en büyük iyilik de bütün kalmak, tek olmak⁷⁹ prensibi benimsenmiştir.

Günümüzde de devletler gerek dinî, gerek etnik sebeplerden dolayı üniter yapılarını korumak, bölünmemek için tedbirler almaktadır.

2. Anlaşmazlıklarda son söz her zaman yaşlının olacak, gençler buyruğu da cezayı da onlardan bekleyecekler⁸⁰.

Büyükler tecrübeleri ve otoriteleriyle başta aile olmak üzere devlete kadar toplumun birçok katmanında çıkan problemlerin halledilmesinde önemli görevler yaparlar.

3. Şehirler birleşip konfederasyon kurabilirlerse askerî bakımdan çok güçlü olurlar⁸¹ anlayışı vardır.

Komünizm tehlikesine karşı devletler birleşerek NATO adlı bir güvenlik kuruluşu altında toplanmıştır. NATO'da "Üye devletlerden birine yapılan saldırı tüm üyelere yapılmıştır." ilkesi benimsenerek dünyada barışın tesis edilmesi amaçlanmıştır. NATO'nun kuruluş amacı bu olmasına rağmen

⁷⁷ Platon, *a.g.e.*, s.31.

⁷⁸ Platon, *a.g.e.*, s.10,7.

⁷⁹ Platon, *a.g.e.*, s.49.

⁸⁰ Platon, *a.g.e.*, s.54.

⁸¹ Platon, *a.g.e.*, s.93.

genellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin politikalarına göre hareket etmektedir.

4. İnsanlar kendi çıkarlarını ön plana alırlarsa devletler yıkılır⁸².

Herkesin kendi menfaatini düşünmesi normaldir ama kendi menfaati ile devletin bekası karşı karşıya kaldığında menfaatten vazgeçilmelidir. Çünkü önemli olan devlettir. Yapılacak bir bencillik birçok şeyin sonunu getirebilir.

5. Fazla yetki de zararlıdır. Yetki ve egemenlik sınırlanırsa daha güçlü olunur. Geçmişte konulan yasaları kralların çiğnemeleri nedeniyle kuvvetler ayrımı ilkesi benimsenmiştir⁸³.

Yasalarımıza göre erkler (yasama, yürütme ve yargı) ayrımı benimsenmiş ve bunların birbirinden üstün olmadığı belirtilmişse de uygulamada yargı öne çıkmakta ve verdiği kararlar kişileri ve kurumları bağlamaktadır.

6. Halkın özgürlükleri kısıtlanıp kral başına buyruk hâle getirilirse halk ile kral arasında düşmanlık oluşur. Yasalar karşısında herkes eşittir⁸⁴.

Bugün bile tamamen gerçekleştirilmeyen yasalar karşısında herkesin eşitliği prensibi, evrensel prensip olarak ideallerde yer almaktadır.

7. Yasaların yapılmasında toplumun özgürlüğü, kendi içinde iyi ilişkileri ve anlayışı sağlamak amacı güdülür. Gücü elinde bulunduranlar, yasaları işlerine geldiği şekilde yaparlar. Herkesin genel yararına olmayan yasaların hiçbiri de doğru yasa değildir⁸⁵.

Gücü elinde bulunduranların azınlığın hak ve hukukunu göz ardı ederek yaptıkları yasal düzenlemeler derlere derman olmadığı gibi yeni problemleri de beraberinde getirmektedir. Empati yapılarak evrensel ilkelere göre yapılacak düzenlemeler her kesimin menfaatine olacaktır.

8. Eldeki yasalardan ve yabancı kökenli olmalarını dikkate almadan başka bölgelerin yasalarından faydalanarak daha gelişmiş yasalar düzenlenmelidir⁸⁶.

⁸² Platon, **a.g.e.**, s.97.

⁸³ Platon, **a.g.e.**, s.103,104,102.

⁸⁴ Platon, **a.g.e.**, s.112–113,110.

⁸⁵ Platon, **a.g.e.**, s.118,124,125.

⁸⁶ Platon, **a.g.e.**, s.119.

Günümüzde de yasa yapılırken özellikle Avrupa ülkelerinin yasaları incelenerek onlardan istifade yoluna gidilmektedir.

Platon, devlet düzeniyle ilgili fikirlerinin gerçekçi olmadığını farkındadır⁸⁷.

Görüldüğü gibi Platon'un *Devlet*'inde yasalar, yasaların önemi ve sınırlandırılması ön plana çıkmıştır. Bugün bile hâlâ halledemediğimiz problemlere binlerce yıl önce parmak basan Platon problemlerin çözüm yollarını da vermiştir. Aynı problemler şimdi de devam ettiği için problemlerin çözümündeki tavsiyelerine müracaat edilebilir.

Aristo'nun *Politika* eserinde mülkiyet, vatandaşlık ve yöneticilerin görüşleri yer alır.

Devletin öğelerinden biri nüfustur. Bunda önemli olan çokluk değil kuvvettir.

Günümüzde özellikle Batı ülkelerinin nüfus artışı eksiye doğru gitmektedir. Daha fazla çocuk sahibi olmaları için devletler ailelere teşvikler vermesine rağmen aileleri ikna edememektedir. Doğu toplumlarında ise nüfus artışı fazladır. İş imkânları hazırlamakla yükümlü olan devletler genç nüfus için zorlanmaktadır. Devletin iş kapısı olmaktan zamanla çıkılacağı düşünülmürse devletin yatırım yapacak özel sektörün önünü açacak düzenlemeler yapması kaçınılmaz görünmektedir.

Yunanca polis, sınırlı bir alanda, belirli sayıda vatandaşı ifade eder. Bu polislerde yaşayan köleler ve yabancı kökenliler yönetime kesinlikle katılmamaktadır. Dolayısıyla imtiyazlı bir sınıfın varlığı söz konusudur⁸⁸.

Platon ile Aristo arasında benzer yanlar olduğu gibi farklı hususlar da vardır. Aynı birikim kaynaklarından istifade eden bu düşünürler bazı hususlarda farklı düşüncelere sahiptir. Bunun olması da normaldir. Zira her konuda herkesin aynı düşüncelere sahip olması mümkün değildir. Özellikle felsefeciler birbirinin zıttı düşüncelere sahiptir.

⁸⁷ Fahrettin Olguner, "Eflâtun", **İslâm Ansiklopedisi**, İst. C. 10, DV Yay.,1994,s.473.

⁸⁸ Ali Bulaç, **Modern Ulus Devlet**,4.baskı, İst., Çıra Yay.,2012,s.60–61.

Fârâbî, *Medînetü'l-Fâzıla*'sında fâzıl şehri ön plana çıkarır.

Medînetü'l Fâzıla'da Fârâbî, ideal devlet ve şehir yapısının nasıl olması gerektiği hususunda bilgiler vermektedir.

Fârâbî'deki bu düşünce İslâm dininin peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)'in mahallenin temiz olmasının herkesin evinin önünü süpürmesine bağladığı hadis-i şerifini hatırlatmaktadır. Silsile hâlinde devam eden güzellikler her yerin ve her şeyin güzelleşmesini sağlayacaktır.

İnsanlar şehirlerde ihtiyaçlarını daha kolay ve çabuk giderdikleri için şehirlere göç etmektedirler. Nüfusu sürekli artan şehirlerde sorunlar da buna paralel olarak artmaktadır. Kırsal kesime yapılan yatırımlar daha pahalıya mal olduğu için insanların şehirlere göç etmeleri yetkililer ve fikir adamlarınca tavsiye ve teşvik edilmelidir.

Her şeyin temelinde insan olduğu için önce insan ele alınmalıdır. Ütopik bir eser olarak kabul edilen Fârâbî'nin *Medînet'ül-Fâzıla* adlı eserinin hayata tatbik edilmiş örnekleri olarak İslâm Peygamberi zamanında Arabistan'da kurulan devlet ile Selçuklu ve Osmanlı Devletleri gösterilebilir.

Aslında önemli olan yöneticilerdir. İyi bir yönetici lider vasıflarına sahipse toplumunu hep mükemmele götürebilir.

Devlet reisi halkının en fakirinin yaşam standardını kendisine ölçü olarak almalı, kendisini, akrabalarını ve taraftarlarını devlet imkânlarıyla zenginleştirme yoluna gitmemeli, milletin arkasından kötü söz söyleyerek lanetlediği bir reis olmamalıdır. Şair Baki'nin dediği gibi dünyada bir hoş sada bırakarak ayrılmalıdır.

Fârâbî ideal devlet başkanında her yönden mükemmellik aramaktadır. Daha önce Platon'un *Devlet* adlı eserinde yer verdiği şekle çok yakın bir şekilde sıralanmış ideal bir devletin yöneticisinde bulunması gereken özellikleri Fârâbî şöyle sıralamaktadır:

1. Organları tam ve eksiksiz olan,
2. Duyduğunu öğrenen ve anlayan,
3. Öğrendiği ve kavradığı şeyleri hafızasında tutan,
4. Uyanık ve çok zeki olan,
5. Güzel konuşan,

6. Hakikati seven, yalandan, yanlıştan nefret eden,
7. Tabiatı gereği doğru sözlü olan,
8. Adaletli kişileri seven,
9. Paraya ve dünyevî şeylere itibar etmeyen,
10. Cesaretli, korkusuz, azimli ve kararlı olan⁸⁹.

Hiç kimse mükemmel değildir. Bir kabiliyeti diğer insanlara göre çok öne çıkan birisi başka bir alanda sıradan bir insandan daha aşağı olabilir.

Fârâbî bütün bu özelliklere bir insanın sahip olamayacağını düşündüğünden yapılacak en iyi iş yeni başkanın eski başkanın uygulamalarını devam ettirmesidir⁹⁰.

İslâmiyet'i kabul eden Müslümanlar kısa süre içerisinde Arap yarımadasından çıkarak üç kıtaya yayılmışlardır. Gittikleri yerlere huzur ve bereket götüren Müslümanlar, gittikleri yerlerde kolayca benimsenmişlerdir. İslâmiyet bütün insanlığa gelen son din olduğu için Fârâbî cihan hâkimiyetini düşünmüştür.

Devleti doğal bir kurum olarak gören İbni Haldun 1332 yılında Tunus'ta doğmuş, 1406'da Kahire'de ölmüştür. Birçok ülke dolaşan ve bu ülke halkları arasında yaşadığı için değişik toplumları inceleme imkânı bulan İbni Haldun, Hadramut kökenli Arap bir aileye mensuptur. Müslüman-Arap kültürünün çöküş döneminin en büyük tarihçisi, toplumbilimcisi ve filozofu olarak kabul edilir⁹¹.

Sosyal bir mekân ve nesep açısından kendilerini ortak kabul eden insanlar bir araya gelerek toplumu oluşturur. İbni Haldun, toplumun oluşmasını, insanların beslenme, barınma ve güvenlik gereksinimleri nedeniyle bir arada, sıkı bir dayanışma içinde yaşamak zorunda olmasına bağlar⁹².

İhtiyaçların çeşitlenmesi nedeniyle insanların bir arada yaşamaya başlamaları görüşünü önce Platon ve Fârâbî'de görmekteyiz. İnsanların fizikî

⁸⁹ Fârâbî, **İdeal Devlet: El- Medinetü'l Fâzıla**, Açıklamalı çev. Prof. Dr. Ahmet Arslan, 3. baskı, Ank., Vadi Yay., 2011, s. 104–105.

⁹⁰ Mahmut Kaya, "Farâbî", **İslâm Ansiklopedisi**, İst., C. 12, DV Yay., 1995, s. 143.

⁹¹ "İbni Haldun", **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, y.y., C. 11., İnterpress Basın ve Yayıncılık A.Ş., Tarihiziz, s. 5523.

⁹² Tahsin Güngör, "İbn Haldun", **İslâm Ansiklopedisi**, İst., C. 19, DV Yay., 1999, s. 548, 91.

ve ruhî ihtiyaçları, onların bir arada yaşamalarını zarurî kılmaktadır. İnsanlar ihtiyaçlarının hepsini tek başlarına karşılayamadıkları için iş bölümüne gitmişlerdir. Özellikle gelişmiş ülkelerde hizmet sektörü çok gelişmiş ve yaygınlaşmıştır. Alanında uzmanları barındıran bu sektör mûraacat edenlere ücret mukabili hizmet vermektedir. İnsanlar ihtiyaçları için gerekli bilgi ve uygulamaya böylece çok daha kolay ve az maliyetle ulaşabilmektedirler.

Devletler yapılarına ve hacimlerine göre kendilerine uygun yönetim tarzları belirlemişlerdir. Değişim ve gelişim kaçınılmaz olduğu için ihtiyaca cevap verilmeyenlerin yerine yenileri getirilmektedir. Bu durum devletin sürekliliğini de beraberinde getirmektedir.

Uygun'a göre İbni Haldun, uzun ve ayrıntılı açıklamalar içeren *Mukaddime*'sinde, yönetim biçimi olarak yalnızca monarşiden bahsetmiş,. devleti doğal bir kurum olarak görmüş ve incelemiştir. Kır toplumlarında ortak ve bağlayıcı kurallar örf ve adetlerden oluşurken, devlet belirli bir gelişim süreci sonunda, monarşi biçimiyle ortaya çıktığında, hukuk düzeninin kaynağında da değişimler görülür. Örf ve adetler kent toplumunun ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğu için kent toplumunun karmaşık yapısına uygun yeni kurallar gereklidir. Bu kuralların dinî ve yöneticilerin oluşturacağı iki farklı kaynağı olabilir. Birinci durumda Devletin yasaları dinî hükümlere dayanıyorsa, iktidar 'teokratik monarşi' niteliği kazanacaktır. *Mukaddime*'de İbni Haldun tarafından dine dayanmayan devletin doğal kabul edilip incelenmesi, onun İslâmî temelde gayri meşru görülerek reddedilmemiş olması, bazı kesimler tarafından iyi karşılanmamıştır⁹³.

Devletin görev ve yetkileri ile otoritesinin kanunî dayanağı olmalıdır. En basit kabilelerde bile düzeni sağlayan kurallar varken daha geniş ve kompleks bir yapı olan devletin düzenini ve devamını sağlayan kurallara sahip olmaması düşünülemez.

Devletin gücü, soy dayanışmasının gücüyle veya soy dayanışması zayıfladığında, onun yerini tutacak başka bir toplumsal dayanışma biçiminin gücüyle orantılıdır. Toplumsal dayanışma ise, ekonomik, coğrafi, kültürel pek

⁹³ Uygun, a.g.e., s.133,136,141.

çok şarttan etkilenir. Olaya böyle bakıldığında, İbni Haldun'a göre, bir devletin otoritesi ne mutlak ne de değişmezdir ⁹⁴.

Devlet kamu yararına çalışmalı ve halkın rahat ve huzurunu sağlayacak politikalar izlemelidir. Devlet, vatandaşına hizmet için vardır. Vatandaşına hizmet gayesi gütmeyen bir devlet anlayışı muteber değildir.

İstenilen düzenin sürdürülebilmesi için yetkili organlar tarafından yasalar konulmakta, değiştirilmekte ya da kaldırılmaktadır.

İbni Haldun'un yasalara bakış açısı da farklıdır. O'na göre topluma ve devlete egemen olan yasalar ahlâkî kurallar değil, insan iradesinden bağımsız işleyen sosyal-siyasal yasalardır⁹⁵.

İnsanlar doğar, büyür ve gelişimini tamamladıktan sonra da ölürler. Bu, Devletlerde de bu durum aynıdır.

İbni Haldun devletlerin gelişimini insanların gelişime benzetmektedir. Bunları maddeler hâlinde şöyle sıralamak mümkündür:

1. Hükümdarın otoritelerini kişisel gereksinimlerini karşılamak, zengin ve rahat bir hayat sürmek için kullandıkları "Refah ve Büyüme Dönemi",
2. Toplum savaşçılık özelliğini iyice yitirdiğinden, devletin barışçı bir politika izlemesi olarak ön plana çıkan "Duraklama Dönemi",
3. Daha önce biriktirilen şeylerin şehvetler, zevkler uğruna harcandığı savurganlık döneminin yaşandığı "Yıkılış Dönemi"⁹⁶.

Her canlı gibi müesseselerin de ömrü vardır. Ömrünü tamamlayanlar tarih sahnesinden çekilir.

Uygun'un değerlendirmesine göre İbni Haldun, devletin yıkılışını askerî ve ekonomik gücün zayıflamasına bağlar. Askerî gücün zayıflamasına yol açan neden olarak gördüğü için ekonomik gücü devletin varlığında daha önemli kabul eder⁹⁷.

Ekonomisi güçlü olan devletler başta ordusu olmak üzere bağlı kurumlarının ihtiyaçlarını daha kolay giderir. Ekonomisi güçlü olan devlet kararlar alınırken dünyada sözü dinlenen bir devlet konumuna gelir.

⁹⁴ Uygun, a.g.e., s.97.

⁹⁵ Uygun, a.g.e., s.104.

⁹⁶ Uygun, a.g.e., s.147, 145.

⁹⁷ Uygun, a.g.e., s.148.

İki kişi için bile sorumlu belirlenmesini isteyen bir dinin bütün insanların başına, onların sözünü dinleyip, emirlerini yerine getirecek bir imam tayin etmemesi düşünülemez. İslâm Peygamberi Hz.Muhammed (s.a.v.) Veda Hutbesi'nde başlarında bir köle bile olsa ona itaat edilmesini istemiştir. İmam, himaye ve yönetmek üzere görevlendirildiği insanların rahat ve huzur içerisinde yaşamalarını temin etmeye çalışır.

İbni Haldun'a göre meydana gelebilecek kargaşa ve çekişmeler, başa bir 'imam' koymakla önlenebileceği gibi, güçlü önderlerin bulunması ya da halkın kendiliğinden çekişmeyi, birbirine haksızlık etmeyi bırakmasıyla da önlenabilir⁹⁸. Hz. Muhammed (s.a.v.) vefat ettiğinde az sayıda Müslüman hariç Hz. Ebubekir'i başa geçirerek işlerin yönetimini O'na bırakmış, devleti başsız bırakmamışlardır.

Necip Fazıl, Hz.Ebubekir'in halife seçilmesini şöyle anlatmaktadır:

"... Ensâr, halife bizden olsun diye tuttururken, Hazret-i Ebûbekir ileri atılıyor. Dünyanın en merhametli, en rikkatli, en yumuşak adamı olan bu en büyük sahabî, ne kadar (aksiyon)cu olduğunu gösteriyor. Hazret-i Ömer'i almış yanına ve derhal Ensâr topluluğunun içine girmiş, vaziyete hâkim olmuştur."⁹⁹

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi zamanında ve yerinde yapılan müdahaleler doğabilecek problemleri daha oluşmadan kaynağında önler.

Bundan sonra da aynı yol izlenerek, hiçbir yüzyılda insanlar başsız bırakılmamıştır. Bu durum, halkın başına bir 'imam' koymak gerektiği konusunda delil olacak nitelikte bir 'icma' oluşmuştur¹⁰⁰.

Başiboşluğun oluşmasına müsaade etmeyen bu davranış şekli daha sonraki yöneticilere ilham kaynağı olmuştur, Hakk'ın rahmetine kavuşan idareciler daha defnedilmeden yerine yenisi seçilmiştir.

İnsanların inandığı dinin esaslarını yaşamaya uygun ortamın hazırlanması ve beşerî umran içerisinde maslahatlarını gözetmek gibi iki görevi olan hilafet kurumu İbni Haldun'a göre önemlidir¹⁰¹.

⁹⁸ Uygun,a.g.e.,s.105.

⁹⁹ Necip Fazıl Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**,19.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2010,s.37.

¹⁰⁰ Uygun,a.g.e.,s.106.

Devlete bazen bir tiran, bazen bir hanedan mensubu başkanlık ederken, günümüzde devlet başkanları seçimle belirlenmektedir. Özellikle medenî olmayan toplumlarda akraba sayısı seçimlerde önem kazanmaktadır.

İbni Haldun'a göre kır toplumlarında, soy dayanışması en güçlü olan aile başkanlık makamını elinde tutar. Başkanın seçildiği soy diğer soy birliklerine oranla daha kalabalık olduğu için güçlü dayanışmayı da oluşturur¹⁰².

İnsanların ve kurumların devamlılığını sağlayan hususlardan biri de ekonomik güçtür.

İbni Haldun çok önem verdiği ekonomiye *Mukaddime*'de ayrı bir bahis açmış, özellikle geçim yöntemleri, kazanç, emek, servet biriktirme, değişik mesleklerin özellikleri gibi konular üzerinde durmuştur¹⁰³.

Sırtında fazla yük taşıyan birisi yapacağı işe tam odaklanamaz. Zira gücünü gereksiz yerlere harcamıştır. Devleti de bir insan gibi düşünürsek aslî görevi olmayan alanlarda faaliyet göstermesi onun gücünü azaltır.

İbni Haldun devletin bizzat ekonomik faaliyette bulunmasını doğru bulmaz¹⁰⁴.

İyi yönde olabileceği gibi kötü yönde de etkilenmeleri olmaktadır. Genellikle beğenilen, model alınan şahsiyetlere benzemek, onlar gibi düşünmek, onlar gibi hareket etmek ve yaşamak adeta onların yaşam tarzları hâline gelir.

Geçmişin tecrübe ve bilgi birikiminden faydalanmak önemlidir.

İbni Haldun devlet, siyaset ve ulusların yapılarına ilişkin görüşleriyle çöküş döneminde Osmanlı aydınlarının dünya görüşlerini geniş ölçüde etkilemiştir. Bu aydınlar arasında özellikle Osmanlı tarihçisi Naima ve Cevdet Paşa vardır. *Mukaddime*'de imparatorluğun çöküşünün açıklamalarını gören Naima, Osmanlı Devleti'nin İbni Haldun'un dönemler kuramında belirttiği aşamaların sonuncusunu yaşadığını, yaşlı Osmanlı İmparatorluğu'nun bazı

¹⁰¹ Güngör, **a.g.m.**, s.552.

¹⁰² Uygun, **a.g.e.**, s.110.

¹⁰³ Uygun, **a.g.e.**, s.120.

¹⁰⁴ Uygun, **a.g.e.**, s.128.

yapay yollarla ancak bir süre daha yaşayabileceğini öne sürmüştü,¹⁰⁵ Cevdet Paşa da insanlar gibi devletlerin de kendi yaş ve sağlık durumlarına katlanmaları gerektiğini savunmuştur¹⁰⁶.

Canlıların doğup büyümesi, gelişmesi ve sonra da ölmesi kuralı müesseseler için de geçerlidir. En büyük müessese olan devletler bile bu akıbetten kurtulamaz.

Sadık Tural, Cevdet Paşa'yı Türkiye'de İbni Haldun'un takipçisi¹⁰⁷ olarak görürken, Çetin Altan ise Batı düşüncesine dair pek çok eserde İbni Haldun'un, Montesquieu'nun "mübeşşiri" sayıldığı görüşündedir¹⁰⁸.

Yukarıdaki bilgilerden verilen eserlerin geleceğe ışık tuttuğu görülmektedir. Farklı ve etkili özellikleriyle insanların sonraki nesiller üzerinde az çok etki bırakması normaldir.

Ütopya kısmen hayata geçmiştir.

Soylu bir aileye mensup olan More, (Londra 1478- 1535) Oxford'u bitirdikten sonra Londra'da okuyarak hukukçu olmuş, John Colet ve Erasmus'la kurduğu dostluk sonucu hümanist harekete dâhil olmuştur. Yazdığı *Ütopya* eseri düşsel bir öykü perdesi arkasında, ideal bir yönetim sistemini anlatmaktadır¹⁰⁹.

Büyük Larousse'de More ve eseri hakkında şu bilgiler yer almaktadır:

"Thomas More, ideal toplum örgütlenmesinin gerçekleştirildiği ve insanların mutlu ve kendi kendilerinin efendisi olarak yaşayacakları bilinmeyen bir toprak parçası düşler. Yapıtın birinci bölümü tümüyle bir eleştiridir. O zamanki İngiltere'nin ve öteki Avrupa devletlerinin, karamsarlık derecesine vardırılmış bir tablosu çizilmektedir. Yazar sırasıyla monarşilerdeki zorbalığa, saray insanların aşağılığına, görevlerin parayla satın alınabilirliğine, fetih çılgınlığına, soylularla

¹⁰⁵ Uygun, a.g.e., s.169.

¹⁰⁶ "İbni Haldun", **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, C.11, İnterpress Basın ve Yayıncılık A.Ş. Tarihsiz, s.5523.

¹⁰⁷ Tural, a.g.e., s.148.

¹⁰⁸ Çetin Altan, "İbn Haldunnâme:7 Moderne ve Geleceğe Bakış", **Gümüşkalem Dergisi**, S.12, Şubat, 2011.s.4.

¹⁰⁹ "Thomas More", **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, C.22, İnterpress Basın ve Yayıncılık AŞ, Tarihsiz, s.11496.

keşişlerin sefahat düşkünlüğüne ve haksızlıklarına saldırır. More, tüm kötülüklerin kaynağının kişisel mülk olduğunu öne sürer. Kitabın ikinci bölümünde dogmatik bir biçimde kendi reformlarını önermek yerine, bunlar sanki daha önce uzak bir adada uygulanmış gibi anlatır.”¹¹⁰.

İnsanlar hayalleriyle yaşarlar. Kendilerinin ve çevresindekilerin olumsuz düşünce ve uygulamalarından daha güzel şeyleri düşünerek uzaklaşmaya çalışırlar.

More’un *Ütopya*’sının gerçek bir yer olduğuna ve Peru’da bulunduğuna, Hythloday’in orayı ziyaret eden ve More ile konuşan gerçek bir kişilik olduğuna inananlar olsa da¹¹¹ elimizde şu an itibariyle kesin bilgiler olmadığı için ütöpik bir yer olduğunu kabul ediyoruz.

Ütopya, her şehrinde aynı dilin konuşulduğu, aynı geleneklerin yaşandığı, aynı kurumların ve yasaların geçerli olduğu, hepsi birbirinden büyük ve muhteşem elli dört şehirden oluşan İngiltere büyüklüğünde bir adadır¹¹².

Eserin ütöpik olduğu her şehirde aynı dilin, aynı gelenek, göreneklerin, aynı kurum ve yasaların bulunmasından anlaşılmaktadır. Keşfedilmemiş bölgelerde bu unsurlara rastlanabilir. Çeşitli sebeplerden tamamen homojen özelliklere az rastlanır.

Ütopya’da her çiftlikte kadın ve erkek, kölelerle beraber yaşar. Kadın ve erkeğin sayıları en az kırk kişidir. Her topluluğu ağırbaşlı ve olgun bir erkek ile kadın idare eder. Her otuz topluluğun üzerinde ‘phylarch’ olarak adlandırılan yönetici bulunur¹¹³.

Uygulamada karşılığı pek olmasa da toplumun en küçük birimi olan ailede, ailenin reisi yasalarımıza göre kadınla erkektir. Ailede kararlar müşterek alınabilir ama ailenin reisi tektir. Bu da genellikle erkektir. Toplumun

¹¹⁰ “Ütopya”, **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, C.23, İnterpres Basın ve Yayıncılık AŞ, Tarihsiz, s.12050.

¹¹¹ More, **a.g.e.**, s.8.

¹¹² More, **a.g.e.**, s.58,57.

¹¹³ More, **a.g.e.**, s.59.

en küçük birimi olan ailede tam anlamıyla uygulanamayan kadın-erkek eşitliği daha büyük topluluklarda zor uygulanır.

Ütopya'da otuz ailenin birleşmesinden oluşan her grup yılda bir kez phylarch diye adlandırılan bir yetkiliyi seçerler. Devlet meseleleri ise senatoda üç gün ele alındıktan sonra bir karara bağlanabilir¹¹⁴.

Ülkemizde de yasaların yapılış şekli ve Meclisin görev ve yetkileri kanunlarda belirtilmiştir. Önemli konularda Meclisin devreye girmesi kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarını genellikle olumlu etkiler.

Özel mülkiyet olmayan, adaya bağlı her şehirden üç yaşlı ve deneyimli kişi, adayı ilgilendiren ortak meseleleri görüşmek üzere, yılda bir kez bir araya gelir. Her yıl her şehirden üç temsilcinin katılımıyla düzenlenen kurultayda adanın genel durumu ele alınır¹¹⁵.

Atatürk'ün Samsun'a çıkışıyla başlayan Kurtuluş Savaşı'nda meşruiyet ve destek için her şehirden seçilen temsilcilerin Sivas'ta toplanması istenmiştir.

Ütopyalılar yasalara itaat ederler. İyi bir kral tarafından ve uygun bir şekilde yürürlüğe konan veya halkın hür iradesi ile onay verilen yasalara herkes uymak zorundadır. Yasalara uyulduğu zaman insanlar mutlu olurlar. Ütopyalıların yetiştirme tarzları nedeniyle çok az yasaları vardır. Yasaların tek amacı yurttaşlarına sorumluluklarını hatırlatmaktır¹¹⁶.

Yasalar, yasa koyucu tarafından düzenin sürdürülmesi için yapılır. İhtiyaca göre bu yasalar değiştirilir ya da kaldırılır, istenirse yerine yenisi konur. Yasalarda, yasaların ihlali hâlinde uygulanacak cezalar öngörülür.

Suç çeşitlerinin artması ve yaygınlaşması nedeniyle toplum düzeninin devamı için kanunî düzenlemeler yapılır. Suçların isim ve vasıfları ile verilecek cezalar tespit edilir. Kanunlarda öngörülmeyen suçlara ceza verilemez.

Ütopya'da zinanın dışında hiçbir suçun cezası belirlenmemiştir. Senato tarafından değerlendirilen eylemler suç olarak kabul edilirse her suça

¹¹⁴ More, **a.g.e.**, s.65.

¹¹⁵ More, **a.g.e.**, s.63,59,80.

¹¹⁶ More, **a.g.e.**, s.90,111.

özgü cezalar belirlenir. Hafif suç işleyen kadınların cezalarını kocaları, çocukların cezalarını ise ana-babaları şiddetli bir şekilde verir. İşlenen suç çok ciddiye, toplumun menfaatine ise suçlular açıkça cezalandırılır¹¹⁷.

Suçlulara cezayı sadece devlet verir. Kendini devletin yerine koyan şahıs ve kurumlar suçluları cezalandırma yoluna giderse herkese göre suç ve ceza anlayışı oluşur. Bu durum insanların devlete olan güvenini sarsar. Devlet cezada hata etse bile cezayı veren devlet olduğu için telafisi her zaman için vardır. Zaraar görenlere bazen tazminat ödenir bazen de onlardan özür dilenir.

Ütopya'da kadın ve erkeklerin tamamı tarımda çalıştığı için bolluk vardır¹¹⁸.

Herkes çalıştığının karşılığını alır. Çalışmadan toplumun sırtından geçinen asalaklara toplumlarda iyi gözle bakılmaz.

Ütopya'da olduğu gibi bizim toplumumuzda da yaşlının sözü geçer. Büyüklere saygı gösterilir.

Ütopya'da, şehirlerin genellikle kan bağı olan ailelerden kurulduğu, ailede yaşlının sözünün geçtiği, kadınların kocalarına, çocukların ana babalarına, gençlerin de yaşlılara itaat ettikleri, her sokakta otuz ailenin birlikte yemek yediği halk evleri gibi bir düzen bulunmaktadır. *Ütopya*'da her şey eşit olarak paylaşıldığı için yoksulluk ve dilencilik yoktur. İşten kaytarmanın, vakit öldürmenin yasak olduğu *Ütopya*'da meyhane ve randevu evi de yoktur¹¹⁹.

Çalışmadan üretmeden yaşamak insanın doğasına aykırıdır. Alın teriyle kazanılanlarda ayrı bir güzellik vardır.

Ölümden sonraki hayata inanan insanların yaşadığı adada ve hatta her şehirde farklı dinlere inananlar vardır. Bunlardan bazısı güneşe, bazısı aya, bazısı da başka gezegenlere tapar¹²⁰.

İnsanların inandıkları bir şey mutlaka vardır. Aldıkları bilgiye ve sahip oldukları görgüye göre inandıkları şeylerde farklılıklar görülebilmektedir.

¹¹⁷ More, a.g.e., s.109.

¹¹⁸ More, a.g.e., s. 67, 68, 71.

¹¹⁹ More, a.g.e., s. 73, 74, 75, 79–80, 79.

¹²⁰ More, a.g.e., s.130, 126.

Ütopyalılar insanın ruhunun ölümsüzlüğüne ve Tanrı'nın insanları mutlu olsunlar diye yarattığına, iyiliklerin ödüllendirileceğine, kötülüklerin de cezalandırılacağına inanırlar. Dini ilkeler olmadan insanların zor ve zahmetli erdemleri yaşatması ve yaşamın acı yönlerini sinelerine çekmeleri akıllı insanların yapacağı şeyler değildir¹²¹.

Yukarıdaki bu ifadelerden yazarın tek Tanrı inancını bildiğini ve o dinin hükümlerini *Ütopya*'sında işlediğini görüyoruz.

Ütopya'da hastalara mükemmel bakılır. Çaresi olmayan hastalıklara yakalananlar kendilerini öldürmeleri için ikna edilir¹²².

Ötenazinin çıkış kaynağı belki de Thomas More'un bu *Ütopya*'sıdır. Günümüzde ötenazi olarak adlandırılan çaresiz kalan hastaların öldürülme isteği bazı ülkelerde yasayla düzenlenmiştir. Ülkemizde ötenazi kanunen yasak olduğu için bazı hastaların ötenazinin uygulandığı ülkelere gittikleri basınıımızda yer almaktadır.

Tek eşliliği kabul eden ve evliliklerin ölene kadar sürdüğü *Ütopya*'da erkekler yirmi iki yaşına, kadınlar on sekiz yaşına kadar evlenemezler. Evlenmeden önce ilişki kurdukları tespit edilen kadın ve erkekler en ağır biçimde cezalandırılır¹²³.

Kadın ve erkeklerin sayısal oranı birbirine yakındır. Savaşlar ve kazalardan dolayı erkek nüfusu kadınlara göre daha çok azalır. Dünya yüz kişi olacak şekilde küçültüldüğünde %48'inin erkekler, %52'sinin de kadınlardan oluştuğu görülür. Erkek ve kadın nüfusu birbirine yakın olduğu için tek eşlilik makuldür. Tek eşlilik medenî kabul edilen birçok ülkede yasalarla düzenlenmiş ve teşvik edilmiştir. Ülkemizde de tek eşlilik yasalıdır.

Ütopyalılar savaştan nefret etmelerine rağmen gerektiğinde kendilerini koruyabilmek için kadın-erkek belirli günlerde katı bir askerî eğitimden geçirilirler. Haklı bir nedenleri olmadıkça da asla savaşmazlar. Ayrıca

¹²¹ More, **a.g.e.**, s.88.

¹²² More, **a.g.e.**, s.104.

¹²³ More, **a.g.e.**, s. 107,106.

savaşlarda kendi vatandaşlarının hayatlarını tehlikeye atmamak için yabancı asker kiralarlar¹²⁴.

Günümüzde vatandaşlarının canını değerli gören ABD gibi ülkeler savaşlarda kendi vatandaşları yerine paralı askerler kullanmaktadır.

Ütopyalıların ahlâk felsefeleri bizimkine benzer. Erdemi ve hazzı tartışmalarına rağmen insanın mutluluğunu ön plana alırlar.

More'un kitabı üzerine çok sayıda makale yazılmış, bu makalelerde o, çağının çok ötesinde modern bir insan olarak görünmekte, eski bir sosyal düzenin yaşadığı sorunlara çözümler ürettiği savunulmaktadır. *Ütopya*'da anlatılanlar Avrupalıları derinden etkilemiş ve yazıldığı dönemin insanları bunu Yeni Dünya'nın anlatılması olarak kabul etmişlerdir¹²⁵.

Hemen hemen her şeyin mükemmel denilecek kadar güzel tasavvur edildiği ve anlatıldığı durumlardan insanların etkilenmemesi mümkün değildir.

More'un *Ütopya*'sı sadece ütopya olarak kalmamış, özel mülkiyet, ötenazi, tek eşlilik ve paralı askerlik gibi hususlarının kısmen de olsa hayata tatbik edildiği görülmektedir.

Campenella ise *Güneş Ülkesi* eseriyle birçok sanatçıyı etkilemiştir.

Campenella, fikirlerinden dolayı yıllarca zindanlarda yatsa da, Necip Fazıl Kısakürek gibi fikirlerinden taviz vermemiştir.

Necip Fazıl'a göre Campenella, *Güneş Memleketi*'nde adlı eseriyle insanlığa yeni bir iklim tavsiye etmiş, iş ve emek terimlerini bir ölçüye tabi tutmuştur.¹²⁶ Campenella'nın bu eseri komünizm edebiyatı içinde sayılmıştır¹²⁷.

Komünist sistem kendisine fayda sağlayacağını düşündüğü her aracı kullanmıştır. Campenella'nın bu eseri de kullananılanlar arasındadır.

Güneş Ülkesi'nde devlet hiyerarşik bir yönetime sahiptir. Bu devlette en üstteki Metafizikus (ya da Hoh), Güç/Kudret, Sevgi ve Bilgelik ile Güneş toplumu yönetir. Veraset yoluyla geçen bir yönetim olmamakla birlikte, bu bir tür din adamları yönetimidir. Platon'un aristokratlardan oluşan monarşik

¹²⁴ More, **a.g.e.**, s.116, 81.

¹²⁵ More, **a.g.e.**, s.88,7,8.

¹²⁶ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.114.

¹²⁷ Kısakürek, **İhtilâl**, İst., b.d. Yay., 1976, s.85.

yönetiminden, More'un ömür boyu başkanlık eden bir devlet başkanının yönetimindeki monarşisinden farklı olarak rahiplerin yönetiminde bir sistem bulunmaktadır¹²⁸.

Yetki ve sorumluluk her yerde önceden belirlenir. Böylece kargaşa çıkması önlenmiş olur.

En tepe yönetimin yapısı ve çalışma şartları şöyle oluşmuştur:

“...Üçlü yönetim, her sekiz günde bir başta Metafizikus olmak üzere bir araya gelir; bu son üçüne bağlı üç alt yönetici daha vardır; böylece toplam 13 kişilik bir üst kurul oluşmuştur ve herkes kendi görev alanına giren sorunlarla ilgilenir¹²⁹.

“Kendisi olmadan hiçbir şey yapılamayan Metafizikus, bu üç hükümdarla (yöneticiyle) birlikte, *Güneş Ülkesi*’nin bütün devlet işlerini çekip çevirirken”¹³⁰

yetki ve görev paylaşımı şöyle yapılmıştır:

Savaş ve barışla ilgili her şey ve bütün askerî işlerde Güç yetkilidir. Serbest meslekler ve sanatlar, mekanik sanatlar ve bilimler, bunlarla ilişkili makamlar ve eğitim kurumları Bilgelige (Akla) tabidir¹³¹.

En ilkel kabilelerde bile kendi anlayışlarına, yaşam tarzlarına uygun bir düzenleri vardır. Yılların birikimiyle ortaya konan düzene uymak herkesin menfaatinidir.

Güneş Ülkesi’nde mimarî ile eğitim ve hayat birbirine uyumlu, alabildiğine modern ve işlevsel bir mimarî anlayışı karşımıza çıkar¹³².

Herkes küçük yaştan itibaren iyi-kötü öğrenim sürecine girer. Antik Yunan eğitim düzeninden izler taşıyan bu eğitim anlayışında, aynı zamanda savaşçı, asker bir toplum olan Güneş Ülkesi toplumu, bedensel eğitime en az zihinsel eğitim kadar önem verir¹³³.

¹²⁸ Tommaso Campanella, *Güneş Ülkesi*, editör: Veysel Atayman, İst., 2011, s.16.

¹²⁹ Campanella, *a.g.e.*, s.81.

¹³⁰ Campanella, *a.g.e.*, s.35.

¹³¹ Campanella, *a.g.e.*, s.30.

¹³² Campanella, *a.g.e.*, s.16.

¹³³ Campanella, *a.g.e.*, s.16–17.

Eğitim gerekli ve faydalıdır. Eğitimin öğrencilere verilmesi mecburîdir. Ülkemizde de eğitim, ilkokul, ortaokul, lise öğrencilere parasız ve mecburî olarak verilmektedir.

Belirlenen kurallara uymayanlara devletler cezaî yaptırımlar belirlemiş ve uygulamış/uygulamaya çalışmıştır. Cemiyet ve devletin selâmeti için bu cezaî yaptırımların uygulanmasında sayısız faydalar vardır. *Güneş Ülkesi*’nde de suçlu bulunanlara verilen cezalar vardır.

Campanella suçlulara verilecek cezaları şöyle belirlemiştir:

Onlara belli bir süre, toplu yenen yemeklerden ve başka onurlardan men edilme ve kadınsız bırakılma gibi cezalar uygulanırken; kasten ağır yaralama ya da adam öldürme gibi ağır suçlara kısas uygulanmalıdır.¹³⁴ Kısas cezası Kur’an-ı Kerim’de de uygulanması istenen bir cezadır. Maide suresinin 45. ayetinde;

“.. cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe dişe ve yaralara karşılıklı”¹³⁵

şeklinde yaptırım vardır.

Bilgi evrenseldir. Onu elde etmek isteyen şahıs, kurum ve devletler malî kaynak ayırırlar.

Campanella içine kapalı, iletişimi kesik bir toplumun gelişmesinin, bilimde, bilgide yol almasının imkânsız olacağını çok iyi sezmiş olmalı ki; *Güneş Devleti*’nde kapalılık ve tecrit durumunu aşmak için, dünyanın dört bir yanına sık sık araştırmacı ve elçiler yollamaktadır. Campanella’nın bu düşünceye ulaşmasında Rönesansın köklerinde Doğu kültürünün etkilerinin olması, barutun, matbaanın icadında Çin’in oynadığı rolü bilmesinin etkisi olabilir. Herkesin birkaç dil bildiği bu toplumda, başka toplumların örfleri, âdetleri, gelenekleri de süzgeçten geçirilir¹³⁶.

Günümüzde lisans ve akademik kariyer için başka ülkelere öğrenciler gönderilmekte ve onlardan öğrenciler kabul edilmektedir. Böylece farklı eğitim ve kültürlerle tanışan öğrenciler bilgi transferinde köprü olmaktadır.

¹³⁴ Campanella, a.g.e., s.38, 83.

¹³⁵ **Kur’an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meâl)**, Ank., Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 1987,s.114.

¹³⁶ Campanella, a.g.e., s.18.

Necip Fazıl da yeni kurulan devletin Avrupa'ya gönderdiği ilk öğrencilerden olsa da O, Paris'in eğitiminden ziyâde gece hayatı ile meşgul olmuştur.

Campanella Güneş *Ülkesi'*nde özel mülkiyete, kişisel sahiplenmelere yer vermemiş, insancıl ve kardeşlik ortamı içinde ütöpik bir ülke resmi çizmiştir¹³⁷.

Campanella, kadınların tek bir erkeğe bağlı olmaması fikrini savunurken; Platon da, *Devlet* adlı eserinde toplumda kaynaşmanın sağlanması için kadınların ve çocukların ortak olmasını savunmuştur.

Campanella'nın, özel mülkiyetin olmaması fikrinin temeli özel mülkiyetin bencilliğin nedeni, bencilliğin de özel mülkiyetin nedeni olarak görülmesidir. Campanella özel mülkiyete sahip olmamaya eşi, aileyi de dâhil eder. Çocuğumuza miras bırakmak için birer soyguncuya, açgözlü hayduda döndüğümüzü söyler¹³⁸.

Başta SSCB olmak üzere uygulanan bu sistem aksayan yönleri defalarca tamir edilse de yıkılmaktan kurtulamamıştır. Bu sistemde ne kadar üretirsen üret, ürettiğin şeylerin sahibi değilsin ve alacağın ücret de sabittir.

Campanella, kadının ortaklığı anlayışını da aşarak, sağlıklı, iyi bir soy oluşturmak için eşleştirmelerin “tepeden” yapılmasını, kimin kime uygun olduğunun önceden belirlenmesini ister¹³⁹.

Komünist sistem başta SSCB olmak üzere birçok Avrupa ve Asya ülkesinde uygulanmıştır. Bu sistem 1917 Ekim devriminde SSCB'de başlamış, sonra birçok ülkeye ihraç edilmiştir. 1991 yılında SSCB dağılıncaya kadar ülkemizin de komünizm akımına kapılma tehlikesi devam etmiştir.

Osmanlının “Fetret Devri” diye anılan karışık döneminde ortaya çıkan Simavna Kadısı Şeyh Bedreddin'in komünist ve sosyalist fikirleri ihtiva eden *Vâridât*¹⁴⁰ adlı eseri vardır. Bu eserden haberdar olan Necip Fazıl'a göre, Nazım Hikmet dünyada ilk komünist olarak Simavna Kadısı Şeyh Bedreddin'i sayar. Şerafettin Yaltkaya'nın 1925 yılında yayınladığı *Simavne Kadısı Oğlu*

¹³⁷ Campanella, a.g.e., s.15.

¹³⁸ Campanella, a.g.e., s.17.

¹³⁹ Campanella, a.g.e., s.17.

¹⁴⁰ Campanella, a.g.e., s.114.

Bedreddin isimli risalesini okuyan Nazım Hikmet, *Şeyh Bedreddin Destanı*'nı yazar¹⁴¹.

Şeyh Bedreddin'in 1400'lü yıllarda ilk ilkel komünist fikirlere sahip olduğunu biliyoruz. Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun *Darağacı* romanı da bu olayı anlatır.

Necip Fazıl'ın Şeyh Bedreddin ile ilgili değerlendirmesi olumsuzdur.

Yaşadığı döneme, toplumun kültürüne göre Şeyh Bedreddin'in oldukça aykırı fikirleri vardır. Her ev, her mal, her lokma herkese aittir. Kullanmak için izne ihtiyaç yoktur. Nikâhlı kadınlar hâriç, nikâhsız kadınlar da müşterek sayılmışlardır¹⁴².

Komünizmayı mikrop¹⁴³ olarak gören Necip Fazıl komünizme karşı mücadele etmiştir. Materyalizm ile beraber bâtılın son model sistemi olan komünizm Necip Fazıl'a göre tehlikelidir¹⁴⁴.

Necip Fazıl, komünizmin tehlikelerinden şöyle bahsetmektedir:

"Bizi o hale getirdiler ki, dâvayı komünizma ve materyalizma cephesi kazanacak olursa milletçe ölmek ve silinmek, kapitalizma ve liberalizma tarafı kazanacak olursa hep sürünmek ve daima dilenci kalmak gibi iki yol ağzında bıraktılar ve bütün yönlerimizi kestiler. Bizi öz medeniyet kaynağımızdan ayırdılar, hayat damarlarımızı tıkadılar ve yarım milyarın üstündeki ruh dünyamızda yeni bir oluş yolu bulmamızı engellediler."¹⁴⁵

Necip Fazıl bazen komünizm, bazen sosyalizm kelimeleriyle bahsettiği hastalık ve uyuz gibi kelimelerle nitelediği bu sistem için olumsuz düşünceye sahiptir:

"Bu ihtilalin çıkardığı en korkunç hastalık, sosyalizm uyuzudur. Allah'ın halkettiği köpekle beraber başlar Sosyalizm... Çünkü biri öbürünün kemiğine musallattır."¹⁴⁶

¹⁴¹ Sıddık Akbayır, *Aynı Göğün Uzak Yıldızları*, 6.baskı, İst., Asur Yay., 2012, s.418; Necip Fazıl Kısakürek, *İhtilâl*, İst., b.d. Yay., 1976, s.85.

¹⁴² Necip Fazıl Kısakürek, *İhtilâl*, İst., b.d. Yay., 1976, s.89, 87.

¹⁴³ Necip Fazıl Kısakürek, *Çerçeve 3*, İst., b.d. Yay., 1991, s.252.

¹⁴⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 7-8*, 5.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2009, s.100.

¹⁴⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Çerçeve 5*, 2.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s.288.

¹⁴⁶ Kısakürek, *Hesaplaşma*, s.38.

Komünizmde hayâlî bir cemiyet tasavvuru uğrunda fert yok edilmiştir. Hem cemiyet kendi hududu içinde hem de fert kendi hak sınırları içinde korunmalıdır. Yani ne fert cemiyetin hakkını çalacak ne de cemiyet ferdin hakkını yutacaktır.¹⁴⁷ Komünizm ezilmeli,¹⁴⁸ komünistler idam edilmelidir¹⁴⁹.

Necip Fazıl, komünizmin ilacını İslâm'da bulur.¹⁵⁰ Komünizmin karşısına gerçek din olan İslâmiyet'ten başka hiçbir şeyle çıkılamaz.¹⁵¹ İslâmiyet, komünizme karşı kullanılmazsa komünizmin tankları altında ezilmeye mahkûm olunacaktır¹⁵².

Zehrin etkisinin giderilmesi için panzehir kullanılır. Necip Fazıl da komünizme karşı İslamiyet'i panzehir olarak görmektedir.

Ütopik bir devlet yapısı gösteren *Güneş Ülkesi*'nde vaaz edilen prensipler yukarıda belirtildiği şekilde kısmen uygulanmıştır.

Voltaire, Büyük Fransız İhtilâli'nin yapılmasına etki edenlerden birisidir.

Necip Fazıl'a göre, tarih boyunca her inkılâp bir sınıfa dayanmıştır. Büyük Fransız inkılâbı da burjuva sınıfına dayanır.¹⁵³ Fransız İhtilâli sefaletten doğmuştur.¹⁵⁴ Kral 15. Lui'nin devlet işleri haricinde her şeyle, özellikle kadınlarla ilgilenmesi Fransız İhtilâlinin sebebidir¹⁵⁵.

1789'da gerçekleşen bu ihtilâlin etkileri hâlen devam etmektedir. Fransız İhtilâli özellikle birleşik devletler için ölüm olmuştur.

Necip Fazıl tahsil için gittiği Fransa'da ve okuduğu kitaplardan Batı'yı, Batı'nın zihniyetini kavramayı başarmıştır.

Rousseau, Voltaire ve Montesquieu gibi ansiklopediciler Fransız İhtilâli'nin hazırlayıcılarıdır. Bir ordudan daha önemli olan fikir ve kelâma o dönem çok değer veriliyordu¹⁵⁶.

¹⁴⁷ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.89.

¹⁴⁸ Necip Fazıl Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi 3**, 2.baskı, İst.,Büyük Doğu Yay., 2009, s.14.

¹⁴⁹ Kısakürek, **Aynadaki Yalan**, s.106.

¹⁵⁰ Necip Fazıl Kısakürek, **Yeniçeri**, 4.baskı, İst., b.d.Yay.,1994,s.s.395–396.

¹⁵¹ Kısakürek, **Rapor 9–10**, s.118.

¹⁵² Kısakürek, **Çerçeve 3**, s.61.

¹⁵³ Necip Fazıl Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**,18.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2010,s.228.

¹⁵⁴ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.48.

¹⁵⁵ Necip Fazıl Kısakürek, **İhtilâl**, İst., b.d. Yay.,1976,s.101.

¹⁵⁶ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.112.

Fransız İhtilâli'nin sonuçları ise şunlardır:

1. Kutsal bir kaynaktan doğan ve ilahi bir amaca yönelen hiyerarşi düzeni yıkıldı¹⁵⁷.

Bundan etkilenen ülkelerin başında Osmanlı Devleti gelecektir. Önce Batı'da başlayan isyanlar giderek yaygınlaşmış ve Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam etmiştir.

2. 1789 Fransız İhtilali'nden sonra Avrupa'da milliyetçilik akımları doğmuş ve 19.yy'ın ikinci yarısından itibaren de yaygınlaşmıştır.¹⁵⁸

Bölünme ve parçalanma Çinlilerin “böl”, “parçala”, “yönet” anlayışında olduğu gibi gelişen ya da gelişmekte olan ülkelerin karşısına bir barikat gibi çıkarılmaktadır.

Devlet ve onunla ilgili birçok hususta görüşler ileri süren Sezai Karakoç'a göre Batı'da millet kavramı, daha çok bir ırka ve bir dile bağlı topluluğu ifade eder. İhtilâlden sonra geliştirilen millet (nation) kavramı İslâm dünyasını parça parça etmiştir¹⁵⁹.

Sunî sınırlarla çizilen devletlerin problemleri hâlen halledilemediğinden komşu devletler birbiriyle bazen savaşılmaktadır. Feodal yapıdan devlete geçiş ve ardından millî kimliğin oluşması, sıklıkla 1789 Fransız İhtilâli'ne bağlanır.

Avrupa'da millî kimliklerin oluşmasında Fransız İhtilâli'nin etkileri açık olmasına rağmen bunun doğrudan ve tek etken olduğunu söylemek de doğru olmayacaktır¹⁶⁰.

Bir şeyin sonucuna etki eden birçok unsur olmasına rağmen bunlardan öne çıkan, baskın gelenler vardır. Milliyetçiliğin oluşmasının en büyük nedeni Fransız İhtilali'dir.

3. Eşit silah gücü sayesinde teşkilatlanmış halkın meydana getirdiği bir ihtilâl olan Fransız İhtilâli eşitlik ve serbestlik gibi kavramları ile milletleri ayaklanmaya davet etmektedir¹⁶¹.

¹⁵⁷ Bulaç,a.g.e.,s.166

¹⁵⁸ Erzurumlu,a.g.e.,s.77.

¹⁵⁹ Sezai Karakoç, **Edebiyat Yazıları II: Dışımızın Zarı**,3.baskı, İst., Diriliş Yay., 2007, s.16.

¹⁶⁰ Erzurumlu,a.g.e.,s.111.

Üç kıtada toprakları bulunan ve değişik kavim ve milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'ne Fransız İhtilali'nin etkisi çok olumsuz olmuştur.

Tanzimat'ın ilanıyla başlayan milliyetçilik hareketleri aynı zamanda bütün dünya insanlığının da başını belaya sokmuş, İslâm coğrafyasının şemsiyesinde bulunan bütün ülkeler, kardeşler birbirinden ayrılmış, böylece elsiz, ayaksız ve başsız olma yolunda pervasızlığa sürüklenmiştir. Milliyetçilik imanının ve İslâm'ın kardeşlik anlayışından oluşan ümmet bilincini etkileyerek fikrin namusunun bozulmasına neden olmuştur¹⁶².

4. 1910 yılında İngiltere'nin Türkiye Büyükelçisi olan Sir G. Lawther'in İngiliz Dışişleri Bakanlığı'na çok gizli kaydıyla gönderdiği raporlardan birinde Fransız İhtilali'nden şöyle bahsedilmektedir:

“Fransız İhtilâlindeki gelişmeler, Fransız-İngiliz münasebetlerini zedelemiştir. Türkiye'de de ihtilâl aynı hatlarla gelişirse, burada da İngiliz çıkar ve ideallerine zıt tutum doğabilir.”¹⁶³.

İngiltere de birçok sömürgeye sahiptir. Kendisinden binlerce kilometre uzaktaki bu sömürgelerine İngiltere'nin uzun süre sahip olması zordur.

5. Fransız İhtilâli, sonuçları bakımından evrensel olduğundan Yeni Çağ'ın sonu, Yakın Çağ'ın başlangıcı kabul edilmiştir.

Fransız İhtilâli sonuçları itibariyle çok etkili olan nadir hadiselerden biridir.

6. İnsan Hakları Bildirgesi, Fransızlar tarafından dünya çapında bir bildiriye dönüştürüldü.
7. 1789 İhtilâli'nden sonra teokratik düzeni kaldırıp devleti kiliseden ayırarak dînîlikten ve rûhânîlikten çıkaran Fransızlar bunun adına da laiklik demişlerdir. Laiklik ilkesi başta ülkemiz olmak üzere birçok ülke tarafından benimsenmiştir.

Bölünme, parçalanmanın imkânsızlığını ve muhtemel sonuçlarını ünlü sosyolog Ali Bulaç şöyle yapmaktadır:

¹⁶¹ Necip Fazıl Kısakürek, **Ulu Hakan 2.Abdülhamîd Han**, 6.baskı, İst., b.d.Yay., 1994, s.469,464.

¹⁶² Recep Garip, “Necip Fazıl'ı Anarken”, **Ayvakti Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi**, S. 128, Mayıs 2011, s.10.

¹⁶³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.688.

“Dünyamızda etnisite ölçüsüne göre üçbin, konuşulan dil kıtasına göre sekizbin ayrı ulus olduğu için ulus devlet için milyonlarla insanın birbirini katletmesi gerekecek.”¹⁶⁴.

Fransız İhtilâli’nden sonra başlayan bölünme ve parçalanma hâlen devam etmektedir. Nerede duracağı belli olmayan bu akıma birileri “dur” demelidir. Dur diyen olmazsa kabile devletlerine kadar gidilecektir. Bölünme ne kadar devam ederse etsin soy, dil, din, ırk ve kültür ayrımı yapılmadan herkese, sosyal ve hukukî güvenceler sağlanmalıdır.

Peyami Safa “Simeranya”da eğitim ve sağlığı ön plana çıkarmıştır.

Ötüken Yayınevi’ni kurdukları zaman yayınevinde basılacak ilk kitabın Peyami Safâ’nın “*Yalnızız*” isimli romanı olmasını arkadaşlarına kabul ettiren fakat yayınevinin isminin Simeranya olmasında ısrar etmesine rağmen bunu başaramayan¹⁶⁵ büyük Türk millîyetçisi ve bir dönem siyasete atılan Nevzat Kösoğlu’nun *Peyami Bey* adlı eseri yayımlandıktan sonra Sabah gazetesinde Peyami Safa rehberi hazırlanır. Kimin tarafından hazırlandığı belli olmayan bu rehberde Ütopya maddesi şu şekilde düzenlenmiştir:

“ÜTOPYA: Peyami, Türk Edebiyatı’nın en erken ütopya yazarlarından biriydi. *Yalnızız* romanında kurduğu Simeranya adlı gelecek ülkesi tam anlamıyla bir ütöpik denemedir. Simeranya, roman kahramanı Samim’in not defterinde anlatılan bir hayal ülkesidir. Thomas Moore’unki gibi muhayyel bir ada üzerinde kurulan bu ülkeye insanlar ‘fizyonomi ve tavır’ yoklaması yapılarak alınır. Simeranya’yı anlatırken Peyami ayrıca ideal bir eğitim modeli önermiştir.”¹⁶⁶.

Yalanın olmadığı, başka bir nizama sahip olan Simeranya, her açıdan kusursuz bir ada devletidir¹⁶⁷.

İki yaşındayken babasını ve kardeşini kaybeden, bir kolu da sakat olarak on üç yaşında çalışmaya başlayan, doktorları bile kışkırtacak tıp

¹⁶⁴ Bulaç, a.g.e., s.12.

¹⁶⁵ Necip Fazıl Kısakürek, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, 3. baskı, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 2010, s.458.

¹⁶⁶ “Ütopya”, *Sabah gazetesi*, 24 Eylül 2011, Sabah Cumartesi, s.4.

¹⁶⁷ Peyami Safa, *Yalnızız*, İst., Millî Eğitim Basımevi, 1989, s.8, 20–21.

bilgisine sahip,¹⁶⁸ düzenli bir eğitim alamayan ve sık sık sağlık sorunları yaşayan Peyami Safa, Simeranya'nın anlatıldığı *Yalnızız* romanında eğitime ve sağlığa çok önem vermiştir.

Yalnız ve zorluklar içinde hayata atılan Peyami Safa, bunların üstesinden gelmeyi bilmiştir.

Peyami Safa, hayatını derinden etkileyen meselelere çözüm bulduğu Simeranya'da gerçek dünyada ikide bir değişen öğretim sisteminden uzak manevî hüviyetin daha ziyade geliştiği bir eğitim sistemi tasavvur eder. Simeranya'da çocuklar ve gençler, öğleye kadar ve isterlerse geceleri nazarı araştırmalar ve incelemeler yaparlar. Simeranya'da insan makine gibi, robot gibi değildir. Bunun aksine özellikle bugün Batı'da ve Amerika'da olduğu gibi kabiliyetlerinin serbestçe gelişmesine her yaşta ve her meslekte imkân verilen mânevî bir şahsiyettir. İstidatları, bilgisi, becerisi değişenler mesleklerini de değiştirmek haklarına sahiptirler¹⁶⁹.

Ülkemizde insanların çoğu tahsil gördükleri ya da ilgi alanlarının dışında istihdam edilmektedirler.

Günümüzde yavaş yavaş ve belli yerlerde uygulamaya konulan okuma salonları, laboratuvarlar, atölyeler, müzik, tiyatro, sinema ve spor evleri Simeranya'da vardır.

Her yaşta insan bu eğitim yerlerine devam ederken merak ettiği her mevzuu kendileri etüd eder ve öğrenir. Eğitimimizin kangren yarası hâline gelen ve bir türlü çare bulamadığımız öğrenme metodu Simeranya'da halledilmiştir. Araştırmaya dayanan bu metod ideal bir metottur.

Simeranya'da çocuklar ve gençler araştırma metodlarını gösteren kılavuz-öğretmenlerin yardımıyla öğrenmenin yolunu öğrenmektedirler.

Simeranya'da sınıf, kürsü, ders programı, nutuk söyler gibi öğretmen, profesör ve diploma yoktur. Öğretilen şeyler Simeranya'da hayata tatbik edilir¹⁷⁰.

¹⁶⁸ Ergun Göze, *Üç Büyük Mustarip: Cemil Meriç-Peyami Safa- Necip Fazıl Kısakürek*, 2. baskı, İst., Boğaziçi Yay., 1995, s.3, 6, 66.

¹⁶⁹ Safa, a.g.e., s.55, 54.

¹⁷⁰ Safa, a.g.e., s.51-52.

Günümüzde tıp ilminde uzmanlaşma gittikçe artmaktadır. Tıpta Uzmanlık Sınavı ile doktorlar uzmanlaşmaya teşvik edilmektedir. Tıp, hastalıkların ve tedavi yollarının gittikçe çeşitlendiği bir alandır.

Tababet diye ayrı bir ilim ve teknik şubesi olmayan ve bütün bilgilerin bir merkezden başlayarak, onun emrinde inceleme kollarına ayrılan¹⁷¹ Simeranya'da bütün tedavilerin esası olarak kabul edilen hasta ile hastalık arasındaki zıtlaşmayı ortadan kaldırmayı amaçlayan Safa, bunu şu şekilde anlatır:

“... Bu nazariyelerden birine göre, istisnasız her hastalık, uzviyetin, kendi işleyişine zıt tesirlere karşı bir “hyperreaction” dur, vücudun öfkelenmesidir, isyandır. İkinci bir nazariyeye göre ki bu daha meşhurdur, İsviçre’de Tournier’nin nazariyesidir, birçok hastalıkların sebebini hastanın vücudundan evvel hayatında aramak lâzımdır. Yani hastalık, çok defa kaderin aksiliklerine karşı ruhun ve onun peşinden vücudun isyanıdır.”¹⁷².

Gerçekte ve Simeranya’da her türlü hastalığın baş sebebi hastanın kendisinden kaynaklanmaktadır. Hastalık, hastanın hayatında ve ruhunda aranmalıdır. Çok defa da hiçbir çaresi olmayan ümitsiz bir aşk, çok sevilen birinin ölümü, namus lekesi, vicdan azabı gibi çaresizlikler hastalığın sebebi olabilir¹⁷³.

Simeranya’da hayata tatbik edilen bir nevi “koruyucu hekimlik” tavsiye edilmektedir. Bunun özü de şu şekilde belirtilmektedir:

“Orada herkes, hastalanmadan evvel, hayatın çaresizlikleri önünde sinirlenmemeyi, isyan etmemeyi öğrenir. Bütün ailelerde ve müesseselerde her gün yapılan ruh sporu budur. Kendine göre ayinler vardır. Öyle ki, bütün Simeranya’yı derin bir sükûn ve tevekkül havası sarmıştır. Oraya ilk adımını atar atmaz, kendini her tarafa yayılmış bir umumi intibak ve âhenk atmosferi içinde bulursun.”¹⁷⁴.

¹⁷¹ Safa, a.g.e., s.85,86–87.

¹⁷² Safa, a.g.e., s.85.

¹⁷³ Safa, a.g.e., s.86.

¹⁷⁴ Safa, a.g.e., s.86–87.

Yalnızız romanında kendisini anlatan Peyami Safa, sağlık ve eğitim gibi önemli gördüğü alanlarda Simeranya'daki uygulamaları anlattığı bu hususları hayatında bizzat yaşamıştır.

Necip Fazıl Kısakürek'in ideal devleti ise Başyücelik Devleti'dir.

Necip Fazıl, çok okuyan ve okuduğunu terkip edebilen büyük bir sanatçıdır. O, kendinden önce ütopyaları olan Sokrates'i, Platon'u, Campenalla'yı bilir.

Necip Fazıl Aristo'yla beraber, Sokrates ve Platon'u bütün Batı tefekkürünün bağlı olduğu Eski Yunan felsefesinin üç ana dalı,¹⁷⁵ yine Platon'u da Eski Yunan'da vahdaniyetçiliği muhakkak sayılan bir filozof olarak görür¹⁷⁶.

Necip Fazıl 19 Eylül 1942'de kaleme aldığı *Bir Yarın Bekliyoruz* başlıklı yazısında dert edindiği dâvâsının adeta özetini verir: Bu yazıyı şöyle hülâsa etmek mümkündür:

Havale geçerecek kadar ateşler içinde, şahsiyet ve asliyet humması çekecek hale geleceğimiz, maziye doğru bütün bir tarih hükmü olarak özümüzü bulacağımız, yurt dışında değil yurt içinde, derin bir keyfiyet plânında, cevherli ve nispetli bir fert çerçevesinde arayıp bulabileceğimiz, muharebeden başka anlamaya çalışmadığımız Garp âlemini dibine kadar muayene edebileceğimiz, Garplılılaşma dâvâsını satıhtan çekip alacağımız, Batı'nın bize madde haricinde bir şey vermediğini anlayacağımız, ihtiyaç duyduğumuz silahımızı kendimiz yapabileceğimiz, yurt içinde hiçbir yabancı uzmana ve dilimizde yabancı ve uydurukça bir kelimeye müsaade edilmeyeceğini anlayacağımız, ekonomik sultalara müsaade etmeyeceğimiz, kendi mütefekkirimizi ve sanatkârımızı yetiştireceğimiz, ahlâk anlayışını aile ocağına, okula ve toplumun her alanında kabul ettireceğimiz, dünyaya hâkim olmak için maddeye, maddenin anahtarının ruha, ruhun anahtarının da Allah'ın emrinde olacağını anlayacağımız bir yarın bekliyoruz¹⁷⁷.

¹⁷⁵ Kısakürek, *Hitâbeler*, s.13.

¹⁷⁶ Kısakürek, *İmân ve Aksiyon*, s.14.

¹⁷⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *Çerçeve 2*, 4.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2010,s.122–123.

Necip Fazıl ideal olan şeyleri ister, arar, gözler önüne serer. *Öğretmen Bey* hikâyesinde de ideal öğretmeni ve köyü anlatır.

Necip Fazıl, Batı karşısına koyduğu ve bir ömür boyu savunduğu Doğu'yu tanımlarken giderek daha radikal ve ütopyacı bir kimlik geliştirir.¹⁷⁸ Şiiri dışında kalan diğer eserleri Necip Fazıl'ın ütopyasının temelini oluşturur¹⁷⁹.

Tezimin ikinci bölümünde teferruatıyla ele aldığımız Necip Fazıl'ın ideal devleti Başyücelik Devleti vardır.

Orhan Okay'ın değerlendirmelerine göre Necip Fazıl'ın ütopyik düşünceleri vardır. Platon'dan, Thomas More'den bu yana, Doğu'da ve Batı'da bunun birçok örneği bulunan yüzde yüz mükemmel bir toplum tasavvur eden ütopyalara benzer. Necip Fazıl'ın özellikle de *İdeolocya Örgüsü*'nde kurduğu toplum düzeni de ütopyiktir¹⁸⁰.

Necip Fazıl başeserim dediği *İdeolocya Örgüsü*'nde arzuladığı büyük Türk devletinin özelliklerini anlatırken bir yandan da Türkiye'nin nasıl bir devlet olacağı sorusuna cevap verir¹⁸¹.

Yazılarında, bir yandan Türkiye'nin tarihini, Batı ile ilişkilerini ele alan Necip Fazıl bir yandan da ideal bir nizamın esaslarını teferruata kadar ortaya koyar.

Özellikle çocukluk döneminde önüne konan ama seviyesinin çok üstünde, çocuk muhayyilesiyle bağdaşmayacak kitaplar okuyan Necip Fazıl herkesin hayran kaldığı zekâsı ile okuduklarını terkip etmeyi bilmiştir. Türkiye'nin dertleriyle dertlenen Necip Fazıl'ın zihninde yıllar içerisinde oluşturduğu ve *İdeolocya Örgüsü*'nde çok teferruatlı olarak anlattığı ideal devletin de daha önceki ütopyalardan izler taşıması normaldir. Çünkü Necip

¹⁷⁸ Işık Yanar, "Necip Fazıl Düşüncesinde Doğu-Batı ve Modernleşme", *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.42.

¹⁷⁹ Sadettin Elibol, "Şiirin İklimini Kurma Mücadelesinde Öne Çıkan Sıradışı Bir Şair", *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.555.

¹⁸⁰ M. Orhan Okay, "İnsan, Sanatçı/Şair ve Düşünür Olarak Bir Necip Fazıl Portresi", *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.13.

¹⁸¹ Şaban Sağlık, "Necip Fazıl ve Öğretmen", *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı*, S. 63, Mayıs 2005, s.93.

Fazıl iyi, doğru, güzel ve faydalı şeylerin menşesine bakılmadan alınması taraftarıdır.

Sezai Karakoç için “Diriliş” vazgeçilmez bir kavramdır.

Sezai Karakoç, hâlen yazarlık dışında Yüce Diriliş Partisi’nin Genel Başkanlığını da yürütmektedir.

Necip Fazıl’dan etkilenenlerden biri de Sezai Karakoç’tur.

12-14 Nisan 2012 tarihleri arasında Dicle Üniversitesi ile Diyarbakır Valiliğinin birlikte düzenlediği “Sezai Karakoç Sempozyumuna” katılan ve “Karakoç’ta Devlet Düşüncesi” konulu tebliği sunan Şaban Abak, *İtibar* dergisi için bu sempozyumun bir bölümünü paylaşmıştır. Şaban Abak’a göre Sezai Karakoç, devleti “en büyük millî organizasyon” olarak tanımlamıştır. Devletin konusunu, devlet idaresini, devlet kurumlarını, devlet ve din anlayışını, devlet ve ekonomi hususunu teferruatıyla işleyen Sezai Karakoç’a göre İslâm’da devlet bir zarûrettir. İyinin yerine getirilmesi, kötülüğün önlenmesi ve engellenmesi Müslümanların üzerine bir borçtur. Bunun gerçekleştirilmesi için bir hukuka ihtiyaç vardır. Hukukun gereğini de devletler yerine getirir. Devletin zarûrî oluşunun temeli de buradan doğar¹⁸².

Yeni kurulan devletlerin başka devletlerce tanınması milletlerarası genel kabul gören bir husustur. Sezai Karakoç da bu görüşü benimseyenlerdendir.

Bir toplum diğer toplumlarca tanınmaya başladığı andan itibaren, bir devlete sahip olmuştur. Devlet, toplumun ruhundaki idealleri gerçekleştirmeyi amaç edinmek zorundadır. Bu idealleri zamana ve şartlara göre açığa vurarak veya gizleyerek izler¹⁸³.

Devletlerin kısa ve uzun vadede gerçekleştirdiği hedefleri vardır. Devletler bağlı kuruluşları ile bunların plan ve programlarını yaparak gerçekleştirme yoluna giderler. Büyük devletlerin hedefleri de büyük olur. Hedeflerine ulaşmak için çok ileri tarihleri kapsayan planlar yaparlar. Zamana ve şartlara göre planlarda revizyonlar yapılabilir. İsrail, daha devlet olarak

¹⁸² Şaban Abak, “Sezai Karakoç’ta Devlet Düşüncesi”, *İtibar dergisi*, S. 8, Mayıs 2012, s.26.

¹⁸³ Sezai Karakoç, *Çağ ve İlham IV: Kuruluş*, 3.baskı, İst., Diriliş Yay., 2008, s.54-55.

kurulmadan devletlerini kuracaklarını yaklaşık yarım asır önce planlamışlardır. Basına sızan bilgi ve belgeler ile fikir adamlarının ve bazı eski personelinin kaleme aldıkları kitaplar ABD'nin planları hakkında bize bilgi ve ipuçları vermektedir.

Sezai Karakoç'a göre ancak kendisini insanlık ve hakikatlerin anlaşılmasına ve yaşanmasına adanmış topluluklar devlet kurar, geliştirir ve yaşatırlar. Devlet-i ebed müddet anlayışı da buradan kaynaklanır. Osmanlı İmparatorluğu adı verilen devletimizin asıl adı Devlet-i Âliye (Yüce Devlet) idi. Müslümanları bir bayrak, bir devlet altında toplayan Osmanlı Batı'ya karşı, Müslümanları doğrudan doğruya, Asya'yı da dolaylı olarak koruyarak tarihî, siyasî, askerî, sosyal bir Çin Seddi gibiydi¹⁸⁴.

Gerçekten de Osmanlı, İslâmiyetin bayraktarlığını Doğu'da özellikle İranlılara, Batı'da da Avrupa'ya karşı yıllarca başarı ile yapmıştır.

İnsan, toplum ve ırklar çok karmaşık yapıda ve konumdadırlar. Faşizm, komünizm, kapitalizm gibi ideolojilerin soyutlamaları sağduyuya, fitrata ve yaratılışa aykırı olduğundan bunlara dayanılarak kurulan sistemler, devletler insanlığa adeta cehennemî bir hayat yaşatmaktadırlar¹⁸⁵.

SSCB kurulurken komünist rejimin yerleştirilmesi için milyonlarca insan katledilmiştir. Özellikle Türkî Cumhuriyetler SSCB'nin uydusu hâline getirilirken, birbirleri ile anlaşmalarını ve kaynaşmalarını engellemek için hepsine farklı bir Kiril Alfabesi kabul ettirilmiş, sanayi tesisleri birbirlerine muhtaç olacak şekilde bu ülkelere dağıtılarak kopmaları ve birbirleriyle doğru ve iyi ilişkilere girilmesi engellenmiştir.

Bugünkü kapitalist ve komünist sistemlerin kaynağı eski Yunan site devletleridir. Bugünkü kapitalist batı devletleri Atina sitesinin gelişmiş bir şekline faşist ve komünist devletler de Isparta sitesine bağlanabilirler. Günümüzde bazı şeyler daha gelişmiş olmakla birlikte Atina ve Isparta'ya bağlanabilirler. Platon'un devlet düşüncesi ana kaynaktır¹⁸⁶.

¹⁸⁴ Sezai Karakoç, **Sûr: Günlük Yazılar III**, 5. baskı, İst., Diriliş Yay., 2010, s.36.

¹⁸⁵ Sezai Karakoç, **Çağ ve İlham III: Yazgı Seçisi**, 4. baskı, İst., Diriliş Yay., 2010, s.134.

¹⁸⁶ Karakoç, a.g.e., s.136.

Avrupa temellerine sıkı sıkıya bağlıdır. Teknik bir gelişmeye, yeni bir buluşa bile isim aranırken temellerine bakmaktadırlar. Temelin önemini çok iyi kavrayan Avrupa, büyük devlet idealini gerçekleştirmek için AB projesi ile çalışmalarına hızla devam etmektedir.

Karakoç'a göre İslâm'da insan yaşamının ve devlet idealinin temeli Allah rızasına ve Allah korkusuna, takva, erdem ve doğruluğa dayanır. Böylece bir devlet düşüncesi getirmekle kalmamış, bir devlet teorisi, eleştirisi getirmiştir. İslâm, devleti, kendi mensuplarının çıkar ve egemenliği için bir araç olarak görmemiş, bütün insanlığın İslâm'a gelmesi için bir dönüşüm mekanizması saymıştır¹⁸⁷.

İslâmiyet bütün insanlığa gelen son dindir. İnsanların hem dünya, hem ahiret hayatı için takip edecekleri yolu göstermiştir.

Sezai Karakoç'ta ve Necip Fazıl'da iyi ile kötünün kıyamete kadar mücadele edecekleri inancı vardır. Her türlü kötü düşünce ve davranışlar yok oluncaya kadar İslâm devletinin ve onun mensuplarının mücadelesi devam edecektir. Bu mücadelenin temeli erdem ve doğruluk savaşıdır¹⁸⁸.

Sezai Karakoç'un demokrasiye bakışı olumsuzdur.

Batı medeniyeti Rönesans'tan beri bir tehlike medeniyetidir. Başarıyı tehlikenin yemişi olarak devşiren bu medeniyet Fransız İhtilâl'inden beri bu durumu örtbas etmek için uğraşmaktadır. Bunun için kullandığı araçlardan biri de demokrasidir. İslâm medeniyetlerinin devlet biçimi ile Batı medeniyetinin en ileri ve en çok ilerlemesi mümkün olan demokrasi arasında paralellik ve benzerlikler yanında bazı farklılıklar olduğunu düşünür. Demokrasinin ana müesseseleri olan parlamento ile İslâm'ın Şûra müessesesi arasında teknik yönden benzerlikler vardır¹⁸⁹.

TBMM, başta kanunların yapılması olmak üzere Gensoru, Meclis Araştırması ve Meclis Soruşturması gibi yöntemlerle Anayasa'nın kendisine verdiği yetki ve görevleri yapmaktadır.

¹⁸⁷ Karakoç, **a.g.e.**, s.136.

¹⁸⁸ Karakoç, **a.g.e.**, s.137.

¹⁸⁹ Sezai Karakoç, **Farklar: Günlük Yazılar I**,6.baskı, İst., Diriliş Yay.,2011,s.70-71.

Sezai Karakoç *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-Başyazılar* adlı eserinde bütün cepheleri ile devleti yeniden ele alarak tanımlamış, İslâm medeniyetinin temel ilke ve özelliklerini belirtmiş ve günümüzde bu yapının yeniden nasıl kurulacağını işaret etmiştir. Devlet ile dinin birbirinden koparılması birbirlerine yabancılaştırılması ya da devlet ile dinin özdeşleştirilmesi ana problemdir. Devleti zarûrî gören İslâm, kendini din yerine koyan kurum, kanun ve ilkelerini kutsallaştıran ve yöneticilerini putlaştıran devlet anlayışı ile savaş hâlinindedir. Antik çağlarda dinin yerine devlet kurumu, Tanrının yerine devlet başkanının geçme anlayışı, gerçek tek Tanrılı dinin peygamberleri gönderilince kendilerini Tanrı yerine koyan Firavun ve Nemrutlarla savaşarak onları sistemleriyle beraber yenip yıkmıştır. Şaban Abak, Sezai Karakoç'un günümüzde devletle din ilişkisinin bir kaos hâline geldiğini, devletin dine bakışının çelişkiler ve aşırılıklarla dolu olduğunu belirtir. İnsanlığın kurtuluşu ve ideal devlet bilincinin yeniden tesisi için devleti dinle barıştırmada, varlığının ve ruhunun metafizik temellere oturtulmasında aydınlar görevler verir¹⁹⁰.

Bugün devlet İslâm'ın Sünnî mezhebini finanse etmekte, İslâm'ın farklı bir yorumu olduğu ileri sürülen Aleviliği ise mezhep olarak kabul etmemektedir.

Devlet, kökten ve uzun vade bakımından toplumla ve toplumun değerleri ile ters düşmemelidir. İnsanların mutluluğu için kurulan bu ulu ve kutlu kuruluş insanlık ve toplum ruhuyla uyumlu olmalıdır¹⁹¹.

Çeşitli sebeplerden dolayı toplumun değerlerini benimsemeyen ya da o an için gereğini yapamayan devlet adamlarımız bu durumu açığa vurmamalıdır. İnsanımız bazı şeyleri kendisi yapmasa bile başındakilerden onların yapılmasını beklemektedir. Özellikle Avrupa ve Amerika'da farklı inançlara sahip vatandaşların inançlarına saygı gösterilmekte ve onların bu özel günlerine iştirak edilmektedir. Bu onların inançlarını benimsemek anlamına gelmediği gibi onlara ve onların inançlarına gösterilen saygının ifadesi olması yönüyle önemlidir.

¹⁹⁰ Abak, **a.g.m.**,s.27.

¹⁹¹ Karakoç, **Çağ ve İlham IV: Kuruluş**, s.55.

Devlet herkes için çok önemlidir. Zira devletin olmadığı yerlerde başıboşluk ve kaos vardır. Devletin yaşaması için fertlerin ve toplumun hakları ve hukukları bazen göz ardı edilir. “Mevzu vatansa, gerisi teferruattır.” sözü insanlarımızın çoğu tarafından benimsenmiştir. Vatan sevgisinin sınırını herkes kendine ve konumuna göre belirleyebilmektedir.

Biz binlerce yıldan beri tarih sahnesinde devletlerimiz ile hep yer aldık. Devlet geleneğimiz ve kurumlarımızın geçmişi çok eskilere dayanır. Jandarma, Polis gibi kurumlarımızın yaşı Türkiye Cumhuriyeti’nden daha eskidir.

Toplumumuz tarihin en eski vakitlerinden beri devlet deneyimine sahiptir. Toplumumuz devletini kutlu bilir ve devletini saygın kabul eder¹⁹².

Aksayan, eksik olan, takviyeye ihtiyacı olanların bu eksiklik ve aksaklıkları giderilmelidir. Yeni bir aşk ve şevkle dolu hale gelenler yenilediği için güçlerine güç katarlar.

Sezai Karakoç’a göre, Yüce Devlet olan Osmanlı, çağın tarihî ve siyasî şartlara göre yeniden düzenlenseydi Afrika’nın kapılarını açacak, Asya’nın da önderi olacaktı. Yorgun olan Osmanlı’nın, içten dinlendirilerek bir iç dirilişe ihtiyacı vardı. Fikirleri kamçulamaya, ruhları kırbaçlamaya, her yönde köklerdeki kireçlemeyi önleyecek bir tazelenişe girişilmekte geç kalınmayacaktır. Üstün ve ileri devlet ideali tekrar gerçekleştirilmelidir. Yıkılan Osmanlı, dünya düzeninin temel taşıydı. Devletimiz en ileri bir şekilde en yüce insanlık prensibiyle yani İslâm ideolojisiyle dopdolu olarak Afrika’nın batısından, Asya’nın doğusuna kadar bütün Müslümanları içine alacak şekilde yeniden diriltilmelidir¹⁹³.

Osmanlının hüküm sürdüğü topraklarda bugün kan ve gözyaşı dinmek bilmemektedir. Batılılarca oynanan oyunların alanı hep bu topraklar olmaktadır. Bugün sözü dinlenen, güçlü bir devlete her zamandan daha fazla ihtiyaç vardır. Devlet ideali yüreklerde tekrar yeşertilerek diriliş günümüzün er ve gönüllülerinin omzuna yüklenmelidir. Bu dâvânın mensupları ak devlet düşüncesini yerine getiremeyince onun yerini kara devlet düşüncesi alacak,

¹⁹² Karakoç, a.g.e., s.55.

¹⁹³ Karakoç, **Sûr: Günlük Yazılar III**, s.37.

günümüzde yaşanan terör hareketleri, bu kara devlet düşüncesini gerçekleştirmek için araç olarak kullanılacaktır¹⁹⁴.

Saklayacak, gizleyecek kötü düşünceleri olanlar bunları gizlemek ve yönlerini değiştirmek için başka araçlara müracaat ederler. Bu hareket tarzı fertlerde olabileceği gibi toplumlarda ve devletlerde de görülür. Türkiye Cumhuriyeti başına sürekli örülen belalarla meşgul edilerek enerjisi ve kaynakları heba edilmektedir.

Büyük idealleri gerçekleştirmek için uygun araçlar gereklidir. Bunlardan biri de gençliktir. Gençlik Sezai Karakoç'ta da önemlidir. Ali Haydar Haksal'a göre, Sezai Karakoç büyük medeniyet için gençliği yoğuruyor¹⁹⁵.

Ütopik olarak görülen eserler arasında benzerlikler olduğu gibi farklılıklar da vardır.

Platon'un *Devlet*'i ile Fârâbî'nin *Medinetü'l-Fâzıla*'sı karşılaştırıldığında devletlerin büyüklüğü, yöneticilerin ve sınıfların sayısı, her şeyin ortaklığında farklılıklar görülmektedir.

Devletin hacmi bakımından *Devlet*'te ve *Medinetü'l-Fâzıla*'da farklılıklar vardır.

Mükemmel devletin Platon ve Aristo'nun savundukları gibi küçük bir şehrin boyutlarıyla sınırlandırılmış olması gerekmez. Fârâbî'nin ideal devleti, Roma İmparatorluğu veya Sasani İmparatorluğu gibi büyük bir imparatorluğa benzer bir şey veya hatta evrensel bir dünya devleti olabilir¹⁹⁶.

İslâmiyet, kısa sürede çok geniş bir alana yayıldığından devlet hacim olarak genişlemiştir. Başta Emeviler, Abbasiler, Selçuklular, Osmanlılar olmak üzere yüz ölçümü bakımından çok büyük alana yayılan ve uzun süre ayakta kalan devletler kurulmuştur.

Nasıl ki kalp yalnız başına vücudu idare ediyorsa, ideal devlet de ancak tek bir yönetici tarafından idare edilebilir. Platon'un *Devlet*'inde öne

¹⁹⁴ Karakoç, *Çağ ve İlham III: Yazgı Seçisi*, s.138–139.

¹⁹⁵ Ali Haydar Haksal, *Necip Fazıl, Büyük Doğu Irmağı*, İst., İnsan Yay.,2007,s.74.

¹⁹⁶ Fârâbî,a.g.e.,s.234.

sürüldüğü gibi bir filozoflar grubu tarafından devletin yönetilmesi imkânı burada göz önüne alınmamaktadır. Devlet, *Medinetü'l-Fâzıla'da* derecelerine göre farklı “kısım”lara veya “sınıf”lara bölünmektedir. Devlette hiçbir şey doğal olarak kendi kendine işlememektedir¹⁹⁷.

İnsan vücudunda nasıl bir tane baş varsa varolan düzenin devamı için sadece bir “baş” olmalıdır. Başkalarının görüşlerine müracaat etse de her zaman son sözü “baş” söylemelidir.

Sınıfların sayısında da farklılık vardır. Platon’un *Devlet’inde* üç sınıf varken, *Medinetü'l-Fâzıla'da* onların sayısı beştir. Platon’un tek bir yönetici filozoflar sınıfı yerine Fârâbî’nin *Fusûl’unda* üç sınıfla karşılaşıyoruz¹⁹⁸.

Herkes kazandığının karşılığını almalıdır. Herkes bir fabrikadan çıkan ürünler gibi aynı özellikleri taşımadığından, kabiliyet, çalışma azmi, devamlılık gibi konularda farklı özelliklere sahip olduğundan herkesin her şeye aynı ölçüde sahip olması hem adaletli, hem de mümkün değildir.

Karadeniz’in değerlendirmelerine göre Necip Fazıl, Başyücelik Devlet’ini yazarken Platon’un *Devlet’inden* esinlenmiştir. Özellikle ‘Devlet ve İdare Mefkûremiz’ bölümünde anlattığı, ütopyanın özellikle baskıcı yönlerinde Necip Fazıl ‘ın eline bu konuda ne Platon, ne Thomas More, ne Campanella, ne de bir başka “hayalperest” su dökebilir¹⁹⁹.

Platon’un *Cumhuriyet’inde* ve Fârâbî’nin *Medinetü'l Fâzıla’sında* ideal devletin nasıl olacağı anlatılmıştır. İdeal devlet olarak anlatılan bu devletlerin Hz. Muhammed (s.a.v.)’in kurduğu devlet ile muhteşem Osmanlı Devleti gibi yaşanmış örnekleri vardır.

¹⁹⁷ Fârâbî, **a.g.e.**, s.239.

¹⁹⁸ Fârâbî, **a.g.e.**, s.241.

¹⁹⁹ Abdurrahim Karadeniz, “Büyük Doğu’nun Siyaset, Toplum ve Devlet Düzeni Tasarımı: İdeolocya Örgüsü”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.22.

BİRİNCİ BÖLÜM: NECİP FAZIL KISAKÜREK'İN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

1. ANA HATLARI İLE KRONOLOJİK HAYATI

Necip Fazıl Kısakürek hayatını, *O ve Ben* adlı eserinde *Tanıyınca* *Kadar* (1904–1934) ve *Tanıdıktan Sonra* (1934–1943) şeklinde iki ana bölümde ele almaktadır.

Necip Fazıl'ın kronolojisi hazırlanırken başta *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi* S.:63, “*Necip Fazıl Armağanı*”, Mehmet Kısakürek, Suat Ak “*Ana Çizgileriyle Necip Fazıl Biyografisi*”, 7. baskı, İst., Konak Yayınevi,2010,s.77 ve M. Orhan Okay'ın *Necip Fazıl Kısakürek*²⁰⁰ adlı eserlerden yoğun olarak faydalanılmıştır.

26 Mayıs 1904 tarihinde İstanbul'da doğdu*****.

1912 Büyükdere Emin Efendi Mahalle Mektebi'ne gitti.

Necip Fazıl bu okulda bir-iki ay kaldı.

Lejyon d'onör sahibi büyükbabasının referansı ile yazıldığı Gedikpaşa'daki Fransız Papaz Mektebi'nde de fazla kalamadı.

Kumkapı'daki Amerikan Mektebi'nden yalan söylediği için kovuldu.

Rehber-i İttihat (yatılı)'a kaydoldu²⁰¹.

1913 Kız kardeşi Selma vefat etti.

Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi'ne devam etti.²⁰² Oradan da ayrılarak Rehber-i İttihat-ı Osmanî Mektebi'ne leylî (yatılı) olarak verildi.

²⁰⁰ Doç. Dr.M. Orhan Okay, *Necip Fazıl Kısakürek*, Ank., Kültür Bakanlığı Yay.,1987.

***** Necip Fazıl'ın doğum tarihi konusunda ihtilaf vardır. Necip Fazıl Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**,13.baskı, Büyük Doğu Yay.,2011,s.9 eserinde “Tam otuz yaşındaydım...”, **Çile**, 25.baskı, İst., b.d.Yay.,1995,s.35,1934 yılında yazdığı **TAM OTUZ YIL yaş şiirinde**

“**Tam otuz yıl saatim işlemiş ben durmuşum;**

Gökyüzünden habersiz, uçurtma uçurmuşum...”,ve **Büyük Doğu Cemiyeti**, İst., Büyük Doğu Yay., 2009,s. 56 eserlerindeki “30 yaşlarıma doğru, ismine tesadüf denilen ilâhî sır, beni, irşad edicilerin en kâmilî ile karşılaştırdı.” ifadelerinden doğum tarihinin 1904 olduğu anlaşıyor. Biz bu tarihi esas aldım.

²⁰¹ Necip Fazıl Kısakürek, **Kafa Kâğıdı**,15.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2010,s.87,88,95.

1914 Heybeliada Numune Mektebi'ne kaydoldu.

Büyükbabası Mehmet Hilmi Efendi vefat etti.

1915 Babasını kaybetti.

1916–1920²⁰³ Numune Mektebi'ni bitirir bitirmez Bahriye Mektebi'nin kabul imtihanlarına girdi ve kazandı. Şiir yazmaya burada başladı.

Mekteb-i Fünûn- u Bahriye-i Şâhâne'ye bir yıl ilave edilmesi üzerine sınav kâğıdına “ bilmiyorum” yazınca kaydı silindi²⁰⁴.

Malatya dâvâsı görülürken mahkemeye Mekteb-i Bahriye-i Şâhâne'den mezun olduğuna dair tasdikli bir belge sundu.

1921 İstanbul Dârülfünunu Edebiyat Medresesi, Felsefe şubesine kayıt yaptırdı²⁰⁵.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun ilgisini çekmeye başladı.

1922 Yahya Kemal'in, Ahmet Haşim'in, Halide Edip'in, Refik Halit'in, Fuat Köprülü'nün yazdığı Yeni Mecmua'da ilk şiirleri çıkmaya başladı.

1 Temmuz 1923 İlk şiiri olan Kitâbe Yeni Mecmua'da yayınlandı*****.

²⁰² Kısakürek, a.g.e., s.112.

²⁰³ Kısakürek, **Kafa Kâğıdı**, s.135.

²⁰⁴ Kısakürek, **Kafa Kâğıdı**, s.165; Kısakürek, **Babîâlî**, s.358; Murat Kaya, **Necip Milletin Fazıl Şairi Necip Fazıl Kısakürek**, İzmir, Gonca Yay.,2011,s.53.

²⁰⁵ Kısakürek, **Kafa Kâğıdı**, s.175;Özkan Taşar, **Necip Fazıl Kısakürek Üstad**, İst., Mavilale Yay.,2011,s.101.

***** Not: Osman Özbahçe'nin “Necip Fazıl'ın Poetikası”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**, **Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs2005, s.39'daki, M.Orhan Okay'ın, **Kendi Sesinin Yankısı**, s.15 ve Canan Sevinç'in “Bir Huzursuzluğun Şiiri”*:‘Örümcek Ağı’ndan ‘Çile’ye ‘Necip Fazıl Şiiri’nin Evreleri, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005,s.236'daki tespitlerine göre, Necip Fazıl'ın (1905–1983) ilk şiiri, 1922 yılında yayınlanan “Örümcek Ağı”dır. Şerif Aktaş'a göre ise Necip Fazıl'ın ilk şiiri 1 Temmuz 1923'te Yeni Mecmua'da yayımlanan “Kitâbe”dir. Daha sonra Örümcek Ağı'na “Bir Mezar Taşı” adıyla alınmıştır. Osman Nuri Ekiz, vd., **Necip Fazıl Kısakürek**,2.baskı,İst.,Toker Yay.,2002,sayfa 11'de yer alan bilgiye göre Necip Fazıl'ın ilk şiiri Tercüman gazetesinin ilavesinde yayınlanmıştır.

1924 Dâr'ül Muallimin-i Âliye (Yüksek Öğretmen Okulu) öğrencisi oldu.

Maarif Vekâletinin, Avrupa üniversitelerinde tahsile göndereceği ilk Cumhuriyet talebeleri için açtığı imtihanı iyi derece ile kazanarak Paris'e gitti. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu idaresindeki "Anadolu Mecmuası"nda da şiirleri çıktı.

Hakkı Tarık Us'un çıkardığı Vakit gazetesinde yazdığı bir röportaj ile gazeteciliğe başladı.

1925 Paris Sorbon Üniversitesi Felsefe Bölümü'ne kaydoldu. Bu okulu da yarıda bırakarak yurda döndü.

Örümcek Ağı isimli ilk şiir kitabını yayınladı.

1926 Felemenk Bahr-i Sefit Bankası'nda işe girdi.

Osmanlı Bankası'na geçti. Osmanlı Bankası'nının Ceyhan şubesine tayini çıktı. 1939 yılına kadar Hollanda, Osmanlı Ziraat ve İş Bankalarında çalışarak müfettişliğe kadar yükseldi.

1927 Ceyhan'dan İstanbul'a döndü.

Giresun'a tayin edildi.

1928 *Kaldırımlar* isimli ikinci şiir kitabını çıkardı.

Şiirleri ders kitaplarına girdi.

1929 Fikret Adil'in Beyoğlu'nda, Tünel tarafında, Asmalımescit Sokağındaki pansiyon odasında, Peyami Safa, Çallı İbrahim, Mesut Cemil, Eşref Şefik gibi meşhurlarla yaşanan bohem hayatı başladı.

Açılan imtihanı kazanarak İş Bankası'nda genel muhasebe şefi olarak işe başladı.

Ank. Ticaret Lisesi'nde iki ay gibi kısa bir dönem hocalık yaptı.

1931 27 yaşında askere gitti.

1932 *Örümcek Ağı* ve *Kaldırımlar* isimli ilk iki kitabındaki çoğu şiirlerle yeni yazdıklarını da bir araya getirerek *Ben ve Ötesi* isimli şiir kitabını çıkardı.

1933 *Birkaç Hikâye Birkaç Tahlil* isimli eserini yayınladı. Eserde daha önce Cumhuriyet gazetesinde çıkan 8 hikâyesiyle, 1930 da Hâkimiyet-i Millîye gazetesinde Zâviye başlığı altında çıkan 19 tahlilî yazısı yer aldı.

1934 Esseyid Abdülhâkim Arvasi ile tanıştı. Bu tarihten itibaren sanat ve edebiyat çevrelerinde “*Mistik Şair*” ve “*Bay Mistik*” diye anılmaya başladı.

1935 Yaşadığı buhranlı günlerden sonra ilk tiyatro eseri olan *Tohum*’u yayınladı.

1936 *Ağaç* dergisini Ank.’da yayınlamaya başladı. Ank.’da altı S. çıkardıktan sonra İstanbul’a naklettiği dergi toplam 17 S. çıktıktan sonra yayın dünyasından çekildi.

İslâmî motifler eserlerinde gittikçe kendini göstermeye başladı.

İş Bankası tarafından teftiş görevi nedeniyle Zonguldak’a gönderildi.

1937 *Bir Adam Yaratmak* isimli tiyatro eserini Zonguldak’ta yazmaya başladı. İstanbul Şehir Tiyatrosu’nda Muhsin Ertuğrul tarafından sahnelenen *Bir Adam Yaratmak* çok büyük ilgi gördü.

Abdülhak Hâmid’in ölümü üzerine 28 Nisanda, Zonguldak Halkevinde Abdülhak Hâmid üzerine verdiği konferans *Abdülhak Hâmid ve Dolayısıyla* adıyla Zonguldak Halkevi tarafından yayınlandı.

1938 *Bir Adam Yaratmak* piyesi Şehir Tiyatroları’nda kapalı gişe oynadı.

Türk Tiyatrosu dergisinin 37.sayısı *Bir Adam Yaratmak* Özel Sayısı olarak çıktı.

İş Bankası’ndan ayrıldı.

Ank.’da Devlet Konservatuvarı’nda, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nde, İstanbul’da Güzel Sanatlar Akademisi’nde hocalık yapmaya başladı.

Rasim Us idaresindeki Haber gazetesinde *Çerçeve* başlığı altında fıkralar yazmaya başladı.

Künye isimli piyesini yayınladı.

İlerde Büyük Doğu'ya isim olacak olan Büyük Doğu Marşı'nı yazdı.

1939 *Çile* isimli meşhur şiiri, devrin önemli edebiyat dergilerinde çıktı.

Bir Adam Yaratmak piyesi Semih Lütfi kitabevi tarafından yayınlandı.

1940 *Sabır Taşı* isimli piyesi Semih Lütfi Kitabevi'nce, *Namık Kemal* isimli incelemesi ise, Namık Kemal'in doğumunun 100. yılı münasebetiyle Türk Dil Kurumunca yayınlandı²⁰⁶.

1941 Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki hocalığının yanında Robert Koleji'nde de ders okutmaya başladı.

Eşi Fatma Neslihan Hanımefendiyle, Abdülhâkim Arvasî'nin huzurunda evlendi. Bu evliliğinden beş çocukları oldu.

1942 45 günlüğüne asker olarak gönderildiği Erzurum'da yazdığı siyasî bir yazısı nedeniyle verilen mahkûmiyeti çekmesi için Sultanahmet Cezaevi'ne kondu.

1943 27 Kasım'da Şeyhi Abdülhakim Arvasî Hazretleri vefat etti.

İlk çocuğu Mehmet doğdu.

Büyük Doğu'yu haftalık olarak yayınlamaya başladı. Derginin ilk devresi 30 S. sürdü.

Büyük Doğu'nun 30. sayısında *Allah'a itaat etmeyene, itaat edilmez* mealinde bir hadis neşrettiği için, dergi Bakanlar Kurulu tarafından kapatıldı.

Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimari bölümündeki hocalık görevinden atılarak²⁰⁷ tamamlayamadığı askerlik görevini tamamlamak üzere Eğirdir'e gönderildi.

²⁰⁶ Necip Fazıl Kısakürek, **O ve Ben**, 30. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2011, s.198.

1945 Askerlik görevinden sonra İstanbul’ da Büyük Doğu’yu ikinci kez çıkardı.

1946 Büyük Doğu’nun 58. sayısının kapağında bir kulak resmi ve altında *Başımıza Kulak İstiyoruz* yazısı İnönü’ye hakaret sayıldığı için dergi Örfi İdare tarafından ikinci kez kapatıldı.

Ayrıca mecmuada tefrika edilmekte olan *Sır* isimli piyesten dolayı *milleti kanlı bir ihtilâle teşvik ettiği* iddiasıyla hakkında dâvâ açıldı.

1947 Devrin Başbakanı Recep Peker tarafından Başbakanlıkta Demokrat Parti’nin aleyhinde cephe almak ve İslâmî meseleleri fazla açığa vurmamak şartıyla 100 bin lira para teklifini maddî yönden çok zor durumda olmasına rağmen kabul etmedi.

Büyük Doğu’nun çıkmadığı kısa bir arada 3 sayılık mizah içerikli *Borazan*’ı çıkardı.

Sır piyesi nedeniyle hakkında açılan dâvâdan beraat etti.

Büyük Doğu’yu 59. sayıdan başlayarak tekrar çıkarmaya başladı. Dergi 7 S. sonra mahkeme tarafından Rıza Tevfik Bölükbaşı’nın *Abdülhamid’in Ruhaniyetinden İstimdat* şiirini yayınladığı gerekçesiyle kapatıldı. Eşi Neslihan Kısakürek derginin sahibi olduğundan O da kendisiyle beraber hapsedildi.

Sabır Taşı isimli piyesi ile CHP Sanat Mükâfatını kazandı. Ancak jürinin verdiği karar Parti Genel İdare Kurulu tarafından iptal edildi. İptal üzerine Necip Fazıl CHP’yi mahkemeye verdi²⁰⁸.

1948 *Halkadan Pırıltılar* isimli eseri Türk Neşriyat Yurdu tarafından çıkarıldı.

Sır isimli piyesinden aldığı beraat kararı, Temyiz Umumî Heyetince bozulduğu için hapse girdi.

²⁰⁷ Kısakürek, *Çerçeve* 5,s.74; Kısakürek, *Hâdiselerin Muhasebesi* 3,s.201–202; Kabaklı, *Şairler Sultanı Necip Fazıl*, s.68.

²⁰⁸ Haksal, *a.g.e.*, s.151.

1949 *Büyük Doğu* haftalık olarak tekrar çıkmaya başladı.

Büyük Doğu Cemiyetini kurdu.

Sakarya Destanı isimli şiirini Büyük Doğu'da neşretti.

Kayseri Büyük Doğu Cemiyetinin açılış konuşmasını yaptıktan sonra İstanbul'a döner dönmez tutuklandı.

Nâm-ı Diğer Parmaksız Salih isimli piyesi, Türk Neşriyat Yurdu tarafından yayımlandı.

1950 *Nâm-ı Diğer Parmaksız Salih* isimli oyunu filme alındı.

Çıkarılan genel af ile devam eden üç ay hapislik hayatı bitti.

1951 Büyük Doğu, günlük olarak çıkmaya başlamasına rağmen bir ay sonra kapandı.

Büyük Doğu'nun *101 Manzum Hadis* ilavesi nedeniyle 17 gün hapis yattı.

1952 Örtülü ödenekten yapılan yardımla *Büyük Doğu* günlük olarak 16 Mayıs'tan 19 Eylül'e kadar çıktı.

22 Kasım'da Vatan gazetesi başyazarı Ahmed Emin Yalman'ın, Malatya'da Hüseyin Üzmez tarafından vurulmasında azmettirdiği iddiasıyla tutuklandı.

1953 Toptaşı Cezaevinden Osman Yüksel Serdengeçti ve Cevat Rifat Atilhan ile aynı hücrede kalacağı Malatya Cezaevine nakledildi.

1 Nisan- 9 Temmuz 1954 tarihleri arasında *Büyük Doğu* haftalık olarak tekrar çıktı.

1955 *Cinnet Mustatili* adlı hatıra kitabı ile *Sonsuzluk Kervanı* isimli şiir kitaplarını çıkardı.

1956 Büyük Doğu üçüncü kez günlük olarak çıkmaya başladı ama Örfi İdare tarafından üç ay sonra kapatıldı.

1957 8 ay 4 günlük cezasını Toptaşı cezaevinde çekti.

1958 At hakkında ilmî, edebî ve tarihî bir inceleme ve bu sahasının tek eseri olan *At'a Senfoni* isimli eserini yayınladı.

1959 6 Mart'ta Büyük Doğu haftalık olarak çıkmaya başladı.

Daha önce Büyük Doğularda parça parça yazdığı *İdeolocya Örgüsü* başlıklı yazılarından bir demet, aynı isimle Hilâl Yay.'nca kitap hâlinde basıldı. Ank.'ya giderken Bolu yakınlarında tutuklanarak hapse atıldı.

1960 27 Mayıs'ta yapılan askeri darbeden sonra evinde yapılan aramalarda Von der Goltz Paşanın *Silahlı Millet* isimli eseriyle Marks ve Engels'in Manifesto Komünist-Komünist *Beyannamesi* bulununca tekrar tutuklandı.

Toptaşı hapishanesinde *Büyük Kapı* (daha sonra *O ve Ben*) isimli eserini ve *Ahşap Konak* piyesini yazdı.

1961 Toptaşı cezaevinde *O ki O Yüzden Varız* isimli Kâinatın Efendisinin hayatını konu alan eseri ile *Zindandan Mehmed'e Mektup* isimli uzun şiirini yazdı.

1962 Daha önceki şiir kitaplarından yayınladıkları ile yeni yazdıklarını da bir araya getirerek meydana getirdiği *Çile* ismini verdiği şiir kitabı Bedir Yay. tarafından basıldı.

1963 Bir davet üzerine yurdun dört bir yanında verdiği konferanslar dizisi başladı. Bu konferanslar daha sonra Almanya'ya kadar uzandı.

1964 Büyük Doğu 11. kez çıkmaya başladı.

Daha sonra *Esselâm* adıyla kitaplaşacak olan yazıları parça parça Büyük Doğu'da yayınlanmaya başladı.

Ahşap Konak, Büyük Kapı, Siyah Pelerinli Adam, Tasavvuf Bahçeleri gibi eserler de forma forma Büyük Doğu ile birlikte ilave olarak verildi.

Büyük Doğu'nun yayını bu dönemde de sürekli olmadı ve dergi 9 S. sonra kapandı.

Bugün ve Sabah gazetelerinde *Çerçeve* başlıklı yazılarına devam etti.

Hz. Ali, İman ve Aksiyon, Ahşap Konak isimli kitapları Bedir Yayınevi tarafından neşredildi.

Daha sonra hakkında *Benim Gözümde Menderes* adıyla bir de kitap yazacağı Adnan Menderes'in idamından mülhem *O Zeybek* isimli şiirini yazdı.

1965 BDF Kulübü'nü kurdu.

22 Eylülde Büyük Doğu'yu tekrar çıkarmaya başladı.

Ulu Hakan Abdülhamid Han, Ruh Burkuntularından Hikâyeler isimli kitapları Ötüken Yayınevi, *Büyük Kapı* isimli eseri ise Yeni Şark Kütüphanesi tarafından yayınlandı.

1966 *Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar ve Namık Kemâl* isimli incelemeleri Sebil Yayınevi tarafından neşredildi.

1967 *Kanlı Sarık* piyesini Büyük Doğu'da tefrika etti.

1968 *Tanrı Kulundan Dinlediklerim, Türkiye'nin Manzarası, Binbir Çerçeve (5 cilt), Peygamber Halkası, Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Vahidüddin* isimli eserleri Toker Yay. tarafından yayınlandı.

Bugün gazetesinde *Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Vahidüddin* adlı eserini tefrika etmesi üzerine hakkında başlatılan takibat beraatla sonuçlandı. Baş eserim dediği *İdeolocya Örgüsü* isimli kitabı Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği tarafından yayınlandı.

1969 *Son Devrin Din Mazlumları ile Müdafaalarım* isimli eserlerini yayınladı. Şiirlerini de *Şiirlerim* adıyla çıkardı.

1970 Milli Nizam Partisi'nin açılış toplantısında kısa bir konuşma yaptı.

Kanlı Sarık, Hikâyelerim, Yılanlı Kuyudan (Cinnet Müstatili) Benim Gözümde Menderes, Yeniçeri gibi eserleri çeşitli yayınevlerince basıldı.

1971 MTTB'nin düzenlediği fetih mitinglerinde konuşmalar yaptı.

Kumandan isimli piyesinin müsveddelerini Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan alamadığı için yeniden yazarak 12. sayıdan itibaren tefrika etmeye başladı.

1972 Berlin, Köln, Frankfurt gibi Almanya'nın büyük şehirlerinde konferanslar verdi.

Tercüman gazetesinde, Ramazan ayında başlayarak *Esselam* isimli şiirleri tefrika etti.

Senaryo Romanları (6 senaryo) Toker Yay.nca basıldı.

1973 Büyük Doğu Yayınevini oğlu Mehmed'e kurdurdu. Bu yayınevinde *Esselam-Mukaddes Hayattan 63 Levha* isimli kitabından başlamak üzere daha önce çeşitli yayınevleri tarafından basılan eserlerini yayınlamaya başladı.

Hacdaki intibalarını, hatıralarını Sabah gazetesinde *Hac'dan Renkler, Çizgiler ve Sesler* adı altında tefrika ettikten sonra kitap hâline getirdi.

Tarihimizde Moskof isimli kitabını yayınladı.

Millî Gazete'de *Çerçeve* yazılarına başladı.

1974 Almanya ve Ortadoğu ülkelerini içine alan bir seyahate çıktı.

O ve Ben, Başbuğ Velilerden 33, Veliler Ordusundan 333 Halka eserlerini çıkardı.

Daha önce *Örümcek Ağı, Kaldırımlar, Ben ve Ötesi, Sonsuzluk Kervanı, Çile ve Şiirlerim* adlarıyla yayınladığı şiirlerini *Çile*'de topladı.

1975 Basın hatıralarını anlattığı *Bâbîâli*'yi yayınladı.

13 Aralıkta televizyonda “Konuklar Geçiyor” programında TRT Genel Müdür Yardımcısı Hıfzı Topuz’la bir sohbet düzenledi.

26 hitabeden oluşan *Hitâbeler* isimli kitabını yayınladı.

Hz. Ali isimli kitabını tefrika etti.

1976 Konferanslarını *Kürsüden Seslenişler* başlığı altında Millî Gazete’de tefrika etti.

Sabah gazetesinde *Kanlı Sarık*, *Yunus Emre* gibi piyeslerini tefrika etti.

İhtilâl ve *Sahte Kahramanlar* isimli kitaplarını çıkardı.

Rapor-1 isimli eserini çıkardı.

1977 10 Ocakta televizyonda *Şiir Defteri* isimli bir programa çıktı.

Bir Adam Yaratmak piyesi, Yücel Çakmaklı tarafından filme alınarak, ekim ayı içinde birer hafta ara ile ve 3 bölüm hâlinde televizyonda gösterildi.

Rapor-2 isimli eserini çıkardı.

1978 35 seneden beri çıkmakta olan *Büyük Doğu* dergisini 5 S. daha yayınladıktan sonra 5 Haziranda kapattı.

Sabah gazetesinde *Çerçeve*lerini yazmaya başladı.

İbrahim Ethem isimli piyesi ile *Doğru Yolun Sapık Kolları* isimli inceleme kitabını yayınladı.

1979 *Rapor-4*, *Rapor-5*, *Rapor-6* ‘yı çıkardı.

17 Aralıkta *Aynadaki Yalan* isimli ilk romanını, Yeni İstanbul gazetesinde tefrika etmeye başladı.

1980 26 Mayıs’ta doğumunun 75. yıldönümünde, Kültür Bakanlığı ve Türk Edebiyatı Vakfı ortaklığıyla Kültür Sarayı’nda bir toplantı tertip edildi. Kültür Bakanlığı tarafından “Büyük Kültür Armağanı”na layık görüldü.

Türk Edebiyatı Vakfı ise, Necip Fazıl’ı *Türkçenin Yaşayan En Büyük Şairi* ilan etti ve kendisine *Sultân-üş Şuarâ (Şairler Sultanı)* unvanını verdi.

Türk Edebiyatı’nın 81. sayısı *Necip Fazıl Özel Sayısı* olarak çıkarıldı.

Rapor-13'ü çıkardı.

1981 *İman ve İslâm Atlası* isimli kitabını, Ramazan süresince Tercüman gazetesinde tefrika etti. Bu eseri fikir dalında Millî Kültür Vakfı Armağanı'nı aldı. Eser daha sonra *Büyük Doğu*'nun 44. kitabı olarak yayınlandı.

1982 *Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu* isimli eserini yayınladı. Bu eserle Yılın Fikir ve Sanat Adamı seçildi. Türkiye Yazarlar Birliği Üstün Hizmet Ödülünü aldı.

İkinci romanı *Kafa Kâğıdı'nı* yazmaya başladı.

Vatan Haini Değil, Büyük Vatan Dostu Vahidüddin isimli eseri toplatıldı ve hakkında dâvâ açılarak 2 sene mahkûmiyet kararı verildi.

25 Mayıs 1983 Çarşamba günü İstanbul'da vefat etti.

2. EDEBÎ ŞAHSİYETİ

Yeni kurulan bir devletin kuruluş yıllarında edebî eserler vermeye başlayan Necip Fazıl, ölümüne kadar sürekli eser veren nadir şahsiyetlerdendir. Zekâsı, hafızasının sağlamlığı yanında nüktedanlığı O'nun ölümüne kadar dipdiri ve mücadele azmiyle dolu olmasına zemin hazırlamıştır. O, düşündüklerini sadece ifade etmekle kalmamış, dâvâsı uğruna yıllarca hapis yatmış ama mücadelesinden asla geri durmamıştır.

Ahmet Kabaklı *Şairler Sultanı Necip Fazıl* adlı eserinde Necip Fazıl'ın yazı hayatı ile ilgili olarak "Fevkalâde kolay, hazırlıksız ve tashihsiz yazan üstat kadar çok yazan belki bulunabilir."²⁰⁹ demektedir.

Sanat ve edebiyatta ölümsüz olmayı sağlamak için milletin değerleri göz önüne alınmalıdır. Sanat ve edebiyatta ölümsüz olmayı sağlamak isteyenler millî duygu, zevk ve tarihe dayanmalıdır. Batılı aydın ve sanatkâr bugünün dünün temelleri üzerinde durduğunu, yarının da yine bu temeller

²⁰⁹ Kabaklı, *Şairler Sultanı Necip Fazıl*, s.100.

üzerine kurulacağını bildikleri için geçmişlerini, kendi milletinin sanat geleneğini çok iyi bilmek ve öğrenmek ihtiyacını duymuşlardır²¹⁰.

Necip Fazıl'ın edebî kişiliğini tanımak için O'nun dili, üslubu, şiirlerindeki âhenk unsurlarını ve eserlerinin muhteviyatını dikkatle incelemek gerekmektedir.

a.Dili

Dil insanların anlaşmalarını sağlayan en önemli araçlardan biridir.

Orhan Okay'a göre dil, sanatkârdan okuyucuya doğru gerçekleşen bir iletişim vasıtasıdır²¹¹.

Okuyucu, dili ve anlam bütünlüğü ile eseri kavrayabilmektedir.

Sadık Tural dilin tanımını şu şekilde yapmaktadır:

“:...Milletin, tarihin, kültürün devamını bu arada anlaşılarak bütünleşmeyi sağlayan bir vasıta.”²¹²

Dil zaman içerisinde toplumla birlikte gelişir, değişir.

Necip Fazıl ise dili “Yarı kâinat benzerliğiyle istikraî, bizden evvel mevcut, yalnız kendi kanunlarına bağlı ve sadece kendi iç tekâmülü içinde kaynaşan ve esrarlı olgunlaşan müesseselerdir.”²¹³ şeklinde tanımlamaktadır.

Dilde zorlama ile hiçbir değişiklik yapılamaz. Dildeki değişiklikler toplumun kabul gördüğü ölçüde olur. Toplum onaylamadığı, kabul etmediği kelimeleri hiçbir şekilde kullanmaz.

Milleti millet yapan unsurların başında dil gelmektedir. Dil bir millet için çok önemlidir.

Necip Fazıl, Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Genel Merkezi ile İzmir Millîyetçi Öğretmenler Federasyonu tarafından hazırlanan Millî Kültür, Millî Ahlâk, Millî İktisât konulu seminerde yaptığı konuşmada dilin önemini şöyle anlatmaktadır:

“Dil meselesi maarif ve kültür meselelerimizden en başında gelenidir (...) Millet olmak için dil konusu çok mühimdir. Dilini

²¹⁰ Tural, a.g.e., s.94–95.

²¹¹ Okay, Sanat ve Edebiyat Yazıları, s.28.

²¹² Tural, a.g.e., s.141.

²¹³ Necip Fazıl Kısakürek, Edebiyat Mahkemeleri, İst., Büyük Doğu Yay.,2010,s.202–203.

kaybetmiş bir millet yok olmuş ve tarih sayfalarından silinmiştir. Bir milleti yıkmak için ilk hedef o milletin dilini tahrip etmektir (...) Dilde mühim olan ortak konuşma ve yazı dilinin ayrılığını ortadan kaldırmak, birbirine yaklaştırmaktır.”²¹⁴.

Necip Fazıl'ın söylediklerine en güzel misal, aslen Türk oldukları iddia edilen fakat dillerini kaybettikleri için Türklüklerini de kaybeden Finlandiyalılar, Bulgarlar, Macarlardır. Dillerini muhafaza eden Orta Asya'daki Türkî Cumhuriyetler varlıklarını ve Türklüklerini korumayı başarmışlardır.

“Kâmus, bir milletin hafızası, yani kendisi; heyacanıyla, hassasiyetiyle, şuuruyla. Kâmusu uzanan el namusa uzanmıştır.”²¹⁵

diyen Cemil Meriç dilimizi mukaddes unsurlar arasında saymaktadır.

Dil, bir ağaçta gövde kadar önemlidir ²¹⁶.

Necip Fazıl'a göre dilde temizlik yapılmalıdır. O, bu temizliği şöyle anlatır:

“Ruh planındaki Kurtuluş savaşının hareket arsası dildir. Her şeyden evvel bu arsayı, ısırgan otlarından, devedikenlerinden ve bataklıklardan temizlemek zorundayız ...”²¹⁷.

Dil yabancı hayranlığından kurtarılmalı, sadeleştirilmeli, köklerine göre muhafaza edilmelidir.

Dil ile ilgili birçok atasözümüz vardır. Ayrıca birçok düşünür ve sanatçı da dil ile ilgili sözler söylemiştir. Bu sözlerden bir kısmı Yavuz Bülent Bakiler'in “*Sözün Doğrusu 2* “ adlı eserinde şöyle yer almaktadır:

“İnsan dünyayı zapteder ama ağzını zaptedemez.”

“Çok söz yalansız, çok para haramsız olmaz.”²¹⁸.

H. Saadettin Aral'a göre, münevver bir insanın ana dilinden en az 30.000 kelime bilmesi zarûrîdir²¹⁹.

²¹⁴ Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi 3**,s.115.

²¹⁵ Cemil Meriç, **Bu Ülke**, 7.baskı, İst., İletişim Yayıncılık A.Ş., 1992, s.86.

²¹⁶ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.227; Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi 3**, s.140.

²¹⁷ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.279.

²¹⁸ Yavuz Bülent Bakiler, **Sözün Doğrusu 2**, 10.baskı, İst., TEV Yay., 2010, s.95.

²¹⁹ Bakiler, **a.g.e.**, s.96.

Fertlerin kullandığı kelimelerin sayısının artması dile yabancı kelimelerin girmesini engeller. Böylece insanlar aynı dili konuştukları için daha kolay anlaşılabilir.

“Türkçe; ağızımızda, anamızın sütü gibi helâl ve güzel olmalı.” (Yahya Kemal Beyatlı).

“ Bizim dilimiz, bir imparatorluk dilidir. Her dil imparatorluk dili olamaz. Çünkü her millet İmparatorluk kuramaz.” (Nihad Sami Banarlı).

“Dilini kaybeden bir millet, her şeyini kaybetmiş demektir.”²²⁰ (Peyami Safa).

“Bir ulusun bütün yönetimi bana bırakılsaydı, önce dilini düzeltirdim. Çünkü dil düzgün olmayınca söylenen anlaşılmaz ve yapılması gereken yapılmadan kalır, böyle olunca töreler ve sanat geriler, adalet yoldan çıkar, halk çaresizlik içinde kalır. İşte bundan dolayı söylenmesi gereken başıboş bırakılamaz. Bu her şeyden önemlidir.” (Konfüçyüs).

“Bana mükemmel bir lisan ver, sana büyük bir millet teşkil edeyim.” (Leibniz).

“Kendi dilini tam olarak bilemeyen, başka dilleri de bilemez.”²²¹ (Bernard Show).

Yeryüzünde kullanılan dillerin hiçbiri saf değildir. Diller başka dillerden kelime/kelimeler alarak zenginleşirler. İngilizler İngilizcenin dünyanın her dilinden kelime alması ve bu şekilde zenginleşmesi ile övünürler²²².

Ama bu zenginleşme asla köklerini kaybetmek, dili tahrip etmek şeklinde olmamalıdır. Bu yabancı kökenli kelimeler dile kendiliğinden girmeli, toplum tarafından kabul görmelidir.

Orhan Okay insanın iç dünyasının zenginliği karşısında sahip olduğu kelime hazinesinin fakirliğinden bahsettiği yazısında şöyle demektedir:

“Milletlerin 30–40 bin kelimelik lügatleri vardır. Daha gelişmiş dillerde bu S. yüzünü aşıyor. Fakat ifadeye, bilhassa duyguların, ruh hallerinin ifadesi bahsine gelince, bu binlerce kelime kâfi gelmemiştir.

²²⁰ Bakiler, **a.g.e.**, s.96,97.

²²¹ Bakiler, **a.g.e.**, s.100.

²²² Nihad Sâmî Banarlı **Türkçenin Sırları**, 11.baskı, İstanbul, Kubbealtı Neşriyatı, 1998, s.24.

Her kelimeye bir de *mecaz* dediğimiz farklı bir hattâ birkaç mânâ yüklemiştir. Böylece edebiyatçı için *ifade* hususunda dilin imkânları birkaç katına yükselmiştir. Bu da yetmemiş, adına mazmunlar ve edebî sanatlar dediğimiz oyunlarla yeni ifade yolları aranmıştır.”²²³.

Okay’ın dile getirdiği bu hususa göre edebiyatçı, asla eldeki kelime ile yetinmemiş, onlara yeni anlamlar katmış, eserlerinde maharetlerini göstermişlerdir.

Necip Fazıl dilin millet için ne kadar hayatî bir unsur olduğunu kavramış, birçok eserinde bir dil uzmanı kadar dilimizle ilgili yazılar kaleme almıştır.

Necip Fazıl, dilin öneminden bahsederken bir İngiliz nazırının “Bizi Hindistan İmparatorluğu ile Şekspir arasında tercihe zorlasalar şüphesiz Hindistan’ı feda eder (Şekspir)i muhafaza ederiz.”²²⁴ sözünü öne çıkararak, sanatçıların toprak parçasından daha önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Necip Fazıl’a göre dil çok şey ifade eder. O’na göre dil vatandır, insandır, kâinattır, Allah’ın kâinat planı olarak kuluna ihsan ettiği anahtardır²²⁵.

Dillerin başka dillerden kelime veya kelimeler alması dile zenginlik katar, dilin ifade gücünü artırır.

Necip Fazıl’a göre dilimiz zenginleşirken aldığımız kelimeler dilimizin özüne uymalı, aynen değil dilimizin özelliklerine uygun hale getirilerek dilimize katılmalıdır²²⁶.

“Dilin tamamen altın gibi saf ve müstakil olması enayiliktir.

Böyle bir enayilik milletleri geniş insanlık kadrosundan tecrit eder, o kadroya karşı tesir ve teessür kapıları kapadığından verimsizliğe sürükler.”²²⁷

görüşünü benimseyen Necip Fazıl, dilin zenginleşmesini ister. Dilimizin hakiki Türkçe olduğunu ve bu Türkçenin de annemizin, çocuğumuzun, kardeşimizin

²²³ Okay, **Sanat ve Edebiyat Yazıları**, s.31.

²²⁴ Necip Fazıl Kısakürek, **Rapor 11–13**, 5.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2009,s.68.

²²⁵ Kısakürek, **Rapor 7–8**, s.129.

²²⁶ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.204.

²²⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.206.

bildiği ve konuştuğu, öz dil, hatta okur-yazar olmayanların, bakkalın çakalın, hamalın, işçinin, dadının, babaannenin, köylünün, neferin,²²⁸ kısacası evin, sokağın ve pazarın, okumuşun, okumamışın bildiği ve konuştuğu dil²²⁹ olduğunu belirten Necip Fazıl, halk diline geçmiş ne kadar Arapça ve Farsça kelime varsa bunların hepsinin Türkçe olduğunu, onları kendi dillerinin sarf ve nahiv kaidelerinden ayırarak kendi gramer ve hançere yapımıza terk etmek, kurbağa vakvaklarından daha sevimsiz ve anlamsız bulduğu için²³⁰ bütün uydurukça kelimeleri atmak,²³¹ güzelim Türkçemizde uydurukça kelimeler kullanmamak ister.²³² Halis, feyizli ve mütefekkir Türkçenin bu üç dilden mürekkep bir hamur olduğunu kabul eden Necip Fazıl, dilimize kılık ve tabiiyet değiştirerek geçmiş ne kadar Arapça ve Farsça kelime varsa hepsini bizim malımız olarak görür²³³.

Dilimizi ancak aldığımız yabancı kelimelere millî damgamızı vurarak koruyabiliriz. Dilimizin köklerine bağlı kalarak yaşamasını ve gelişmesini sağlayabiliriz. Dilimiz, gelecek nesillere aktaracağımız başlıca değerlerimizden biridir.

Bu ifadelerle dilimize giren kelimelerin köklerinden ayrılmasını ve halk tarafından kabul görmesini yeterli görür.

Necip Fazıl'a göre dilimizin aslı şu an sahip olduğumuz kelimelerden oluşur. O, bu durumu şöyle ifade eder:

“Öz Türkçe, daha bedenlenimiz yaratılmadan ruhlarımız yaratıldığından yani (Kalu belâ)dan beri malımız olan ve elden ele bugüne kadar devrettiğimiz kelimelerle, kendi hançere ve lisan yapımıza uydurduğumuz yabancı dillerden aldığımız kelimelerinden ibarettir.”²³⁴

Dilin gramerinin bozulması o dilin katledilmesi, doğranması anlamına gelir.

²²⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.207,227.

²²⁹ Kısakürek, **Rapor 7-8**,s.130.

²³⁰ Kısakürek, **O ve Ben**, s.69.

²³¹ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.233.

²³² Necip Fazıl Kısakürek, **Rapor 1-3**,2.baskı, İst., b.d.Yay.,1993,s.254.

²³³ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.205,208.

²³⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.204.

Türkçenin gramer yapısına çok önem veren Necip Fazıl, gramerin okullarda okutulmamasından şikâyetçidir. Mekteplerde gramer okutulmamasını ve Türkçenin gramersiz bırakılmasını, "...ameliyat yapan doktora bilgilerini unut ve ameliyat yapma demek"le bir görmektedir²³⁵.

Bir dilin grameri o dilin adeta iskeletidir. Dilin grameriyle oynanması onun felç edilmesi demektir.

Necip Fazıl dilimizi müstemlekeleştiren aydınların büyük suç işlediğini, "ehemmiyeti kâinata bedel koca bir dille, önüne gelen kundak sokuyor." diye şikâyet etmesine rağmen en basit olaylarda tahkikat açan başta polislerin ve itfaiyenin nerede olduklarını sormaktadır²³⁶.

Gramer küçük yaştan itibaren çocuklarımıza anlatılarak, dillerine sahip çıkmaları sağlanmalı, dildeki bozulmanın önüne geçilmelidir. Yeni nesiller dilimizi tam manasıyla öğrendiği zaman dilin yaşama şansı vardır.

Yıllardır kullandığımız, sevgimizi, hüznümüzü ifade ettiğimiz, hayatımızın, dilimizin bir parçası olan kelimeleri menşei ne olursa olsun dilimizden söküp atamayız. O kelimeleri bu hâliyle kabul edip korumalıyız.

Aslını kaybetmeyen, hançere yapımıza uymayan ve kaynağı ile ilişkisini kesmeyen kelimeleri kullanmak imkânından bahseden her kim olursa olsun, Necip Fazıl'a göre Türk nüfus kütüğünden silinecek kadar büyük bir suç işliyor demektir²³⁷.

Necip Fazıl'ın da ifade ettiği gibi Türkçemizle uyumlu olmayan ve asıl kökünü muhafaza eden yabancı kaynaklı kelimeler dilimizden mutlak suretle atılmalıdır. Bu konuda herkese büyük görevler düşmektedir. En başta sanatçılarımız, aydınlarımız, öğretmenlerimiz ve yazılı-sözlü basın yayın kuruluşlarımız bu konuya çok büyük önem vermelidir.

Necip Fazıl, kelimelerin asıllarını telâffuz şekliyle benimseyenleri, züppe ve şahsiyetsiz olarak vasıflandırmaktadır²³⁸.

Dilimizdeki kelimelerin ifadede yetersiz kaldığı durumlarda yabancı dillerden kelimeler alınması zarûrîdir. Bu kelimeler menşeiine bakmadan

²³⁵ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.215.

²³⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.74.

²³⁷ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.205.

²³⁸ Kısakürek, **Çerçeve 2**, s.75-76.

alınmalı ama kelimelere millî damgamız vurulmalıdır. Bu yapılmazsa dilimiz o dil tarafından sömürülür²³⁹.

Aslını korumayan diller de kaybolmaya mahkûmdur. Dilimize sahip çıkmalı, dilimizin zenginliğini her alana yaymalıyız.

Necip Fazıl'a göre dilimize aslı ile bağlarını koparıp, millî hançerimize uydurarak Lâtince ve Yunancadan da kelime almalıyız. Dilimize giren kelimelerin bizim olduğunu, bu kelimelerin halk ağzındaki telaffuzundan anlayabileceğimizi Makenizm-Mekanizma, Romatizm-Romatizma, Manyetizm-Manyetizma, Jeografi-Coğrafya, Topografi-Topografya, Etnografi-Etnoğrafya, Politik-Politika, Antik-Antika, Entrik-Entrika kelimelerini yan yana vererek anlatır²⁴⁰.

Necip Fazıl *Tanrı Kulundan Dinlediklerim* eserinde dilimize giren yabancı kelimelerin durumunu maddeler hâlinde şöyle sınıflandırır:

1. Herhangi bir lisanın içine, iştikakları^{*****} ve saf ve nahviyle nüfuz eden bir başka dil o lisanı köleleştirir, esir alır. (Eski, yakası açılmamış Osmanlıca)

2. Uydurma dil, bizi saran ve bize takaddüm eden kâinatı yenisiyle değiştirmeye kalkmak kadar tabiata aykırıdır. (Yeni Türkçe tecrübesi!)

3. Kendi öz kelimelerimizden başka, bizim iştikak ve sarf ve nahiv mayamız içinde tahammür etmek^{*****} ve bizim hançerimizin damgasıyla mühürlenmek şartıyla içimizdeki yabancı kelimeler bizdendir tespitini yaptıktan sonra yapılacak işleri de şöyle sıralar:

“İlk işimiz dil dâvasını bütün bir san’at ve ilim inceliğiyle kavramış bir komisyonun, bence yukarıdaki üç esas etrafında yapacağı büyük Tü*rk lûgatini vücuda getirmektir.”²⁴¹.

Necip Fazıl dilimize kazandırılan Arapça ve Farsça kelimelerin Türk diline, Türk gramer ve hançeresine mâl edilmediği, hattâ bir münevver için,

²³⁹ Kısakürek, *Çerçeve 1*, s.82–83.

²⁴⁰ Kısakürek, *a.g.e.*, s.233–234–235–236.

***** İştikak: Türeme.

***** Tahammür etmek: Mayalanmak.

²⁴¹ Necip Fazıl Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, 13. baskı, Büyük Doğu Yay., 2011, s.140–141.

Osmanlıca'yı değil, Arapça ve Farsça bilmesi esas sayıldığı için atalarımızın büyük hata yaptıklarını düşünür²⁴².

Tarihimizde öyle dönemler olmuştur ki yabancı dillere hâkimiyet çok önem kazanmıştır. Kendi dilimizden başka diğer dilleri çok iyi bilenler bu meziyetlerini sergilemekten geri durmamışlardır. Bu durum bazen meziyet sayıldığı için oldukça rağbet görmüştür.

Necip Fazıl'a göre dilimizin beş şubeli hastalığı vardır. Bunlar ise şunlardır:

1. Cemi kaideleri faciası,
2. Nefy edatlarıyla fiilin mutabakatı faciası,
3. İzafetler faciası,
4. Mastarlaştırma faciası,
5. Nisbet edatları faciası²⁴³.

Necip Fazıl'a göre dilimizde buhran vardır. Bunun için yapılacak şeyleri tespit etmiş ve şöyle sıralamıştır:

- 1.Sarf ve nahvimiz örgüleştirilmeli,
- 2.Istılah ve kelimelerimiz derlenmeli,
- 3.Büyük ve resmi Türk lûgatini hazırlamalı.

Necip Fazıl'ın tedavi için tespit ettiği sarf ve nahiv, ıstılah ve kelimeleri derlemek ile büyük bir lûgat hazırlamak hususları dilimizde ismi var ama kendisi yoktur²⁴⁴.

Dilimizin muhafazası için herkes üzerine düşen görevleri yapmalıdır.

Necip Fazıl bir dilde kelime uydurulmasını, insanların beynini değiştirmeye kalkışması²⁴⁵ ve insanın içinde yaşadığı kâinatı beğenmeyip onu yenisiyle değiştirmeye kalkması kadar mecnunca abes bir iş²⁴⁶ olduğu düşüncesindedir. Ayrıca, Necip Fazıl'a göre uydurma dil Moskova taktiğinden başka bir şey değildir²⁴⁷.

²⁴² Necip Fazıl Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.232.

²⁴³ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.303.

²⁴⁴ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.221.

²⁴⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.229.

²⁴⁶ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.59.

²⁴⁷ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.144.

Dilde önemli olan dile girecek kelimenin avam dediğimiz halk tarafından kabul görmesidir. Onların benimsemediği kelimeler hiçbir dilde tutunamaz.

Necip Fazıl'a göre dilimizdeki felâket Latin Alfabesine geçişle başlamış, İslâm medeniyetine köprü olan mirasın reddedilmesi ile devam etmiş ve nihayet dilimiz kargaları bile güldürecek hale gelmiştir. Necip Fazıl, dilimize yerleşen kelimelerin atılacak, yerine yeni kelimeler aranmasını Türk vatanını yok etme gayesi olarak görür²⁴⁸.

Dilimize giren kelimeler her ne kadar yabancı dillerden geçmiş olsa da dilimize uyarlandığından, yerine yenilerini aramak gereksizdir. Bu kelimeler artık Türkçemizin değeri olmuştur. Halk tarafından kabul görmüş kelimeleri çıkarıp yerine yenisini koymaya çalışmak beyhude bir çabadır. Zira bu uygulama halk tarafından kabul görmeyecektir.

Necip Fazıl akademik kariyeri profesör olan, yaşı kemâle eren fakat uydurukça kelime kullanmaktan geri kalmayanları kokanaların mini eteğe özenmeleri biçiminde çok ağır bir benzetmeyle hoş görmediğini belli eder²⁴⁹.

Necip Fazıl dilde yapılan uydurukçayla ilgili Avrupa ile mukayese yapar. Bu konuda Goethe'yi ve Bualo'nun sözlerini nazara vererek, dikkatleri uydurukça üzerine çeker. İsmi verdiği sanatçıların memleketlerinde böyle bir davranış olsa kıyametin kopacağı kanaatindedir. Necip Fazıl'ın örneğini verdiği Goethe bir millete yapılacak en büyük fenalığın onun diliyle oynamak olduğunu kabul ederken, Bualo da dili yerine oturmamış bir cemiyette hiçbir eser verilemeyeceğini düşünür²⁵⁰.

Necip Fazıl yukarıda ismi ve görüşlerine yer verilen sanatçılarla dilimize gelmesi muhtemel tehlikeleri hatırlatmıştır.

Necip Fazıl ayrıca "Fransız Akademisi, İngilizceden ve İngiliz üslûbundan Fransızcaya ufak tefek sızıntılar oluyor diye bir zamanlar ortalığı çığılığa boğmuştu."²⁵¹ demektedir.

²⁴⁸ Kısakürek, **Rapor 7-8**,s. 8,125.

²⁴⁹ Necip Fazıl Kısakürek, **Çerçeve 6**, İst., Büyük Doğu Yay.,2010,s.80.

²⁵⁰ Kısakürek, **Rapor 11-13**,s.113.

²⁵¹ Kısakürek, **Çerçeve 6**,s.120.

Dilimize girmiş bütün Arapça ve Farsça kelimeleri benimseyip, kabullenmek, onları kendi aslî kaynağından ayırmak, kendi gramer ve hançere yapımıza uydurmak, bütün uydurukçaları atmak, Batı dillerinden dilimize giren kelimeleri de yalnız teknik plânda olmak şartıyla almak ve aynı muameleye tâbi tutmak yapılacak tek şeydir²⁵².

Necip Fazıl'ın yukarıda dile getirdiği bu uygulama dildeki bütünlüğü koruyacağı gibi, anlam ifade etmeyen kelimelerin dile girişini de engelleyecektir.

Necip Fazıl'a göre atalarımız İslâmiyeti kabul ettikten sonra madde fatihliğinden manâya geçiş yapmış, aynı ruh akrabalığı içinde bulunduğu büyük dillerden olan Arapça ve Farsçadan kelimeler almıştır. O'na göre dilimize alınacak yeni kelimelerin bir sırası olmalıdır²⁵³.

Kökleri bir olan ve dilimizle uyumlu kelimeler dilimize kazandırılacak ve dilimizin anlam bütünlüğü korunacaktır.

“Türk, İslâmiyeti kabul ettikten sonra düşünmeye başladığı için; yapacağı ilk işin Batılının, Yunan ve Latin kaynaklarına uzanışı gibi, Türk de öz kültür kaynağını oluşturan Arap ve Fars ağaçlarının meyvelerini Türkçenin çarşafı üzerine silkelemek tek yoldur.”²⁵⁴.

Bu şekilde kullanış sırasına göre dilimize alınacak kelimelerle hem dilimiz zenginleşecek, hem de dilin bütünlüğü korunarak daha anlaşılır olması ve halk tarafından kabul görmesi sağlanacaktır.

Keşfedilen yeni nesnelere verilen isimler aynen benimsenmelidir. Çünkü onları keşfedenlerin, icat edenlerin emekleri söz konusudur.

Necip Fazıl'a göre keşifler ve alet isimleri keşif sahiplerinin hakkı olarak aynen alınır, millî hançerelere uydurularak kelimeler millîleştirilir ve böylece dil zenginleştirilmiş olur²⁵⁵.

Bazı meslek, madde ve alet isimleri her lisana girdiği gibi bizim de lisanımıza girmiştir. Bu kelimelerden hiçbir şive değişikliği yapmadan aynen girenleri çaresiz olarak aynen alacağız fakat küçük bir hançere farkı

²⁵² Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.233.

²⁵³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.231,210,210–211.

²⁵⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.231.

²⁵⁵ Kısakürek, **Çerçeve 6**,s.142.

belirtenleri de mutlaka ve ısrarla bu fark içinde benimseyerek kabullenmek gereklidir. Necip Fazıl birinci gruba giren doktor, radyo, avukat, otomobil, bisiklet, gramofon, klişe, fotoğraf, ikinci gruba giren doktor yerine doktor, motör yerine motor, avoka yerine avukat, spor yerine sipor, plan yerine pılan örneklerini vermiştir²⁵⁶.

Yazı dilinde kullanılan kelimelerin tamamı tahsilli kesimde de avam tabakasında da yazıldığı gibi telaffuz edilmemektedir.

Necip Fazıl, dilimize giren Arapça ve Farsça kelimeleri meyve olarak kabul etmiştir. Bunlar dilimizden atıldığı zaman ortaya içinde hiçbir gıda cevheri bulunmayan bir küsbe çıkacaktır²⁵⁷.

Dilimize kazandırılan bu kelimeler artık dilimize yerleşmiştir. Bu kelimelerin dilimizden çıkarılmaları büyük bir anlam kargaşasına yol açabileceği gibi anlamsız da olur. Ayrıca bunların yerine koyulabilecek kelimelerin de dilin gerçek kullanıcısı millet tarafından da kabul edilip hayata geçip geçmeyeceği büyük bir muammadır.

Necip Fazıl'a göre Türkçeleştirme yaftası altında girişilen ama aslında bir milleti gönlünden budama işi asla bir lisan meselesi olarak ele alınamaz. Necip Fazıl bunu Türk'ü, aslî kökünden, İslâm kültüründen koparma planı olarak kabul eder ve bu planda hep dönmelerin, Yahudilerin, moskoflar elinde işletildiğini düşünür.²⁵⁸ Dilde sadeleştirme hareketini maraz olarak nitelendiren Necip Fazıl, bunun Türkten gelmediğini, içimizdeki yabancı unsurlardan geldiğini, planlı bir şekilde Moskoftan, Yahudiden, Yahudi maşası dönmeden ve 'Dilaçar' markalı Ermeni kadından geldiğini, Türk'ün dilini Ermeni'nin açtığını ve 'Dilmen' isimli dönme tarafından temsil edildiğini, dildeki değişimin kendiliğinden gerçekleşmesini ve bunun dışındaki zorlamaların değişikliklerin kabul edilemeyeceğini belirtmiştir²⁵⁹.

Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'in Selanik'te *Genç Kalemler* dergisi etrafında toplanarak ilk temsilcileri oldukları dilde sadeleşme

²⁵⁶ Kısakürek, *Edebiyat Mahkemeleri*, s.214.

²⁵⁷ Kısakürek, *Rapor 7-8*, s.124.

²⁵⁸ Kısakürek, *Çerçeve 6*, s.311.

²⁵⁹ Kısakürek, *Rapor 7-8*, s.128.

hareketini Necip Fazıl da benimsemiştir. Bu görüşleri Sadık Tural beş maddede toplamıştır. Bunlar şunlardır:

“1-Yabancı dillerin gramer kurallarını ve bilhassa eklerini kullanmamak.

2-Sadece belli bir zümrenin anladığı Arapça ve Farsça terkiplerden vazgeçmek.

3-Başka dillerden alınan kelimelerden halkımızın dilinde yaşayanları, halkın tasarrufunu, telâffuzunu esas alarak kullanmak.

4-Ritmik ve armonik yapısı ile muhtevâsı bakımından Türk’ün zevk aldığı, Türk duygusunu terennüm eden şiirler ile Türk’ün ihtiyaç duyduğu tahkiyeli eserler ve güzel Türkçe ile yazılan nesirlerden oluşan bir edebiyât vücuda getirmek...

5-Türk dilinin imlâsını, Türk telaffuzuna göre gözden geçirip, Türkçe gramer, sözlük yazılmasını sağlamak. Bu sırada Türk dünyasının varlığını dikkate almak...”²⁶⁰.

Türkçenin gramerine ve lügatine hâkim olan Necip Fazıl bu üstün vasfını eserlerinde fazlasıyla göstermiştir.

Necip Fazıl’ın yazı dilini değerlendirenler O’nun dili konusunda olumlu şeyler yazarlar. İsmail Sert’e göre Necip Fazıl’ın yazılarındaki kıvrak ve keskin dile savunmalarında da şahit oluruz²⁶¹.

Necip Fazıl’ın diline getirilen eleştiriler genelde olumludur. Düşünce yüklü cümlelerinde anlatım gücü zayıflasa da bunlara yapı bakımından bir kusur bulmak mümkün değildir²⁶².

Necip Fazıl’ın sehl-i mümteni tarzındaki ifadeleri yanında oldukça sanatlı ifadelerine de rastlanmaktadır.

“Necip Fazıl, Cemil Meriç’ten de aşına olduğumuz isim cümlelerine sık başvurmaktadır. Fakat Necip Fazıl isim cümlelerini ifadenin vurucu gücü olarak kullanmakta ve anlattığı kesitleri veya fikrî

²⁶⁰ Tural, a.g.e., s.133.

²⁶¹ İsmail Sert,“Fikir Öfkesiyle Kavrulan Bir Ömür”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005,s.84.

²⁶² Selma Günaydın,“Necip Fazıl’a ve Sanatına Yöneltilen Eleştirilere Toplu Bakış”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005,s.474.

süreci, daha derinlikli bir anlatım şekline dönüştürmektedir. Özellikle eksiltili ve üç nokta (...) ile bitirilmiş yapılarda, eksiltili kısmın okurda oluşturacağı çağrışımlarla veya anlamın bütünü okuma sırasında okurun muhayyilesinde oluşturacak şekilde kurgulandığı görülür.”²⁶³

dedikten sonra Mustafa Balcı bunlara şu örnekleri vermektedir:

“ ... Sene 1946... Büyük Doğu’nun üçüncü yılı ve ikinci devresi...” (Benim Gözümde Menderes’in giriş cümleleri) veya “Sabahın saat 10’u...Hapishanenin önündeyim. İçinde, unutulmuş insanların hayaletleri gezen bir ortaçağ kalesi... Yanımda zevcem...” (*Cinnet Mustatıl*’nin giriş cümleleri) O ve Ben’in ilk sayfasındaki 16 cümlenin sadece üçü fiil cümlesi, diğerleri isim cümlesi ve bunların da 12’si üç noktalı! Yukarıda adı geçen eserlerin yoğun bir isim cümlesi –umûmen de üç noktalı- kullanımı hâkimdir.”²⁶⁴.

Özellikle küçük yaşlarda başladığı okuma alışkanlığı ve okuduğunu terkip yapabilme özelliği yanında Necip Fazıl dile çok hâkim olduğu için eserlerinde de konuya göre dil tercih etmiştir.

Necip Fazıl’ın şiirlerini yaşadığı günlerin kelimeleri ile yazdığı, O’nun dilinde fazla Osmanlıca kelime olmadığı gibi yeniden türetilen kelimelere de rastlanmadığı, düzyazılarındaki eskimiş kelimeleri şiirlerinde kullanmadığını düşünen Muzaffer Uyguner bu tezine Necip Fazıl’ın 1923 yılında yazdığı “Gurbet” ile 1924 yılında yazdığı “Anneme Mektup “ adlı şiirlerini örnek vererek şiirlerde bugün bile eskimiş diyebileceğimiz bir kelime göremeyeceğimizi O’nun bu iki şiirin ilk dördüklerini örnek olarak verir:

“Dağda dolaşırken yakma kandili,
Fersiz gözlerimi dağlama gurbet!
Ne söylemez, akan suların dili,
Sessizlik içinde çağlama gurbet!

...

²⁶³ Mustafa Balcı, “Sanat ve Düşünce Dünyasında Necip Fazıl”, *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.192,

²⁶⁴ Balcı, a.g.m., s.192–193.

Ben bu gurbet ile düştüm düşeli,
Her gün biraz daha üzülmekteyim.
Her gece, içine mermer döşeli,
Bir soğuk yatakta büzülmekteyim.”²⁶⁵.

Necip Fazıl uzun bir yazı hayatı boyunca yukarıda benimsediği ve tavsiye ettiği hususlara ve yaşayan dile uygun olarak eserler verdiği için bugün bile hâlâ önemli görülen ve okunan bir sanatçıdır.

b.Üslûbu

Herkes duygu ve düşüncelerini kendine has bir ifade tarzıyla anlatır. Buna üslup denir.

Üsluba etki eden faktörleri Şerif Aktaş beş başlık altında şöyle toplar:

1. Muhteva: Şerif Aktaş muhtevayı açıklarken örnek olarak ölüm olayını ele alır. Ele aldığı ölüm olayında ilmî bir gözlem, bir ölüm haberi, mâtem, doktor raporu farklı duygu ve kelimelerle kaleme alınır.
1. Duruma göre kullanılan kelimeler ve ifade tarzları değişir. Bazıları duygusal, bunları kati kanaat taşımaktadır.
2. Göndericinin mizacı, kültür yapısı, ruh hâli, niyeti, alıcı durumundaki insan ve insanlarla ilişkisi, üsluba etki eden bir diğer faktördür.
3. Dilin imkânları zamana bağlı olarak daralır veya genişler.
4. Göndericinin mesajı iletmedeki gayesi, mesajın uzun olup olmaması, anlaşılır olup olmaması, doyurucu olup olmaması çoğunlukla anlatıcıya bağlıdır. Bazen ağızından kelimeler tek tek alınır.
5. Mesajı taşıyan radyo, televizyon, kitap, gazete gibi vasıtalar²⁶⁶.

Bugün çoğumuz ortalama 300 kelimeyle derdimizi anlatmaya çalışıyoruz. Kelime hazinemizin ve bilgi birikimimizin yetmediği zamanlarda imdadımıza “şey” gibi kelimeler yetişmektedir.

Necip Fazıl sağlam bir tekniğini nefis üslubuyla birleştiren, bu üslubu yarım asra yakın hemen hemen her dalda yazı yazan bir sanatkârdır²⁶⁷.

²⁶⁵ Muzaffer Uyguner, **Necip Fazıl Kısakürek: Yaşamı, Sanatı Yapıtlarından Seçmeler**, Ank., Bilgi Yayınevi, 1994,s.36.

²⁶⁶ Şerif Aktaş, **Edebiyatta Üslûp ve Problemleri**, Ank., Akçağ Yay.,1986,s.39.

Necip Fazıl'ın üslubunun en belirgin özelliği, O'nun dili kullanmadaki mahâretidir. Necip Fazıl kendine has orijinal imaj ve benzetmeler ortaya koyar, soyut kavramları ince bir sezîşle işleyerek gözler önüne serer²⁶⁸.

Necip Fazıl'ın eserleri üstün bir zekâ ve düşünce ürünüdür. O, eserlerinde okuyucuyu kendine hayran bırakan bir üslup kullanmıştır.

Necip Fazıl üstün vasfını eserlerinde, kelimelere yüklediği anlam ve dilimizin yaşaması, toplum tarafından unutulmaya yüz tutan kelimelere verdiği hayat ile göstermiştir.

Selma Günaydın'a göre kelimeleri titizlikle ve zor seçmesine rağmen yerli yerinde ve ustaca kullanan Necip Fazıl, özellikle şiirlerinde dilin bütün anlatım imkânlarını sonuna kadar kullanmıştır²⁶⁹.

Bu ifade bile Necip Fazıl'ın dilimize katkısını, dilimizi canlı tutmak için verdiği çabayı ve eserlerine bir nakış gibi işlediğini anlamamıza yeter.

Selma Günaydın, Ayhan Songar ve Ahmet Kabaklı gibi sanatçıların da Necip Fazıl'ın üslubuna hayran olduğunu düşünür. Songar'a göre Necip Fazıl, üç bin yıllık 'devlet-i ebed-müddet'in muhteşem dilini konuşmaktaydı, Ahmet Kabaklı'ya göre ise bugün kullandığımız Türkçemizin zirvelerini aşmıştır²⁷⁰.

Eserlerinde kullandığı dili diğer sanatçılar tarafından övülmeye layık görülen Şairler Sultanı Necip Fazıl, ömrü boyunca yazmaya devam etmiştir.

Necip Fazıl'ın üslubunu uzun bir değerlendirmeye tâbii tutan Selma Günaydın'ın değerlendirmesini derli-toplu ve doyurucu vasfı nedeniyle bu bölümü aynen almakta mahzur görmedik. Günaydın bu değerlendirmesinde Necip Fazıl'ın cümleciklerden oluşan uzun cümlelerini, söz sanatlarını, Türkçeye hâkimiyetini, hatipliğini, dil ve üslubundaki farklılığını gözler önüne sermiştir. Bu bölüm şöyledir:

“Olumsuz eleştirilere rağmen Türkiye’de üslup sahibi olarak tanıtılabilecek birkaç şair ve yazar arasında Necip Fazıl’ın önemli bir yeri olduğu söylenmiştir. O büyük bir şairdir, fakat sanatçı dehasını en

²⁶⁷ Osman Nuri Ekiz, vd., **Necip Fazıl Kısakürek**, 2. baskı, İst., Toker Yay., 2002, s.23.

²⁶⁸ Günaydın, **a.g.m.**, s.472.

²⁶⁹ Günaydın, **a.g.m.**, s.472.

²⁷⁰ Günaydın, **a.g.m.**, s.472-473.

güzel örneği şiirinden çok düzyazısında ortaya çıkar. Necip Fazıl'ın son derece kendine has bir düşünce kompozisyonu ve cümle dizisi vardır. Uzun cümleleri birçok cümleciklerle doludur. Taklidi zor bir iniş çıkıştan sonra Türkçe zevkini bozmadan düşünce ve tasvirlerini en umulmadık fiile yükler. Semboller, teşbihler, istiarelerin zenginliğiyle Necip Fazıl'ın düz yazıları hem muhteva hem de biçim olarak kendine has, farklı özelliklere sahiptir. En girift meseleleri kimi zaman en basit cümlelerle gözler önünde resmederken, en basit konuları da en girift cümlelerle ifade etmekte hüner sahibidir.

Necip Fazıl iyi bir hatiptir de aynı zamanda. Hitâbetindeki canlılığı, sürükleyici üslûbu ve toplumu harekete geçiren coşkun heyecan ve etki gücünü hemen bütün konferanslarında görmek mümkündür. Necip Fazıl, gazete ve dergi yazılarında belâgatini, yer yer son derece hırçın, muhatabını acze ve yılgınlığa düşüren üslûbunu mantık, muhakeme ve bütün unsurlarıyla polemik gücünü ortaya koymuştur. Üslûp kudreti Necip Fazıl'ın en büyük silâhlarından biri olmuştur.

Özellikle düzyazı dili ve üslûbu bakımından Necip Fazıl hakkında söylenenlerin daha çok satır aralarında kaldığını, bu konuda ayrı çalışmaların yapılmadığını görüyoruz. Necip Fazıl gerçekten son derece kendine özgü bir dil ve üslubu olan yazarlardandır ve bu üslup son derece etkileyicidir.”²⁷¹.

Necip Fazıl, okuyucunun ufkunu genişletmek için eserlerinde üç nokta (...) işaretini sıklıkla kullanır. Bu konuda İshak Yetiş'in değerlendirmesi şöyledir:

“...Adeta çerçeveyi çiziyor, içini okuyucunun doldurmasını istiyor. Üç nokta'lar, yazılarında hep daha sonra tamamlanacak bir taslak izlenimi bırakıyor. Sonradan gözden geçirilip eklemeler yapılacaktı hissi uyandırıyor.”²⁷².

²⁷¹ Günaydın, a.g.m., s.472- 473.

²⁷² İshak Yetiş, “Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.169.

Necip Fazıl sadece yazmakla kalmamış, Türkiye’de başladığı konferanslarını Avrupa’yı da kapsayacak şekilde genişletmiştir. Ciltlerle okunacak kitaplardan elde edilecek bilgiyi konferansından elde etmek mümkündür.

Necip Fazıl’ın şiirlerinde kulağı tırmalayan, insanı rahatsız eden, gereksiz olduğu düşünülen kelimelere rastlanmaz. O’nun şiirlerinde her şey yerli yerindedir.

Ali Biraderoğlu’nun değerlendirmelerine göre Necip Fazıl, ana dilini olağanüstü bir şekilde kullanmasını bilmiştir ²⁷³.

Kelime haznesi geniş, dile hâkim, birikimi oldukça fazla olan Necip Fazıl dilde ustalığını göstermiştir.

Necip Fazıl, kendine has üslup sahibi bir yazardır. O’nun eserlerini ve üslubunu tanıyanlar, okudukları bir eserinden hareketle o eserin kendisine ait olduğunu çok rahatlıkla anlayabilirler.

Şairin kullanacağı dilin o şairin artık kimliği olacağı için kullandığı dile öbür sanatçılardan daha fazla hâkim olması gerektiğini düşünen Mehmet Dursun Erdem’in değerlendirmesini şöyledir:

“Dil o derece şairin kimliğini ele verir ki, çoğu zaman, Haşim’i, Tanpınar’ı, Nazım’ı, Karakoç’u okunan şiirin dilinden ayırt edebilir, şiirin hangi şaire ait olduğunu anlayabiliriz.”²⁷⁴.

“Necip Fazıl, eser verdiği bütün türlerde Türkçe’nin bir sihirbazıdır. ...*Çile* gibi en yoğun arayış ve varlık buhranlarının ve kulluk idrakinin derin derin işlendiği mısralardan, ölüm gerçeğinin bütün çıplaklığı ile yansıtıldığı mısralara, anne sevgisine, yalnızlık ve korku duygusunun bütün yoğunluğu ile işlendiği mısralar dilinin naif tarafının ortaya koyar. Aynı şekilde *Öfke* ve *Hiciv*’de gördüğümüz kelime ve dil tutumu da O’nun kalemindeki sivri yönü ortaya getirmektedir. Ayrıca yaşadığı dönemde girdiği kalem güreşlerinde rakiplerinin hep susmak zorunda kalmış olmaları, onun bu keskin

²⁷³ Ali Biraderoğlu, “Kültür ve Sanat’tan”, *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.551.

²⁷⁴ Mehmet Dursun Erdem, “Halkın Diliyle Şehrin Şiirini Yazan Adam”, *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.479.

kalemi ne kadar ustaca kullanabildiğini göstermektedir. Hele birinde “Kalemini vücudunun en münasip menfezine sokar sus pus olursun.” cümlesinden sonra susmak zorunda kalan bir zavallı yazar, ölümünden birkaç yıl sonra –yaklaşık 30 yıl susmuş- matbuat âlemine dönebilmiştir!

Bu sivri dil muarızlarının öylesine ürkütmüş ve sindirmiştir ki, sağlığında karşısına çıkıp söz söyleyecek cesareti birçokları bulamamıştır. Ya dedikodu şeklinde eleştirilebilmiştir veya ölümünden sonra!”²⁷⁵.

Necip Fazıl, hem zekâsı, hem de Türkçeyi kullanmadaki mahareti sayesinde sehl-i mümteni örneklerini eserlerinde bol bol sergilemiştir.

Maksut Yiğitbaş’ın değerlendirmelerine göre Hilmi Yavuz, Necip Fazıl’ın şiirlerini “emir” kipiyle yazdığı görüşündedir. Kendisinden büyük sözler bekleyen insanları dikkate aldığı ve şiirlerinin topluluk içinde daha etkili olacağına inandığı için Necip Fazıl bu yolu seçmiştir. Necip Fazıl’ın emir kipini kullanmasını Türklerin asker –millet olmasına ve İslâmiyetin emir ve yasaklarına alışkın olmasına bağlar²⁷⁶.

Necip Fazıl’ın üslubunda argoya da rastlanır. Bu argo cümlelerine örnek olarak şunlar verilebilir:

“Telaffuzumuza yabancı kan, gramerimize kara cahil, an’anemize kuşbeyinli züppe ve zevkimize sefil mukallit hâkim olacak gibi bir hava...”²⁷⁷.

“Millîyetçiliği, köpeklerin birbirini kışkırlardan koklayarak tanınması gibi ...”²⁷⁸.

Necip Fazıl’ın kendisine has üslubuna şu örnekler açıklamalarıyla beraber verilebilir:

Necip Fazıl “Ya sen ey din lüpcüsü”²⁷⁹ derken belki de şimdiye kadar hiç kullanılmayan “din lüpcüsü” tabirini kullanmaktadır.

²⁷⁵ Balcı, **a.g.m.**, s.194–195.

²⁷⁶ Maksut Yiğitbaş, **Gülün Ustası Hilmi Yavuz**, İst., Karakutu Yay., 2008, s.69.

²⁷⁷ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.206.

²⁷⁸ Kısakürek, **Çerçeve 3**, s.207.

²⁷⁹ Kısakürek, **Rapor 7–8**, s.22.

Gerek Necip Fazıl'ın eserlerinde ve başka eserlerde “Ya sen ey din lüpcüsü” tabirine rastlamadık.

“...Onun, bir masumu, ağzında et çiğner gibi, nasıl zevk ve şehvetle döverebileceğini düşündüm.”²⁸⁰.

O, bu ifadesinde lezzetli bir yiyecek olan etin zevkle yenmesi gibi sadistlerin de masumları döverken et yer gibi zevkle dövdüğü düşüncesindedir.

“Katiyen insanı kandırmayan ve cümudî bir bünyeden sızdığı hissini veren bu soğuk, buzdan soğuk gözyaşlarını...”²⁸¹.

Bu cümlesinde Necip Fazıl'a göre gözyaşı buzdan bile soğuktur. Gözyaşı bazen olumlu bazen de olumsuz durumlarda akmasına rağmen sevinç gözyaşlarına az rastlanır. Gözyaşı genellikle üzüntü anında akar ve sıcaktır. Ama gözyaşının akıtılma sebebi olumsuzsa Necip Fazıl'da olduğu gibi soğuk değerlendirilmektedir.

“Bütün bir ormanı kesen destere makinesi böyle bir ses çıkaramaz!”²⁸².

Bu cümle de belki sadece Necip Fazıl tarafından kullanılan orijinal bir cümledir.

“Gayet üzüntülü gözlerle yüzüme bakıyor ve tek zerresini yere düşürmek istemediği bir ekmek yercesine beni dinliyor.”²⁸³.

Necip Fazıl bu cümlede üzüntülü gözlerle yüzüne bakan şahsı, ekmek yiyen ama yediği ekmeğin zerresini bile yere düşürmeyen bir adama benzetmektedir.

“Diri diri mezarda, bir saman çöpüyle nefes alacak kadar küçük bir hava deliğine ağzımı vermiş, aylardır bu günü bekliyorum!”²⁸⁴.

Bu sözle Necip Fazıl hapishane hayatını sünî teneffüs konumunda değerlendirmektedir.

²⁸⁰ Necip Fazıl Kısakürek, **Cinnet Mustatili**, 16. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s. 99.

²⁸¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s. 125.

²⁸² Kısakürek, **a.g.e.**, s. 167.

²⁸³ Kısakürek, **a.g.e.**, s. 174.

²⁸⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s. 243.

“Fransız fikir adamları arasında, fikrin işe sarkması (aksiyon)...”

²⁸⁵.

Necip Fazıl aksiyonu tarif ederken kullandığı bir orijinal ifade daha. Bu ifadede iş sadece fikir, düşünce aşamasında kalmıyor, uygulama, tatbik safhasına da geçiyor.

“Konferansımın başında söylediğim gibi, TİP’e karşı aldığı tavırla ak Türk ruhunun hisarı olduğunu ispat eden şehir Akhisar...”

²⁸⁶.

Necip Fazıl Akhisar ilçesini överken kullandığı “ak Türk ruhunun hisarı olduğunu ispat eden şehir Akhisar” benzetmesi bir ustalık ifadesidir.

“Çünkü asılanlar ölmeyi bilmedikleri için asıldılar!...Ölmeye başta razı olmadıkları için!...Ölmeyi bilmek lazım, yaşamaya hak kazanmak için...”²⁸⁷.

Yaşamaya hak kazanmak için ölmeyi bilmek gerektiğini düşünen Necip Fazıl, geceyarısı baskını olarak tavsif ettiği 1960 askerî darbesinden sonra asılan devrin Başbakanı Adnan Menderes ve arkadaşlarının yakın zamanda iade edilen itibarını yarım asır önce görmüş gibidir.

“...Dünyada zekâlarını yırtacak kadar germiş olan cins kafalar...”²⁸⁸.

Necip Fazıl cins kafalarını yırtacak kadar germelerini sehl-i mümteni olarak kendine has üslubu ile anlatmaktadır.

“Tam mânasıyla anlamaya ihtiyaç yok rüzgârını alsanız sözlerimin, kâfi...”²⁸⁹.

Necip Fazıl’ın sarfettiği bu sözünde enaniyet damarının kabardığı görülmektedir. O, sözlerinin anlaşılmasının ötesinde rüzgârının bile yeteceği kanaatindedir.

²⁸⁵ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.42.

²⁸⁶ Kısakürek, **Çerçeve 3**, s.176.

²⁸⁷ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.32.

²⁸⁸ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.22.

²⁸⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.75.

“Gözlerimi kapıyor, maziye dalıyor ve bir vakitler oturduğu sarayın kapısı önünde şimdi simitçiye hasretle bakan müflis bir zengin gibi satvet ve haşmet devrimizi düşünüyorum.”²⁹⁰.

Necip Fazıl bu cümlesinde eski güzel günlerimizi hasretle düşünmeyi müflis bir zengin simitçiye hasretle bakması ile bir tutmaktadır.

“Mücerret fikir cevherini Arapça ve Farsçadan alan ve onu millî hançerinin yivlerine uydurup hâlis bir dil dokuyan, köylüden şehirliye kadar herkesin bildiği Türkçeye “geber!”, yeni nesillere de “kurbağa dili sana yeter!”demektedir bu kurum...”²⁹¹.

“Yeter” ve “geber” kelimeleri ile oluşturduğu bu müzikaliteli cümle bir sehl-i mümteni ve ustalık örneğidir.

“... Öz ağızımdan kafatasımı kusarcasına?...”²⁹².

Necip Fazıl’ın oldukça bilinen farklı ve orijinal bulunan bir ifadedir. Sultanu’ş-Şuara toplantısında konuşan Prof.Dr. Ayhan Songar, Necip Fazıl’ın üslubuyla ilgili olarak şirinin bir dizesinde yazdığı “Kustum öz ağızımdan kafatasımı.” ifadesini müthiş bir ifade olarak değerlendirdikten sonra şunları söylemektedir:

“Şu iki mısraın çizdiği manzara insanın tüylerini ürpertecek kadar dehşetli ve mücerredin şahikasına varan bir deyiştir. Başka hiç kimsenin bu sözleri kolay kolay söyleyebileceğini sanmıyorum. Havada patlayan bir uçak düşünün. İçindeki yüksek hava tazyiki, dışardaki düşük basınç karşısında birdenbire boşalınca bazen insanın kafatası gerçekten ağızından fırlamış... Necip Fazıl Kısakürek de, içindeki tazyikin dışardaki boşluğa fışkırmasını kelimelerle böyle anlatıyor. Burnu “yok”un, “boşluğun” burnuna değmiş ve ‘öz ağızından kafatasına kusturmuş... Tıpkı yükseklerde infilâk eden teyyare gibi...”²⁹³.

²⁹⁰ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.144.

²⁹¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.150.

²⁹² Kısakürek, **O ve Ben**, s.99.

²⁹³ Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, s.93–94.

Tanrı Kulundan Dinlediklerim adlı eserinde kendisi de eşya ve hadiselerin özünü ararken, tırtıkladığı sır ensesinden bastırıp dipsiz bir kuyuyu göstermeye çalışması üzerine şunu söyler:

“Bu kuyuda, öz ağzımdan kafatasımı kusarcasına Allah’ın gölgesini gördüm.”²⁹⁴.

Necip Fazıl’ın kendisine has üslubuna bir başka cümlesini örnek verebiliriz:

“Ruhumuzun mana öğütücü öz dişleri sökülmekte ve yerine teneke kaplı (porselen) dişler takılmaktadır. Bu dişlerle, suyu bile çiğnemeğe imkân yoktur.”²⁹⁵.

Necip Fazıl dil bahsi ile ilgili bu ifadesinde dile uyan, o dilin malı olan kelimeleri daha oturaklı olarak değerlendiren; ithal kelimeleri teneke gibi değersiz bir madde ile kaplı olan dişlere benzetmektedir.

Necip Fazıl’ın şiir üslubuna genellikle olumlu değerlendirmeler vardır. Eleştiriler genellikle sanatından ziyade özellikle Büyük Doğu ile başlayan fikrî sahası nedeniyledir.

Necip Fazıl’ın üslubunu eleştirenler de vardır. Onlardan biri de yazar Kadir Mısıroğlu’dur. Mısıroğlu’na göre Necip Fazıl’ın üslubunda ipham (kapalılık) vardır²⁹⁶.

Vefa Taşdelen’in değerlendirmelerine göre Necip Fazıl’ın şiirlerinde farklı dönemler vardır. Bu dönemler arasında geçişi sağlayan ve bağlantı kuran asıl ruh ve benliğin olgunlaşma sürecinde yaşadığı acı deneyimler görülür. İlk dönem şiirlerinde varoluş, sonraki dönemde dâvâsı ön plandadır²⁹⁷.

Necip Fazıl’ın şiirlerinde yüksek oranda lirizm, coşku, heyecan ve hareket vardır. Necip Fazıl bazen, dilin müzikalitesinde bazen de ağızlardan istifade etmiştir²⁹⁸.

²⁹⁴ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.6.

²⁹⁵ Kısakürek, *Edebiyat Mahkemeleri*, s.202.

²⁹⁶ Kadir Mısıroğlu, *Üstâd Necip Fazıl’a Dâir*, İst., Sebil Yayınevi, 1993, s.64.

²⁹⁷ Vefa Taşdelen, “Necip Fazıl’ın Çilesi, Şiiri ve Poetikası Arasındaki İlişki Üzerine”, *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.220.

²⁹⁸ Erdem, a.g.m., s.480-481.

Mehmet Dursun Erdem, Necip Fazıl'ın şiir üslubunu değerlendirdiği yazısında O'nun üslubunun en önemli dil özelliğinin Türkiye Türkçesinin ortak kelime hazinesini çok iyi kullanması olduğunu düşünmektedir. Erdem bu iddiasına dayanak olarak da Necip Fazıl'ın *Çile* adlı şiir kitabını göstererek şöyle demektedir:

“...Çile’yi taradığınız vakit anlamadığınız, hayattan kopuk bir kelime hemen hemen hiç bulamazsınız.”²⁹⁹.

Yukarıdaki değerlendirme bize Necip Fazıl'ın eserlerinde kullandığı dile ne kadar hâkim olduğunu, her zaman yaşayan dili tercih ettiğini göstermektedir.

Ahmet Kabaklı da Necip Fazıl'ın şiir üslubunu olumlu bulanlardandır. O, Necip Fazıl'ın felsefî konuları bile “simyâger” gibi bir ustalıkla işlemesini bilenlerden olarak görür. Kabaklı ayrıca Necip Fazıl'ın şiirlerini karmaşık Türkçe yerine düzgün, berrak ve anlaşılır Türkçeyle yazdığı için de ayrıca değerli olduğu kanaatindedir³⁰⁰.

Eserin dilinin berrak ve anlaşılır olması onun daha çok okuyucuya ve dinleyiciye ulaşmasını sağlayacağı gibi, sanatçının eserinde işlediği konunun da okuyucunun zihninde canlanmasını kolaylaştıracak ve böylece daha kalıcı olacaktır. Sanatçılar anlaşıldığı ve kabul gördüğü zaman daha verimli olurlar.

Selma Günaydın'a göre, Necip Fazıl'ın Büyük Doğu'ya yönelmesiyle O'nun şiiri, biçim ve muhtevası, şiirlerindeki etkilenmeleri, etkisi, şiirlerinde yaptığı değişiklikleri ve Poetikası hakkında yapılan eleştiriler dikkat çekmektedir³⁰¹.

“Necip Fazıl'ın nesirlerinde derinlik, nükte, kelime oyunları, kuvvetli mecaz buluşlarına bağlı bir üslubu vardır. Necip Fazıl'da üslûp yapma tasası, tedirginlik yoktur. Muhtevasının yüklü olması nedeniyle rahat bir anlatışı vardır.”³⁰².

Necip Fazıl'ın bütün eserlerinde yukarıda anlatılan durumu görebilmekteyiz. O, dile hâkimiyeti sayesinde eserlerini kaleme alırken bir

²⁹⁹ Erdem, **a.g.m.**, s.480.

³⁰⁰ Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, s.19,90.

³⁰¹ Günaydın, **a.g.m.**, s.468.

³⁰² Kabaklı, **a.g.e.**, s.13.

zorluk yaşamamış, büyük sanatçı olmanın farkını fazlasıyla göstermiştir. Burada Necip Fazıl'ın Türkçeye ne kadar hâkim olduğunu, elindeki malzemeyi ne kadar mükemmel bir şekilde kullanarak eşine az rastlanır sanat eserleri verdiğini görmekteyiz.

Necip Fazıl, yazıya ve ifadeye hâkimdir. Yazıları ile okuyucusunu etkilemekte, eserleriyle edebiyatın vazgeçilmezleri listesinde yer almaktadır.

Vefa Taşdelen, Necip Fazıl'ın oyunlarının ikinci dönemindeki üslubunda ilk döneme nazaran daha kesin ve keskin ifadelerle rastlandığını ifade eder³⁰³.

Vefa Taşdelen yukarıdaki değerlendirmesiyle Necip Fazıl'ın bu eserlerinde açık ve net ifadelerle yer verdiğini belirtmiştir. Bu açıklık oyunların izleyicileri tarafından net bir şekilde anlaşılmasını sağlamış, ifadelerdeki keskinlik ise onun kararlılığını açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Necip Fazıl, kişileri genellikle nefisleriyle çatıştırır. İkilem içerisinde kalan kavramın hem dışarıdakilerle hem de kendisiyle mücadele eder³⁰⁴.

İşte bu iç çatışma kişinin doğruyu bulmasını ve ulaştığı değerlere sıkı sıkıya sarılmasını sağlar. Yani verilen mesajlarda zorlama olmadan kişinin kendi iç çatışmaları sonucunda hedefe ulaşmasını sağlar.

Turan Karakaş'a göre Necip Fazıl, oyunun karakterine, konusuna, muhteviyatına göre bir üslûb tercih etmiştir³⁰⁵.

Bu da oyunun içinde kullanılan kelimelere ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Oyunun muhteviyatına göre üslup kullanmak, eserleri daha inandırıcı ve kabul edilebilir kılar.

Necip Fazıl, aldığı iyi bir eğitim ile Mürşidinin de “Keşke bu kadar zeki olmasaydın.” diye övgüyle bahsettiği zekâsını, bilgi ve birikiminde kullanabilen ve yeni terkiplere ulaşabilen nadir sanatçılardandır. O, yaşadığı dönemden başka, ölümünün üzerinden otuz yıl geçmesine rağmen hâlâ okunması, okunurken sözlüğe ihtiyaç bırakmaması ve anlattığı şeyleri bazen

³⁰³ Taşdelen, “Necip Fazıl'ın Çilesi, Şiiri ve Poetikası Arasındaki İlişki Üzerine”, s.219.

³⁰⁴ Şaban Sağlık, “Tiyatro Yazarı Olarak Necip Fazıl”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.349.

³⁰⁵ Turan Karakaş, Tiyatro Yazarı Olarak Necip Fazıl, **Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005, s.61.

az ve öz cümlelerle, bazen üç nokta (...) koyarak gerisini okuyucusunun anlayışına havale etmesi, bazen de sözlerini süsleyip kurduğu uzun cümlelerde bile anlam kaybına yol açmamasıyla farklılığını gösterir. Necip Fazıl tüm bu özellikleriyle okuyucusunu sıkmayan bir üslubun sahibidir.

c. Şiirindeki Âhenk Unsurları

Şiirin unsurlarından biri de âhenktir. Âhenk sözlüklerde ve edebiyat eleştirmelerinde tanımını ve özelliklerini bulmuştur.

Edebî birikimlerime göre âhenk, uyum demektir. Şiirde âhengi sağlayan unsurlar başta ölçü (aruz, hece, serbest) kafiye (yarım kafiye, tam kafiye, zengin kafiye, tunç kafiye, cinaslı kafiye) ve rediflerden oluşur. Aliterasyon, asonans ve kelime tekrarları da ahenge yardımcı olur.

Mevlevî ahengi şöyle tanımlar:

“...Manzum, mensur bir sözün kulağa güzel ve pürüzsüz gelmesi, âdeta hafif tertip bir musikî te’siri yapmasıdır.”³⁰⁶.

Şairler şiirde başta aruz olmak üzere hece ve serbest vezinlerle şiirler yazmışlar ve yazmaya devam etmektedirler.

M.Orhan Okay Millî Edebiyat Akımından sonra şiirlerde zamanla hece vezninin tercih edilmesini şöyle ifade eder:

“1908’den sonra başlayan Millî Edebiyat akımı, şiirde vezin olarak aruz yerine hece ölçüsünü tercih etmiştir. Bir gelenek olarak aruzu devam ettirenler de sayıları gittikçe azalarak yerlerini heceye bırakmış. Hece veznini kullanan ve bu konuda acemilik yapanlar monotonluktan kurtulmak için nazım şeklini, kafiye, mısra duraklarını ustalıklı kullanma yolunu bulmuş, Necip Fazıl da birkaç başarısız aruz denemesinden sonra tamamen hece ölçüsüne sarılmış, fakat Necip Fazıl’da klâsikleşmiş, âdeta çağrışımla gelen kafiye yerine, beklenmeyen ve şaşırtıcı cins bir kafiyeyle rastlanmış, ayrıca mısralarda sesi de ustalıklı kullanmasını bilmiş, bu özelliği ile Necip

³⁰⁶ Mevlevî, a.g.e., s.17.

Fazıl şöhretin zirvesinde bulunan Ahmet Haşim'in bile "Çocuk, bu sesi nereden buldun sen?"³⁰⁷

demesine neden olmuştur.

Şairler arasında şiirde kullandıkları ölçü hususunda resmen kavga vardır. Bu kavga heceye direnmek, kendi sınırlarını korumak, yerini muhafaza etmek anlamına gelmektedir³⁰⁸.

Heceyi kullanan bağlantısız şairler, heceyi kimliğin temsilinden öte bir algı ile kabullendikleri değerlendirmesinden sonra:

"...Onlar için ölçü şiirde kurucu bir unsur olarak görülmüş ve poetik düzlemde değerlendirmeye çalışılmıştır. Bunu söylerken önerilen modele sahip çıkıldığını göz ardı etmek de mümkün değildir; ama her ne olursa olsun, hece ölçüsü, ilk temsilcilerinin yükledikleri anlamlardan ötesini ifade etmektedir bu şairler için. Öyle olmasaydı bugün Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, Necip Fazıl Kısakürek'in, Ahmet Kutsi Tecer'in, Mustafa Seyit Sutüven'in, Kemalettin Kamu'nun, Ömer Bedrettin Uşaklı'nın, Sabahattin Ali'nin, Ahmet Muhip Dıranas'ın, Cahit Sıtkı Tarancı'nın kendi şiirlerini kurduklarından söz etmek pek de mümkün olmazdı."³⁰⁹

demektedir.

Şiirlerinde hece ölçüsünü kullanan şairlerin bunda başarılı olduklarını görüyoruz. Bu tarzın da doğruluğunu bahsi geçen şairleri şiirlerinin hâlen ilk günkü heyecanla okunmasından ve değerlerini hiçbir şekilde kaybetmemelerinden anlıyoruz.

"Yahya Kemal, kültür üzerinden gitmiş, eski yapıyı yeniden bir kültür olarak yaşatmak istemiştir. Tanpınar aynı bağlamda hece içinde çırpınırken Necip Fazıl olayı kökten çözmüş, yeniden kurmuştur. Aralarındaki fark budur. Necip Fazıl estetik yön itibarıyla Hâşim ve

³⁰⁷ Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.22.

³⁰⁸ Hüseyin Akın, "Şiiri Mesele Edinmek", **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık, 2010,s.45.

³⁰⁹ Mehmet Can Doğan, **Şair Sözü**, İst., YKY Yay.,2006,s.61.

Yahya Kemal'e yakinken, öz itibariyle orijinal örnek anlamında bir ilk, öncesinde benzeri bulunmayan, tek başına bir dönemdir."³¹⁰.

Necip Fazıl şiirde ne kadar ileri gittiğini ve kabul gördüğünü, eserleri ile adeta tek başına bir akım olduğunu bizlere göstermiştir.

"Kısakürek'in şiirlerinde halk şiirimizden koşma, destan, semai ve türkü ile üçlemeler; divan şiirlerinde gazel ve kaside, Fransız şiirinden sone (sonnet) biçimleri vardır."³¹¹.

Necip Fazıl geçmiş ile yaşadığı devri şiirlerinde buluşturmuş, geçmişten ve halkın tercihindan vazgeçemeyeceğini ancak modern sanatın da asla dışlanmaması gerektiğini göstermiştir.

Necip Fazıl'ın döneminde hece vezni devlet ve aydınlar tarafından baş tacı edilmiştir³¹².

Yukarıda belirttiğimiz gibi o devrin pek çok şairi hece veznini kullanmış, toplumun elit kesimi tarafından bile kabul görmüştür.

Necip Fazıl'ın şiirlerinde önce aruzu denediği, birkaç şiirinden sonra tamamen hece veznine döndüğü hususunda şiir alanında kalem oynatanlar hemfikirdirler. Bunlardan biri de M.Orhan Okay'dır. Yapılan değerlendirmeler Necip Fazıl'ın şiire kattığı ustalık hususlarına dairdir.

M.Orhan Okay'a göre Necip Fazıl heceye altın çağını yaşatmıştır.³¹³ Divan şiirinden sonra hece ile sıradanlaşan Türk şiirinin önünü yine hecenin sınırlı imkânlarıyla O açmıştır.³¹⁴ Bütün şiirlerini hece vezniyle yazan Necip Fazıl şiirlerinde biçime ısrarla bağlı kalmıştır.³¹⁵ Necip Fazıl, şiire hece vezni ile başlamış ve ölünceye kadar da bu vezni kullanmıştır.³¹⁶ Necip Fazıl hece vezniyle yazdığı şiirlerini, örnek bir yapının zirvesine taşımıştır³¹⁷.

³¹⁰ Tosun, "Devlet ve Kültür Politikaları"s.40.

³¹¹ Uyguner, **a.g.e.**, s.31.

³¹² Balcı, **a.g.m.**, s.193-194.

³¹³ M.Orhan Okay, **Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan, Makaleler, Denemeler, Sohbetler**, Ank., Akçağ Yay., 1991, s.282,280.

³¹⁴ Haksal, **a.g.e.**, s.22.

³¹⁵ Ahmet Kabaklı, "Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı III**, İst., TEV Yay., 2002, s.611.

³¹⁶ Prof. Dr. Ali İhsan Kolcu, **Necip Fazıl'ın Poetikası**, Erzurum, Salkımsöğüt Yay., 2009, s.42.

³¹⁷ Aziz Mahmut Öncel, "Necip Fazıl ve Modern Şiir Bağlamı", **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010, s.58.

Yukarıdaki değerlendirmelere bakıldığında Necip Fazıl'ın heceyi ustalıklı kullandığına kanaat getirilebilir.

Aruz ile başladığı şiire hece ile devam eden Necip Fazıl, hece ile de şiir yazabileceğini herkese göstermiştir. Necip Fazıl bunu şöyle ifade eder:

“Ben şiirde nizamın taraftarıyım... Asla serbest nazma taraftar değilim. O bir mide gurultusudur. İnsanlar, helâda düşündüklerini alt alta yazıyorlar, adına şiir diyorlar. Hayır! Nizam mevzubahis olunca da hangi nizam olabilir. Ya aruz ya hece... Aruzda bir esaret vardır: Âhenge esaret..”³¹⁸.

Şiiri, Yunus Emre, halk şiiri, Necip Fazıl ve çevresindeki hâle diye üçe ayırmak zorunda kalacağını düşünen Sezai Karakoç, Necip Fazıl'ın Türk şiirine büyük bir dinamizm getirdiğini belirtmiştir³¹⁹.

Necip Fazıl devrinin önde gelen şairidir. Eserleri ile bugün bile kabul gören Necip Fazıl her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır.

Ramazan Kaplan, Necip Fazıl'ın şiirlerinde hece veznini kullanmasına O'nun Akşam şiirini verir:

“Necip Fazıl'ın 1922 yılında yazdığı ilk şiirlerinden biri olan Akşam şiiri yedili hece vezni ve iki dörtlükten oluşan küçük hacminin sınırlarını aşan bir enginliktedir.”³²⁰.

Necip Fazıl, hecenin en güzel örneklerini vermiştir.

Necip Fazıl'ın Türkçenin ifade gücünü, hem de kafiye olarak çok dar bir alanda gösterebilmiş olmasıyla başlı başına bir değerlendirme konusu olması gereken 3'lü hece ölçüyle yazılmış Türkçenin yegâne mevzun ve mukaffa *şiiri vardır*. Bu şiirin adı Kafiye'dir. Bu şiiri şöyledir:

...

Gitme kal!

Nefes al!

Emir tez,

Bekletmez!

³¹⁸ Ekiz, vd., a.g.e., s.49.

³¹⁹ Karakoç, **Edebiyat Yazıları II: Dişimizin Zarı**, s.107.

³²⁰ Ramazan Kaplan, Necip Fazıl'ın Şiirinde, Varlık'ın Metafizik Dünyası (1922–1939), **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.199.

Ve o nur
Bulunur!
İşte iz
Geliniz
Toprak post
Allah dost...³²¹.

Yukarıda bir kısmı yer alan Kafiyeleer şiiriyle Necip Fazıl çoğunlukla tek kelimeden oluşan mısralarla kafiyeleli şiir yazılabileceğini göstermiştir.

Orhan Okay'a göre Necip Fazıl, şiirlerinde kafiyeleli bir virtüöz ustalığıyla kullanmasını bilen şairlerden biridir. Okay bu iddasına Necip Fazıl'ın Kafiye şiirini örnek olarak verir³²².

Şiirlerde kullanılan kelimelerin tekrar edilmesiyle âhenk unsuru şiire hareket katar. Necip Fazıl da şiirlerinde yoğun olarak tekrarları kullanır. Necip Fazıl'ın aşağıda yer alan şiirindeki tekrarlara örnek gösterebiliriz:

“Öteler öteler, gayemin malı; (Çile 21)
Secde yerine çarpa çarpa alnım aşınsa (O Ân 26)
Zerre zerre herkes yine yalnız(En Yakın 28)
İçinizde yiv yiv derinleşin de (En Yakın 28)
Tel tel ve iplik iplik dikseler de ağzımı (Ağzımı dikseler 44)
Elindeyse yıldız yıldız hecele! (İşim Acele 113)
Bu benim kendi ölüm, bu benim kendi ölüm; (Ölünün Odası 119)³²³.

Necip Fazıl'ın Saat 12 adlı şiiri, şiirde anlam, ses ve ritim arasındaki sağlanan âhenge en güzel örnek olarak gösterilir. Bu şiir şöyledir:

“Çın, çın, on iki hece,
Çaldı bir eski saat.
On ikide her gece,
Bana diyor ki, saat:
Dün, bugün, yarın, siz, biz,

³²¹ Balcı,a.g.m.,s.193–194.

³²² Okay, **Sanat ve Edebiyat Yazıları**, s.37–38

³²³ Erdem,a.g.m.,s.486

Bu yayın içindeyiz;
Onu yüzyıl sayın siz,
Ömür on iki saat...³²⁴.

Necip Fazıl aristokrat bir hayat yaşasa da Halk Edebiyatı unsurlarını şiirlerinde kullanmıştır.

Mehmet Dursun Erdem'e göre Necip Fazıl, halkın diliyle şehrin şiirini yazan adamdır. Necip Fazıl, Halk Edebiyatı unsurlarını, deyimleri, argoları, ağız özelliklerini, kalıp ifadeleri şiirlerinde bolca kullanılır. Bu ifadeleri yerine göre ve şiirinin amacına katkı sağlayacak şekilde kullanmıştır. Halka bu derece yakın olmasına karşın O entelektüel bakış açısını asla kaybetmemiştir³²⁵.

Necip Fazıl ne halktan kopmuş ne de o günün şartlarına sırt çevirmiştir. O kendini sürekli geliştirmiş, bu gelişim ve değişimi de eserlerinde göstermiştir.

“Veznin dışında, kafiye mısraların belli aralıklarla dizilmesi demek olan nazım şekilleri, hatta kıtaların da meydana geliş sebepleri arasında, şiiri müziğe yaklaştırmak fikrinin olduğu anlaşılmaktadır.”³²⁶.

Özellikle Türk Sanat Müziğinde yukarıdaki bu yaklaşmanın meyvelerini görmekteyiz.

Nihad Sâmi Banarlı ve Fevziye Abdullah Tansel'e göre Necip Fazıl âşık tarzında şiirler yazmıştır³²⁷.

Necip Fazıl'ın yüzyılların içinden akıp giden ulusal sesi yakalamasının usta şairlerden olmasının en büyük nedeni hece veznini kullanmasıdır. Demiralp bunun asıl nedenini, Necip Fazıl'ın dilin ruhuna “nüfuz” edebilmiş olmasına bağlayarak değerlendirmesini Necip Fazıl “Türkçenin doğallığını, akıcılığı yakalamış, o sesin içine kendi benliğini yabancılık yaratmadan, kulağı aklı, gönlü tırmalamadan katabilmiş bir şiir ustasıdır.”³²⁸ diye bitirir.

³²⁴ Ekrem Sağiroğlu, **Necip Fazıl Şiirinde Ölüm Senfonisi**, Ank.,Esra Yay., 1997,s.35.

³²⁵ Erdem,**a.g.m.**,s.89.

³²⁶ Okay, **a.g.e.**, s.38.

³²⁷ Nihad Sâmi Banarlı, **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi II**, İst., ME Basımevi,1987,s.1150, Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, s.139.

³²⁸ Oğuz Demiralp,“Çılgılık Gibi Hür”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005,s.589.

Ahmet Kabaklı, Baki Süha Edipoğlu'nun Necip Fazıl'ın şiiri hakkındaki değerlendirmesini eserine almış, Baki Süha Edipoğlu'na göre Necip Fazıl, hem Türk halk şiirinin, hem de Batı şiirinin unsurlarını şiirlerinde kullanmasını bilmiştir³²⁹.

Necip Fazıl hem Doğu'yu hem de Batı'yı bilir. Doğu ile Batı'nın eksik yanları olduğunu düşünür.

Necip Fazıl, şiirlerinde Doğu-Batı terkibi meydana getirmiştir. Oğuz Başaran bu fikrini yaptığı şu değerlendirme ile açıklar:

“O'nun şiiri halk şiirimizden; tekke şiirimizden ve Batı şiirinden aldığı şekil ve muhteva unsurlarını kendince bir senteze götürerek ve dünya görüşü itibarıyla de Divan şiirini dışta tutmayarak üstün bir terkip meydana getirmiştir.”³³⁰

“Gerçekten de onun şiirleri hece ölçüsüyle yazılmış olmakla birlikte vezni, kalıbı, durakları, şekli, formu iç ve dış âhenk içinde eritmiş üstün bir niteliğe sahiptir. Bunlar, ezberlenmeye son derece yatkın şiirlerdir. Kanaatimce O'nun şiiri, Âşık şiirinden, Tekke şiirinden, Divan şiirinden, Fransız şiirinden faydalanmakla beraber bunları kendi şahsiyet potasında eriterek güzel bir terkip meydana getirebilmiştir.”³³¹ dedikten sonra Necip Fazıl'ın hecenin en büyük şairi olduğu, şiirine hece ölçüsüyle yeni bir âhenk getirdiği, uzun şiirlerinde mesnevi tarzını kullandığı, mısralı şiirlerinde dikkati çektiği, en akla gelmez kelimeleri şiirde kullandığı, bu kelimelerin insana batmadığı görüşündedir³³².

Başta şiirleri olmak üzere Necip Fazıl'ın eserlerinde “sehl-i mümteni”nin en güzel örneklerine rastlanır. O, az kelimeyle/kelimelerle çok şeyi kolayca anlatır.

Prof. Dr. Recep Doksat, Necip Fazıl'a verilen ödül töreninin açılış konuşmasında Necip Fazıl'ın seçtiği her kelimenin, mısranın veya beytin,

³²⁹ Kabaklı, a.g.e., s.140.

³³⁰ Oğuzbaşaran, a.g.e., s.107

³³¹ Oğuzbaşaran, a.g.e., s. 229.

³³² Oğuzbaşaran, a.g.e., s.117,228,113.

anlam ifade ettiğini, en isabetli seçimle kelimeleri yerli yerinde kullandığını, eserlerindeki her kelimenin anlamı ile ona renk kattığını ifade eder³³³.

Dile hâkimiyeti, kültür birikimi ve şiirlerinde mükemmeliyeti yakalamak için sürekli değişiklikler yapması Necip Fazıl'a büyük şair olma yolunu açmıştır.

Orhan Okay'ın değerlendirmelerine göre kafiye ile beraber vezin, şiirde musikî oluşmasına yardım eder. Şiire müzikalite getiren en güzel kelimeler Farsçada bulunur. Sanki Farsça edebî dil için yaratılmıştır. Türk diline hâkim olan Necip Fazıl sade, anlaşılır dili ile şiirlerinde müzikalite getiren nadir sanatçılarımızdandır³³⁴.

Sevenleri tarafından "üstad" diye anılan Necip Fazıl'ın şiir kitapları az sayıda olmasına rağmen geniş halk kitleleri tarafından şair olarak bilinmesinde O'nun şiirdeki ustalığı yatmaktadır.

Okay'a göre şiir için vezin ve kafiye gereklidir. Kafiye şiire ses unsuru katar, kafiye müzik gibi belli aralıklarla bir sesin tekrarıdır³³⁵.

Necip Fazıl, şiire mistik anlayışı yerleştirmiştir. Bu derin ve duygulu şairin ortaya koyduğu eserler, en çok söze yeterli bir musikî kudreti vermesiyle güzeldir³³⁶.

Değişmeyen tek şeyin değişim olduğu fikri yaygın olarak insanların zihninde yer etmektedir. Orhan Okay değişim konusunda;

"İnsan değiştiğine göre, elbette insanın meydana getirdiği eserde de değişme görülecektir."³³⁷

diyerek değişimin insan hayatındaki önemini belirtmiştir. Geçmişten itibaren hiçbir şey önceki gibi kalmamış, her şeyde sürekli bir değişim olmuştur. Bu değişimde de her alanda olduğu gibi sanatta da daha iyiyi, daha güzeli bulmak yönünde olmuştur.

Orhan Okay şairlerin şiirlerinde değişiklikler yapmasını normal karşılar. Bunun sebebini de mısraın bir defada tesadüfen yakalanamamasına, bazen

³³³ Kabaklı, a.g.e., s.108.

³³⁴ Okay, **Sanat ve Edebiyat Yazıları**, s.38.

³³⁵ Okay, a.g.e., s.36.

³³⁶ Banarlı, a.g.e., s.1255.

³³⁷ Okay, a.g.e., s.71.

bir mısra için bile aylarca, yıllarca beklenmesine bağlar. Şairler son hâliyle önümüze gelen şiirleri bu uzun süreçte oluşturmaktadırlar³³⁸.

Necip Fazıl şiirlerinde ölünceye kadar hep değişiklik yapmıştır.

Necip Fazıl, dünyada şiirini en çok değiştiren adamdır.³³⁹ O, özellikle şiirleri üzerinde sürekli düzeltmeler yapmıştır. Bu değişiklikler ölümüne kadar devam etmiştir.³⁴⁰ Eski şiirlerini sıkı bir süzme, ayıklama ve düzeltme işleminden geçirerek onlardan birçoğunu atar ve onlarla bağını koparır³⁴¹.

Necip Fazıl'ın şiirlerinde yaptığı değişikliklerin sebepleri ve miktarı şöyledir:

Necip Fazıl'ın şiirlerinde yaptığı değişiklikler çok küçük olabileceği gibi bazen şiirin atılmasıyla son bulacak kadar büyüktür. Bazen kelime, bazen ifade tarzı³⁴² bazen de tamamen fırlatıp atmak suretiyle³⁴³ yaptığı değişikliklerin sayısı Orhan Okay'a göre "179 şiirden 131'dir."³⁴⁴

Necip Fazıl'ın şiirlerinde yaptığı bu değişikliklerin sebebini O'nun mükemmeliyetçiliğine,³⁴⁵ estetik kaygısına³⁴⁶ bağlayanlar da vardır.

Necip Fazıl şiirlerinde kendisini öbür dünyada sıkıntıya sokacağını düşündüğü değişikliklere de gitmiştir.

"Bilerek veya bilmeyerek İslâmiyet'e ve Şeriata aykırı tek satır veya mısraı çıkmışsa, bunları eseri diye kabul etmediğini, bunlardan istiğfar ettiğini ve ancak belli başlı bir tarihten sonra diline ve kalemine takılan her kelimenin kendisini taahhüt altına alacağını bildirmişti. Evet, o satırlar, Necip Fazıl'ın çocukluk devresinde yazdığı, sonra Allah'tan af dilediği, şiir bütünü içinden çıkardığı, bir günde Güzel Sanatlar Akademisinin bir topluluğunda kendisinden aynı şiiri okumasını rica

³³⁸ Orhan Okay, **Poetika Dersleri**, İst., Dergâh Yay.,2011,s.167.

³³⁹ Okay , "İnsan, Sanatçı/Şair ve Düşünür Olarak Bir Necip Fazıl Portresi",s.12; Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.73.

³⁴⁰ Haksal,**a.g.e.**,s.73.

³⁴¹ Recep Duymaz,"Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerindeki "Dava ve Toplum",**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005,s.223.

³⁴² Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.55,66.

³⁴³ Kısakürek, **Cinnet Mustatili**, s.52.

³⁴⁴ Okay, **a.g.e.**, s.67-68.

³⁴⁵ İhsan Deniz," 'Mükemmeliyetçi' Şair", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**,S. 9,Ocak 2005, s.575; Okay, "İnsan ,Sanatçı/Şair ve Düşünür Olarak Bir Necip Fazıl Portresi",s.15;

Kabaklı,**a.g.e.**,s.47; Okay,**Necip Fazıl Kısakürek**,s.66-67; Haksal,**a.g.e.**,s.81

³⁴⁶ Oğuzbaşaran,**a.g.e.**,s.15.

eden bir talebeye ‘O şiiri yazmış olmaktan utanıyorum!’ dediği mısralardır. Böyle bir hareket ve nedamet, belki de ehline, o mısraları yazmamış olmaktan daha kıymetlidir.”³⁴⁷

diyerek kendisindeki değişimin sebeplerini açıklamış ve ömrü boyunca da bu sebeplere bağlı kalmıştır.

Necip Fazıl değişimle sanatında zirveye çıkmış, değişime her zaman açık olmuştur. Belki de O’nun mükemmeliyetinin temelinde bu değişimci ruhu vardır.

Orhan Okay, Necip Fazıl’ın bütün şiirlerinde yaptığı değişikliklerin incelenmesinden, değişiklikleri şu sebeplere dayandırmaktadır:

1. Şair, hayatının bir devresinden geçirdiği fikrî değişimlere paralel olarak, şiirlerinin bir kısmını, reddetmiş veya değiştirmiştir.
2. Bazı şiirlerini, poetika açısından zayıf gördüğü için şiir kitaplarına almamıştır.
3. Şiirin veya mısraın temasına mânâca uygun düşmeyen kelimeleri değiştirerek yalın ve som mısra yapısına doğru gitmiştir.
4. Temayı en çarpıcı şekilde ifade edecek kelimeleri seçmiştir.
5. Şiirine sertliği temayı destekleyecek seslerden, aliterasyonlardan, açık-kapalı hecelerin armonisinden faydalanmıştır³⁴⁸.

Her ne sebeple olursa olsun Necip Fazıl şiirinde sürekli değişiklikler yapmıştır. Necip Fazıl’ın şiirlerinde yaptığı değişiklikler, İbrahim Kavaz tarafından tez çalışmasına konu olmuştur.

d. Eserlerinde Muhtevâ

Her eser bir konu etrafında vücut bulur. Çok basit, sıradan görülen eserlerde bile bir konu mutlaka vardır.

Tema kelimesi eşanlamlısı izlek olarak, “Bir tiyatro oyunu, film ya da televizyon izlencesinin, bir yazın ya da sanat yapıtının içeriğini, özünü özetleyen temel yönelim ya da düşünce.”³⁴⁹ şeklinde tanımlanmıştır.

³⁴⁷ Kısakürek, *Hücum ve Polemik*, s.119.

³⁴⁸ Okay, *Necip Fazıl Kısakürek*, s.72.

³⁴⁹ *Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü: Sosyal Bilimler Sözlüğü*, s.635.

Necip Fazıl başta şiir olmak üzere, tiyatro, hikâye ve roman, gibi oldukça değişik türlerde eserler vermiştir. Necip Fazıl'ın eserlerindeki temaları şiir, tiyatro ile roman ve hikâyelerine göre ele alınarak tasnif edilecektir.

Yrd. Doç. Dr. Zöhre Bilgegil, babası Kaya Bilgegil'in makalelerini tasnif ederek kitap hâlinde yayınlanmasını sağlamıştır. O'nun tespitlerine göre, Kaya Bilgegil, Necip Fazıl'ın muhteva şairi olduğunu, O'nun muhtevada telkin ve beyânı tercih ettiğini düşünür³⁵⁰.

Necip Fazıl'ın şiirleri, tiyatroları, hikâye ve romanları açısından eserlerinin konularına sırasıyla bakmak O'nun konuları hakkında bize fikir verecektir.

d.1. Şiirlerinde Tema

Necip Fazıl, başta ölüm olmak üzere, tabut, zaman, tabiat, yalnızlık, şehir, toplum, korku, dehşet, sıkıntı, vehim, hafakan, tecrit, varlık ve yokluk, tılsım ve büyü, şüphe gibi temalarda şiirler yazmıştır. Aşağıda yer verdiğimiz bazı sanatçılar, O'nun şiirlerinde aynı temaları gördükleri gibi farklı temaları da görmüşlerdir.

Necip Fazıl, korku, ölüm, hafakan, tecrit gibi daha sonra *Çile* kitabının bölümlerini teşkil edecek temalarla beraber bilinmeyen varlık ve yokluk, tılsım ve büyü, patetizm, acı, cinnet, kader, din duygusu,³⁵¹ dinî, sosyal ve duygusal problemler,³⁵² yalnızlık, ölüm, doğa, insan, kent, kadın, korku, Tanrı, öteki dünya,³⁵³ şehir³⁵⁴ gibi temaları kullanmıştır.

Bu cümle bize Necip Fazıl'ın belli temalara bağlanıp kalmadığını, herkesin hayatını bir şekilde etkileyen temaları şiirlerinde kullandığını göstermektedir.

³⁵⁰ Yrd.Doç.Dr.Zöhre Bilgegil, **M.Kaya Bilgegil'in Makaleleri** 2. baskı,Ank., Akçağ Yay.,1997,s.68.

³⁵¹ Okay, **a.g.e.**, s.55.

³⁵² Ali Emre,“Duygulu” ve “Çile”li “Bir Adam Yaratmak” Necip Fazıl Şiirinde “Lirik” ve “Trajik”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**,S. 9, Ocak 2005,s.247.

³⁵³ Veysel Çolak,“Necip Fazıl'ın Şiiri ve Şiir Üzerinden Önerdiği Düşünce”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005,s.573.

³⁵⁴ Köksal Alver,“Necip Fazıl Şiirinde Şehir”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**,S. 9,Ocak 2005,s.265.

Bekir Oğuzbaşaran, Necip Fazıl'ın şiirlerinde daha önce şiirimizde görülmeyen, şehirde insanın yalnızlığı, tabiata kaçma, rûha sığınma, içe kapanma ve ferdiyet gibi yepyeni temaları işlediğini, bu nedenle O'na "Türkiye'nin Baudelaire'i diyenlerin olduğunu düşünür"³⁵⁵.

Benlik, hayal, dâvâ, ölüm ve ötesine kadar uzanan geniş bir yelpazede pek çok tema Necip Fazıl'ın şiirlerinde yer alır. Necip Fazıl'ın bazı temalarını ele alarak onları açıklamaya çalışacağız:

Necip Fazıl'ın şiirlerinin bir bölümünde ölüm anlatılmaktadır. O, her temayı olduğu gibi ölüm temasını da şiirlerinde işlemiştir.

Hanifi Vural'a göre, ölüm, ilk canlının yaratılıştan beri, yaşanagelen biyolojik bir hadisedir. Bu kaçınılmaz ölüm gerçeği, hemen herkes tarafından düşünülmüş ve anlaşılmaya çalışılmışsa da, daha çok filozofları, düşünürleri meşgul etmiştir.

Ölümü ve İslâm dininin ölüme bakışını anlamak Necip Fazıl'ın bakışını anlamak için de önemlidir.

Ölüm, Kur'an-ı Kerim'de de sıkça hatırlatılan bir husustur. Ancak burada anlatılanlar daha çok ölüm öncesi, ölüm anı ve sonrasına dair yaşanacakları hatırlatır. İnananlar için müjdeleyici bir üslubu tercih eden Kur'an-ı Kerim, inanmayanları şiddetle uyarır, hatta korkutur³⁵⁶.

İslâm'ın ölüme bakışı, onu ele alışı müsbettir. İslâm, ölümü Allah'a kavuşma olarak tanımlar³⁵⁷.

İnananlara "Lezzetleri acılaştıran ölümü sık sık anın." Sözünü söyleyen Hz.Muhammed (s.a.v.)'in tavsiyesi Necip Fazıl tarafından fiiliyata geçirilmiştir³⁵⁸.

Ölüm, öldürülemeyen acı gerçektir. Bu yönüyle de birçok insanı meşgul etmiştir ve hâlâ etmektedir.

Fakat insanların halledemediği ve hiçbir zaman da halledemeyeceği ölüm, çağlardan beri insanın en büyük derdi, en önemli meselesi olmuştur.

³⁵⁵ Oğuzbaşaran, a.g.e., s.159.

³⁵⁶ Doç.Dr. Hanifi Vural, "Yunus Emrede Ölüm Düşüncesi ve Ölüme Dair İfade Sıklığı", X. **Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri (06-08 Mayıs 2010)**, hazırlayan: Prof.Dr. Erdoğan Boz, Eskişehir, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi, 2011, s.975.

³⁵⁷ Vural, a.g.m., s.976.

³⁵⁸ Balcı, a.g.m., s.196.

Ölüm, insanoğlu için yalçın bir hakikat, hükmünü hiç aksatmadan infaz ve icra eden ve kesinlikle affetmeyen bir realitedir³⁵⁹.

Ölüm, onu gür sesiyle herkese duyuranlara mahsus hâkikat değil, herkesi ilgilendiren acı gerçektir. Herkes er ya da geç insana sevimsiz gelen bu acı gerçeğe karşılaşacaktır.

Necip Fazıl'da ölüm fikrinin oluşmasında; çocukluğunda kendisine beyefendi muamelesi yapılan konakta her şeyi olan büyükbabasının ve küçük kız kardeşi Selma'nın ölümleri olur.³⁶⁰ Büyükannesinin ölümden çok korkması da O'nda derin iz bırakmıştır.³⁶¹ Necip Fazıl, bu iki ölümün kendisinde bıraktığı etkiyi "...Bütün renkleri, sesleri ve korkularıyla canlı kalmıştı."³⁶² diyerek anlatmaktadır.

Ölüm gerçek olmasına rağmen kaybettiğimiz kişiyi her yönü ile hayatımızda bulmaya devam ederiz. Onunla geçirdiğimiz iyi, güzel zamanları hayatımızdan silip atmamız mümkün değildir.

Psikologların çoğuna göre insanların çocukluk yaşantıları yetişkinlik dönemlerini etkiler. İhsan Kurt, Necip Fazıl'ın çocukluğunda yaşadıklarının kendisine etkisini şöyle açıklar:

"...Birçok psikoloğun hemfikir oldukları gibi; insanların yetişkinlik dönemini çocukluk yaşantılarının etkilediği dikkate alınırsa, Necip Fazıl'ın ileriki hayatında neden çok belirgin düzensizlikler yaşadığı da buradan çıkarılabilir."³⁶³

Necip Fazıl ölümden en çok bahseden şairlerimizdendir.³⁶⁴ Şiirlerinde ölüm temasını sık sık işleyerek, bu gerçeği bizlere her zaman hatırlatmıştır. Böylece insanlara sorumluluklarını da hatırlatarak ölüme hazırlıklı olmalarını hedeflemiştir.

³⁵⁹ Sağiroğlu, a.g.e., s.6,5.

³⁶⁰ İhsan Kurt, **Çiledeki İnsan Necip Fazıl**, 3.baskı, Ank., Akçağ Yay., s.17.

³⁶¹ Kısakürek, **O ve Ben**, s.14.

³⁶² Kurt, a.g.e., s.17.

³⁶³ Kurt, a.g.e., s.16.

³⁶⁴ Şevket Servet Koçer, "Necip Fazıl'da Ölüm Düşüncesi ve Ölümsüzlüğe Ulaştıran Yollar", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.96.

Ölüm teması Necip Fazıl'da çok görülmesine rağmen O'nun şiirlerinde ölüm sonsuzluğa açılan bir kapıdır.³⁶⁵ Ölümden korkmakla beraber Necip Fazıl ölüme müsbet bakar. Ölüm, bir son değil başlangıçtır. Ölüm öteki dünyaya açılan bir pencere, sonsuz hayatın da başlangıcıdır. Ölüm temasını şiirinde Necip Fazıl kadar güzel işleyen, başka bir şair yoktur denilse mübalağa edilmiş olmaz. Ölüm karşısında insanî ve İslâmi duyarlılığı O'nun kadar keskin, yalın, yalçın, çarpıcı ve kuvvetli dile getiren bir başka şair yoktur. Ölümü anlamlı, hikmetli, Yüce Yaratıcıya kavuşmaya yardımcı olan esrarlı bir olay olarak görür³⁶⁶.

Necip Fazıl'da ölüm fikr-i sabit olmuş, kadına ve aşka bakarken bile ölüm temasını işlemiştir³⁶⁷.

Eserlerinde ölümü işleyen Necip Fazıl sadece ölümü terennüm etmiyor adeta ölümü yaşıyordu. Ölüm O'nun aklından hiçbir zaman çıkmadığı için bunu her zaman hissediyor ve şiirlerinde de bize hissettiriyor.

Özkan Taşar'a göre Mekteb-i Fünûn-u Bahriye-i Şahane'de Edebiyat öğretmeni İbrahim Aşkî Bey "Sizi en çok etkileyen olayı yazın" dediğinde Necip Fazıl'ın aklına dedesinin ölümü gelmiş ve canından çok sevdiği dedesini düşünerek durmadan ağlamıştır.³⁶⁸ Necip Fazıl *O ve Ben* adlı eserinde bu olaydan bahsetmektedir³⁶⁹.

Kötü gibi görülen bir şeyin sonuçlarına bakıldığında aslında iyi olduğu görülür. Ölüm de bunlardan birisidir. Ölüm bazen kurtuluştur.

Ekrem Sağıroğlu'na göre Necip Fazıl'ın hayatının dört döneminde de şiirlerinde ölüm teması görülür³⁷⁰.

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı üzere O'nun hayatı hep ölüm gerçeği ile geçmiş, O, bunu nakış nakış eserlerine işlemiştir.

Ölüm, hayatın her anında karşımıza çıkabilen, çocukluktan yaşlılığa kadar hayatımızda her an karşılaşılabileceğimiz değişmez gerçektir. İster

³⁶⁵ Öncel, **a.g.m.**, s.58, Kabaklı, **a.g.e.**, s.41.

³⁶⁶ Sağıroğlu, **a.g.e.**, s.10, 11.

³⁶⁷ Şerif Aktaş, (1920–1940) *Yenileşme Dönemi Türk Şiiri ve Antolojisi* 2,4.baskı, Ank., Akçağ Yay.,2008,s.107.

³⁶⁸ Taşar,**a.g.e.**, s.83.

³⁶⁹ Kısakürek, *O ve Ben*, s.37.

³⁷⁰ Sağıroğlu, **a.g.e.**, s.82.

gençliğin en güzel ve renkli günleri ister yaşlılığın huzur ve sükûnet dolu anları olsun ölümün yeri ve zamanı olmadığı gerçeği unutulmamalıdır.

İnanan bir insan olan Necip Fazıl, sağlığında Seyyid Arvasî'nin ölüm ile ilgili sorduğu soruya verdiği cevapta Necip Fazıl'ın endişelerini gözlemek mümkündür: O bu konuşmada ölümden sonraki hayatı ebediyyen kaybetme endişesi taşır:

“Ben de ölümden korkarım. Şiirlerimi okuyorsunuz. Ölüm çetin geçit... Onun ötesinde ya ‘ebedî saadet’ veya ‘ebedî mahkûmiyet’ var. Bizim gibilere bu kapının önünde tiril tiril titremek düşer. Kendini üzme, bu ‘korku’, ‘ümit’ ile birlikte olunca güzeldir. Allah, son anımızda bize yardım etsin(...)”³⁷¹.

Ölüm, sonunda bizi bekleyen ebedî saadet veya ebedî mahkûmiyet. Bu da bizim bu dünyada yaptıklarımızın veya yapamadıklarımızın karşılığıdır. İnsanı bir yanda korku, bir yanda da ümit sarmaktadır.

Ölüm, anlamlıdır çünkü sonsuz bir hayatın başlangıcıdır. Esrarı ise ilerisinin tam olarak bilinmemesi, ne ile karşılaşacağımızın tam anlamıyla bilinmemesindendir.

Balcı'ya göre Necip Fazıl'ın ölüm karşısındaki duruşu hiçbir zaman ölümü yüceltme tarzında değildir. O asla unutulmaması gereken ve hayat kadar gerçek olan ölümü sürekli hatırlamış, hatırlatmış ve hatırlatmaya da devam etmiştir. Necip Fazıl inandığı dinin tavsiyelerine uygun olarak gerçek dünyaya kavuşmada ölümü bir aracı olarak görmüş ve şiirlerinde bunu dile getirmiştir³⁷².

Necip Fazıl ölüm temasını “Açıklarda” ve “Anneciğim” şiirlerinde, “Ölünün Odası” na göre yumuşak kullanır³⁷³.

Hayat, kendimizle mücadeleden ibarettir. Kendimizi ve kalıbımızı aşmak, zincirlerimizi kırmak, mâkus talihimizi yenmek hayattaki en büyük mücadele sebebizdir.

³⁷¹ Kurt,a.g.e., s.165.

³⁷² Balcı,a.g.m.,s.196.

³⁷³ Kaplan,a.g.m.,s.201.

Necip Fazıl ölüm temasını başka temalarla beraber kullanır. Ekrem Sağıroğlu, buna örnek olarak da, Necip Fazıl'ın 1927'de yazdığı "Azgın Deniz" şiirini gösterir. Bu şiirde denize hitap edilirken 'ölüm şarkısı' deyimini kullanılır:

Hangi dert kaldı, söyle, bağrına üşüşmeyen,
Hangi ölüm şarkısı, bu dilinden düşmeyen?"

Yine denizle ilgili olan "Açıklarda" şiirinin son bölümünde "ölüm" teması görüyoruz:

"Deniz, bu yerde ölüm korkusu kadar derin;
Kocaman bir kuş gibi geliyor peşimizden,
Ruhu, bu kapkaranlık suda can verenlerin..."³⁷⁴.

Necip Fazıl'ın özellikle *Çile*'deki şiirlerine bakıldığında tabut ile ölüm kelimelerinin beraber kullanıldığı görülmektedir.

Ekrem Sağıroğlu'na göre Necip Fazıl'da tabut başlı başına bir temadır. Sağıroğlu bu iddiasına Necip Fazıl'ın şu şiirini örnek olarak göstermektedir:

"İlk bakışta:
'Tahtadan yapılmış bir uzun kutu,
Baş tarafı geniş, ayakucu dar...'
Bir mekândır, basit bir sandukadır.
Evet, bu hâliyle hiçbir şey değil tabut.

Fakat hakikat bundan ibaret değil..."³⁷⁵

diyerek tabutu basitçe anlatmış, ancak onun sonsuz yolculuğun başlangıcı olan bir araç olduğunu işaret etmiştir.

Necip Fazıl'da korku teması da görülür.

Necip Fazıl'da korku temasının oluşmasının bir nedeni de özellikle küçük yaşlarda okuduğu eserlerdir. Anneannesi Zafer Hanımın okuması için seçtiği kitapların kahramanları ve kitaplarda geçen olaylar Necip Fazıl'ı derinden etkilemiştir. Necip Fazıl, kendini okuduğu roman kahramanlarının

³⁷⁴ Sağıroğlu, a.g.e., s.29-30.

³⁷⁵ Sağıroğlu, a.g.e., s.16.

yerine koyuyor, cinayet sanıklarının konağın arka bahçesinde arıyor, romanlarda işlenen cinayetlerin İstanbul sokaklarında gerçekleştiğini, sokakların katillerle dolu olduğunu düşünüyordu. Bazen kendisini Don Kişot yerine koyarak hayalî değirmenlere saldırıyordu. Bütün bu yaşadıkları O'nun çocuk muhayyilesinde yer ediyor, belki de bir türlü atamadığı korku duygusunun yerleşmesine neden oluyordu³⁷⁶.

Şahit olunan, hissedilen şeyler zamanla gerçek olarak algılamaya başlar.

Necip Fazıl O ve *Ben* eserinde oturdukları yalının soyulması ve Heybeliada'da ölen Rumların yüzlerinin açık olarak taşınmasının kendisindeki korku duygusunun oluşmasında etkili olduğunu itiraf eder³⁷⁷.

Necip Fazıl'ın doğduğu ve küçük iken yaşadığı konaktan kaynaklanan korku hisleri vardır. İhsan Kurt'a göre 20 odalı bu konak O'nda korku duygusunun oluşmasının nedenlerinden biridir³⁷⁸.

Özellikle küçük yaşlarda düşüncelerde yer eden korku hissi O'nu hayat boyunca yalnız bırakmayacaktır.

Orhan Okay'a göre, korku duygusu, anlaşılmayan ayak sesleri, periler, cinler, hayâletler, kâbuslar, siyah kediler, geceleri insanın etrafında fıldır fıldır dönen kambur cüceler gibi ürpertici motiflerle bir takım irreal varlıklarla beraber gelir. Bunlardan bir kısmının, *Sabır Taşı* tiyatrosunda olduğu gibi halk masalları arasından çıktığı düşünülse bile, umumiyetle ferdî bir iç sıkıntısının, ruhî bir boğuluşun ifadesi olarak görülmektedir³⁷⁹.

Ayrıca bu korku, ölüm, hafakan, tecrit gibi daha sonra *Çile* kitabının bölümlerini teşkil edecek temalarla beraber bilinmeyen, varlık ve yokluk, tılsım ve büyü, patetizm, acı, cinnet, kader, din duygusu da rastlanan temalardandır. *Örümcek Ağrı*'ndaki Gece Yarısı, Boş Odalar, Ayak Sesleri, Çan gibi şiirlerde korku izlerine rastlanırken; Kaldırımlar şiiri ise baştan sona

³⁷⁶ Taşar, a.g.e., s.43-44.

³⁷⁷ Kısakürek, O ve Ben, s.33, 37.

³⁷⁸ Kurt, a.g.e., s.16.

³⁷⁹ Okay, Necip Fazıl Kısakürek, s.32.

başlıkları da dâhil olmak üzere bu kaynağı meçhul korkunun izlerinin aksettirir³⁸⁰.

Çocukluğundan gelen bu korku hissini yukarıda bahsedildiği gibi Necip Fazıl'ın şiirlerinde tema olarak görmekteyiz.

Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi, Cilt 2'de yer alan bilgiye göre korkularının kaynağı belirsizdir³⁸¹.

Necip Fazıl'da vehim teması da vardır.

Vehim teması 20. asrın başlarında bütün dünyayı etkileyen savaşların ve büyük medeniyet değişikliklerinin yarattığı müphemiyetten doğar. Necip Fazıl'da vehim duygusu, Abdülhakim Efendi ile tanıştıktan sonra yavaş yavaş gerilere itilir. Bu noktadan sonra O, büyük bir dâvâyı omuzlar. O sanatı artık "Allah'ı aramak" işi olarak görür.

Bir Müslüman sanatçı olarak O'nun sanata getirdiği bu yeni misyon aslında İslâmî duruşun çok güzel bir ölçüsüdür³⁸².

Necip Fazıl eserleriyle kendisini Allah'ı aramaya adanmıştır. Onları okuyanlarda aynı duygu ve düşünceler gelişmiştir.

Necip Fazıl 1960 darbesinden sonra iktidara yakın kişilerle beraber yargılanmış, Malatya Hadisesi nedeniyle hapsedilmiştir. İşte bütün bu hadiseler onda yılgınlık ve ümitsizlik oluşturmuştur. Ayrıca olumsuz şartlar ve 15 yıldan beri verdiği emeklerinin boşa gittiğini görmesi şairi üç beş arşın beze razı eder. 1960 darbesinden sonra yönlendirilen halktan O, olumlu bir gelişme beklemez³⁸³.

Sanatçıların eserlerine kendi hayatlarından ya da düşüncelerinden damgalar vurmaları olağandır. Necip Fazıl'ın şiirlerinde de bunların izlerine rastlamak mümkündür.

Mehmet Can Doğan, Necip Fazıl'ın Paris'te öğrenci iken yazdığı Kaldırımlar şiirini nazara alarak O'nun toplumdan kopuk bir şair olduğunu düşünür. Doğan değerlendirmesini şöyle sürdürür:

³⁸⁰ Okay, **a.g.e.**, s. 55,26–27,34.

³⁸¹ "Kısakürek, Necip Fazıl" **Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi** (L-Z), C. 2,3.baskı, İst.,YKY, 2010,s.630.

³⁸² Balcı, **a.g.m.**,s.195-196.

³⁸³ Sağiroğlu, **a.g.e.**,s.49.

“Kaldırımlar” adlı şiiri, 1940’lara gelene kadar yazacağı şiirin ana çizgilerini verir. Şairin ilk dönem şiirlerindeki tavrını, 1958’de yazdığı bir şiirinin adı çok iyi gösterir. Şiirin adı ‘Aynalar Yolumu Kesti’dir. Baştan beri kendisiyle kavgalı bir özne vardır onun şiirinde ve öznenin aynalarda yolunu kesen ‘eşkiya’ da kendisinden başka biri değildir.”³⁸⁴.

Necip Fazıl’da zaman teması da görülür.

Zaman, İslâm Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)’e göre, sağlık ile beraber değeri bilinmeyen iki nimetten biridir. İnsan hayatının ne zaman biteceği belli olmamakla beraber doğup, büyümesi, gelişmesi ve sonra ölümü gibi genel kabul gören bir anlayışa göre, geçen her zaman süresi insanı ölüme daha da yaklaştırmaktadır. Necip Fazıl’ın zaman temalı şiirleri de ölüm teması ile iç içedir.

Zaman boşa harcanmayacak kadar değerlidir ve geçen bir saniyenin bile geri getirilmesi asla mümkün değildir.

M. Orhan Okay, Necip Fazıl’ın şiirlerinde, zaman duygusunun da mühim bir yer tuttuğunu, zamanın öncelikle insan hayatı olarak var olduğunu, hayat içinde zamanın, mütemadiyen kemirilmekte, yenmekte, bitirilmekte olduğunu düşünür. Bu tespite uygun olarak da Necip Fazıl’ın:

“Duyuluyor zamanın tahtayı kemirdiği” mısraını

“Zamanın bu tükenişi ölüm duygusunu da beraberinde getirir.”³⁸⁵

ifadesiyle yorumlar.

Akşam şiirinde Necip Fazıl tabiatı anlatıyor gibi görünse de aslında insanın zaman karşısındaki ruh hâlini anlatır. Yine Necip Fazıl’ın Sersemi şiirinde zaman konu edilir. Bu şiirde insan zamanla yüzleşir³⁸⁶.

Necip Fazıl’da zaman bir ukte gibidir.

Sağiroğlu’na göre “Zaman” şiirinde aslında ölüm teması vardır. Şiirde zamanın dayanılmaz akışı karşısındaki hayret dile getirilir:

³⁸⁴ Doğan,a.g.e.,s.15.

³⁸⁵ Okay, Necip Fazıl Kısakürek, s.38.

³⁸⁶ Kaplan,a.g.m.,s.199.

“Nedir zaman nedir?
 Bir su mu, bir kuş mu?
 Nedir zaman, nedir?
 İniş mi, yokuş mu?
 Bir sese benziyor:
 Arkanız tüm zifir!
 Bir sese benziyor:
 Önünüz tam kabir!”³⁸⁷ der.

Necip Fazıl zaman temasını hem şiirlerinde hem de konferanslarında kullanır. Sağıroğlu’na göre Necip Fazıl şöyle der:

“Zaman, böylesine korkunç bir vakıa. Onun için zamanın önünde ilahi azamet kapısı olarak eğilmek lazım! Ben bir şiirimde şöyle ifade etmeye çalıştım. Çile şiirinde... İnsanların gaflet dünyasını anlatan şiirin şu kıt’aları...’Zamanın raksı, ne bir yuvarlakta? Sonum varmış, onu öğrensem asıl’(Özlediğimiz Neslin Vasıfları Konferansı).”³⁸⁸.

Zaman değeri bilinmediğinde elimizden uçup giden, gittiği yerden dünyanın servetini versek bile geri getiremeyeceğimiz, çoğumuzun değerini tam anlamıyla bilemediği bir değerdir.

Necip Fazıl’ın şehir temalı şiirleri de vardır. Özellikle İstanbul onun için ayrı bir öneme sahiptir. İstanbul için “Canım İstanbul” şiirini yazmıştır.

Necip Fazıl’ın hayatında İstanbul’un yeri apayrıdır. Kökten Maraşlı olmasına rağmen, O doğma büyüme İstanbulludur. Hatta babası da İstanbulludur³⁸⁹.

O adeta İstanbul’un delisidir. Necip Fazıl’ın nazarında İstanbul’un ifadesi şöyledir:

“İstanbul bence, sevmek filinin en müşahhas hedefi olan bir kadın hayâlinde heykelleştirilebilir. İstanbul benim gözümde, bir

³⁸⁷ Sağıroğlu, a.g.e., s.40.

³⁸⁸ Sağıroğlu, a.g.e., s.41-42.

³⁸⁹ Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.241.

lâhzacık dişiyeye nisbetle sınırını sonsuz bir ân içinde teksif eden ve asla tükenmeksizin hayatımıza hükmeden devamlı kadındır.

Bu kadının sonsuz maddesi ve ruhu, hayatı ve macerası, edası ve meşrebi, bizzat kadında bile rastlanamıyacak bir erginlik ifadesiyle, benim karşıma bir şehir hüviyetinde çıkıyor: İstanbul...

İstanbul'u o bulunmaz kadın olarak hayâl ettiğim zaman şunları görüyorum:

Harikalar harikası bir madde fevkalâdeliğiyle zaman mefhumunu yenen, asla ihtiyarlamayan ve rekabet kabul etmeyen; binbir gece masallarının ruhuna âşına bir visal irfanı içinden gelen, eteklerinde en zengin tarih ve hatıra nakışlarını taşıyan ve kâinata en olgun eda içinden bakan ve nihayet her zamanki mahrumiyetleri, her zamanki mazhariyetleri kadar güzel, ihtişamlı ve acıklı duran asîl varlık...³⁹⁰

Bu ifadeden de göreceğimiz üzere O gerçek bir İstanbul aşığıdır. Bu sevgi O'nun iliklerine kadar işlemiştir.

Necip Fazıl'ın Mürşîdi Abdülhakim Arvasi'nin nazarında İstanbul, muteber değildir. İnsan mü'min olmak için de, kâfir olmak için de her vasıtayı İstanbul'da bulabilir³⁹¹.

İstanbul sosyal yaşantısı ve sunduğu imkânları ile her zevke hitap edebilmektedir. Önemli olan İstanbul'un imkânlarını en güzel şekilde kullanmaktır. İstanbul'un zevk ve sefa âleminde kaybolmak hiç de zor değildir.

Adeta göbek bağı ile bağlı olduğu İstanbul hariç diğer şehirler için Necip Fazıl'ın düşüncesi olumsuzdur³⁹².

Günümüzde modernleşme ve refah seviyesi arttıkça insanlar daha çok yalnızlaşmakta, kabuğuna çekilmektedir. Hele teknolojik imkânlar insanı daha da yalnızlığa sürüklemektedir. Bilgisayarın çok yoğun olarak kullanıldığı günümüzde arkadaşlıklar artık sanal ortama taşınmıştır.

³⁹⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.237-238.

³⁹¹ Kısakürek, **O ve Ben**, s.194.

³⁹² Alver, **a.g.m.**, s.265.

İnsanlar modern hayata ayak uydurmalı, yeni hayat düzeninin çarkları arasında kaybolup gitmemelidir. Ancak bu ayak uydurma toplumdan uzaklaşarak değil toplumla birlikte olunarak modernleşmenin yalnızlaştırma etkisinden daha az etkilenilir.

“İnsan içinde yaşadığı ortamın rengine bulanmakta ve kendisi de o biçimlere katılmaktadır. Şehir kendi sokaklarında, caddelerinde ve anlam haritasında dolaşacak bireyleri doğurmakta, bireylerde önlerinde hazır buldukları bu kentsel ilişkilere dalmakta, kentin tüm zaaf ve kazanımlarını kendi bünyelerine aktarmaktadır.”³⁹³.

En tehlikeli olan doğrudan kabul ve teslimiyettir. Şehrin her şeyini kabul etmek bizi değerlerimizden, örfümüzden, adetlerimizden uzaklaştırır. Biz duygusunu yok edip ben duygusunun ön plana çıkmasına neden olur. Bu da toplumun dayanışma ruhunu zedeleyebileceği gibi yalnızlaşmaya da zemin hazırlar.

Çile'de yer alan şehir ve şehir ilişkilerini anlatan Kaldırımlar, Otel Odaları, İstasyon, İskele, Sokak, Canım İstanbul, Apartman gibi şiirlerde söz konusu yaklaşım kendini ortaya koymaktadır. Şiirler bize şehri hatırlatır.

Genel bir bakışla, Necip Fazıl şiirinde şehrin olumsuz sıfatları ve nitelermelerle anlatıldığı söylenebilir. Bunun tek istisnası İstanbul'u anlattığı Canım İstanbul şiiridir.

Necip Fazıl'da toplum teması da vardır.

Necip Fazıl 1934 yılında Mürşidiyle tanıştıktan sonra hayatı değişmeye başlamıştır. O'nun eserlerinde artık toplumu ilgilendiren hususlar da görülmeye başlar:

“Biz (Cemiyet) temi Necip Fazıl'da, 'Büyük Doğu' dâvâsını benimsedikten sonra görülmeye başlar. Necip Fazıl'ın toplumla ilgili yoğun fikirleri ise daha sonra sistemleşmiştir. Hatta 'Büyük Doğu Marşı'nda, şairin, 1950'den sonra belirginleşen dünya görüşüne, zıtlıklar değilse de bazı fazlalıklar olduğu söylenebilir. İleriki şiirlerinde,

³⁹³ Alver, a.g.m., s.266.

daha beşerî, daha İslâmî görüşler sunacak olan şairimiz, burada sadece millîyetçi sayılabilir ”³⁹⁴.

Necip Fazıl’ın “Destan”, “Muhasebe”, “Yuf”, “163’e 3 Kafiye”, “Başiboş”, “Aman” ve “Gelir” adlı şiirlerinde toplumsal muhteva vardır³⁹⁵.

Taklitçilik bir şeyi olduğu gibi almaktır. Necip Fazıl’ın istediği ise ihtiyaç olanların alınmasıdır. O kültürümüze, millî benliğimize, hele hele dilimize zarar verecek taklitçiliği asla kabul etmemiştir.

Necip Fazıl’ın dâva ve öfke şiirleri de vardır.

1934 yılında Mürşidi ile tanışması O’nun hayatının en önemli noktalarından biri olur. Artık o bir dâvâ sahibidir. Şiirlerinde de bu dâvânın izlerini görmek mümkündür.

Sağiroğlu’na göre, Necip Fazıl’ın 1940’lı yıllardan sonra başlattığı cemiyeti yeniden ıslah ve İslâm’ın müdafiliği uğraşları Büyük Doğu dergisi, kitap telifleri, bu arada maruz kaldığı muhakemeler, O’nu, saf şiirle beraber daha çok fikir, öfke, dâvâ ve hiciv dolu şiirler de yazmaya sevk etmiştir. Necip Fazıl’ın 1940’lı yıllarda şiirinde daha çok dâvâ ve cemiyet temaları görülür. Şair Muhasebe, Destan, Sakarya Türküsü, Davetiye, Aç Kapıyı, Başiboş, Şarkımız, İhtilal, Zindandan Mehmed’e Mektup, Çek Perdeyi, Manzara, Fikir Sancısı’(...) Ezelî İslâm gerçeğinin toplumdan tecrid edilmesi, sosyal/siyasal hayattan kaldırılması suretiyle oluşturulan sahtelik ve yanlışlıklarla dolu bir cemiyet içinde bulunduğunu anlar. ‘Gir de bir bak ülkeme: / Başsız başsız adamlar!’ mısralarıyla nitelendirdiği başsız, inançsız, fikirsiz, idealsiz bireylerin oluşturduğu bir toplum bulur karşısında.

Bu yıllardan sonra, şiirde muhteva daha çok fikir ideoloji ağırlıklıdır. Bu şiirler, çok yoğun düşünce ve dâvâ kelimeleriyle yüklüdür.

Artık, şaire göre, Allah’tan ve cemiyet mimariliğinden uzak sanatkârlık cücedir ve bırakılmalıdır³⁹⁶.

Necip Fazıl kendisini dâvâsına adayan çileli bir adamdır. O’nun hayatı hep inandığı değerlere uygun hareketle geçmiştir.

³⁹⁴ Kabaklı, a.g.e., s.43.

³⁹⁵ Uyguner, a.g.e., s.50.

³⁹⁶ Sağiroğlu, a.g.e., s.46-47.

Vefa Taşdelen'e göre madde ve ruh gibi ancak çok kapsamlı bir kitabın başlığı olabilecek bir ifade, iki mısralık bir şiire adını verir. “Varlık”, “bir”, “hiç”, “hayret”, “kelime”, “kader”, “zaman”, “akıl”, “mantık”, “hakikat”, “gaye”, “iman” gibi bir çırpıda kitabın içinde göze çarpan başlıklar bile bu şiirin nasıl bir fikir şiirine, bir felsefe ve dâvâ şiirine dönüştüğünü göstermeye yeter³⁹⁷.

O, inandığı dâvâyı şiirlerine işlemiş ve topluma yansıtmıştır. Dâvâsına gönül verenler onun çizdiği yolda ilerlemiştir.

Necip Fazıl'da az da olsa çocuk ve kadın temaları da görülür.

Ertan Örgen, Necip Fazıl'ın çocuk temasını kullanmasını O'nun merhametli olmasına bağlar³⁹⁸.

Merhamet duygusu, insanı yaratılanlara karşı hoşgörülü olmasını sağlar. Onları kötülüklerden uzaklaştırır, böylece toplumsal dayanışma artar.

Necip Fazıl'da kadın Divan şiirindeki gibi soyut bir varlıktır³⁹⁹.

Necip Fazıl'da ben teması da yer alır. Bu tema nedeniyle O, enaniyet yüklü biri olarak görülür.

Ben teması, Necip Fazıl'ın ilk şiirlerinden itibaren görülmeye başlar. İlk kitaplarından birinin adı “*Ben ve Ötesi*”dir. Ayrıca kelimeleri sayıldığında en çok kullandığı sözlerden birinin de “ben” olduğu görülür⁴⁰⁰.

Necip Fazıl kapasitesinin ve öneminin bilincindedir. Zaman zaman enaniyet damarlarının kabardığı görülse de O, dâvâ adamı misyonunu devam ettirir.

Necip Fazıl “ben” ile aslında anlatmak isteği “biz” olmasına rağmen dikkatli okunmadığından, yanlış anlaşılmaya bağlı olarak narsist ve enaniyet yüklü olduğu zannedilebilir⁴⁰¹.

Necip Fazıl, ben teması ile ilgili olarak, şunları söyler:

³⁹⁷ Taşdelen, “Necip Fazıl'ın Çilesi, Şiiri ve Poetikası Arasındaki İlişki Üzerine”, s.219.

³⁹⁸ Ertan Örgen, “Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirindeki İnsan ve Topluma Bir Bakış”, **Hece Dergisi** **Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.270.

³⁹⁹ Örgen, **a.g.m.**, s.271.

⁴⁰⁰ Kabaklı, **a.g.e.**, s.43.

⁴⁰¹ Kurt, **a.g.e.**, s.57.

“Güya tasavvufî bir hava tütüyor ilk şiirlerimden. Çilesini çekmeye henüz (12-13) yıl uzak olduğum dâvanın, bütün inceliklere uzak, (fantezi) plânında bir heveskâriyim. ‘Ben’i büsbütün ezmek ve süründürmek yerine taht’a oturttuğumun farkında değilim.”⁴⁰².

Görüldüğü gibi Necip Fazıl dâvâ adamı olmadan önce farkında olmayarak ben duygusunu ön plana çıkarıyor.

Gül, İslâmiyet açısından ayrı bir yere sahiptir. Gül, İslâmiyet’in Peygamberini anlatmak için kullanılır.

Orhan Okay’a göre, Necip Fazıl Cumhuriyetten sonra şairlerin şiirlerinde daha çok duygu yüklü anlam ile yer alan gül, Necip Fazıl’ın şu şiirinde acının sembolü hâlinde yer alır:

“Gül yetiştirenlere mahsus hevesle
Renk renk dertlerimi gözünde besle.”⁴⁰³.

Necip Fazıl, nesirlerinde dile getirdiği Peygamber sevgisi şiirlerinde de karşımıza çıkar.

d.2. Tiyatrolarında Tema

Tiyatroya çok önem veren Necip Fazıl, tiyatroyu dâvâsının aracı olarak gördüğü için sanatının ve fikrinin sergilenmesinde önemli bir saha olarak kullandığı görülmektedir. Necip Fazıl tiyatronun önemini iyi bildiği için mesajlarını tiyatroları vasıtasıyla vermek istemiştir.

“... Şiirinde soyut olarak ele aldığı korku, dehşet, sıkıntı, vehim, şüphe, yalnızlık gibi duygular, oyunlarında çeşitli sahne teknikleri ve çarpıcı diyaloglarla seyirciye sunulmuştur.”⁴⁰⁴.

Necip Fazıl’ın tiyatrolarında Doğu–Batı karşıtlığı, komünizm, ruhun üstünlüğü, aklın acziyeti, ölüm, kader, Allah’a kavuşma, bozulan cemiyet,

⁴⁰² Kısakürek, a.g.e., s.55.

⁴⁰³ Orhan Okay, *Edebiyat ve Edebi Eser Üzerine*, İst., Dergâh Yay., 2011,s.114.

⁴⁰⁴ “Kısakürek, Necip Fazıl”, *Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi (LZ)*, C. 2,s.630.

tarih, tarihî şahsiyetler, masallar, felsefe gibi birçok konu,⁴⁰⁵ korku,⁴⁰⁶ dehşet, sıkıntı, vehim, şüphe, yalnızlık,⁴⁰⁷ din⁴⁰⁸ ve kumar⁴⁰⁹ temaları işlenir.

Kumar, günümüzde de insan, aile ve toplum üzerinde olumsuz neticeler doğurur. Bu illet yüzünden insanlar borç batağına saplanmakta, aileler dağılmakta, toplumda kanayan bir yara olmaya devam etmektedir.

1. *Tohum, Künye, Kanlı Sarık* gibi Tarihsel olayları konu alan oyunlar,
2. *Yunus Emre, Ulu Hakan Abdülhamid Han* gibi Tarihsel kişilerin yaşamını konu alan oyunlar,
3. *Bir Adam Yaratmak, Reis Bey, Siyah Pelerinli Adam* gibi felsefî konuları ve fikirleri konu alan oyunlar,
4. *Para, Ahşap Konak, Nâm-ı Diğer Parmaksız Salih, Mukaddes Emanet* gibi günlük toplumsal olayları konu alan oyunlar,
5. *Sabır Taşı* gibi masaldan oyunlaştırılmış oyun

şeklinde Kısakürek'in oyunlarını konularına göre beş kümede tasnif eden Muzaffer Uyguner' e göre Necip Fazıl, oyunlarında genel olarak; mânanın maddeye hâkimiyeti, ruh ve mâna karşısında insan aklının aczi, irsiyetin insanın hayatındaki rolü, gizliye karşı duyulan merak, Allah, ölüm, kader, aşk, fazilet, inanç, vatanseverlik, yiğitlik, sabır ve benzeri temaları işlemiştir!⁴¹⁰

Necip Fazıl bu temalarla maneviyata verdiği önemi göstermiş, maneviyatın toplumun ruhu olduğunu anlatmıştır.

d.3. Hikâye ve Romanlarında Tema

Necip Fazıl sayıları çok az olmasına rağmen hikâye ve roman da yazmıştır.

Ekiz, Necip Fazıl'ın hikâyelerindeki temaları ile hangi hikâyesinde bu temaları kullandığını şöyle anlatır:

“...Hikâyelerinde de yine cemiyet hayatı ile ilgili konuları işler.

Ruh Burkuntularından Hikayeler'de işlediği konuların çoğunluğunu,

⁴⁰⁵ Sağlık, “Tiyatro Yazarı Olarak Necip Fazıl”, s. 372, 380.

⁴⁰⁶ Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.30.

⁴⁰⁷ Günaydın, **a.g.m.**, s.471.

⁴⁰⁸ Orhan Okay, **Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı Tarihi**, 3.baskı, İst., Dergâh Yay., 2011, s.235.

⁴⁰⁹ Uyguner, **a.g.e.**, s.56.

⁴¹⁰ Uyguner, **a.g.e.**, s.64–65.

kumar, bu illete tutulmuşların ruh hali, onları soyan açığözler teşkil eder. Kanaryanın Ölümü, Matmazel Foto, Yemin, Rehinlik Maymun adlı hikâyelerinde hep kumarcılar ve onların iç dünyaları işlenir.

Kırmızı Kordela'da cemiyetin başka bir yarasına parmak basılır. Şehid'de ise Sarıkamış Muharebesi sırasında yaralanan Yüzbaşı Enis beyin başından geçen bir olay, hiç yemek yemeyen emir eri hikâye edilir. ⁴¹¹

Necip Fazıl az sayıdaki hikâyelerinde bile toplumun kanayan bir yarası olan kumar illetini işleyerek onun kötü yönlerini gözler önüne sermiştir.

3. NECİP FAZIL'IN BİRİKİM KAYNAKLARI

Yaratılan diğer canlılar hariç insan her şeyi zamanla öğrenir. Bu süre öğrendiği şeye göre değişmekle beraber insan ölünceye kadar hep bir şeyler öğrenir. Öğrendikleri onda bir birikim sağlar.

Herkes, bildiklerini başta ailesi olmak üzere çevresindekilerle daha önce yazılmış eserlerden öğrenir. Doğduktan sonra ilk öğrendiğimiz kelimeler anne-baba gibi bizim dünyaya gelmemize vesile olanların adlarıdır. Ama zamanla bilgi dağarcığımız zenginleşip gelişince öğrendiklerimiz bizim mührümüzü taşır, bizim malımız olur. Yaşadığımız hayat bizim en büyük birikim kaynağımızdır.

“Birikimlerimiz, bazı kaynaklardan beslenir. En önemli birikim kaynağı, hayatın kendisidir. İnsanoğlu farkında olsun veya olmasın, pek çok birikimi (bilgiyi, tecrübeyi, beceriyi...) yaşayarak öğrenir.”⁴¹² diyen Dr.Mehmet Önal, genelden özele gelerek yazarın ve sanatkarın şahsî birikimine sözü getirerek bu konuda şunları söyler:

“Yazarın veya sanatkârın kişisel birikimini de; yazarın veya şâirin kişisel birikimi, her insanda bulunan özelliklerden başka, onun, bu mesleğe âit özel ilgi, bilgi, yetenek, tercih, merak, mesâi gibi unsurların terkîbinde aranmalıdır. Sanatkârın mizacı, muhitinden aldığı

⁴¹¹ Ekiz, vd.,a.g.e.,s.36.

⁴¹² Doç.Dr. Mehmet Önal, *Yeni Türk Edebiyatı: En Uzun Asrın Edebiyatına Teorik Bir Yaklaşım*, Ank., Akçağ Yay., 2009,s.143.

içtimâî veya meslekî özellikler, terkîp kabiliyeti, analiz yeteneği ve benzeri durumları da onun birikimini oluşturur.”⁴¹³.

İncelememize konu olan Necip Fazıl, birikim kaynaklarını küçük yaşlarda okumaya başladığı kitaplardan, yerli yabancı yazarlardan elde eder.

Necip Fazıl’ın daha beş-altı yaşında okumaya başladığı kitapların hepsi Büyükannesine ait Fransızcadan yapılan tercüme romanlardır⁴¹⁴.

Fransızların aşağı tabaka yazarlarına ait bu eserler O’nun seviyesine uygun olmadığı için O’nu etkiler, bazen de ağlatır. Okuma serüveni konusunda Necip Fazıl şunları söyler:

“On iki yaşına kadar süren bu ölçsüz, abur- cubur okuma hastalığı bende o hâle gelmişti ki, on bir yaşına doğru (Pol ve Virjini) ve (Greziyella), (Ladam O Kamelya),(Zavallı Necdet) gibi hissîlik ve edebîlik iddiasındaki eserlere kadar tırmanan alâkam, nihayet hastalığa dönmüş, gecelerimi ve gündüzlerimi bir ağ gibi sarmıştı. Sonraları (Pol ve Virjini)’yi, Heybeliada’da, Papaz Mektebi tarafındaki çamlar altında, sabahtan akşama okuyup, gözlerim yaş dolu, oracıkta kaldığımı, güneş battıktan sonra beni arayıp bulduklarını ve zorla eve götürdüklerini söylersem ne dersiniz?”⁴¹⁵.

Necip Fazıl, okuduğu Osmanlı tarihine ait menkıbelerden oluşan tarihî macera kitaplarından öyle etkilenmiştir ki, bu eserlerde anlatılanların karşısına çıkmasından korkmaya başlamıştır⁴¹⁶.

Okuduğu kitapların O’nu ve hayal dünyasını nasıl etkilediğini şöyle anlatmaktadır:

“Necip Fazıl (Mişel Zevako)lardan öyle bir tesirde kalmıştım ki üzerimde, bazen geceleri Sultanahmet tarafındaki bir dostunu ziyarete giden büyükbabamın arkasında, en arkada fener taşıyan bir uşak, belime çini sobanın uzun maşasını kılıç diye takmış, kendimi muhafız bir şövalye farziyle yürürdüm.

⁴¹³ Önal, a.g.e.,s.142.

⁴¹⁴ Celal Aslan, “Necip Fazıl’ın Yaşadığı Dönüşüme Bir Bakış ”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005,s.37.

⁴¹⁵ Oğuzbaşaran,a.g.e.,s.191–192.

⁴¹⁶ Kısakürek, **Çerçeve** 6,s.71.

Bir gün bir düğünde, çalınan sazlardan garip bir vecde düşmüştüm. Kendimi beyaz bir at üzerinde dörtnala gelip düğün evine girerken görüyor ve sonra telli pullu gelini atımın terkisinde, kaldırım taşlarından kıvılcım fişkırtarak kaçıırıyordum.”⁴¹⁷.

Necip Fazıl yerli ve yabancı şairlerden de etkilenmiştir. Bunlar şöyle sıralanır:

Necip Fazıl, kendi kültür dünyamızdan Yunus Emre’yi, Fuzuli’yi, Baki’yi, Nabi’yi, Şeyh Galib’i, Muallim Naci’yi; Batı’dan Bergson, Baudelaire, Valery gibi Fransız şairleri Fransa’da tahsil yaptığı dönemde ve sonrasında okumuştur. O’nun bu yerli ve yabancı şairlerden etkilenmemesi düşünülemez.⁴¹⁸ Bunlardan Bergson’un etkisi daha belirgindir.⁴¹⁹ Ahmet Kabaklı, Necip Fazıl’ın etkilendiği Boudlare ismine Valery ve Rimabod’u,⁴²⁰ Bekir Oguzbaşaran Rıza Tevfik, Faruk Nafiz, Tevfik Fikret, Dertli, Nedim’i de ekler.⁴²¹ Necip Fazıl’ın etkilendiği sanatçılar arasına Nietzsche de vardır⁴²².

Necip Fazıl önce hocası sonra arkadaşı olan Mustafa Şekip Tunç’tan ve İbrahim Hakki’nin *Marifetname* eserlerinden de etkilenmiştir ⁴²³.

Necip Fazıl halk şairlerinden de etkilenmiştir.

Necip Fazıl’ın etkilendiği Halk şairlerinin başında Yunus Emre gelmektedir. O’nun Yunus Emre’den etkilendiğine dair, başta kendisi olmak üzere birçok yazar ve eleştirmen görüş belirtir.⁴²⁴ Mehmet Dursun Erdem, Necip Fazıl’ın Yunus Emre’den etkilenmesi hususunda daha ileri giderek Yunus’un devamının Necip Fazıl olduğunu söyler⁴²⁵.

⁴¹⁷ Kısakürek, *O ve Ben*, s.24–25.

⁴¹⁸ Yunus Emre Tozal, “Muzaffer Doğan ile Üstad Necip Fazıl Üzerine ”,*Ayvakti Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi*, S. 128, Mayıs 2011, s.17.

⁴¹⁹ Eşitgin, “Prof Dr. M. Orhan Okay ile Necip Fazıl Kısakürek’in Sanatı, Şiiri ve Poetikası Üzerine”, s.31.

⁴²⁰ Mustafa Özçelik, “Bir Tavrı İnsanı Olarak Necip Fazıl”,*Ayvakti Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi*, S. 128, Mayıs 2011, s.16–17.

⁴²¹ Oguzbaşaran, *a.g.e.*, s.166.

⁴²² Turgut Bağrıaçık, “Doğumunun 100. Yılında Necip Fazıl Kitabı”, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı*, S. 63, Mayıs 2005, s.117; Eşitgin, “Prof. Dr. M. Orhan Okay ile Necip Fazıl Kısakürek’in Sanatı, Şiiri ve Poetikası Üzerine”, s.31.

⁴²³ Kısakürek, *Çerçeve 2*, s.190.

⁴²⁴ Kısakürek, *Hitâbeler*, s.107.

⁴²⁵ Erdem, *a.g.m.*, s.480.

“ Necip Fazıl’ın Yunus Emre’ye ithafen yazdığı ikinci şiir, halk şiiri şekillerinden koşmaya mükemmel bir örnek olarak gösterilir. 11’li hece vezni, güçlü kafiye örgüsüne sahip bu manzumenin bir koşmadan tek farkı mahlasının olmamasıdır.

... *Bizim Yunus* adlı şiirinde Necip Fazıl’ın aynasından Yunus görünürken *Yunus Emre* adlı şiirde ise Yunus aynasından Necip Fazıl görülmektedir. İki şiirin kaleme alınış tarihleri arasında yaklaşık yarım asır vardır. Tarih itibarıyla önceliği olan bu şiirde Necip Fazıl kendisine Yunus gibi olmak, ona benzemek, onun geçtiği vadilerden geçmek hedeflerini koymuştur. Bu hedeflerden çoğunu gerçekleştirdiğini söylemek mümkündür.”⁴²⁶.

Yunus Emre, kırk yıl şeyhinin kapısına dümdüz, cetvel gibi odun taşımış, Şeyhi 40 yıl bu hususiyete dikkat etmiyor görünmüş, 40 yıl sonra birdenbire sormuş:

“Dağda hiç eğri odun yok mu? Neden bu odunların hepsi dümdüz? Onları teker teker, seçip, ayıklayıp da mı getiriyorsun?

40 yıl süreyle bu işi yapan müridin, bunca zaman sonra şeyhinin suali üzerine verdiği cevap:

Senin kapından eğrilik girmez!”⁴²⁷

sözü ile açıklayarak Yunus Emre’nin şeyhine ve O’nun ocağına verdiği değeri, doğruluğun fazilettini en güzel örneğini bizlere göstermiştir.

Yaşadığı dönemin büyük şairi ve arifi Necip Fazıl, Yunus Emre’nin “Zehirle pişmiş aşı yemeğe kim gelir?” mısraını çok beğenir, “Ondan güzel söz yoktur.” der⁴²⁸.

Nurullah Çetin, Sakarya Türküsü’nde Yunus Emre’den de bahsederken Necip Fazıl’ın “Hani Yunus Emre ki kıyında geziyordu.”⁴²⁹ mısraını kullandığını belirtir.

⁴²⁶ Şahin Köktürk, “Necip Fazıl’ın Aynasından Yunus Emre”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005, s.56.

⁴²⁷ Necip Fazıl Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, İst., Büyük Doğu Yay., 2009, s.91.

⁴²⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.42–43.

⁴²⁹ Nurullah Çetin, “Necip Fazıl Kısakürek’in Sakarya Türküsü Şiirini Tahlil”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005, s.96.

Abdullah Harmancı, edebiyatın pek çok türünde eser veren Necip Fazıl'ın eserlerinde Yunus'tan etkilendiğini, araştırmacılar tarafından bir "Yunus yorumcusu ve takipçisi" olduğunu değerlendirmektedir.⁴³⁰

Şiirlerinde olduğu gibi *Yunus Emre* adlı piyesinde de, Yunus'a duyduğu hayranlığı ve ona verdiği önemi gösterdiğini belirten Ahmet Kabaklı, "Necip Fazıl'ın, Türkçemizde hiçbir şairi "taklit" etmediği, hatta örnek almaktan dahi kaçındığı ve sadece Yunus Emre'ye olan hayranlığının bilindiğini" söylemektedir⁴³¹.

Mustafa Özçelik, Yunus Emre'den etkilenenler arasında Necip Fazıl'ın da olduğunu belirtmektedir.⁴³² Mustafa Özçelik bu konuda 20.yüzyılda şiiriyle, dünya görüşüyle çağdaş bir Yunus yorumcusu/takipçisi sayabileceğimiz Necip Fazıl Kısakürek, Yunus'la ilgili yazdığı şiirlerden birine başlık olarak 'Bizim Yunus' ifadesini seçmiş⁴³³ şeklinde yazmıştır.

Necip Fazıl günlük hayatta kullandığımız kelimelere birçok anlam sığdırmayı başaramıştır. O diğerlerinden farklı olarak kelimelere anlam vermiş, günlük hayatta kullanılan kelimeleri edebî dile yansıtmış ve halktan hiçbir zaman kopmamıştır.

Her şairin nemalandığı kaynaklar vardır. Halk edebiyatı hemen hemen her şair için vazgeçilemez, görmezden gelinemez kaynaklardandır. Necip Fazıl da Yunus Emre'den hem şekil hem de muhteva açısından yararlanmıştır.

Aralarında büyük yaş farkı olmasına rağmen aynı dili konuşmaları, aynı edebî havayı teneffüs etmeleri nedeniyle Necip Fazıl ile Abdülhak Hamid arasında dostluk vardır.

Necip Fazıl, Abdülhak Hamid'e hayrandır. Başta kendisi olmak üzere usta, çırak, heveskâr yazı hayatıyla ilgili insanların çoğu Abdülhak Hamid'e

⁴³⁰ Abdullah Harmancı, Tuna Uysal, "Necip Fazıl Kısakürek ve Nezihe Araz'ın Yunus Emre Oyunlarının Karşılaştırılması", **X.Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri (06-08 Mayıs 2010)**, hazırlayan: Prof.Dr. Erdoğan Boz, Eskişehir, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi, 2011, s.408.

⁴³¹ Kabaklı, **a.g.e.**, s.27.

⁴³² Mustafa Özçelik, **Bizim Yunus**, Eskişehir, Uğur Ofset A.Ş., 2007, s.153.

⁴³³ Özçelik, **a.g.e.**, s.7.

borçludur.⁴³⁴ Münevver Ayaşlı'nın hatıralarına göre Necip Fazıl, Abdülhak Hamid'in cazibesine kapılanlardandır⁴³⁵.

Abdülhak Hamid'den etkilenmesini Necip Fazıl şöyle anlatır:

“12 -18 yaşları arasında Onu rakipsiz bir mikyasta dolduran, bazı mısraları bir (obsession) halinde beynine oyan Hâmid, meclis ve hususiyetine girer girmez, karşımda dünyanın en zarif insanını buldum. Giyiminde harikûlade bir zevk ve şahsiyet vardı. Jestleri, hareketleri, eşsiz bir soyluluk, olgunluk merkezinden idare ediliyordu.”⁴³⁶

Necip Fazıl'ın dünyasını değiştiren bir şahsiyet vardır. Mürşidi Abdülhakim Arvasi Necip Fazıl'ın düşüncelerini etkileyen en önemli şahıstır.

Necip Fazıl, ustaları kendisine rehber edinmesine rağmen, onları hiçbir zaman taklit etmemiş, her zaman kendini yenileyerek eserlerinde kendine has bir terkip meydana getirmiştir.

Nurullah Çetin, Necip Fazıl'ın Sakarya Türküsü'nün tahlilinde Mehmet Âkif'in Bülbul adlı şiiri arasında üslup bakımından bezerlikler taşıdığını düşünür⁴³⁷.

Necip Fazıl İslâm felsefesine ait birikimlerini tahsil için gittiği Fransa'nın Sorbon Üniversitesi'nde almıştır⁴³⁸.

Necip Fazıl'ın başta Bergson, Baudelaire, Valery olmak üzere kitaplarını okuduğu sanatçılardan etkilenmemesi mümkün değildir.

“...Baudelaire Tanrı'nın yerine Şeytan'ı, iyiliğin yerine kötülüğü koyarak o güne kadarki şiir paradigması kurmayı başaramış hatta Necip Fazıl'ı derinden etkilemiştir.”⁴³⁹

⁴³⁴ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.75,81.

⁴³⁵ Selma Günaydın, **Meyveli Ağaç: Necip Fazıl'a ve Sanatına Yöneltilen Eleştiriler**, Ank., Kurtuba Yay., 2010,s.35.

⁴³⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.73.

⁴³⁷ Nurullah Çetin, “Necip Fazıl Kısakürek'in Sakarya Türküsü Şiirini Tahlil”,s.102.

⁴³⁸ Fatih Toktaş,“İslâm Felsefesi Karşısında Necip Fazıl”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.33.

⁴³⁹ Kolcu,**a.g.e.**,s.35,58.

diyen Ali İhsan Kolcu'ya göre Rimbaud'un Sarhoş Gemi adlı şiirinden etkilenecek Takvimdeki Deniz şiirini yazmıştır.

Karataş'a göre tiyatrodaki İbsen, Strindberg, Maeterlinck gibi Avrupalı yazarların etkisi iddia edilse bile Necip Fazıl'ın tiyatrolarında vak'a, mekân ve kahramanlar tamamen yerli, temaların işleniş de yerlidir.

Necip Fazıl, Sabır Taşı, Tohum, Kanlı Sarık gibi tiyatro eserlerinde folklordan yararlanmışır⁴⁴⁰.

“Geçti istemem gelmeni

Yokluğunda buldum seni

diyen Necip Fazıl, “Leylâ'yı reddeden Mecnun'dan çok mu uzak?” değerlendirmesinde bulunan Orhan Okay'a göre Necip Fazıl bu hikâyeden yararlanmışır⁴⁴¹.

Necip Fazıl milletten aldığı kazançları yine milletine iade etmiştir.

“Hayatımda öyle bir gün doğdu ki kundaktan patiğe, emzikten kısa pantolona, oyuncaktan boyunbağına, karalama defterinden polis hafiyesi romanına, beştaştan iskambil kâğıdına ve ayva türünden kır saç a kadar, anne, baba, dadı, mektep, arkadaş, kitap, hoca, tabiat, şehir, cemiyet, kimden ne aldım a hepsini geriye verdim.”⁴⁴²

diyen Necip Fazıl'ın bu ifadesinden kimseye borçlu kalmadığını anlayabiliriz.

4. NECİP FAZIL'IN POETİKASI

Necip Fazıl, poetikasını ayrıntılı şekilde yazan nadir şairlerimizdendir.

Poetika kavramı Necip Fazıl tarafından sıkça kullanıldığı için bir terim hâline gelmiştir. Poetika “şiir sanatı” ya da “şiir üzerine teoriler” anlamına gelir. Şiirlerle ilgili her meseleyle uğraşır⁴⁴³.

⁴⁴⁰ Karataş, a.g.m., s.61.

⁴⁴¹ Okay, Edebiyat ve Edebi Eser Üzerine, s.69.

⁴⁴² Kısakürek, Tanrı Kulundan Dinlediklerim, s.5.

⁴⁴³ Okay, Necip Fazıl Kısakürek, s.56,57; Okay, Poetika Dersleri, s.17.

Okay'ın üzerinde durduğu bir diğer nokta da Necip Fazıl'ın Poetikası Ahmet Haşım'de veya Orhan Veli'de olduğu gibi bir tepki poetikası değil, mistik karakter gösterir⁴⁴⁴.

Poetika kelimesini ilk defa, 1946 yılında, Büyük Doğu dergisinde kullanan Necip Fazıl birkaç ay devam eden yazılarını şiir kitaplarının sonuna eklemiştir⁴⁴⁵.

Necip Fazıl'ın poetikası 14 bölümden meydana gelmiştir.

1. Şâir

Necip Fazıl Poetikası'nın ilk bölümünde şiiri afyon; şairi de bu afyonu hazırlayan bir simyager olarak düşünür⁴⁴⁶.

Necip Fazıl *O ve Ben* adlı eserinde şiirini ve sanatını Mutlak Hakikat olan Allah'a memur edecek ve müessese hikmetini mutlak hakikate doğru ebedî bir arayış diye çerçevelerken diğer yandan da "...Sonsuz meçhuller iklimine fener tutan ve eşyanın nabzını sayan bir telkinci, öbür yandan da aynı dâvaya bağlı içtimaî heyecanın bestekârı ve dış ölçülerin mimarı bir tebliğci sıfatıyla, iç ve dış gâyesini birleştirmiş..."⁴⁴⁷ olacaktır.

Necip Fazıl geniş halk kesimine mesajlarını şiirle ulaştıracak ve bunların kalıcı olmasını sağlayacaktır. Dâvâsını anlatmanın en etkili yollarında biri olarak gördüğü şiiri kullanmıştır.

Necip Fazıl, Poetikası'nın birinci bölümünde, şâiri ve özelliklerini ele almıştır.

"...Necip Fazıl'a göre şâir, madde, bitki ve hayvan basamaklarından sonra, alelâde insanla Tanrı arasında bir yeredir."⁴⁴⁸

Necip Fazıl, *Çöle İnen Nur* adlı eserinde şâir ile ilgili olarak:

"Ben şâirim, gaibi kurcalayan çilingir:

Canlı cenazelerin başında Münker -Nekir..."

dedikten sonra aynı sayfada şairlerin misyonunu şöyle açıklamıştır:

⁴⁴⁴ Okay, *Poetika Dersleri*, s.133; Okay, *Necip Fazıl Kısakürek*, s.60.

⁴⁴⁵ Okay, *Poetika Dersleri*, s.16.

⁴⁴⁶ M.Orhan Okay, "Çile'dekiler ve Çöplüğe Atılanlar", *Türk Şiiri Hece Özel Sayısı*, S. 53/54/55, Yıl 5, s.159.

⁴⁴⁷ Kısakürek, *O ve Ben*, s.65-66.

⁴⁴⁸ Okay, *Necip Fazıl Kısakürek*, s.60.

Şair, eşya ve hâdiselerin en mahrem maktainda çarpan gizli nabzın davetlisidir ve bilmeden ebedîyen Allah'ı arayacaktır. Ayrıca Necip Fazıl şâire Allah'ın habercisi, bütün estetik ve poetik kutuplarıyla O'nun hizmetkârı gözüyle bakar⁴⁴⁹.

Şâir, şiirlerinde maneviyata önem vermelidir. Böylece hem kendini sürekli dinamik tutacak hem de görüşünü benimseyenler bu mesajı alacaktır.

2. Şiir

İkinci bölüm, şiirin tariflerine veya çeşitli vasıflarına ayrılmıştır. Necip Fazıl burada, Aristo'dan Valery'ye kadar şiir sanatı üzerine söz söyleyenleri ele almıştır. Necip Fazıl şiiri Mutlak Hakikati aramak olarak görmüştür⁴⁵⁰.

Necip Fazıl dâvâsı için her vasıtayı kullanmıştır. Bunlardan biri de şiirdir.

3. Şiirde Usul

Yapılacak şeylerde yol, yöntem belirlenmezse sonuç çoğunlukla hüsrandır.

Necip Fazıl bu bölümde, hakikati aramada takip edilecek yol ile şiirin usullerini anlatmıştır.

4. Şiirde Gaye

Her şeyin yapılış gayesi/ gayeleri vardır.

Şiirde Gaye bölümünde şiirin gayesinin Mutlak Hakikat'i aramak olduğu hatırlatılarak bu aramanın ince ve girift olduğuna işaret edilmektedir⁴⁵¹.

Necip Fazıl şiiri alelâde laftan ayıran iki önemli unsur olduğu için vezin ve kafiyeğe önem verir⁴⁵².

⁴⁴⁹ Kısakürek, **Çöle İnen Nur**, s.495.

⁴⁵⁰ Karakoç, **a.g.e.**, s.109.

⁴⁵¹ Okay, **Poetika Dersleri**, s.192.

⁴⁵² Okay, **a.g.e.**, s.188.

5. Şiirin Unsurları

Ahmet Kabaklı, Necip Fazıl'ın şiirde Mutlak Hakikati aradığını, şiirde his ve fikir gibi iki mühim unsurun bulunduğunu Necip Fazıl'ın aşağıdaki mısraları nazara vererek şöyle anlatır:

“Bizce şiir, mutlak hakikati arama işidir.

Mutlak hakikat, Allah'tır.

Şiirde başlıca iki mühim unsur vardır: His ve fikir... Şiir, düşüncenin duygulaşması ve duygunun düşünceleşmesi şeklinde bu iki unsurdan her birinin öbürünü kendi nefsine irca etmek isteyişindeki mes'ut med ve cezirden doğar...⁴⁵³.

6. Şiirde Kütük ve Nakış

Poetikanın altıncı bölümünde, Şiirde Kütük ve Nakış konusu ele alınmıştır⁴⁵⁴.

Şiirde Şekil ve Kalıp

Bu bölümde Necip Fazıl, şekil ve kalıbı şiirin vazgeçilmez bir unsuru olarak gösterir⁴⁵⁵.

7. Şiirde İç Şekil

Necip Fazıl, bu bölümün devamında aruz ve hece veznini mukayese ederek, heceyi aruzun kısa ve uzun hecelerin bir harmanı gibi gösterir. Hece, aruzda olduğu gibi hecelerin kapalı ve açık oluşlarına dayanmakta, fakat belli bir kalıba bağlı olarak değil, o şiir ve o mısra için istenilen ses ne ise, onu bulabilecek bir güce sahip olmaktadır⁴⁵⁶.

8. Şiir ve Cemiyet

Necip Fazıl eserlerinde cemiyeti ön plana alır.

⁴⁵³ Kabaklı, a.g.e., s.14.

⁴⁵⁴ Okay, Necip Fazıl Kısakürek, s.63–64.

⁴⁵⁵ Okay, Necip Fazıl Kısakürek, s.64; Okay, Poetika Dersleri, s.192.

⁴⁵⁶ Okay, Necip Fazıl Kısakürek, s.64–65.

Toplumsal yararını ön plana alan Necip Fazıl, Poetikasının bu bölümünde şiirde sosyal, malî ve fikrî bütün problemlerin bulunabileceği görüşüne sahiptir⁴⁵⁷.

9. Şiir ve Hayat

Necip Fazıl bu bölümde şiirin gayesinin Mutlak Hakikat olduğunu belirtir.

Necip Fazıl, Mutlak Hakikat'in Tanrı fikrinden başka bir şey olamayacağı düşüncesini değişik teşbihlerle sergiler⁴⁵⁸.

Gayenin "Allah'ı aramaya, bulmaya, onun hikmetleri etrafında 'körebe' oynamaya ve ona ibadet etmeye geldik." şeklinde belirlendiği bir ortamda şair ise bütün hayatı kucaklayan kürsü sahibidir. Şair böylece hayatın bir çeşit sözcüsü, yönlendiricisi olur. Üstelik şâir "Allah'ın mahrem ülkesi meçhuller âleminin derbeder seyyahı." ⁴⁵⁹ dır.

10. Şiir ve Din

Din, insanların çoğu tarafından benimsenen bir hakikattir.

Necip Fazıl, Şiir ve Din bölümünde şiir-din ilişkisini ele alır.

Şiir ve Müspet İlimler

Orhan Okay, "böyle bir bölümün Poetikada yer almasını anlayamadım" dese de Necip Fazıl bunları birbirleriyle alâkalı hâle getirmek ister⁴⁶⁰.

11. Şiir ve Devlet

Devlet, en büyük oluşumdur.

Necip Fazıl, şiirin de öbür sanat şubeleri gibi mutlaka devlet eliyle müessesleştirilmesi taraftarıdır. Başta şâir olmak üzere sanatçıların devlet bütçesinden para almasını, karşılığında da devletin millî kitaplığını

⁴⁵⁷ M.Orhan Okay, "Necip Fazıl Şiiri ve Poetikasi" **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin,3. baskı, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 2010,s.95.

⁴⁵⁸ Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.65.

⁴⁵⁹ Okay, **Poetika Dersleri**, s.164,166,168.

⁴⁶⁰ Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.65.

zenginleştirmesini ister. Necip Fazıl'a göre, devletten himaye gören sanatçıların tek görevi onun kütüphanesine eser kazandırmaktır. Ayrıca devlet şâirden methiye beklememelidir. Şâir ise devletin kendisine biçtiği payı alıp almamakta özgür olacaktır⁴⁶¹.

Bir misyonu olan şairin her ne kadar devletten destek görse de doğru bildiğini insanlara anlatma, kendini ve toplumu geliştirme gayreti içinde olacağı düşünülebilir.

Necip Fazıl'a göre devlet, ideolojisine zarar vermeyen sanat çalışmalarına engel olmaz⁴⁶².

Hiçbir sistem kendisi için zararlı olacağını düşündüğü harekete, oluşuma, düşünceye sıcak bakmaz ve onların yaşamasına müsaade etmez.

12. Toplam

Bu son bölümde eserlere sahip çıkılarak onlardan istifade etme yoluna bakılmalıdır.

Necip Fazıl, 60 yıllık yazı hayatında adeta durup dinlenmeden edebiyatın hemen her türünde eser vermiş⁴⁶³, Poetikasında sanatkârın vazifesi olarak gördüğü “millî kitaplığı zenginleştirmek” vazifesini yapmıştır.

O'na ve eserlerine sahip çıkılmalıdır. Bu gerçekleşirse böylece bu milletin temel değerlerine sahip çıkılmış olunacaktır⁴⁶⁴.

Devlete ve topluma hizmet etmiş kim varsa, iyi, faydalı yönleri takdirle anılmalı, mesajları kabul edilmeli, gelecekte istifade edilecek hususları varsa onlara sırt çevrilmemelidir. Birçok eserinde münevver eksikliğinden yakınan

5. NECİP FAZIL'IN TESİRLERİ

Aynı ortamı paylaşanların birbirinden etkilenmemeleri mümkün değildir. Etkilenmenin miktarı değişmekle beraber süresi, gücü etkinin

⁴⁶¹ Okay, **Poetika Dersleri**, s.175–176.

⁴⁶² Okay, **a.g.e.**, s.176.

⁴⁶³ Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.VII.

⁴⁶⁴ Mustafa Miyasoğlu, “Necip Fazıl'ın Çok Yönlü Şahsiyeti” **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, 3. baskı, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 2010, s.415.

sınırlarını belirler. “Üzüm üzüme baka baka kararır; kır atın yanında duran ya huyundan ya tüyünden; körle yatan şaşş kalkar; topalla gezen aksamak öğrenir.” gibi atasözlerimiz etkilenmenin varlığını ifade etmektedir.

M.Orhan Okay’a göre aynı ortamı paylaşan sanatçılarda aynı duygu ve düşüncelerin oluşması normaldir⁴⁶⁵.

Durali Yılmaz, *Romanımız ve İnsanımız* adlı eserinde etkilenmeyle ilgili olarak şunları dile getirmektedir:

“*Bir Tereddüdün Romanı’nda ‘Kaldırım Çocukları’* bölümünün Necip Fazıl’ın etkisiyle yazıldığı söylenir. Bence bu konudaki en güzel yargıyı yine İsmail Habib vermiştir. “Necip Fazıl’ın şiirlerde yaptığını Peyami Safa nesirde yaptı.” Necip Fazıl her ne kadar Kaldırımlar şiiriyle *Bir Tereddüdün Romanı’ndaki* Kaldırım Çocukları bölümünün mahiyet farkını söylüyorsa da (Babıâli, s,92, İst.,1975) bu fikre katılmak içimden gelmiyor.Öte yandan Necip Fazıl’ın öteki şiirleriyle de açık benzerlikler vardır *Bir Tereddüdün Romanı’nın* bir çok yerlerinde.”⁴⁶⁶.

Aynı tema etrafında sayısız eser verilmesi normaldir. Çünkü tema sayısı sınırlı, yazarlar ise daha çoktur. Burada fark, ele alınan temanın işleniş tarzına, ustalığa kalmaktadır. Bu konuya temas eden Orhan Okay şunları demektedir:

“Son kırk yılımızın fikrî, siyasî ve dinî görüşlerinde, faaliyetlerinde çok belirli tesiri bulunan Necip Fazıl, umumiyetle bu yönleri dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Necip Fazıl’ın ileri sürmüş olduğu fikirler, aslında tamamıyla yeni olmadığı gibi hiç şüphesiz bir takım nüanslarla bugün pek çok yazarımızın da fikirleriyle benzerlik gösterir. Buna rağmen Necip Fazıl, bilhassa İslâmî düşünce ve aktivite alanında çok geniş ve yaygın olan önemini hâlâ devam ettirmektedir. O’na bu üstünlüğünü sağlayan şey, ileri sürdüğü

⁴⁶⁵ Okay, *Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler*, s.134.

⁴⁶⁶ Durali Yılmaz, *Romanımız ve İnsanımız*, 2.baskı, İst., Dilek Matbaası, 1985, s.142–143–144.

fikirlerden çok veya bu fikirlerle beraber onları takdim tarzı, yani sanatkâr tarafıdır...”⁴⁶⁷.

Üslup denen ve şahısla adeta bütünleşen bu husus zamanla onun ayrılmaz bir parçası hâline gelir.

Mustafa Miyasoğlu’na göre, Necip Fazıl Cumhuriyet döneminde eser veren bütün önemli şairlerde iz bırakmış, düşüncesi de her türlü fikrî ve siyasi hareketi etkilemiştir⁴⁶⁸.

Etkilenme olağan bir hadise olmasına rağmen bunu kabul etmeyen, görmezden gelenler olduğu gibi açık yüreklilikle ifade edenler de vardır.

Enis Batur, kendisiyle yapılan bir konuşmada Necip Fazıl’ın kendisi gibi bazı aydınlarımız üzerinde gizli etkisi olduğunu belirtmiştir⁴⁶⁹.

Necip Fazıl’ı oluşturduğu kanalda yürüyen ve yeni bir kuşağın yetişmesine imkân sağlayan bir büyük çıkırın başlatıcısı olarak gören Ali Haydar Haksal bu isimleri ve dergileri şöyle saymaktadır:

“...Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Nuri Pakdil, Rasim Özdenören, Alâeddin Özdenören, Erdem Beyazıt, Akif İnan, İsmail Kılıoğlu, Durali Yılmaz, Ebubekir Eroğlu, Kâmil Eşfak Berki, Arif Ay, Necat Çavuş, İhsan Deniz, Hasan Aycın, Âlim Kahraman, Cevdet Karal ve daha niceleri. Dergiler; Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Maveria, Yönelişler, Yeni Sanat, Yedi İklim, Kaşgar ve daha niceleri.”⁴⁷⁰.

Bugün 50 yaş grubu içerisinde bulunanlardan basında, edebiyatta, politikada müspet tavırlar taşıyan insanlara rastlanılıyor ve bir dinamizmin görülüyorsa, bu dinamizmin sebebi Necip Fazıl’dır⁴⁷¹.

Uzun ve sürekli mücadele hayatında etkili olan Necip Fazıl’dan birçok şahıs farklı oranlarda olsa da etkilenmiştir.

Necip Fazıl, kendisinden daha doğru ifadeyle Büyük Doğu’dan çok geniş bir yelpazede etkilenildiğini şöyle ifade etmektedir:

⁴⁶⁷ Okay, **a.g.e.**, s.149.

⁴⁶⁸ Miyasoğlu, **a.g.m.**, s.200.

⁴⁶⁹ **Necip Fazıl Armağanı**, derleme: Mustafa Miyasoğlu, 8.baskı, İst., Konak Yay., 2010, s.316-317.

⁴⁷⁰ Haksal, **a.g.e.**, s.90.

⁴⁷¹ Miyasoğlu, **a.g.m.**, s.269.

“İşte Türk ruh köküne bağlı olarak son yirmi beş yıl içinde yetişen bugün, bakan, profesör, milletvekili, doktor, avukat, gazeteci, partici kim varsa gıdasını Büyük Doğu ekmeğine borçlu bildiğim...”⁴⁷².

Necip Fazıl'ın şiirinin kendilerini etkilemesinin sebebini; şiirlerin yazıldığı dönemde de yeniliği, insanın keşfini, şâirin kendi buhranlarını, ben hesaplaşmasını yansıtmaya bağlamaktadır⁴⁷³.

Necip Fazıl güçlü bir üslup ve terkip sahibi olduğu için birçok edebiyatçıyı etkilemiştir.

Birbirine tepki olarak doğan felsefî akımlar gibi, edebiyatta görülen akımlar da birbirine tepki olarak doğmuş, taraftarlarınca benimsetilmeye, yayılmaya çalışılmıştır. Bunlardan Necip Fazıl'dan etkilenen İkinci Yeni ve Yeni İslâmcılık Akımı hakkında kısa bilgiler verilecektir.

İkinci Yeniciler şiirde kelimelere yeni anlamlar yüklemişlerdir.

Türk şiirinde 1950'den sonra Garip akımına ve toplumsal gerçekçi şairlerine tepki olarak doğan şiir akımı İkinci Yeni'dir.

İkinci Yeni hareketinin bazı özelliklerini Sezai Karakoç şöyle sıralar:

1. Oldukça fazla ve önemli şahsiyetin temsilcisi olduğu bu akım ferdi merkeze almıştır.
2. İkinci Yeni nekahet dönemi şiiridir.
3. Temelinde savaşa şartlanmış insanın yeniden dünyaya alışması vardır⁴⁷⁴.

Necip Fazıl'ın tanımadığı, önemsemediği, kabul etmediği⁴⁷⁵ fakat sanat bakımından etkisi yoğun bir biçimde üzerinde görülen, bazı taraflarına da öncü olduğu⁴⁷⁶ şiir akımı İkinci Yeni'dir.

⁴⁷² Mehmet Önal, “Necip Fazıl Kısakürek’in Muhasebe Şiiri”, **Yedi İklim**, S. 38, Yıl 5, Mayıs 1993, s.80.

⁴⁷³ Doğan Hızlan, “Necip Fazıl’ın Türk Şiirindeki Yeri”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.582.

⁴⁷⁴ Karakoç, **a.g.e.**, s.46.

⁴⁷⁵ Muammer Çetin-Hüseyin Korkmaz, “Üstad Necip Fazıl Üzerine M.Akif İnan ile Bir Konuşma”, **Güldeste / Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi**, C. 2, Sayı19–20, Temmuz-Ağustos, 1983, s.37.

⁴⁷⁶ Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, s.17.

Yeni İslâmcılık akımı mümtaz şahsiyetler elinde vücut bulmuştur. Necip Fazıl'ın özellikle ikinci bölümde kendisini devlet düşüncesine götüren unsurlarla beraber Başyücelik Devleti ele alınırken Necip Fazıl'dan ve O'nu farklı kılan hususlardan teferruatıyla bahsedilecektir.

Yeni İslâmcılık akımının temsilcisi ve üstadı şüphesiz Necip Fazıl'ın telkin ve etkileriyle önce Sezai Karakoç sonra da Cahit Zarifoğlu, Erdem Beyazıt, Nuri Pakdil, Rasim Özdenören yetişmişlerdir. Necip Fazıl'ın *Bir Adam Yaratmak*, *Reis Bey*, *Ahşap Konak* gibi oyunları İslâmcı Edebiyatın örnek eserleri olduğu gibi Büyük Doğu dergisinde 40 yıl sürdürdüğü toplum, sanat, edebiyat görüşleri de bu yeni akımı beslemiştir⁴⁷⁷.

Yeni İslâmcılık akımı Büyük Doğu'nun misyonunu devam ettiren bir akımdır.

Sezai Karakoç, hem şâir, hem yazar, hem de siyaset adamıdır.

Ahmet Kabaklı'ya göre Sezai Karakoç, İkinci Yeni ve Batı şiirinin ötesine geçerek Mevlana, Nesimî, Fuzuli, Yunus Emre'ye ulaşır Yeni İslâmcı akımın temellerini kurmuş, ilkelerini tespit etmiş ayrıca en güzel örneklerini vermiştir⁴⁷⁸.

Kalıcı ve güzel eserler vermiş olmalı ki Sezai Karakoç bazı kesimlerce hâlen baş tacı edilen bir sanatçıdır.

Her şeyde olduğu gibi şairler de şiirde sürekli arayış içindedirler. Farklı olmak, farklı yeni bir söyleyiş ve biçim kullanmak isteyen şairler daha önce şiir yazan şairlerden etkilenmişlerdir. Bazen bir şairden, bazen gruptan etkilenme söz konusudur. Bunlardan İkinci Yeni İslâmi Edebiyatçıları etkilemiştir.

Bir şeyin kaybedilme tehlikesinin belirgin olduğu dönemde onu korumaya çalışanlar meydana çıkar. 1960 döneminde İslâmiyet'in, özellikle komünizm tehlikesine karşı müdafaa edilmesi gerektiğini düşünenler olmuştur. Bunlar bazen birleşerek grup oluşturmuşlardır. Bunlardan biri de inceleme konu olan Yeni İslâmî Edebiyat taraftarı olanlardır.

⁴⁷⁷ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı Tarihi III*, İst., TEV Yay., 2002, s.676.

⁴⁷⁸ Kabaklı, *a.g.e.*, s.679.

“İslâmî edebiyat, sanat ve edebiyat adamlarımızın kendine, yaratılış hikmetine ve Kur’an’a dönüşün çok şuurlu adıdır. Müslümanların birlikte duyup düşünmelerinin, birbirinden haberdar olmalarının en önemli gerekçesidir.”⁴⁷⁹

Necip Fazıl gibi usta şairler, poetikalarıyla da etkili olurlar ve sonraki kuşakların iyi şiir oluşturmada yardımcı olurlar⁴⁸⁰.

Hece şiirini doruğuna çıkaran ve tüketen adam” olarak nitelendirilen Necip Fazıl, kendisinden sonra gelenleri etkilemiştir. İslâmcı nitelikli dergilerde yazı yazarlar da Necip Fazıl’dan etkilenmişlerdir.⁴⁸¹ Ama Necip Fazıl’ın düşüncesi aynıyla devam etmemiş, zorunlu değişmeler, gelişmeler göstermiştir⁴⁸².

Hiçbir şey daha öncekinin benzeri değildir. Birbirinden az çok farklılıkları vardır.

Ahmet Kabaklı’ya göre Yeni İslâmî akımın sanat, düşünce, şiir, hikâye ve oyundaki başlıca temsilcileri Cahit Zarifoğlu, Rasim Özdenören, Nuri Pakdil, Akif İnan, Erdem Bayazıt, Alâettin Özdenören, Ebubekir Eroğlu, İsmet Özel, Arif Ay, Vahap Akbaş, Turan Koç, M. Attila Maraş, Mevlüt Ceylan, Vehbi Hatipoğlu, İsmail Kılıoğlu, M. Ragıp Karcı, Ahmet Kot, İhsan Sezal, Şaban Abak, Nabi Avcı ve Mustafa Miyasoğlu’dur⁴⁸³.

Bu akım bazıları hâlen yaşayan güçlü, büyük sanatçılar yetiştirmiştir.

Kabaklı’ya göre Yeni İslâmcı Akım köktenci bir tavır olarak belirmiştir. Yalnız kendi zamanlarının edebiyatlarına değil Tanzimat’tan beri gelen Batı kaynaklı bütün şiir akımlarına ve şairlere karşı bir tutum sergilenmiştir. Millî, millîyetçi ve gelenekçi dediğimiz bütün şiir görüş ve uygulamalarını kendi dışında sayan bu akımın temsilcileri bir yandan Halk ve Divan Edebiyatımızın İslâmî inanç, muhteva ve anlayışlarına gitmek isterken bir yandan da Çağdaş

⁴⁷⁹ Mustafa Miyasoğlu, **Kültür Dünyamız**, Ank., Akçağ, 1999, s.110.

⁴⁸⁰ Hızlan, **a.g.m.**, s.581.

⁴⁸¹ Ali Emre, “Duygulu” ve “Çile”li “Bir Adam Yaratmak” Necip Fazıl Şiirinde “Lirik” ve “Trajik”, s.246.

⁴⁸² Muammer Çetin-Hüseyin Korkmaz, “Üstad Necip Fazıl Üzerine M.Akif İnan ile Bir Konuşma”, s.44.

⁴⁸³ Kabaklı, **a.g.e.**, s.679.

İslâm (Arap, İran, Pakistan, Kuzey Afrika) şiir ve edebiyatları ile benzerlikler kurmaya çalışırlar⁴⁸⁴.

Farklı kaynaklardan beslenerek aldıklarını sentez yapmaya çalışan bu akımın temsilcileri başarılı olmuşlardır.

Kabaklı'ya göre Yeni İslâmcılığın ana fikri ve bu akımın mensuplarının ilkeleri, İslâmî düşünce ve inancının, bin dört yüzyıl boyunca Türk halkının gönlündeki gibi terennüm ettirmek, başta Peygamber ve ashabı olmak üzere İslâm'ın büyük şahsiyetlerine, menkıbelerine, kıssa ve hikmetlerine eğilmektir⁴⁸⁵.

Beşir Ayvazoğlu bu genç neslin yetişmesinde ve gelişmesinde Hareket, İstanbul ve Hisar gibi millîyetçi dergilerin de önemli rol oynamakla beraber, Sezai Karakoç'un 1966'da Diriliş'i çıkarmaya başlamasıyla bu dergi etrafında toplanan Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Nuri Pakdil, Akif İnan gibi şair ve yazarların daha sonra İslâmî Edebiyat diye anılan bir ekolün oluşmasına katkı sağlayacaklarını ifade eder⁴⁸⁶.

Bir devreye damgasını vuran bu sanatçılar fikirdaşlarınca hâlen büyük ve önemli oldukları kabul edilmektedir.

Aristokrat bir yaşam sürse de milletin dertleriyle dertlenen Necip Fazıl, halk dilinin özellikle ticari taksiciler ve köftecilerin davranış ve konuşmalarında etki sahibidir.

İstanbul sokaklarında araç kullanan bir taksi şoförü, önüne yalınayak çıkan çocukları ezmek için aracın frenine basarken Necip Fazıl'ın Çerçeve yazılarından Âhlakımız!!! başlıklı yazısından “-Hayvanlarımızın başı yularlı da çocuklarımızın başı boş!” sözünü kullanırken, bir köfteci Necip Fazıl'ın Çerçeve yazılarını okuyarak çevresindekilere de bunun izahını yaparmış⁴⁸⁷.

Görüldüğü gibi o zamanın imkânları çok kısıtlı olmasına rağmen Necip Fazıl okunuyor ve yazıları üzerinde mütalaa ediliyor.

⁴⁸⁴ Kabaklı, **a.g.e.**, s.674.

⁴⁸⁵ Kabaklı, **a.g.e.**, s.680.

⁴⁸⁶ Beşir Ayvazoğlu, **İslâm Estetiği ve İnsan**, İst., Çağ Yay.,1989, s.365.

⁴⁸⁷ Kısakürek, **Çerçeve 2**,s.124.

Dinî bir yaşam sürdürülmesini tavsiye eden Necip Fazıl dinî hareketleri etkilemiştir.

Necip Fazıl'ın görüşlerini benimseyen cemaatler vardır. Onların varlığıyla ilgili bir değerlendirme şöyledir:

“İster beğenelim, ister beğenmeyelim, bugün onun fikir ve inançlarını sürdüren bir cemaat olduğu sosyal bir vakıdır. Bir sosyolog olarak bu benim için üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir olaydır.”⁴⁸⁸.

Tam anlamıyla dinî bir yaşantısı olmayan Necip Fazıl cazibe merkezi olmayı hâlen sürdürmektedir.

Gazete ve dergiler, Necip Fazıl'a çok şey borçludur.

Necip Fazıl, basın yayın alanında gazeteciliği, dergiciliği yanında başta kendi eserleri olmak üzere eserleri yayınlamak amacıyla oğlu Mehmet Kısakürek'e bir yayınevi kurdurarak bu alanda da örnek çalışmalar yapmıştır.

Ergun Göze'ye göre 1960'ta Bâbîâlî'de üç-beş tane yayınevi varken bugün yüzlerce vardır. Bugün o yayınevlerinin yaşamalarında Necip Fazıl'ın o günkü mücadelesinin payı vardır⁴⁸⁹.

Necip Fazıl'ın çıkardığı dergi ve gazetelerin tesirleri olmuştur.

Miyasoğlu'na göre bir ekol olan Büyük Doğu'nun her alanda tesiri çok büyük olmuştur. Karizmatik ve lider fonksiyonu ile genç nesli etkileyen Necip Fazıl'ın onların yetişmesinde katkısı çoktur⁴⁹⁰.

Büyük Doğu, Edebiyat, Maveria ve diğer dergilerde yazı yazan İslâmcı aydınların önemli oranda edebiyatçı ağırlıklı olmasında Necip Fazıl'ın güçlü kişiliğinin önemli bir etkisi vardır.⁴⁹¹ Bu dergilere Edebiyat ve Yeni Sanat'ı da

⁴⁸⁸ Cahit Tanyol, “Necip Fazıl Kısakürek”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.565.

⁴⁸⁹ Göze, **a.g.e.**, s.49.

⁴⁹⁰ Miyasoğlu, **a.g.m.**, s.273.

⁴⁹¹ Akif Emre, “Büyük Doğu ve Gelecek Tasavvuru”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.50.

ekleyen Miyasoğlu'na göre bu dergilerde ve bunlardan sonra yayınlanan pek çok dergide toplanan gençlerin Necip Fazıl'dan öğrendiği çok şey vardır⁴⁹².

Önlerinde örnek alacakları adeta bir okul olan Büyük Doğu gibi bir dergi bulan gençler yeni dergiler çıkarmışlardır.

Kabaklı'ya göre anlamlı isimlerle kurulan dergilerde yetişen ve günümüzde bile bir kesim tarafından zevkle okunan yeni bir yazar neslinin yetişmesinde Necip Fazıl'ın emeği çok büyüktür⁴⁹³.

Dergi ve gazete yazarlığı yanında, editörlük alanında döneminin en etkili yöntemlerini bulan Necip Fazıl, bunda da oldukça başarılı formlara ulaşmış, kendi eserleri yanında, çağdaşlarının farklı ürünler ortaya koymasına da öncülük yapmıştır⁴⁹⁴.

Necip Fazıl bir yayıncı olarak dergisini çok yönlü bir mektep hâline getirerek birkaç neslin yetişmesinde katkı sağlamıştır.⁴⁹⁵ Mehmet Kahraman, Büyük Doğu dergisinin gerçek manada bir çığır açtığını, açılan bu çığırdan her meslekten ve her tabakadan insanın oradan hareket edebileceğini düşünmektedir⁴⁹⁶.

Necip Fazıl'ın tesirlerinin halen devam ettiği düşünülebilir.

Sistemden muzdarip olan, onun değişmesini isteyen birçok yazar tarafından makaleler yazılmış, kitaplar yayınlanmıştır. Herkesin bilgi ve ilgisine göre sistem hakkında sözleri vardır. Necip Fazıl'ın demokrasi fikrine tesirleri de olmuştur.

Milletin isteği olan millî irade seçilmişlere en büyük destektir. Gücünü aldıkları bu iradede sapanlar bunun karşılığını darbelerle görmüşlerdir.

Necip Fazıl millî iradeye çok büyük önem verir. O'na göre vatan bütünü içinde en büyük kuvvet millî iradedir⁴⁹⁷.

1960 darbesinden sonra Meclis ile beraber "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyen 1924 Anayasası da yürürlükten kaldırılmış, yerine 1961

⁴⁹² Necip Fazıl Armağanı, derleme: Mustafa Miyasoğlu, s.314.

⁴⁹³ Kabaklı, a.g.e., s.680-681.

⁴⁹⁴ Necip Fazıl Armağanı, derleme: Mustafa Miyasoğlu, s.305.

⁴⁹⁵ Prof.Dr. Orhan Okay, **Konuşmalar: Mülâkat-Sohbet-Anket-Açık Oturum**, Akçağ, Ank., 1998, s.86.

⁴⁹⁶ Mehmet Kahraman, "Büyük Doğu'ya Varis Olmak", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005,s.188.

⁴⁹⁷ Kısakürek, **Başmakalelerim 1**,s.138.

Anayasası kabul edilmiştir. Bu Anayasa ile egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olacağı ibaresi korunmakla beraber ardına yapılan ekleme ile bu egemenliğin “yetkili organlar” eliyle kullanılacağı belirtilmiştir. 1961 Anayasası ile hukuk dünyamıza Anayasa Mahkemesi ve Danıştay gibi organlar girmiştir.

Necip Fazıl’a göre Anayasa Mahkemesi, Meclislerin; Danıştay ise hükümetin yerini almak sevdasına düşmüştür⁴⁹⁸.

Necip Fazıl 1961’den sonra kurulan Anayasa Mahkemesi’nin Anayasa ile belirlenen görevlerinin dışına çıktığını; kanunların usul ve modele uygun yapılıp yapılmadığını tespit ve yerine göre tashihten ibaret olan ve asla kanun koyma gibi bir tasarruf hakkına sahip olmamasına rağmen, yetkisini aşarak kanunları iptal ettiğini, günümüzde de aynı durumun devamı yaşandığı gibi Danıştay da hükümet aleyhine açılan dâvâlarda görülmemiş bir hız ve hamaratlıkla, hükümete en küçük takdir hakkını vermeyen bir eda takındığını⁴⁹⁹ ifade eder.

Yüksek yargının siyasallaştığı şikâyetleri bazı kesimler tarafından dile getirilmektedir. Tuz hükmünde olan yargı kendini dış tesirlerden koruyarak fonksiyonlarını tam manasıyla sergilemelidir.

Bir başka yazısında da aynı konuya cumhurreisini de ilave ederek değinen Necip Fazıl, dünyanın bazı ülkelerde mevcut olan Anayasa Mahkemesinin karar verirken durumunu terzi- kumaş örneği ile açıklamıştır. Bu örneğe göre mahkemenin durumunun kanun denilen elbise üzerinde onun ancak modele göre biçilip biçilmediğini tayin etme gibi bir durumunun olduğunu; onun ne kumaşın cinsine ne de desenin şekline karışamayacağını, karıştığı zaman bizzat kanun koyuculuğu mevkiine geçerek kendisine verilmeyen, Meclise verilen bir yetkiyi kullanacağını, devlet muamelelerindeki şikâyetlere bakan idarî bir mahkeme olan Danıştay’ın asla siyasî hükümet tasarruflarına el uzatamayacağını, uzattığında bizzat hükümetin yerine geçmiş olacağını, görevinin belli başlı kademelerdeki yolsuzluklarda hakem rolü oynamak olduğu, cumhurreisinin kordela kesmekten, kararname imzalamaktan ve temsil makamlarında beyaz papyon kravatla ve şerefle arz-ı

⁴⁹⁸ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.276.

⁴⁹⁹ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.152.

endam etmekten gayrı bir görevinin olamayacağını, icra-i devlet edeceğini, icra-i hükümet edemeyeceğini, buna kanuna karşı sorumsuz makamı engel olduğu gibi gerçek demokrasilere yerleşmiş örf ve teamüllerin de manidar olduğunu, eğer “cumhurreisi” tabirinden anlaşılan, bu maske altındaki ceberrûtî tiplerden ayrı bir manâ ise, ona düşenin de tatbikinden evvel demokrasiyi anlamak olduğunu ve bunun da mesele olduğunu⁵⁰⁰ da ekler.

Daha önce yaşanan yetki gaspları üzerine 1982 Anayasasında Anayasa Mahkemesi’nin görevleri düzenlenirken, Anayasa değişikliklerini sadece şekil yönünden inceleyebileceği, esasa giremeyeceği, hatta şekilden ne anlaşılması gerektiği açıkça belirtilmesine rağmen zaman zaman yetkisinin dışına çıkarak kararlar verdiği dile getirilmektedir.

6. NECİP FAZIL’IN ESERLERİ

İnsanın var oluşuyla beraber okuyup yazması, bilgi ve birikimini ortaya koyması gayet olağan ve olması gereken bir husustur.

Orhan Okay’a göre, içtimaî problemler önce gazete sahifelerine girmiş, daha sonra da şiirde, tiyatrodan, romanda, hikâyede ele alınmıştır⁵⁰¹.

Necip Fazıl, edebî türlerin hemen hemen tamamında eserler vermiştir. O’nun şiir kitapları, tiyatroları, fikrî, siyasî, tarihî incelemeleri ve denemeleri, hatıratları, hikâye ve romanları, dînî ve tasavvufî eserleri vardır. Bir kısmı hâlâ toplanamamış ve bir kitap hâline getirilememiş olan ve çeşitli dergi ve gazetelerde fedakâr araştırmacıların derleme ve tasnifleriyle meydana getirilecek birçok eseri de okuyucuların istifadesine sunulacaktır.

Necip Fazıl’ın eserlerini şiirleri, tiyatroları ve nesirleri olarak üç başlıkta toplamayı uygun bulduk. Bu tasnifle beraber bu türlerle ilgili gerek kendisinin gerekse başka kalem erbaplarının dile getirdiği açıklayıcı bilgilere zaman zaman temas edilecektir.

Necip Fazıl’a göre şiir ferdî bir hadise değil, herkesi etkileyen Nuh tufanı gibi bir şeydir⁵⁰².

⁵⁰⁰ Kısakürek, a.g.e., s.174–175.

⁵⁰¹ Okay, *Sanat ve Edebiyat Yazıları*, s.58.

⁵⁰² Kısakürek, *Çerçeve 1*, s.116.

O bu ifadeyle şiirin ifade ve etkileme gücünü gözler önüne sermiştir. Zira hepimiz ilkokul çağlarında ezberlediğimiz kahramanlık şiirlerini veya marşları beğendiğimiz, onayladığımız, ruhumuza hitap ettiğini kabul ettiğimiz için unutmamışızdır.

Necip Fazıl şiir ile ilgili birçok yazı kaleme almıştır. Bunlardan bazıları da diğer şairlerin şairliği ve şiirleri hakkındadır. Onlardan bazılarının şairliğini beğenmez bazılarını da sade bir dil kullandığı için beğenir.

O'na göre şiir Mutlak Hakikat'i hırsız gibi gölgelere karışarak, bacalardan süzülerek, sessizce aramalıdır⁵⁰³.

Mehmet Emin Yurdakul'un şiiri öz Türkçe ile yazma teşebbüsünü koca bir millet hayatına eş bir ömür kabul etmektedir⁵⁰⁴.

Bu da Necip Fazıl'ın öz Türkçemize verdiği önemi göstermektedir. Necip Fazıl eserlerinde öz Türkçeyi tercih etmiş, bunu kendisine prensip edinmiştir. Çünkü dilimizdeki bozulma ve yozlaşma toplum için de büyük tehlike arz etmekteydi.

Necip Fazıl 'ın şiirin nasıl olması gerektiğini açıklarken şiir formuna göre gelişigüzel kelimeleri alt alta yazmanın şiir olmadığını belirttiği ifadesi şöyledir:

“(Süperviyel), bizzat (form-şekil) macerasını tamamladıktan sonra onun bıkkınlık ve tepkisiyle, ömrü çok kısa devreli bir maceraya girerken siz, insanların ancak tuvalette veya ateşli hastalıkta hayaline getirebileceği hezeyanları alt alta dizmek kolaylığına şiir ismini verebiliyorsunuz. Böylece ancak mecnunlara mahsus fikir ve hayal kazuratını hiçbir tavsiyeye tabi tutmadan olduğu gibi vermeyi yenilik sanıyorsunuz.”⁵⁰⁵

O böylece şiirin derin duygu ve düşünce sanatı olduğunu belirtiyordu.

Necip Fazıl, şiir anlayışını açıklarken sanat anlayışının ipuçlarını da vermektedir. Bu ifadesi şöyledir:

⁵⁰³ Kısakürek, **Edebiyat Mahkemeleri**, s.33.

⁵⁰⁴ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.152.

⁵⁰⁵ Kısakürek, **Babîâli**, s.276–277.

“... Her türlü hasis gayenin üstünde, doğrudan doğruya kendi zât gayesine (sanat için sanat) fakat kendi zât gayesinin sırrı ile de Allah’a ve Allah dâvâsının topluluğuna (cemiyet için sanat) bağlı kabul etmişim...”⁵⁰⁶.

Necip Fazıl şiirlerini anlaşılır ve etkili kılmak için imgelerden çok kavramlarla yazma ihtiyacı duymuştur. Bu durum onun şiirde duygudan çok düşünceye yaklaşmasına neden olmuştur⁵⁰⁷.

Necip Fazıl şiirdeki gücünü yeni hülyalar peşinde koşan Türk Milletinin sarsıntılarından almıştır⁵⁰⁸.

Necip Fazıl her zaman halkla birlikte olmuş, halktan kopmamıştır. Toplumun hassasiyetlerini kavramış, eserleriyle toplumun içinde bulunduğu ruh hâlinin aynası olmuştur.

Necip Fazıl’ın şiiri için olumlu düşünenlerden birisi de Yaşar Nabi Nayır’dır. O’na göre, Necip Fazıl’ın bir mısraı bir millete şeref vermeye yeter⁵⁰⁹.

Necip Fazıl’ın şiirlerine olumlu yaklaşanlar olduğu gibi şiirine yazık ettiğini düşünenler de vardır. Necip Fazıl bunlardan bazılarını şöyle anlatır:

“1950 yılında, Genç Şair’in Sabık Şair devrinde onun ‘Sakarya Türküsü’ şiirini görünce diyecektir ki:

—Ayol, biz de şair miyiz; şair diye bunu yazana derler! Bak sosyal dâvâ ile ferdi hassasiyet, bu şiirde nasıl iç içe!..

O, böyle diyecek ama genç şaire, yeni sesini çekemeyenler, ‘Sabık Şair, şiirine yazık etti’ demekte devam edecekler”⁵¹⁰.

Bu eleştirilere rağmen Necip Fazıl sanatı ile cevap vermiş, eserleri ile fikirdaşlarına her zaman yol göstermiştir.

Aşağıda görüldüğü gibi Necip Fazıl’ın şiiri için olumsuz değerlendirmelerde bulunanlar da vardır.

⁵⁰⁶ Kabaklı, *Şairler Sultanı Necip Fazıl*, s.16; Kısakürek, *Çile*, s.13.

⁵⁰⁷ Kısakürek, *a.g.e.*, s.69.

⁵⁰⁸ Sevinç, *a.g.m.*, s.238,

⁵⁰⁹ Kabaklı, *Şairler Sultanı Necip Fazıl*, s.142.

⁵¹⁰ Kısakürek, *Babîâli*, s.160.

Necip Fazıl'ın şiirlerinde fikir olmadığı yönünde Yusuf Ziya Ortaç'ın eleştirileri vardır⁵¹¹.

Halbuki Necip Fazıl, şiirlerinde özellikle dâvâsını titizlikle anlatmış, ısrarla bunun üzerinde durmuştur.

Toplumsal değerler bizi biz yapan unsurlarımızdır. Değerlerimize sahip çıkmalı, onları korumalıyız. Çünkü değerlerimiz bize yüzlerce yıllık tecrübenin sonunda ulaştırılmıştır.

Necip Fazıl'ın şiir kitapları şunlardır:

1. *Örümcek Ağı* (1925),
2. *Kaldırımlar* (1928),
3. *Ben ve Ötesi* (1932),
4. *Sonsuzluk Kervanı* (1955),
5. *Çile* (1962),
6. *Şiirlerim* (1969),
7. *Esselâm* (1973).

Necip Fazıl'ın Tiyatroları

Sinema ve tiyatrodaki muhatap ya da muhataplar eğlendirilirken ve güldürülürken onlara verilecek mesajlar rolün arasına sıkıştırılarak, etkili olarak verildiği için tiyatro çok önemlidir.

J. Galip Arcan tiyatronun önemine dâir şu sözü söyler :

“Tiyatro medeni dünyanın en soylu kütlesi sanatıdır. Sahne de en büyük kürsüler kadar büyük bir hars kaynağıdır.”⁵¹².

Çünkü tiyatronun sadece yazılı bir eser olmaktan ziyade görselliği de vardır. Eseri sahneleyen sanatçılar metne duygularını da katarak seyirciye mesajlarını daha etkili verirler.

⁵¹¹ Kısakürek, a.g.e., s.54.

⁵¹² J.Galip Arcan,“Tiyatro”, **Büyük Doğu**, S. 14,1 Şubat 1946, s.13.

Tiyatro sayesinde mesajlar etkili bir şekilde verilmekte, rolünün hakkını veren sanatçıların yorum ve katkılarıyla hayat bulan karakterler, seyirci ile bütünleşmektedir. Necip Fazıl da tiyatronun bu yönünü etkili bir şekilde kullanmıştır.

Turan Karataş'a göre, Necip Fazıl, dâvâsını, fikirlerini geniş halk kitlelerine duyurmak için tiyatroyu önem bir vasıta olarak görür⁵¹³.

Düşünceler tiyatro sayesinde birebir canlandırılarak ifade edilmektedir. Düşünceyi anlatmakta tiyatronun gücü inkâr edilemez.

Birçok tiyatro eseri yazan Necip Fazıl tiyatronun tanımını şöyle yapmaktadır:

“Ön tarafı açılır-kapanır bir mikâp (küp) içinde hayatı yakalamak... Kapana kıştırır gibi... Tiyatro budur.”⁵¹⁴.

Necip Fazıl tiyatroya ayrı bir önem verir. O, sanat dâvâsı içinde en büyük keşfi tiyatro olarak görür⁵¹⁵.

Necip Fazıl şiirden sonra, en çok tiyatroya emek vermiştir⁵¹⁶.

Çünkü o tiyatroyu sihirli tesirinden dolayı halka ulaşmadaki en etkili araç olarak görmüş, bu alanda büyük çaba sarf etmiştir. Tiyatro canlılıktır. Tiyatro duygunun ve hislerin en etkili şekilde aktarıldığı, seyirci ile tam anlamıyla bütünleşildiği eşsiz bir sanattır.

Necip Fazıl'ın tiyatro eserleri şunlardır:

1. *Tohum* (1935),
2. *Bir Adam Yaratmak* (1938),
3. *Künye* (1939),
4. *Sabır Taşı* (1942),
5. *Para* (1941),
6. *Nam-ı Diğer Parmaksız Salih* (1949),
7. *Siyah Pelerinli Adam* (1964),
8. *Ahşap Konak* (1964),
9. *Reis Bey* (1964),

⁵¹³ Karataş, a.g.m., s.61.

⁵¹⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Para*, 15.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s.5.

⁵¹⁵ Kısakürek, *Konuşmalar*, s.119–120.

⁵¹⁶ Kenan Akyüz, *Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi*, 4.baskı, İst., İnkılâp Kitapevi, 1986, s. 937.

10. *Piyeslerim (Ulu Hakan, Yunus Emre, Siyah pelerinli Adam)*, (1969),
11. *Kanlı Sarık* (1970),
12. *Mukaddes Emanet* (1976),
13. *İbrahim Ethem* (1978)
14. *Püf Noktası* (2000),
15. *Kumandan (Yayınlanmadı)*,
16. *Sır*.

Necip Fazıl'ın Nesirleri

Edebiyatın önemini kavrayan komünist Rusya edebiyat, resim ve heykele yönelerek rejimlerine destek aramıştır.⁵¹⁷ Komünist ideolojisini yaşatmak için edebiyatı araç olarak gören Rusya bu sanatları ve sanatçıları kullanmıştır.

Bazılarınca başarısız görülse de Necip Fazıl'ın hikâye ve romanları da vardır.

Necip Fazıl romanın tanımını şöyle yapmıştır:

“Hayatta geçen veya geçme ihtimâli olan vakaların hikâye kılıklı nakline roman derler.”⁵¹⁸

Necip Fazıl'ın hikâye ve romanları ve diğer eserlerinden oluşan nesirleri ise şunlardır:

1. *Birkaç Hikâye Birkaç Tahlil* (1933),
2. *Abdülhak Hâmid ve Dolayısıyla* (1937),
3. *Savaş Yazıları 1* (1939–1943),
4. *Savaş Yazıları 2* (1939–1943),
5. *Savaş Yazıları 3* (1939–1943),
6. *Namık Kemal* (1940),
7. *Vatan Şairi Namık Kemal* (1944),
8. *Müdafaa* (1946),
9. *Büyük Doğu Cemiyeti* (1949),

⁵¹⁷ Kısakürek, *Hesaplaşma*, s.141.

⁵¹⁸ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.173.

10. *Çöle İnen Nur* (1950),
11. *101 Hadis* (1951),
12. *Maskenizi Yırtıyorum* (1953),
13. *Cinnet Mustatili (Yılanlı Kuyudan)* (1955),
14. *Mektûbat'tan Seçmeler (İmam-I Rabbani'den)* (1956),
15. *At'a Senfoni* (1958),
16. *Büyük Doğu'ya Doğru (İdeolocya Örgüsü)*, (1959),
17. *Altun Halka (Silsile-i Zeheb)* (1960),
18. *O Ki O Yüzden Varız (Çöle İnen Nur),(* 1961),
19. *Her Cephesiyle Komünizm* (1962),
20. *Türkiye'de Komünizm ve Köy Enstitüleri* (1962),
21. *İman ve Aksiyon* (1964),
22. *Hazret-i Ali (Birinci Kitap)* (1964),
23. *Ruh Burkuntularından Hikâyeler* (1965),
24. *Ulu Hakan Abdülhamîd Han* (1965),
25. *Bir Pırıltı Binbir Işık* (1965),
26. *Büyük Kapı (O ve Ben)* (1965), 1974'de *O ve Ben* adı ile çıktı.
27. *İki Hitabe: (Ayasofya/ Mehmetçik),(*1966),
28. *Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar* (1966),
29. *Gönül Nimetleri (El Mevahibü'l Ledûniyye)* (1967),
30. *İdeolocya Örgüsü*(1968),
31. *Yahudilik – Masonluk- Dönmelik* (1968),
32. *Türkiye'nin Manzarası* (1968),
33. *Peygamber Halkası* (1968),
34. *Tanrı Kulundan Dinlediklerim* (1968),
35. *Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Vahidüddin* (1968),
36. *Binbir Çerçeve 1* (1968),
37. *Binbir Çerçeve 2* (1968),
38. *Binbir Çerçeve 3* (1968),
39. *Binbir Çerçeve 4* (1968),
40. *Binbir Çerçeve 5* (1968),
41. *Müdafaalarım* (1969),

42. *Çöle İnen Nur* (1969),
43. *Çepeçevre Anadolu ve Gençlik* (1969),
44. *Sosyalizm, Komünizm ve İnsanlık* (1969),
45. *Son Devrin Din Mazlumlari* (1969),
46. *Hikâyelerim* (1970),
47. *Nur Harmanı* (1970),
48. *Benim Gözümde Menderes* (1970),
49. *Yeniçeri* (1970),
50. *Reşahat* (1971),
51. *Senaryo Romanları* (1972),
52. *Hac* (1973),
53. *Moskof* (1973),
54. *Hazret-i Ali* (1973),
55. *Rabıta-ı Şerife* (1974),
56. *Büyük Kapı'ya Ek (Başbuğ Velîlerden)* (1966),
57. *Bâbîâli* (1975),
58. *İhtilâl* (1976),
59. *Nasreddin Hoca* (1976),
60. *Rapor 1* (1976),
61. *Rapor 2* (1976),
62. *Sahte Kahramanlar* (1976),
63. *Halkadan Pırıltılar (Veliler Ordusundan 333)* (1976),
64. *Yolumuz, Halimiz, Çaremiz* (1977),
65. *Rapor 3* (1977),
66. *Doğru Yolun Sapık Kolları* (1978),
67. *Rapor 4* (1977),
68. *Rapor 5* (1979),
69. *Rapor 6* (1979),
70. *Rapor 7* (1980),
71. *Rapor 8* (1980),
72. *Rapor 9* (1980),
73. *Rapor 10* (1980),

74. *Rapor 11 (1980),*
75. *Rapor 12 (1980),*
76. *Rapor 13 (1980),*
77. *Aynadaki Yalan (1980),*
78. *İman ve İslâm Atlası (1981)*
79. *Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu (1982),*
80. *Tasavvuf Bahçeleri (1983),*
81. *Kafa Kâğıdı (1984),*
82. *Hesaplaşma (1985),*
83. *Dünya Bir İnkılâp Bekliyor (1985),*
84. *Mü'min – Kâfir (1986),*
85. *Öfke ve Hiciv (1988),*
86. *Çerçeve 2 (1990),*
87. *Konuşmalar (1990),*
88. *Başmakâlelerim 1 (1990),*
89. *Çerçeve 1(1991),*
90. *Çerçeve 3 (1991),*
91. *Hücum ve Polemik (1992),*
92. *Başmakâlelerim 2 (1995),*
93. *Başmakâlelerim 3 (1995),*
94. *Çerçeve 4 (1996),*
95. *Edebiyat Mahkemeleri (1997),*
96. *Çerçeve 5 (1998),*
97. *Çerçeve 6 (1999),*
98. *Hâdiselerin Muhasebesi 1 (1999),*
99. *Hâdiselerin Muhasebesi 2 (2003),*
100. *Hâdiselerin Muhasebesi 3 (2003,*
101. *İstanbul'a Hasret (2005),*
102. *Vesikalar Konuşuyor (2009),*
103. *Bediüzzaman Said Nursî,*
Necip Fazıl'ın Dergileri

Günümüzde medya içerisinde değerlendirilen gazete ve dergilerin önemi çok büyüktür.

Yarım yüzyıla yakın siyaset sahnesinde boy gösteren 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e göre darbe yapmak için halkın ve basının desteği sağlanmalıdır⁵¹⁹.

Gazete ve dergiler iyi yönde de kötü yönde de kullanılabilen bir silaha dönüşebilir.

Dinçer Eşitgin'e göre yapılacak yeniliklerin empoze edilmesinde, neşir organları köprü vazifesi görür. Yalnızca sosyal hayatın değişiminde değil, Türk edebiyatının modernleşmesinde de gazete ve dergilerin oldukça önemli bir yeri vardır. Tanzimat edebiyatı ile başlayan bu modernleşme sürecinde neredeyse tüm yenilikler gazete ve dergiler vasıtasıyla gelir⁵²⁰.

Kurduğu dergilerle dâvâsını destekleyen Necip Fazıl, gazete ve dergilerin önemini kavrayanlardandır.

Necip Fazıl, toplumla iletişim kurmada, onları yönlendirmede ve onlara uyarılarda bulunmada dergilerin gücünden yararlanmıştır⁵²¹.

Necip Fazıl dergilerin etkileme gücünden faydalanmış, beklentilerini dergiler sayesinde okuyucusuna ulaştırarak bu vasıtalarla yararlanarak mücadelesine devam etmiştir.

Ayrıca Necip Fazıl, daha askeri okulda iken dergi çıkarmaya başlamıştır. O'nun okulda tek nüsha olarak çıkardığı "*Talebe Yazısı ve Nihal*" adlı bir dergisi vardır.

Necip Fazıl ayrıca en uzun soluklusu ve en meşhuru *Büyük Doğu* başta olmak üzere *Ağaç* ve *Borazan* dergilerini çıkarmıştır⁵²².

Ağaç dergisi, Necip Fazıl'ın çıkardığı ilk süreli yayınıdır.

Başarısız görülen *Tohum* piyesinden sonra Necip Fazıl, mistik dünya görüşüne bağlı sanatkarları bir araya getirmek amacıyla Ağaç dergisini

⁵¹⁹ Mehmet Baransu, Tuncay Opçin, **Pirus (Devşirme Orduların Son Savaşı)**, 2.baskı, İst., Karakutu Yay., 2012, s.418.

⁵²⁰ Dinçer Eşitgin, "Ağaç ve Büyük Doğu Etrafında Necip Fazıl Kısakürek'in Dergiciliği", **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005, s.111.

⁵²¹ Eşitgin, **a.g.m.**, s.112.

⁵²² Kaya, **a.g.e.**, s.48; Kısakürek, **O ve Ben**, s.44.

çıkarmıştır. Necip Fazıl, hatıralarında tutunamayan bir yayın olarak değerlendirdiği *Ağaç* dergisinin ilk sayısını Ank.'da çıkardıktan sonra İstanbul'a nakleder⁵²³.

Ağaç'ın ömrü de uzun olmaz,17. sayıdan sonra, ilgisizlikten ve ekonomik sıkıntılardan dolayı devam edememek zorunda kaldıklarını bildiren bir yazı ile yayın hayatından çekilir.⁵²⁴ *Ağaç* dergisi 14 Mart 1936'da ilk sayısı yayınlandıktan sonra 29 Ağustos 1936 tarihine kadar toplam on yedi S. boyunca yayın hayatına devam etmiştir.⁵²⁵ *Ağaç* dergisi için Necip Fazıl, Celal Bayar vasıtasıyla İş Bankası ve Sümerbank'tan reklam almıştır⁵²⁶.

Ağaç dergisinde fikir ve edebiyat ağırlıklı olmakla beraber bilhassa müzik, resim ve sinema sanatı üzerine önemli değerlendirmeler vardır⁵²⁷.

Zaman zaman değişmekle birlikte derginin yazar kadrosunda, Abdülhak Şinasi Hisar, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Muhip Dıranas, Asaf Hâlet Çelebi, Bedri Rahmi Eyyüboğlu, Burhan Toprak, Cahit Sıtkı Tarancı, Cevdet Kudret Solok, Ertuğrul Muhsin, Falih Rıfkı Atay, Feridun Fazıl Tülbentçi, Fikret Adil, Hasan Âli Yücel, Hilmi Ziya Ülken, Kenan Hulusi Koray, Mustafa Nihat Özön, Mustafa Şekip Tunç, Nahit Sırrı Örik, Nasuhi Baydar, Peyami Safa, Sabahattin Ali, Sabahattin Eyüboğlu, Sabri Esat Siyavuşgil, Sait Faik, Salih Zeki Aktay, Samet Ağaoğlu, Suut Kemal Yetkin, Şevket Rado, Zahir Sıtkı Güvemli, Zeki Faik İzer, Ziya Osman Saba, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu gibi devrin önde gelen sanatkâr ve fikir adamlarının isimleri yer alır⁵²⁸.

Necip Fazıl *Ağaç* dergisiyle birlikte, toplumda en önemli rolün, sanatkâr tarafından üstlenilmesi gerektiği tezini savunmaya başlar⁵²⁹.

Sanatkârlar olumlu davranışları ve güzel sanatlarıyla topluma yön

⁵²³ Okay, *Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler*, s.351, 352.

⁵²⁴ Okay, *Necip Fazıl Kısakürek*, s.5.

⁵²⁵ Okay, *Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler*, s.348,352; Eşitgin, *a.g.m.*, s.113; Mahmut Kanık, "Edebiyat ve Siyaset Bağlamında, Necip Fazıl'ın Edebî ve Siyasî Polemikleri", *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005, s.454; Ekiz, vd., *a.g.e.*, s.155.

⁵²⁶ Okay, *Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler*, s.351; Ak, *Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet*, s.37; Sert, *a.g.m.*, s.89.

⁵²⁷ Okay, *a.g.e.*, s.353.

⁵²⁸ Eşitgin, *a.g.m.*, s.13; Okay, *a.g.e.*, s.352.

⁵²⁹ Ak, *a.g.e.*, s.18-19.

veren kişilerdir. Onlar toplumu aydınlatmalı, topluma örnek olmalıdır. Toplum, sanatkârında kendi ruhunu ve beklentilerini arar. Sanatkârlar kendinden beklenen bu misyonun gereğini yapmalıdır.

Borazan hiciv karakter taşıyan bir dergidir.

Necip Fazıl Büyük Doğu'nun kapalı olduğu dönemde siyasî ve hiciv karakterli Borazan dergisini çıkarır.1947 yılının Kasım-Aralık ayları içinde ancak üç S. çıkabilen Borazan'daki yazıların çoğu imzasız olsa da, onlar Necip Fazıl'a âittir. Dergideki hemen hemen bütün yazılar siyasî ve sosyal hiciv karakterindedir⁵³⁰.

Necip Fazıl, Büyük Doğu dergisi ile adeta özdeşleşmiştir.

Necip Fazıl'ın adıyla, dâvâsıyla adeta özdeşleşen fasılalarla da olsa 35 yıl yayınlanan Büyük Doğu, Necip Fazıl'ın çok büyük emek verdiği dergidir.

Necip Fazıl, Yüce Yaratıcı'dan başka hiçbir şeyden korkmadan yazılarını kaleme almış, mücadelesinden asla geri adım atmamıştır. Zaten toplum nazarında değeri de bu özelliğinden gelmektedir. Eserlerinden de anlaşılacağı üzere O, ömrü boyunca dâvâsının mücadelesini yapmıştır.

Haksal'a göre Necip Fazıl, Büyük Doğu'yu çıkarırken genel görünüş hiç de olumlu değildir. 1943 Türkiye'nin açılım gösterme çabasında olduğu yıldır. Türkiye, 1943 yılında yeniden şekillenen Dünya denklemine kendine yer edinmeye çalışmaktadır. Bu dönemde Dünya Bankası, birçok ülkeye borç para dağıtıyor, IMF gibi kurumlar kuruluyor. Bu kuruluşlar ABD'nin yörüngesine girmeye başlar. Bu dönemde Türkiye'yi siyasî yönden açılımlarla tanıştırıyor, Alman faşizmi azalırken yeni bir etkinin yörüngesine girilmeye başlar. Bu da faşizmin bir başka biçimidir⁵³¹.

Necip Fazıl, Büyük Doğu'yu çıkarırken Türkiye'de CHP'nin tek parti iktidarı vardı. Amerika'nın baskısıyla çok partili sisteme geçme hazırlığı yapılmaktadır.

⁵³⁰ Okay, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.18-19.

⁵³¹ Haksal, **a.g.e.**, s.133-134.

Necip Fazıl'ın Büyük Doğu'yu çıkardığı yıl, Mürşidi Abdülhakim Arvasi vefat eder⁵³².

Büyük Doğu dergisinde siyasî olaylar, teknolojik gelişmeler, moda, üniversitelerin sorunları, dinî konular, siyasî olaylar çok teferruatlı işlenir⁵³³.

Büyük Doğu 1943–1960 arasında müthiş bir aksiyona sahip iken, 1960 ihtilalinden sonra Büyük Doğu'nun mücadele tansiyonu düşmüştür⁵³⁴.

Necip Fazıl bu dergi ile büyük halk kitlelerine ulaşmış, halkın sözcüsü ve hislerinin tercümanı olmuştur. Dergide işlediği konularla toplumun büyük kesimine ulaşma fırsatı aramıştır.

Necip Fazıl, Büyük Doğu'yu çıkarırken mâlî yönden çok büyük sıkıntı çeker. Bulduğu ortağı ile ihtilâf yaşayınca bir hemşehrisinden aldığı borçla dergiyi kurmuştur⁵³⁵.

Necip Fazıl, Büyük Doğu misyonunu şöyle tarif eder:

“Mukaddes Türk vatanını, yenedünyanın eşiğinde, en ileri ve üstün şartlar içinde, kendi zaman ve mekânına topyekün hâkim kılmak mefkûresi...”⁵³⁶.

Necip Fazıl'ın hayalindeki vatan her şeyi ile millî, ekonomisi ile güçlü, dünyada söz sahibi bir Türk devletidir.

Alâattin Karaca, Büyük Doğu'ya Türkiye'nin ruh imarını gerçekleştirme misyonunu yükler⁵³⁷.

Büyük Doğu'nun tirajı oldukça iyidir. Necip Fazıl bunu şöyle anlatır:

“Haftalık bir organının binden fazla basamadığı devirde yirmi bini aşkın bir tirajla, ‘Allah ve ahlâk’ kelimelerini bile yasaklayıcı küfür hisarına rağmen kapılarını açtığımız bu aziz dâva (Büyük Doğu), nihayet ortalık gevşediği, siyaset zemini bataklığa döndüğü ve önüne gelen mürşitlik pâyesine yeltendiği için mânevî bülûğa ermemiş insanların eline geçti, tık nefes hâline getirildi, kötürümleştirildi,

⁵³² Özçelik, “Bir Tavır İnsanı Olarak Necip Fazıl”, s.15.

⁵³³ Eşitgin, **a.g.m.**, s.114.

⁵³⁴ Ak, **Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet**, s.205.

⁵³⁵ Necip Fazıl Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi** 1,3.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2010, s.23–24.

⁵³⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.32.

⁵³⁷ Alâattin Karaca, **Necip Fazıl Adnan Menderes İlişkisi**, Ank., Lotus Yay., 2009, s.27.

hayatini kaybetti, göz çekme ve kulak verdirmeye hassasını yitirdi ve işte bugünkü acıklı nebat hayatına düştü.”⁵³⁸

diyen Necip Fazıl, büyük dâvâların mücadelesinin ancak ehil kişilerle yapılabileceğini, yola dâvâlara inanmış kişilerle devam edilmesi ve dâvânın ruhundan asla vazgeçilmemesi gerektiğini hatırlatmıştır.

Büyük Doğu dergisinin gerek hükümetçe kapatılması, gerek bayilerde satışının engellenmesi, gerekse Necip Fazıl’ın maddî yönden derginin finansmanını karşılayamaması nedeniyle çıkarılması zaman zaman kesintiye uğramasına rağmen Necip Fazıl dergiyi çıkarmakta kararlıdır.

Toplam 20 kere kapatılan⁵³⁹ Büyük Doğu dergisini Necip Fazıl, bir şekilde yeniden açmanın yolunu bulmuştur.

Tüm zorluklara rağmen dergiyi yeniden çıkarmaktan vazgeçmemiş, inandığı dâvânın ve fikirlerin savunuculuğuna devam etmiştir. Mahkemeler ve hapis cezaları dahi O’nu yıldıramamıştır.

Memlekette kanunlar olmasına rağmen; Büyük Doğu dergisinin bayilerde satışı çeşitli engellenmelerle karşılaşır. Necip Fazıl, bu olayla ilgili şunları söyler:

“ ... Memleketin; kanun, hak, demokrasya gibi mefhumlara karşı fazla bir hassasiyet gösteremeyeceği sanılan ve birer dağ başı sayılan bazı köşelerinde, bâyilerimizin karşısına heyûlâ gibi dikilip mecmuamızı sattırmamak, bâyileri topyekûn nüfuz ve salâhiyetlerin her türlüyle tehdit etmek!..”⁵⁴⁰

Yukarıdaki tespit bile sistemin istediği kalıbın dışında olan basın kuruluşlarına ne türlü baskılar yapıldığını, onların okuyucusuna ulaşmasının nasıl engellendiğini, buna rağmen baskıya karşı simgeleşmiş direnişi göstermektedir. 1943 yılından itibaren tam 555 S. çıkan Büyük Doğu, 1978 tarihinde yayın hayatına veda etmiştir.

⁵³⁸ Kısakürek, *Çerçeve* 6, s.58.

⁵³⁹ Ak, *Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet*, s.205.

⁵⁴⁰ Kısakürek, *Büyük Doğu Cemiyeti*, s.85.

İKİNCİ BÖLÜM: NECİP FAZIL KISAKÜREK'E GÖRE DEVLET

1. NECİP FAZIL'I DEVLET DÜŞÜNCESİNE GÖTÜREN UNSURLAR

Necip Fazıl'ı devlet düşüncesine ve ideal devlet Başyücelik'e götüren bazı kavramların tarihî gelişimiyle incelenmesi O'nun fikirlerinin aşamaları hakkında bize sistematik bilgiler verecektir. Bu kavramlardan Rönesans ile başlamayı uygun bulduk.

Rönesans, Doğu'nun kaynaklarından beslenerek yeniden doğmaktır.

Necip Fazıl, Osmanlı döneminin sonlarında dünyaya gelmiş, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki yapısal değişikliklere şahit olmuş, attığı adımlarının hiçbirini geriye almamış, devlet ve rejim aleyhtarı olmamasına rağmen yıllarca hapislerde çile çekmiş bir şahsiyettir. Varlıklı ve köklü bir aileden gelmesi nedeniyle hayat standardı ortalama Türk ailesinin üzerindedir.

Kişiliği, istekleri ve sosyal statüsü bakımından aristokrat, Batı standartlarına göre oldukça iyi giyinen, dış görünüşü itibariyle tamamen modern ve modaya uygun,⁵⁴¹ aristokrat bir Osmanlı ailesinin Cumhuriyetle barışık çocuğu,⁵⁴² yaşadığı aristokrat çevreden etkilenmeyen,⁵⁴³ evinde hizmetçi çalıştıran, evine ayakkabı ile girilen, yaşam tarzına uygun yerlerde oturan⁵⁴⁴ Necip Fazıl, gerek yaşamı, gerekse birikim kaynakları ile Batı'yı analiz ettiğinde Batı'nın temelini Yunan aklı, Roma nizamı ile Hristiyanlık ahlâkından oluştuğu⁵⁴⁵ görüşündedir.

1299 yılında küçük bir beylik olarak tarih sahnesine çıkan Osmanlı Devleti'nin temelini sağlam olması, gelişmeleri iyi yorumlaması ve uygun stratejilerle yönetilmesi ona cihan hâkimiyetini getirmiştir. Canlıların doğup, büyüme, gelişme ve sonra da ölmeleri gerçeğinden Osmanlı Devleti de

⁵⁴¹ Elisabeth Özdalga, **İslâmcılığın Türkiye Seyri: Sosyolojik Bir Perspektif**, 2.baskı, İst., İletişim Yay., 2007, s.138.

⁵⁴² Akif Emre, "Büyük Doğu ve Gelecek Tasavvuru", s.48.

⁵⁴³ Muammer Çetin-Hüseyin Korkmaz, "Üstad Necip Fazıl Üzerine M.Akif İnan ile Bir Konuşma", s.32.

⁵⁴⁴ Kenan Çağan, "Necip Fazıl'ın Siyasal Çizgisindeki Evrilmeler", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.129.

⁵⁴⁵ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.44; Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.48.

kurtulamamıştır. Büyük ve köklü bir devlet olduğu için duraklaması, gerilemesi ve yıkılması 200 yıl sürmüştür. Özellikle askerî sahalarda başlayan yenilgiler Osmanlı Devleti'nde şok etkisi meydana getirmiştir. Batılılaşma faaliyetleriyle ömrünü uzatma gayretleri derdimize derman olamamıştır.

Necip Fazıl, Garb'ı kavrayamadığımız, onu anlayamadığımız tespitinden sonra, dâvasının hedefi ve hakikatini biz kalarak Batı'yı kavramamız ve anlamamızda görmüştür⁵⁴⁶.

Karanlığın en koyu olduğu an aydınlığa en yakın olan andır. Rönesans denilen kendini yenileme hareketiyle Batı kendine gelmiş, Osmanlı ile arasındaki mesafeyi kapatarak fersah fersah onun önüne geçmiştir.

Geçmişin birikimi önemlidir. Birikimlerden istifade edilmeseydi her şeye, her zaman sıfırdan yani baştan başlamak gerekecekti. Geçmişin bilgi ve tecrübeleri geleceğe ışık tutar, kılavuz olur.

Batı'nın yükselişini İslâm'dan aldıklarıyla gerçekleştirdiğini⁵⁴⁷ düşünen Burhaneddin Duran'a göre, Necip Fazıl "Eski Yunan ve Roma metinlerini Müslümanların tercümelerinden alan Avrupalı, İslâmiyet olmasaydı Rönesansı yaratamazdı. Kısakürek'in Batı'da gördüğü ama temelini yine İslâm'a dayandırdığı bir olumlu özellik de nizam fikridir. Batı nizam fikri etrafında dünyayı fethetmiştir ki bunun hakikati de İslâm'dadır."⁵⁴⁸ görüşündedir.

Kendi kaynaklarının aslını bulamayan Batı, tercümelerini Arapçada bulmuştur.⁵⁴⁹ Daha önce yıkılan Grek ve Lâtin medeniyetinin enkazından kurtarılan bu medeniyetlerin fikrî temellerini oluşturan bu eserler özellikle Abbasi Halifesi Me'mun zamanında sarayda oluşturulan tercüme heyeti tarafından hemen Arapçaya çevrilmiştir.⁵⁵⁰ Necip Fazıl'a göre tercüme

⁵⁴⁶ Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.125.

⁵⁴⁷ Burhanettin Duran, "Kısakürek'in Siyasi Fikirleri Üzerine Bir Değerlendirme", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.77.

⁵⁴⁸ Duran, **a.g.m.**, s.80.

⁵⁴⁹ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.250.

⁵⁵⁰ Ahmet Gürkan, **İslâm Kültürünün Garbı Medenileştirmesi**, Ank., Gaye Matbaacılık, Tarihsiz, s.217-218.

faaliyetlerine Abbasi Halifesi Mansur da katılmıştır.⁵⁵¹ Fatih Toktaş bu tercüme hareketlerine Türklerin, Farslıların, diğer Müslüman milletlerin hatta Süryani gibi Hristiyan dinine mensup olanların da önemli katkılar sağladığı düşüncesindedir⁵⁵².

Osmanlı topraklarından Floransa'ya giden Yunanlı âlim ve filozoflar sayesinde yeşeren yeni düşünce ortamında Hristiyanlık hurafelerden kurtularak Rönesans'ın başlamasına katkıda bulunmuştur⁵⁵³.

İstanbul'un fethinden sonra özellikle İstanbul'dan Avrupa'ya giden bilim adamları ile Avrupa'da yaklaşık 8 asır hüküm süren Endülüs Emevi Devleti'nin kaynaklarından istifade eden Batı, Rönesans hareketini meydana getirmiştir.

Necip Fazıl'a göre biz, kaynaklarımızı doğru yorumlayıp gereğini yapabilseydik, Batı'nın bugün yaptığını biz yapacaktık. Yeniden doğuş mânâsına gelen Fâtih'in İstanbul'u zapt ettiği tarihle başlayan Rönesans hareketi bugünkü Garb'ın temelini oluşturmuştur. O tarihlerde biz şevkimizi kaybetmeseydik ve Garb'ın nasıl adam olduğuna dikkat etseydik, Kur'ân'ın emirlerini yerine getirseydik, bugün füzeyi biz icat edecektik⁵⁵⁴.

Toplumlara lokomotiflik yaparak onları çekip götüren şahıslar her zaman tarih sahnesine çıkmıştır. Milletlerin zor durumlarında sahneye çıkan bu şahsiyetler onların kaderlerinde olumlu rol oynamıştır. Doğu'da da, Batı'da da sahneye çıkan bu abide şahıslar rollerini oynayarak milletlerine en güzel hizmeti yapmışlardır.

Necip Fazıl'a göre Yunan akıllı, eşyanın özüne ilgi duymayan, kabuğunu şekillendirmekle yetinen bir akıl olarak Avrupa'yı etkilemiştir. Bu aklın temelinde Sokrates, Platon ve Aristo bulunmaktadır.⁵⁵⁵ Avrupa'nın Yunan akıllı, Roma nizamı ve Hristiyan ahlâkından müteşekkil unsurlarından Roma nizamını II. Abdülhamîd İslâm meşrebiyle temsil eder⁵⁵⁶.

⁵⁵¹ Necip Fazıl Kısakürek, **Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar**, 4.basım, İst., b.d.Yay., 1995,s.139.

⁵⁵² Toktaş,**a.g.m.**,s.33.

⁵⁵³ Prof.Dr. Halil İncılık, "Rönesans'ın Başlamasında Osmanlı'nın Katkısı Var", **Sabah gazetesi**,11 Haziran 2012,s.7.

⁵⁵⁴ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.55.

⁵⁵⁵ Toktaş,**a.g.m.**,s.30.

⁵⁵⁶ Kısakürek, **Ulu Hakan 2.Abdülhamîd Han**, s.366.

Milletleri diğerlerinden ayıran özellikler vardır. Toplumun duygu, düşünce, örf, adet ve gelenekleri kendimize has değerlerimizdir. Kültür kaynaklarımızı dışarıdan aldıklarımızla zenginleştirerek onları kendimize mâl etmeliyiz. Kendi süzgecimizden geçirerek tabiatımızın bir parçası hâline gelmelerini sağladığımız bu zenginlikler bizim dünyamızın gelişmesine ve zenginleşmesine yardımcı olacaktır. Rus kalpağı, İspanyol paçası ile kovboy şapkası, Eskimo'nun kıyafeti, Osmanlı'nın kaftanı, sarığı, Meksika'nın şapkası o ülkelere has kıyafetlerinin tamamlayıcısı olmuştur. Gerek milletler arası yarışmalarda, gerekse yerel yarışma ve gösterilerde orijinal olan, bozulmayan değerler ilgi uyandırmaktadır. Yerel kurtuluş günlerinde ve devlet adamlarının ziyaretinde yöresel kıyafetlerle yapılan gösterilerin en çok ilgiyi görmeleri ve alkışı almaları onların saflığını muhafaza etmelerine ve bizim olmalarına bağlanabilir.

Büyük ve sözü dinlenen bir devlet ve millet olmanın yolu ona uygun plan ve programlarla hareket edecek nesiller yetiştirmekten geçer. Daha önce yaptığımız şeyleri yine yapabiliriz. İhtiyacımız olan geçmişin muhasebesini yaparak geleceğimize uygun stratejiler geliştirmektir. Bizim de bir Rönesans gerçekleştirmeye ihtiyacımız vardır.

Üç kıtaya yayılan Osmanlı Devleti, Batı'nın gerçekleştirdiği Rönesans'tan sonra eski saffetini ve etkinliğini muhafaza etmekte zorlanmaya başlamıştır. Kanunî dönemiyle başlayan gerileme safha safha devam ederek Osmanlı'nın yıkılışıyla tamamlanmıştır.

Necip Fazıl, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim* adlı eserinde bozulmamızın Kanunî devrinden başlamak üzere dört merhalede gerçekleştiğini, bu merhalelerin birincisinin süresinin çok uzun olduğunu, diğer merhalelerin çok kısa olduğunu belirtir.⁵⁵⁷ M. Akif İnan da kendisi ile yapılan bir konuşmada, merhaleler konusuna değinerek Necip Fazıl'ın bu tasnifinin bin yıllık Türk tarihinin yorumu olduğunu belirtir.⁵⁵⁸ Necip Fazıl bu devirleri “aşk ve saffet

⁵⁵⁷ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.60.

⁵⁵⁸ Muammer Çetin-Hüseyin Korkmaz, “Üstad Necip Fazıl Üzerine M.Akif İnan ile Bir Konuşma”, s.30.

devri”, “tevakkuf ve inhitat devri*”, “taklit ve şahsiyetsizlik devri”, “teslim ve ruhî esaret devri” olarak sayar⁵⁵⁹.

Birinci Merhale, Aşk ve Saffet Devri: Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan Kanunî Süleyman devrine kadar süren bu merhalede içte tam bir oluştan sonra dışta bütün insanlığı aynı oluştan davet eden bir cihan hâkimiyeti politikası güdüldü. Bu politika ilây-ı Kelimetullah esasına dayanır. Bu esas sonunda:

“...Kâinat çapında bir gayenin eşya ve hâdiselere nakşı yolunda aşk, şevk, ilim ve kuvvete dayalı ferman fermâ politikası... Ve neticede (İmperium Romanun: Roma İmparatorluğu) çapını aşkın bir devlet...”⁵⁶⁰

ortaya çıkmıştır.

İkinci Merhale, Tevakkuf ve İnhitat Devri: Kanunî’den Tanzimata kadar devam eden merhalede İslâm’ın aşkı sönmeye başlamış, aşk ve vecdimiz kaybedilmeye başlanmış, ham ve kaba softa tipi üretilerek donmaya ve kabuk bağlamaya başlanmış ve sonra nefsanîlik ve zaafıların tohumu ruhumuza ekilmeye başlanmıştır. Bu bozulma da önce saray ve çevresinden (Hükümet, Ordu, İdare) başlamıştır.⁵⁶¹ Necip Fazıl’a göre bu hale “dur” diyecek, “Her şey İslâm’dadır!” nârasını yükseltebilecek bir tefekkür adamı da yetiştiremediğimizden bu hal Tanzimat’ a kadar devam eder⁵⁶².

Zirveden sonra düşüş olması onun doğası gereğidir. Bu düşüş ancak radikal tedbirlerle yavaşlatılabilir.

Yetiş’in değerlendirmelerine göre, Necip Fazıl Tanzimat hareketinin en büyük iflasına sebep olarak, kendisinden beslenen fakat kendi başını yemeğe kalkan yarım veya çeyrek aydınlar zümrede görür⁵⁶³.

Üçüncü Merhale, Taklit ve Şahsiyetsizlik Devri: Tanzimat’tan Birinci Cihan Harbi sonuna kadar devam eden bu merhalede Batı, körü körüne taklit edilmektedir. Bu devredeki devlet ve idarede ahlâkî bozukluk vardır. İrtikâp,

*: İnhitat: Son bulma.

⁵⁵⁹ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.158.

⁵⁶⁰ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.289.

⁵⁶¹ Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.61–62.

⁵⁶² Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.289–290.

⁵⁶³ Yetiş, **a.g.m.**, s.173.

rüşvet, hırsızlık, iltimas, nizam ve ölçü nefreti gibi ahlâklar meşrutiyete kadar artarak devam eder. Ahlâk düşüklüğü Türk fert ve aile yapısına da sirayet eder. Necip Fazıl bunun sebebini Batı'yı körü körüne taklit eden taklitçi züppe tipine, sabun köpüğünden edebiyatına, Harekât Ordusu'nun arkasından İstanbul'u istila ederek Şişli muhitlerini mesken tutan Selanik kibarlarına bağlar⁵⁶⁴.

Toplama isyancılardan oluşan Harekât Ordusu'nun isyanına kardeşkanı dökülmesini istemeyen Sultan II. Abdülhamîd Hân'ın karşı koymamasını Necip Fazıl eleştirmektedir. İsyanı bastırma gücüne fazlasıyla sahip olan Sultan II Abdülhamîd, şayet isyanı bastırıyorsa felaketimiz olan ve ardı ardına girmek zorunda kaldığımız Balkan, Trablusgarp ve I.Dünya Savaşlarına belki de girmeyecek, kaynaklarımızı boşa harcamayacaktık.

Dördüncü Merhale, Teslim ve Ruhî Esaret Devri: İstiklâl Harbi zaferinden bugüne kadar devam eden bu dönemde Türk fikir ve sanat hayatında, kargaşalıklar, ayrılıklar, âhenksizlikler, nispetsizlikler, çözülüşler, dağılışlar, sukûtlar, bozulmada had safhasını yaşamıştır. Tanzimat'tan beri bir türlü kurtuluşunu planlaştıramayan ve hep şahsiyetinden feda eden Türk cemiyeti, Birinci Dünya Harbi'nden sonra, zaman sahasında olduğu kadar mekân sahasında da tasfiye edilmek istenince, maddî bir hareket mefkûresiyle kendisini kurtarabilmiştir⁵⁶⁵.

I.Dünya Harbi, bütün dünya iman ve ahlâkının dengesini alt üst olmasına sebep olmuş, bu dönemde Türk cemiyeti de maddî ve ruhî yönden iflas tehlikesi yaşamıştır. Zaman ve mekân planında topyekün tasfiye tehlikesi de baş göstermiştir. Bunda İstanbul'a akın akın gelen Beyaz Rusların etkisiyle oluşan fuhuş kasırgasının rolü büyüktür⁵⁶⁶.

Yukarıdaki tasnifler Necip Fazıl'a göredir. Başkaları farklı isimler altında, farklı zamanları kapsayan, farklı tasnifler yapabilir.

Batılılaşma, Yanlış Batılılaşma, Doğu-Batı sentezi birçok aydın tarafından farklı bakış açılarına göre dile getirilir.

⁵⁶⁴ Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.64,65.

⁵⁶⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.189.

⁵⁶⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.65–66.

Rönesans'tan sonra kendine gelen Batı, başta Doğu olmak üzere dünyanın birçok ülkesinin yer altı ve yer üstü kaynaklarını sömürerek onlara kan, gözyaşı, acı ve nifak tohumu bırakmıştır. Bugün nerede kan ve gözyaşı varsa oradan daha önce hep Avrupalılar geçmiştir.

Kendi ahlâkî, kültürel ve toplumsal yozlaşmasının sorumluluğunu taşıdığı gibi dünyanın geri kalanının felaketinin suçlusu olarak Batı'yı gören Necip Fazıl'a göre, tüm dünyayı vuran kültürel çöküşün arkasındaki kökler, materyalizm, kuru rasyonalizm, yüzeysellik, ruhsuzluk, inançsızlık gibi illetler hep Batı'dan çıkmıştır⁵⁶⁷.

Günümüzde devlet ve hükümet politikası hâline gelen Avrupa ile bütünleşme olarak algılanabilecek AB'ye girme, Batılılaştırmanın son aşamasıdır. Toplumun bir kesimi kendi değerlerimizden uzaklaşacağımız, Avrupa'nın kötü ahlâkını alacağımız korkusuyla AB'ye girmemize olumlu bakmamaktadır. AB projesine katılmak isteyen ülkeler gerekli kriterleri yerine getirdikten sonra birliğe kabul edilmektedirler. AB projesi yapısı ve prensipleri AB'nin lokomotifini olan Almanya, Fransa tarafından daha önceden tespit edilen ve önümüzde şu an hazır başka bir alternatifimizin bulunmadığı bir projedir. Ayrıca bizden bizi biz yapan değerlerden arınarak birliğe dâhil olmamız istenmemektedir.

Batılılaştırmayı yanlış anlayarak, Doğu ile bağlarımızı koparma yoluna giderek yanlış yaptığımız öteden beri birçok aydın ve fikir adamı tarafından hep dile getirilmiştir.

Kendisi ile yapılan bir röportajda Elif Şafak, şimdiye kadar Batılı olabilmek için Doğulu yanlarımızdan arınmamız gerektiğini zannetmemizi, geçmiş ile bağların koparılmasının en büyük sıkıntı olduğunu, bunun bize bir travma yaşattığını⁵⁶⁸ dile getirmiştir.

Yanlış Batılılaştırma ve bugünü anlayabilmek için, Osmanlının son yüzyılını baktığımızda bugün Türk toplumundaki her türlü yanlış anlayabileceğimizi, Batılılaştırmadan meydana gelen sıkıntıların da Batı ile

⁵⁶⁷ Özdalga, a.g.e., s.138.

⁵⁶⁸ Fadime Özkan, **Hal bu ki Kral Şeffaf**, İst., Okur Kitaplığı, 2011, s.317.

aramızda bir sentez kurularak giderilebileceği düşüncesinde olan Aziz Üstel de *Yanlış Batılılaşmaya*⁵⁶⁹ dikkat çekmiştir.

İyi ve faydalı olan şeyler nerede bulunursa bulunsun, menşesine bakılmadan alınmalıdır. Sahip olduklarımız bir kanattan ibaretse ve bizi uçuracak ikinci bir kanadı yabancı diye almıyorsak hata ettiğimiz meydandadır.

Kenan Çağan, Necip Fazıl'ın Batı'nın saçacağı ile Doğu-Batı sentezi yapılması gerektiği fikrinde olduğunu şöyle açıklar:

“Batı, Yunan felsefesi, Roma hukuku ve Hristiyan ahlâkıdır. Bunlar olmadan Batılı olunamaz. Aklın arenasıdır Batı. Doğu ise inançların ve ruhların dünyasıdır. Batı tahakkümün, üstünlük yarışının; Doğu ise, teslimiyetin, tevazunun adresidir. Batı emperyalizmin, bireyciliğin döl yatağı iken, Doğu kanaatkârlığın, kulluğun toprağıdır.”⁵⁷⁰

İnsanların bazısının yiyecek, içecek ve ilaçlara karşı alerjileri vardır. Onların bünyeleri dışarıdan gelen bu nesneleri kabul edemez. Dışarıdan alınan şeyleri bünyemize uyup uymadığına bakmadan, onları millî süzgecimizden geçirmeden, özümsemeden almak hatadır.

Doğu, Batı'nın müspet bilimlerdeki gelişimine, Batı ise Doğu'nun ilahî hikmetine ihtiyaç duyar.Doğu-Batı sentezi olmadan toplumsal ve manevî huzur, düzen ve gelişme olmaz⁵⁷¹.

Doğu ve Batı'nın kaynaklarını çok iyi analiz eden, onların ter kibini yapan devlet adamlarımız her dönem yetişmiştir. Osmanlı padişahlarından Doğu-Batı sentezini yapabilen örnek bir padişah vardır. Kardeşi ile çıktığı Avrupa gezisinde Batı'nın müspet yönlerini gören II. Abdülhamîd, devletin başına geçince Batı'nın örnek hususlarını hayata geçirmeye başlamıştır. Özellikle eğitim alanında çok ciddî yatırımlar yapmıştır. Askerî okullar vasıtasıyla ordunun tekrar eski günlerine dönmesi hedeflenmiştir. Ordunun

⁵⁶⁹ Aziz Üstel, “Üç Ayda Yazdığım Kitap Üç Dört Saatte Okunuyor”, **Star gazetesi** (Star Pazar), 13 Mayıs 2012, s.9.

⁵⁷⁰ Çağan, **a.g.m.**, s.130.

⁵⁷¹ Alev Erkilet, “Büyük Doğu Nereden Doğar? İslâmcılık, Doğu-Batı Sentezciliği ve Necip Fazıl”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.69.

kurmay subaylarının yetişmesi için yabancı subaylar getirilerek ciddi atılımlar gerçekleştirilmiştir.

II. Abdülhamîd Doğu'nun ruhu ile Batı'nın aklını millî temelde sentez yapan örnek bir figürdür.⁵⁷² Necip Fazıl, Doğu-Batı sentezi yapılmasını istemektedir.⁵⁷³ Bu düşünce O'nun ideali olmuştur. Necip Fazıl "Senfonya" şiirinde Doğu- Batı sentezini dile getirmesine rağmen bu durumu çok az kimse fark etmiştir.⁵⁷⁴

Eksiksiz bir Doğu-Batı sentezi yapılmasını isteyen⁵⁷⁵ Necip Fazıl, Doğu'nun ve Batı'nın asrımızdaki kaçınılmaz terkididir⁵⁷⁶.

Necip Fazıl 'ın eserlerine bakıldığında öğrendiklerini yaşadığı döneme transfer ederek kullandığı çok sık görülen bir husustur.

1960 darbesinden sonra Yassıada'da kurulan mahkemede Mahkeme Başkanının idealiniz nedir sorusunu Necip Fazıl şöyle cevaplamıştır:

"...Garb'ın bütün müspet bilgilerini Rönesans anlayışı içinde almak ve Şark'ın ruhunu aynen muhafaza etmek, dinin paklığını ve saffetini, asaletini, Garb'ın büyük kafasında tekâmül ettirmek ve ruha tatbik etmektir."⁵⁷⁷

Batı karşısında geri kalmamızın nedenini İslâm vecd ve aşkımızı ve o aşkın beslediği, eşya ve hadiseler tahakküm, şevk ve zevkimizi kaybetmemize bağlayan Necip Fazıl,⁵⁷⁸ Garp dünyasının akıl yoluyla ve Rönesansla maddeye hâkim olduğunu, onu istismar ettiğini, Batı'nın müspet bilgilerini tam bir şahsiyet ve ehliyetle Doğu'ya mâl ederek Doğu'nun aslî ve ruh vahidine eklemeyi düşünür. Böylece Doğu'nun eksikliğini Batı'da ve Batı'nın eksikliğini Doğu'da gideren üstün bir cemiyet mefkûresine bağlanılmış, Büyük

⁵⁷² Duran, a.g.m., s.78.

⁵⁷³ Ak, **Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet**, s.123,160; Suat Ak, "Büyük Doğu Cemiyeti (28 Haziran 1949- 26 Mayıs 1951)", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.492.

⁵⁷⁴ Beşir Ayvazoğlu, "Çile Penceresinden Necip Fazıl" **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, s.99.

⁵⁷⁵ Kısakürek, **Çerçeve** 5, s.77.

⁵⁷⁶ Okay, **Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler**, s.284.

⁵⁷⁷ Karaca, a.g.e., s.171.

⁵⁷⁸ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.240.

Doğu adını işte bu temel ölçüden alan mefkûrevî terkinin fıskıracağı ana diyar olarak da Türkiye'yi örnekletirmiş olacaktır⁵⁷⁹.

Hem Doğu'yu hem de Batı'yı oldukça iyi tahlil eden Necip Fazıl'ın Doğu-Batı sentezi fikri bugün bile tartışılmaktadır. "İlim, mü'minin yitik malıdır, nerede bulursa alsın." sözünü söyleyen İslâm Peygamberi'nin hedefine uygun olarak faydalı ve güzel şeylere rastlayanlar, bunları kendi malı olarak görüp almalıdır.

Düşünce ve fikir her zaman önemsenmiştir.

Düşünce ve fikir neden önemlidir? sorusuna düşüncenin sessiz bir aksiyon olması cevabı verilebilir. Fikirlerin serbestçe ifade edilmesi, onların sahipleriyle beraber diri diri toprağa gömülmemesi insanlık adına önemlidir.

Yılmaz Öztuna fikrin serbestçe ifade edilmesinin önemini şöyle açıklamaktadır:

"... İnsanlık, gerçekleri söyleyen, kudretle söyleyebilen liderler, fikir ve san'at adamları ile ilerlemiştir. Aksi tabîatta olanlar, içinde bulundukları ve beşer camiasının bir parçası olan toplumları sadece geriletmişlerdir."⁵⁸⁰

Kanunlarımıza göre de faaliyete geçmeyen bir düşünce suç olarak düzenlenmemiştir. İnsanların düşüncelerini ifade etmesi muhtemel anlaşmazlıkları ortadan kaldıracaktır. Çünkü ne istediği, ne düşündüğü belli olacaktır.

Büyük Doğu, Necip Fazıl'ın idealidir.

Dâvâsının esas kadrosu olarak MTTB gençliğini seçen Necip Fazıl bu gençliğin belli bir kıvama gelmesi için durup dinlenmeden, canla başla çalışmıştır.

⁵⁷⁹ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.20–21.

⁵⁸⁰ Yılmaz Öztuna, **Bir Darbenin Anatomisi**, 12.baskı, İst., Babıâli Kültür Yayıncılık, 2010, s.159.

Necip Fazıl'a göre kendi çıkar ve şöhretini bile hiçe sayarak milletin, devletin, parlamentonun şerefini, her şeye üstün tutabilecek aydınlar yetiştirildiği zaman ideal Türkiye oluşacaktır⁵⁸¹.

İdeal Türkiye'nin oluşması için herkes aslî vazifesi neyse onu yapmalıdır.

Kökün muhafazasıyla beraber onu geliştirecek ve güzelleştirecek, onun gelişmesini sağlayacak faydalı şeyler her zaman tercih edilir. Bu, aklın ve mantığın gereğidir. Necip Fazıl, ait olduğu medeniyet dairesini ayağa kaldırmak istemektedir. Necip Fazıl Büyük Doğu ismini verdiği bu ideal için Büyük Doğu dergisini / gazetesini çıkarmış, Büyük Doğu Cemiyeti ve Büyük Doğu Fikir Kulübü (BDFK)nü kurmuştur.

Önce Necip Fazıl'ın Büyük Doğu fikrinin kalem erbaplarınca ne ifade ettiğine bakalım:

Büyük Doğu kavramı bazen tek formalık mütevazı bir mecmua, bazen *İdeolocya Örgüsü* ile en hurda teferruatı bile numaralandırılmış bir dâvânın toplumunu tasarlama heyecanı kutuplarında cereyan eder⁵⁸².

Büyük Doğu, İslâm'ın özüne dayanan ve İslâm'dan kaynaklanan, Türk-İslâm âleminin kurtuluş ideolojisidir. Necip Fazıl özlediği ideolojisinin Doğu'da İslâm olduğu için ancak büyük bir doğuşla gerçekleşebileceği inancından ideolojisinin adına "Büyük Doğu" demiştir. İdeolojisinin gerçekleşmesi için işe önce ruhta başlayan Necip Fazıl, sonra dışa dönerek fethi gerçekleştirecektir⁵⁸³.

Büyük fikirlerin sahiplerine her milletin ihtiyacı vardır.

Necip Fazıl da dünya çapında bir sanatçı ve mütefekkir,⁵⁸⁴ büyük İslâm mütefekkiridir.⁵⁸⁵ Ömrünün her anında aksiyon ve düşünce adamı

⁵⁸¹ Kabaklı, *Devlet Felsefemiz*, s.21.

⁵⁸² Ahmet Turan Alkan, "Türk Nesrinde Halefsiz ve Selefsiz Bir "Üslup":Necip Fazıl Kısakürek" *Necip Fazıl Kısakürek*, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin,3.baskı, Ank., Kültür Bakanlığı Yay.,2010,s.311.

⁵⁸³ Ekiz,vd.,*a.g.e.*,s.89-90.

⁵⁸⁴ Miyasoğlu, *Necip Fazıl Kısakürek*, s.282; Ak, *Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet*, s.181; *Necip Fazıl Armağanı*, derleme: Mustafa Miyasoğlu, s. 287.

⁵⁸⁵ Ak, *a.g.e.*, s.181.

kimliğini muhafaza eden Necip Fazıl,⁵⁸⁶ sanatkâr ve mütefekkirin tek kelimeyle eser bina eden mâhir kişiler olduklarını⁵⁸⁷ vurguladıktan sonra ömrü boyunca münevver yokluğundan,⁵⁸⁸ münevver kıtlığından,⁵⁸⁹ hiçbir büyük tefekkür adamı yetişmemekten, dünya çapında tek bir kafa bile yetiştiremediğimizden⁵⁹⁰ şikâyet etmiştir. Necip Fazıl'a göre, cemiyette en büyük derdimiz mütefekkir yetiştirememektir⁵⁹¹.

Türkiye'nin en büyük buhranı, idarecileri ve akıl hocaları içinde gerçek münevver yokluğunda gören Necip Fazıl,⁵⁹² mütefekkirsiz ve rehbersiz Doğu'nun zavallı encamına ağlamaktadır.⁵⁹³ Türk toplumunun temel sorununu kurtuluş yolunu gösterecek kahraman eksikliğinde gören Necip Fazıl, Tanzimat'tan bu yana gelen aydınları sahte kahramanlar olarak görmüş, siyasî fikirlerini de Türkiye'nin ve İslâm dünyasının beklediği kurtarıcıyı ararken oluşturmuştur. Büyük Doğu ideali bu kurtuluşun reçetesi konumundadır.⁵⁹⁴ Doğu'nun kendi özünü madde terakkilerine hâkim kılacak ve Batı'ya örnek teşkil edecek büyük bir fikir adamına ihtiyacı vardır⁵⁹⁵.

İyi bir rehber doğru bir hedefe ulaşmak için gereklidir. Türk milleti hep kurtarıcı beklemiştir. Kurtarıcısını bulunca "süvarisini bulan at" misali hep şahlanmıştır.

Necip Fazıl, gerçek münevver ve dünya meselelerinin çilesini çekmiş "En aşağı bir milyon adam yerine, niçin bir düzine insan bile yetiştiremedik."⁵⁹⁶ diye yakınmaktadır. Necip Fazıl, dünya çapında fikir adamı yetiştiremememizi bazen çeyrek münevver,⁵⁹⁷ bazen onbaşı kültürü⁵⁹⁸ kelimeleriyle ifade eder.

⁵⁸⁶ Ertaş, **a.g.e.**, s.30; Mustafa Özçelik, "Bir Tavrı İnsanı Olarak Necip Fazıl", s.8.

⁵⁸⁷ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.53; Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.488-489.

⁵⁸⁸ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.488-489.

⁵⁸⁹ Kısakürek, **Rapor 11-13**, s.145.

⁵⁹⁰ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.72, 11-12.

⁵⁹¹ Kısakürek, **Ulu Hakan 2. Abdülhamîd Han**, s.261; Kısakürek, **Hitâbeler**, s.102.

⁵⁹² Necip Fazıl Kısakürek, **Cumhuriyetin 50. Yılında Türkiye'nin Manzarası**, İst., b.d. Yay., 1973, s.140.

⁵⁹³ Ak, **a.g.e.**, s.52.

⁵⁹⁴ Duran, **a.g.m.**, s.77.

⁵⁹⁵ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.452.

⁵⁹⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s. 188.

⁵⁹⁷ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.51; Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.62; Ak, **a.g.e.**, s.161; Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.149; Kısakürek, **Konuşmalar**, s.193.

Amerika'ya seyahat için giden Eser Karakaş, Amerikan sokaklarına dikkatlice baktığında teknik gelişme hususunda dünyada lider göremediği, bu işi omuzlayıp götüren ama ön planda görülmeyen 100.000 civarında Amerika için çalışan olduğunu bir gazetedeki köşe yazısında belirtmektedir.

Geçmişte yaptığımız gibi, alınan kararlarda yine sözü dinlenen bir ülke olabiliriz. Bizde bu potansiyel vardır. Eksik olan şey ise bunu ortaya çıkaracak itici güçtür.

Necip Fazıl'a göre maddî ve ruhî bütün iş şubelerini kuş bakışı bir tertip ve tekzip içinde zihnine sığdıran ve bütün bu şubeler arasındaki ahênk zaviyesinden umumî ve amelî bir zekâ ve idrake sahip sentez sahibi münevvere ihtiyacımız vardır⁵⁹⁹.

Sahip olacağımız böyle münevverler bizi hedefe taşıyacaktır.

Necip Fazıl Mürşidini tanıdıktan sonra ferdîlikten cemiyetçiliğe geçiş yapmıştır. Artık milletin dertlerini dert edinmeye başlamıştır. O, sahip olduğu her imkânı dâvâsı için seferber etmiştir.

Necip Fazıl birçok eserinde dâvâsından bahisler açmıştır. Bunları şu şekilde tasnif etmek mümkündür:

“Bir zamanlar gerçek vücut hikmetini, gerçek hayat gayesini, kılıcı üzerinde taşıdığı en sahici medeniyet ifadesiyle koskoca insanlığı teklif eden Türk'ün, mâzisindeki üstünlüğe yol açmak dâvası... Dâva budur!

Fert ve cemiyet hâlinde bütün insanlığı tekeffül edici biricik sistemin dünya çapında müşahede ve murakabesini yerine getirmek, çilesini çekmek ve onun bütün sebepler ve neticeler manzumesiyle bayraklaştırmak dâvası...

Dâva budur!

Tarih boyunca, bu meseleler meselesinin hangi derecesine kadar yükselip hangi derecesine kadar düştüğümüzü açıkça görmek

⁵⁹⁸ Kısakürek, Çerçeve 5, s.183.

⁵⁹⁹ Kısakürek, Çerçeve 2, s.126.

ve göstermek ve bugünün şartları içinde neresinden başlayıp neresine kadar ulaşabileceğimizi plânlaştırmak dâvası...”⁶⁰⁰.

Dâva her işte ve her hâdisede, büyük mizan tepesini çığlığa boğan sükûtun hoparlörünü dinleyebilmekte. Her işte ve mazisinde olduğu gibi Türk’ü tekrar eski hâline getirmek, gereğini yapmak, geçmişin muhasebesini yaparak bugünkü şartlarda neler yapabileceğimizi planlamak, yarınlar canlı ya da ölü çıkmak,⁶⁰¹ madde ve ruhu kuşatmak, uçabilmek,⁶⁰² yıkılışımızın, çöküşümüzün ana sebeplerini bulmak, bunları tamir etmektir.⁶⁰³ Her hâdisede, kütlelerin sükûtunu dinleyebilmek, o sükûttan anlayabilmek⁶⁰⁴.

“Kanunî Sultan Süleyman’dan Tanzimat günlerine kadar gelen vecd ve aşk iflâsı devrinin, bizden ne alıp götürdüğünü ve düşmana ne kazandırdığı bize ne verdiğini muhasebe etmek dâvası...

Dâvâ budur.

Tanzimatı takip eden ve her biri Türk milletini biraz daha ağır bir mahkûmiyet kararıyla garp cellâdına teslim eden ve her biri evvelkine rahmet okutan sahte inkılâpların muazzam yalanlarını suratlarına çarpmak dâvası...

Dâvâ budur.

Öz cebimizde kaybettiğimiz ve söndürdüğümüz ruh güneşini, bulunmayacak yerlerde aramanın tarihi faciasını destanlaştırmak dâvası...

Dâvâ budur.”⁶⁰⁵.

“Türk evinin üst katındaki ihtiyar babanın mahcup imanını, alt kattaki yeni nesil örneğinin hayâsız cehline gülünç gösteren tezadı boğmak ...”⁶⁰⁶.

⁶⁰⁰ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.130.

⁶⁰¹ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s.311.

⁶⁰² Necip Fazıl Kısakürek, **Rapor 5-6**, 6.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2009, s.166-167.

⁶⁰³ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.215.

⁶⁰⁴ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.130-131.

⁶⁰⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.131.

⁶⁰⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.130-131.

Necip Fazıl'ın nesil çatışmalarını anlatan *Ahşap Konak* adlı tiyatro eseri ile *Çile*'de bir şiir vardır. *Çile*'de her kadın bir nesli ve bir anlayışı anlatan dizeleri şöyledir:

“Üç katlı ahşap evin her katı ayrı âlem!

Üst kat: Elinde tesbih, ağlıyor babaannem,

Orta kat: (Mavs) oynayan annem ve âşıkları,

Alt kat: Kızkardeşimin (tamtamda) çılgınlıkları.”⁶⁰⁷.

Üç katlı ev, cemiyeti temsil etmektedir. Necip Fazıl kendisini ve cemiyeti baştan aşağıya düzeltmek isteyen bir yaratılıştadır. Necip Fazıl'a göre Büyük Doğu idealine herkes muhtaçtır. Ferdin ve cemiyetin bunalımı, kültür değişmelerinden, özellikle İslâmî âkidenin çiğnenmesinden kaynaklanmaktadır⁶⁰⁸.

Necip Fazıl'ın nesil çatışmasını anlattığı “Muhasebe” şiirinden etkilenen ve bu etkiyle eser veren sanatçılarımız da vardır.

Yusuf Ziya Ortaç, 1953'te yayınladığı *Üç Katlı Ev* romanını Necip Fazıl'ın Muhasebe şiirinden etkilenerek yazmıştır⁶⁰⁹.

Dâvâ çok büyük ve önemli olmasına rağmen onu sahiplenene yoktur. Necip Fazıl dâvânın sahiplenmesini istemektedir. Çünkü herkes kendi derdine düşerek dâvâyı unutmuş, dâvâ sahipsiz kalmıştır. ⁶¹⁰ Hor, öksüz ve büyük olan dâvâsı için Allah'ın, ayetiyle (Sana verdiğim nimetleri dile getir!) emrine sığınarak, bir tohum atan ve bu tohumun şimdiki ahlâtlarını yarın, ışıklı ve cevherli meyvelere çevireceğine inanan ve gerisini emanetçilerinin düşünmesini⁶¹¹ isteyen Necip Fazıl, oy kullanmayı bile dâvâ olarak görür. Karşı tarafın taktiğine düşmekten, parçalanmaktan kaçınılmasını ve oyların en şanslı görünen tarafta toplamasını ister⁶¹².

10 Ekim 1965 seçimleri öncesi Büyük Doğularda Adalet Partisi'ni destekleyen Necip Fazıl, milletin AP'ye oy vermesini isterken amacı

⁶⁰⁷ Kısakürek, *Çile*, s.403.

⁶⁰⁸ Önal, “Necip Fazıl Kısakürek'in Muhasebe Şiiri”, *Yedi İklim*, s.80,82.

⁶⁰⁹ Dr.Mehmet Önal, *Yusuf Ziya Ortaç*, Ank., Bizim Büro Yayını, 2008,s.212.

⁶¹⁰ Kısakürek, *Hâdiselerin Muhasebesi* 3,s.37.

⁶¹¹ Cemal Şakar, “Gerisini Emanetçilerim Düşünsün”, *Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı*, S. 9, Ocak 2005,s.593.

⁶¹² Kısakürek, *Rapor* 5-6,s.73.

“kötülöklere mani olacak çareleri bulma gayesi”dir. Ona göre AP, iyiyi getirmeye ehil olmaktan ziyade, kötüye, daha kötüye, çok daha kötüye, en kötüye mani bir parti olarak görölmeli ve desteklenmelidir⁶¹³.

Yukarıdaki tercihte Necip Fazıl’ın faydayı gözeten yönünü görüyoruz. Necip Fazıl, Adalet Partisi’nde hiçbir partide bulunmayacak kadar millîyetçi ve mukaddesatçı grup olduğu düşüncesiyle seçimden önce Süleyman Demirel aleyhine söz söylememiştir. O, *Hâdiselerin Muhasebesi*’nde bunu şu cümlelerle ifade eder:

“Ben beş çocuk babasıyım ve çocuklarımdan herhangi biri öksürse gözyaşlarımı tutamayacak kadar hassasım. Böyleyken kaç defa Allah’a dua ettim ve dedim ki: <<Rabbim, eğer çocuklarımdan hangisi olursa olsun, mümin yetişmeyecekse, bu yaşında onun tabutunu bana ellerimle taşı! >> dâvası uğrunda çocuğuna bile kıymaya hazır olan, kimin hatırını sayabilir.”⁶¹⁴

dedikten sonra Süleyman Demirel’e hitaben:

‘Genel Başkan seçilmenizden sonra da, şahsınıza edilecek endahltlar, Partiye demek olacağı için susmayı tercih ettim. Zira Adalet Partisi, hakikatte hiçbir partide ifadesini bulamayacak olan mukaddesatçı- millîyetçi grubun biricik geçit kabul ettiği partidir.’⁶¹⁵

demektedir.

Daha sonraki yıllarda Süleyman Demirel için yazdıklarına bakılınca Necip Fazıl’ın hayal kırıklığı yaşadığı anlaşılmaktadır⁶¹⁶.

Siyaseti, oy kullanma dâvası için önemli gören Necip Fazıl siyasî partilerin liderlerinde aradığını bulamamıştır.

Büyük Doğu’nun temelinde İslâm vardır.

Necip Fazıl’ın dâvası, Büyük Doğu’dan ibarettir.

⁶¹³ Ak, **a.g.e.**, s.140–141.

⁶¹⁴ Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi 3**,s.39.

⁶¹⁵ Kısakürek, **a.g.e.**,s.39.

⁶¹⁶ Fikret Uslucan,“Öfke ve Hiciv: Necip Fazıl Şiirinin Bir Başka Ucu”,**Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005,s.329–330.

Kimilerine göre totaliter ve eklektik bir nitelik taşıyan bir ütopya,⁶¹⁷ gâye adı da, bütün heceleri toplayan ve dize getiren iki hecesiyle İslâm⁶¹⁸ olan Büyük Doğu, Necip Fazıl'ın Şeyhi ile tanıştıktan sonra yapılan her kötülüğün gençlik tarafından iyiye inkılâp ettirecek olan büyük beklentisi, uğrunda yanıp tutuşulacak bir hayal, yenilenlerin geleceğidir.⁶¹⁹ Türkiye'nin ve İslâm dünyasının kurtuluşunun reçetesi konumundadır⁶²⁰.

Büyük Doğu adı verilen bu idealini Necip Fazıl şöyle açıklamaktadır:

“Büyük Doğu ideali, Şark ve Garp muhasebesinde, Şark'ı aslî ruh vâhidleri içinde yeni bir anlayışa bağlayıp muhafaza eden, Garb'ın müsbet bilgiler hârikasını olduğu gibi benimseyen, bundan bütün Doğu âlemine taptaze bir örnek yoğuran ve millî varlığı bütün kök istinatları içinde geliştirmek isteyen ve bu gayeye aykırı fikir ve mezhep güdenleri topyekûn düşmanı bilen, soylu ve okkalı bir dünya görüşüdür.”⁶²¹

Necip Fazıl'ın idealine bakıldığında faydalı şeyleri toplama amacı güttüğü görülmektedir.

İdealinin ana gâyesini, **“Türk milletini en ileri ve üstün şartlar içinde, kendi zaman ve mekânına topyekûn hâkim kılmak”** olarak gösteren Necip Fazıl, bir iç oluş meselesi olan bu dâvanın gerçekleşme şartlarını elde edebilmek için öncelikle dış siyaset çatısını da kurmak lâzım geldiği fikrindedir. Dâva içeride bir şey olmaktır fakat buna dışarıdan imkân verecek, hiç değilse en az engel teşkil edecek dış politika ilişkisini doğru tayin etmek gerekir⁶²².

Bir şeyi seven, benimseyen, kabul edenler olduğu gibi bunun aleyhinde olan, onu imha etmek için her şeyini feda edeceklerle de rastlanır. Büyük Doğu'nun dostları olduğu gibi düşmanları da vardır.

⁶¹⁷ Elibol, **a.g.m.**, s.556.

⁶¹⁸ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.279.

⁶¹⁹ Mustafa Karaosmanoğlu, “ Kendi Kurduğu Hayalin İçini Dolduran Adam”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.139.

⁶²⁰ Duran, **a.g.m.**, s.77.

⁶²¹ Necip Fazıl Kısakürek, **Başmakâlelerim 2**, 3.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2008, s.5.

⁶²² Ak, **a.g.e.**, s.33.

Necip Fazıl Büyük Doğu'nun dostlarını bütün mukaddesatçılar, millîyetçiler, gerçek Türkler, Anadolulular, düşmanlarını da bütün köksüzler, Allahsızlar, kozmopolitler, sahte inkılâpçılar, özetle Türk millîyetini asırlardır yemeğe memur malûm ve mahut*** unsurlar olarak tespit eder⁶²³.

Necip Fazıl, Büyük Doğu olarak isimlendirdiği dâvâsının hem mana, madde, zaman, mekân ismi olarak hem de belli başlı bir ruhun, kendisiyle beraber bütün insanlığa örnek hâlinde donatacağı Doğu âlemine remz, İslâmiyet'in emir subaylığı, İslâmiyet'e yol açma geçidi, 21. asrın eşiğinde eşya ve hadiselerle tatbik etme işi olduğunu, insanoğlunun topyekün vazife, memuriyet ve haklarını getirmiş, ruhta ve maddede bütün kemal ölçülerini sınırsız bir ideolocya örgüsü şeklinde tamamlamış ezeli ve ebedî nizam⁶²⁴ olduğunu ifade etmiştir.

İslâm, Necip Fazıl'ın geç bulduğu hakikattir.

Sistemli düşünerek insanlığa fayda sağlayan kişi ve kuruluşlara daima ihtiyaç vardır. ABD gibi gelişmiş ülkelerde bu işi yapan kuruluşlar vardır. Bunlar beyin fırtınası yaparak karşılaşma ihtimali olan durumlarda karşılaşılabilir her şeyi en ince ayrıntısına kadar tespit ederler. Toplumlar da lokomotif vazifesi görecek ufku geniş aydın kimselere her zaman ihtiyaç vardır. Biz yıllardan beri düşünceyi ve düşünmeyi hep göz ardı ettik, hep ihmal ettik. Şokta olan milletimizi harekete geçirecek sihirli bir değnek olmadığına göre, ona kılavuzluk, liderlik yapacak, onu sürükleyip götürecek gerçek rehberlere ihtiyaç vardır.

Büyük Doğu'dan kasıt İslâm'dır. O, bunu şöyle ifade eder:

“...Büyük Doğu ideali tek zerresini feda etmeksizin İslâm'a yol açmanın sistemidir. Ve bu sistem metbu yani tabi olunan bir nizam değil, tâbi olan, kendi özüyle hiçbir istiklâli olmayan; her şeyi, bu cihanda ne varsa hepsini İslâm'da bulan, toplayan, gösteren ve asrın meselelerine tatbik eden bir dünya görüşü...”⁶²⁵.

*** Mahut: Adı geçen.

⁶²³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.5.

⁶²⁴ Erkilet, **a.g.m.**, s.70.

⁶²⁵ Necip Fazıl Kısakürek, **Rapor 3-4**, 6.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2009, s.100-101.

İslâm'ın krizde görülerek devlet ve toplumsal hayatla ilgili söyleyecek bir sözünün olmadığı düşünülüyor ve İslâmcı şahsiyetlerin de kamusal hayattan silindiği bir dönemde İslâm'ı bir ideoloji ve hayat tarzı olarak sunmuş olmasını Kısakürek'in siyasi fikirlerinin en çarpıcı yanı olarak gören Burhaneddin Duran'a göre, komünizm ve kapitalizme alternatif olarak hem Türklüğün hem de insanlığın kurtuluş reçetesi olarak İslâm'ı sunan, Cumhuriyet döneminde İslâm'ı bir ideoloji olarak formüleştiren ve bu çerçevede İslâm inkılâbından ve devletinden bahsedenin Necip Fazıl'dır⁶²⁶.

İslâm, bütün problemlere cevap veren son dindir.

Necip Fazıl gerek insanı gerek İslâm dünyasını ve gerekse de Türk toplumunu ancak İslâm ruhuyla kendine getirmenin mümkün olacağı ülküsüne sahiptir⁶²⁷.

Doğu ile Batı arasına sıkışan, ne Batılı olabilen, ne de Doğulu kalabilen, ülke insanına yeni yollar öneren Necip Fazıl, halkın kültürel birikimi ve öz değerlerine sahip çıkarak, yıllardır yok sayılan, atlanılan manevi değerleri, moral unsurları gündeme getirmiş, İslâmî düşüncüyü göstermiştir⁶²⁸.

“Yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki apaçık bir kitapta yazılı olmasın. (En'am Suresi 59.ayet)” İlahî fermanın sahibi olan İslâm başta iman esasları olmak üzere insanlığın ihtiyaç duyacağı her alanda, hem ferdî hem toplum problemlerini bütünüyle ele alır ve ona uygun çözümler getirir. İslâmiyet insanı yanıltmayan ve insanlara hemen hemen her sahada uygulanabilen nizam vaat eden bir sistemdir.

Necip Fazıl'a göre tek yol İslâm'dır⁶²⁹.

Toplum hayatını düzenleyen,⁶³⁰ bir olmayı, bütün olmayı, bölünmemeyi vurgulayan sistemlerin sistemi,⁶³¹ hiçbir zerresi feda edilmesine gönlünün razı olunmadığı,⁶³² hayat iksiri, her derdin dermanı, her şeyin

⁶²⁶ Duran, **a.g.m.**, s.75.

⁶²⁷ Karakoç, **a.g.e.**, s.79.

⁶²⁸ Necip Tosun, “Senaryo Romanlarım”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.417.

⁶²⁹ Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi 3**, s.53.

⁶³⁰ **Necip Fazıl Armağanı**, derleme: Mustafa Miyasoğlu, s. 63.

⁶³¹ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.88.

⁶³² Kısakürek, **Rapor 3-4**, s.92.

kaynağı ve sosyalizm, komünizm, kapitalizm, faşizm olsun bütün beşerî sistemlerin gerçekleştirmekten âciz kaldığı her şeyi ihtiva eden İslâm'dır⁶³³.

İdeolojisi İslâmiyet'in ihyasını dilemekten başka hiçbir manaya gelmeyen,⁶³⁴ tek ve mutlak iyi, doğru ve güzel şeyin İslâmiyet'te olduğunu kabul eden ve kaynağı da Sahâbidir diyen Necip Fazıl'a göre, Sahâbiyi anlamak, her şeyi anlamak demektir⁶³⁵.

Son din olan İslâmiyet tüm insanlığa gelmiştir. İnsanın gerek ferdî, gerek toplum ve gerekse âhiret hayatını düzenleyen İslâmiyet, bütün problemlerine çözüm getirmiştir.

Necip Fazıl, Yassıada'da ifadesine başvurulurken; "... Kanuna bağlı olarak İslâm'ın müdafiiyim."⁶³⁶ der. Türklerin gerçek aksiyonculuğa İslâmiyet'i kabul ettikten sonra geçtiğini⁶³⁷ düşünen Necip Fazıl'a göre İslâm önce Türkiye'de daha sonra her yerde bozulduğu için ancak Türkiye'de düzelirse her yerde düzelecektir.⁶³⁸ Necip Fazıl'ın İslâm'ın mağlup zamanında yaşamış olması onu şiddetle müdafa etmesine neden olmuştur.⁶³⁹ O, dinin ölçülerinin bizi murakabe etmesini istemiş,⁶⁴⁰ Cumhuriyet devrinde dini yeniden politik ve sosyal hareketlerin temeli veya vasıtası yapmaya çalışmıştır⁶⁴¹.

Necip Fazıl, hatırlamak istemediği Paris hayatı ile Peyami Safa gibi arkadaşlarıyla 1934'ten önce yaşadığı bohem hayatına⁶⁴² rağmen dinî düşüncelerden uzak değildir.

Necip Fazıl Mürşidini tanımadan da dinî hassasiyete sahiptir.⁶⁴³ İlk dinî telkinlerini büyükbabasından alan,⁶⁴⁴ annesi Mediha Hanımın dinî yaşantısından etkilenen⁶⁴⁵ Necip Fazıl'da çocuklukta dedesinden aldığı

⁶³³ Necip Fazıl Armağanı, derleme: Mustafa Miyasoğlu, s.63; Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.34; Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.152.

⁶³⁴ Kısakürek, **Hücum ve Polemik**, s.132.

⁶³⁵ Kısakürek, **Çerçeve 3**, s.114; Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.57, 59.

⁶³⁶ Ak, **a.g.e.**, s.101.

⁶³⁷ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.51–52.

⁶³⁸ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s. 54,101; Kısakürek, **Hitâbeler**, s.241; Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.58–59.

⁶³⁹ Akbayır, **a.g.e.**, s.62.

⁶⁴⁰ Kısakürek, **Rapor 11-13**, s.172–173.

⁶⁴¹ Mehmet Kaplan, **Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 2**, 7.baskı, İst., Dergâh Yay., 2006, s.271.

⁶⁴² Kısakürek, **O ve Ben**, s.67.

⁶⁴³ Okay, **Konuşmalar: Mülâkat-Sohbet-Anket-Açık Oturum**, s.89.

⁶⁴⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.21.

⁶⁴⁵ Kaya, **a.g.e.**, s.18.

manevî öğretiler Mürşidinin müdahalesiyle daha aydınlık ve parlak hale gelmiştir⁶⁴⁶.

Mürşidine doktor nazarıyla bakan, Mürşidini tanıyınca kalemine fetih ve inkişaf gelen, Mürşidinin yanında bulunurken aldığı feyz O'ndan uzaklaşınca azalmasına rağmen⁶⁴⁷ Necip Fazıl İslâm'ın temeli olarak görülen namaz ibadetini düzenli yapmaya çalışır. Hapishanede namaz çetelesi tutarak namazını kılar.⁶⁴⁸ Dâvası ile davranışları arasında tezat olduğu iddia edilse, cuma namazında Yeni Cami'de görüşmek isteyen gençlere vatan millet işlerini bahane gösterse de, İslâmî yaşamın öne çıkarıldığı bir hayat tarzına hasret olan *Aynadaki Yalan* romanının kahramanı Naci⁶⁴⁹ gibi nizam olarak İslâm nizamını benimsemiş, yaşamaya ve yaşatmaya çalışmıştır.

Necip Fazıl'ın dâvasının özü İslâm'dır. O, şartları tam anlamıyla yerine getirmese/ getiremese de bu görüşün müdafiidir.

Necip Fazıl, Türk milletine önce kendi şahsını, sonra bütün Doğu âlemini, daha sonra da bütün insanlığı kurtarmayı tarihî bir vazife olarak vermiştir⁶⁵⁰ Halk her yerde başsız ve perişan iken baştaki kuklalarsa beyinsiz ve haindir. Onun için Necip Fazıl dünya çapında gerçekleşecek olan bir İslâm yükselişi dâvasını Türkiye dışındaki ülkelerden beklemenin hayal olduğu düşüncesindedir⁶⁵¹.

“Yiğit düştüğü yerden kalkar.” atasözümüzde söylendiği gibi tam bağımsız olmayan ülkeler ve vatandaşları Türkiye'nin bir şeyler yapmasını beklemektedir.

Ötelere bakış açısında şaşmaz ölçüsü olan İslâm,⁶⁵² Necip Fazıl'ın özellikle 1945'ten sonraki bütün yazı, şiir ve eserlerinde dile getirdiği İslâm ve Allah dâvasıdır⁶⁵³.

⁶⁴⁶ Taşar, a.g.e., s.176.

⁶⁴⁷ Kısakürek, a.g.e., s. 109,129–130,145.

⁶⁴⁸ Kısakürek, *Cinnet Mustatili*, s.29–30; Kısakürek, *O ve Ben*, s.167.

⁶⁴⁹ Akbayır, a.g.e., s.60,50,158.

⁶⁵⁰ Necip Fazıl Kısakürek, “Kurtuluş”, *Büyük Doğu*, C. III, S. 59, Yıl 2, s.2.

⁶⁵¹ Kısakürek, *Çerçeve 6*, s.54,53.

⁶⁵² Kurt, a.g.e., s.118.

⁶⁵³ Kabaklı, *Şairler Sultanı Necip Fazıl*, s.47.

Necip Fazıl'ın dünya görüşündeki İslâm'da, Türklük ve Anadolu'luk vardır. "Sakarya Türküsü" bu tercih ve duyarlılığını yansıtan en önemli şiirlerinden biridir.⁶⁵⁴ Hem tarihle hem de yaşanan durumla bir hesaplaşmasının şiirsel ifadesi olarak bir tür manifesto metnine⁶⁵⁵ dönüşen Destan ve Sakarya Türküsü gibi şiirler ile poetik zeminini kaybederek toplumcu bir hüviyet⁶⁵⁶ kazanan Necip Fazıl, tarihî bir geçmişi olması münasebetiyle aynı büyük dâvâ dâhilinde gördüğü Sakarya'ya seslenir⁶⁵⁷.

Necip Fazıl'ın Sakarya Türküsü'nde teklik değil, biz kavramı kullanılarak çokluğu tercih ettiğini görüyoruz.

Ahmet Kabaklı'ya göre Necip Fazıl'ın Sakarya ile kastettiği Anadolu'dur, Türk cemiyetidir.⁶⁵⁸ Sakarya, geçmişinde şanlar, zaferler, ermişlikler bulunmasına rağmen bugün parya hâliyle trajedik yükü cılız gövdesinde taşıması nedeniyle Anadolu'yu Türk milleti temsil eder⁶⁵⁹.

Sakarya Anadolu'nun ortasından kıvrım kıvrım geçen bir remizdir.

Kabaklı'ya göre, Sakarya nehri coşkun, mağrur, temiz ve çok ihtişamlı akması gerekirken biz'e (millete)yön vererek toplumu felce uğratan kara nefis yüzünden, Sakarya yani ülkemiz köledir, kendi vatanında gariptir, Allah yolunun divanesidir⁶⁶⁰.

Sakarya, Türk milletinin sembolüdür. Timsal olarak Sakarya'nın sergilenmesinin ayrı bir anlamı vardır.

Tebliğ'in⁶⁶¹ ve bireysel ıstıraplar yerine, toplum sorunlarının ön planda olduğu Sakarya şiirinde Necip Fazıl, geleceği kuracak olan neslin dâvâ çilesini Sakarya nehri temsilciliğinde, onunla özdeşleştirerek vermektedir⁶⁶².

Sakarya Türküsü'nde dâvâ, gelecek, yeni nesil gibi kelimelerin ortak buluşma noktası olduğu görülmektedir.

⁶⁵⁴ Talip Mert, "Maraşlı Kısakürek-Zâde Mehmet Hilmi Efendi", **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, 3.baskı, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 2010, s.58.

⁶⁵⁵ Akif Emre, "Büyük Doğu ve Gelecek Tasavvuru", s.50.

⁶⁵⁶ Eşitgin, "Prof Dr. M. Orhan Okay ile Necip Fazıl Kısakürek'in Sanatı, Şiiri ve Poetikası Üzerine", s.27; Taşdelen, "Necip Fazıl'ın Çilesi, Şiiri ve Poetikası Arasındaki İlişki Üzerine", s.220.

⁶⁵⁷ Sevinç, **a.g.m.**, s.241.

⁶⁵⁸ Kabaklı, **a.g.e.**, s.47-48.

⁶⁵⁹ Ahmet Kabaklı, **Şiir İncelemesi**, İst., Türk Edebiyatı Vakfı Yay., 1992, s.281.

⁶⁶⁰ Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, s.21-22.

⁶⁶¹ Okay, **Konuşmalar: Mülâkat-Sohbet-Anket-Açık Oturum**, s.93.

⁶⁶² Nurullah Çetin, "Necip Fazıl Kısakürek'in Sakarya Türküsü Şiirini Tahlil", s.97.

Nurullah Çetin'e göre Necip Fazıl, Sakarya Türküsü şiirinde millî ve manevî değerlerin bazı yöneticiler tarafından çiğnenmesi karşısında duyduğu üzüntüyü Sakarya nehrine seslenerek onunla dertleşir.⁶⁶³ Sanki Necip Fazıl Sakarya ile Türk'ün ayağa kalkışını hayal etmektedir.⁶⁶⁴ Sakarya Destanı'ndan önce yazılmış olan Büyük Doğu Marşı ile bu yeni dönemin toplum anlayışını 'Tanrının alnından öptüğü millet/Yürü altın nesil Fatih Oğuz'un' mısralarıyla Müslüman Türk'ün Yeni Çağ'daki misyonunun müjdecisidir⁶⁶⁵.

Necip Fazıl dertleri, dâvâları ve çıkış yolunu tespit etmiştir. Görev, onun gereğini yapacak dâvâ erlerine kalmıştır.

Lider, dâvâlar için olmazsa olmaz bir unsurdur.

Dâvâların yaşatılması ve hayata geçirilmesi için ihtiyaç duyulan araçlardan biri de liderlerdir. Liderler aynı zamanda aksiyon adamıdır. Büyük dâvâlar aksiyon adamlarına ihtiyaç duyarlar.

Başsız hiçbir şey olmadığı gibi millete liderlik edecek başlara ihtiyaç vardır.

Necip Fazıl da lider eksikliğinden şikâyet edenlerdendir. O, bunu şöyle ifade eder:

"...Kanunî devrinden bugüne kadar büyük ve üstün mânada hiçbir politikamız olamamış; politikalarımızın hepsi de tâbi ve teşebbüsten mahrum şekilde tecelli etmiş; zira kurtarıcı fikir ve aksiyon adamı o günden beri zuhur etmemiştir."⁶⁶⁶

Necip Fazıl Türk aydın geleneği içerisinde zoru ve aksiyonu tercih eden bir aydındır⁶⁶⁷.

Hayatı boyunca birçok sıkıntı çekmesine rağmen attığı adımların hiçbirisini geri almayan Necip Fazıl'ın ömrü hep mücadeleyle geçmiştir. İnandığı dâvâ uğruna her türlü fedakârlığa katlanmıştır.

⁶⁶³ Nurullah Çetin, **Şiir Tahlilleri 1**, 3. baskı, Ank., Öncü Kitap, 2010, s. 112.

⁶⁶⁴ Yrd. Doç. Dr. İsmail Şahin, "Necip Fazıl'a Dair", **Eğitiminsesi dergisi**, S. 37, Eylül 2011, s. 29.

⁶⁶⁵ Okay, "Necip Fazıl Şiiri ve Poetikası" **Necip Fazıl Kısakürek**, s. 90.

⁶⁶⁶ Kısakürek, **Başmakalelerim 1**, s. 166.

⁶⁶⁷ Mustafa Orçan, "Geçiş Dönemi Aydınların "Çile"si!", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s. 122.

Necip Fazıl dâvâsı için kendisini lider olarak görmese de lider gibi davranmıştır.

Alâattin Karaca'ya göre Necip Fazıl toplumu kendi düşünceleri doğrultusunda uyandırmaya, bilinçlendirmeye çalışan bir lider, bir dâvâ adamıdır⁶⁶⁸.

Kırk yıldan beri şiirinin ruh iklimini inşa etmek, fert ve toplumunu yoğurmak için dâvâ ve politika meydanına atılan⁶⁶⁹ Necip Fazıl, dâvâsına sınıksız bağlıdır.

Osmanlının son dönemlerinde Türkçülük, Osmanlıcılık, Batıcılık, İslâmcılık gibi akımları benimseyenler Osmanlının tekrar eski gücüne kavuşmasını arzulamışlardır.

Necip Fazıl'a göre, dâvâ için yapılacak çok şey vardır. O, dâvâsının muhataplarını sadece ülkemizde görmez. İnancını paylaşan herkesin – o zaman nüfusu 700 milyon- bir terkip, tek mihrak üzerine birleştirilmesi için kafa yorulması gerektiğini düşünür⁶⁷⁰.

“Bugünkü hâle niçin ve nasıl geldiğinin tarih kıstasına mâlik olmak borçtur.”⁶⁷¹ diyen Necip Fazıl, 1940 yılında dâvânın tek kurtuluş yolu için demokrasiyi adres gösterir. Necip Fazıl tek parti rejiminin hâkimi olan CHP'ye kızgınlığından demokrasilerin ayaklanarak vahşet ve dalalet rejimini de maiyetlerine alıp ileriye atılmalarını bekler, ister⁶⁷².

Necip Fazıl, Menemen hadisesi nedeniyle Bakanlar Kurulu kararıyla Mürşidinin gözaltına alınıp İzmir'e götürülerek Divan- ı Harp'te yargılanmasını engellemeye çalışırsa da başaramaz.⁶⁷³ Mürşidinin İzmir'e götürülmesi ve akabinde hastalanarak vefat etmesi nedeniyle CHP'ye müthiş öfkeli.⁶⁷⁴

İnsanlar umutları var olduğu sürece yaşarlar. Umudun bittiği yerde her şey biter. Yeniden diriliş için geçmişin muhasebesi yapılmalı, plan ve programlar çizilmelidir.

⁶⁶⁸ Karaca, a.g.e., s.10.

⁶⁶⁹ Kısakürek, **Rapor 3–4**, s.100.

⁶⁷⁰ Kısakürek, **Rapor 11–13**, s.133.

⁶⁷¹ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.239.

⁶⁷² Necip Fazıl Kısakürek, **Savaş Yazıları 1**, 2.baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2009, s.200.

⁶⁷³ Taşar, a.g.e., s.212.

⁶⁷⁴ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.59.

Abdurrahim Karadeniz'e göre Necip Fazıl, medeniyetimizin ve devletimizin çöküşten kurtulması ve yeniden doğuş için fertten cemiyete oradan Başyücelik Devleti'ne ulaşacak Sarı Selim'in idareyi devraldığı 1566'dan beri beklenen bir inkılâp gerçekleştirme düşüncesindedir⁶⁷⁵.

Necip Fazıl, kaynak olarak kullandığımız “*İdeolocya Örgüsü*” adlı eserinde insan ve cemiyet (s.247), cemiyet ve millet (s.244), insan-cemiyet-millet-devlet (s.70–86) sıralamasını kullanır. Necip Fazıl'a göre önemli olan insandır.

Büyük doğumlar sancısız olmaz. Plan, program, teşkilat, malzeme, kadro, zaman ve mekân gibi unsurlar yapılacak yapısal, radikal değişiklikler için göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlardan eksik olanlar amacın gerçekleştirilmesine engel olurlar.

İyi ile doğrunun, hak ile batılın mücadelesi her zaman devam edecektir. Daha çok çalışanın, daha çok isteyen galip geleceği bu mücadele dünya var oldukça devam edecektir.

Necip Fazıl, idealin yeni bir dünya görüşü ve yeni bir cemiyet nizamı belirtmesi gerektiği, kendisini hak kabul eden her dünya görüşü için arenada boğuşma olduğu, bu mücadelenin de kıyamete kadar devam edeceği görüşündedir⁶⁷⁶.

Kötü ve karanlık düşüncelere sahip olanlar yarasalar gibi aydınlıktan nefret ederler. Kendilerini açıkça ortaya çıkaracak her türlü girişimin önüne set olurlar.

Necip Fazıl'a göre bir mü'minin kendi dâvâsını “Kanunlarınızı buna uydurun.” demeden savunması tabiidir⁶⁷⁷.

Telkin ve değiştirme tavsiye edilmeden, insanın fikrini söylemesi kanunlarımıza göre suç değildir. Fiiliyata geçmemiş düşüncenin suç sayılıp sayılmaması günümüzde bile tartışılan bir konudur.

⁶⁷⁵ Karadeniz, **a.g.m.**,s.20.

⁶⁷⁶ Necip Fazıl Kısakürek, **İhtilâl**, 11.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2008,s.364.

⁶⁷⁷ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.444.

Necip Fazıl *Vahidüddin* kitabından dolayı yargılanırken 1980 darbe ortamında Yargıtay hâkimi A.R.Önder'in karşı oy yazısı düşünceye özgürlük sınırlarını oldukça genişletmektedir. Bu yazı şöyledir:

“Atatürk'ün yaptıklarını eleştirmek, yanlış da olsa bir eleştiridir. Büyük Ata'nın tarihteki işlevini ve bunun önemini küçültmeye çalışmak, isabetsiz de olsa bir değerlendirme işidir. (...) Bu değerlendirme, yorumlama, kanaat bildirme ve eleştirme eylemi, düşünce ve yazı özgürlüğünün sınırları içinde kalmaktadır. Atatürk'ün hatırasına hakaret olacak dereceyi bulmamıştır. Eğer bu gibi görüş ve düşünceleri, dolaylı yollardan yorum yaparak suç sayarsak çok sesli bir toplum olma yolundaki çabalarımız, ceza korkusu ile durdurulmuş, özgür kalemler susturulmuş ve Türk ulusunun kültürel gelişmesine ağır bir darbe vurulmuş olur. O zaman, rutubetten nem kapalı, bazı masum sözcüklerin dahi sözlüklere ve ders kitaplarına alınmasına engel olacak derecede despot bir yönetim döneminin simgesi olan Sultan Hamid'in tutumu ile aynı paralele düşmüş oluruz. Bu düşüncelerle mahkûmiyet kararının onanmasına katılmadık.”⁶⁷⁸

Yargıtay hâkimi A.R. Önder'in düşünceye getirdiği genişlik yorumu kararın verildiği tarihlerde yaşanan darbe ortamı göz önüne alındığında oldukça cesur bir karardır.

Hasan Cemal'e göre eski TCK'nin düşünce özgürlüğüne ölümcül darbeler indiren 141, 142, 163. maddeleri siyasal örgütlenme özgürlükleri kısıtlamış, demokrasiyi ikinci sınıf kategorisine indirmiştir⁶⁷⁹.

Fikirlerin ve düşüncelerin suç sayılıp sayılmaması kişiye ve konuma göre değişse de günümüzde fikir hürriyeti serbestlik kazanma yolunda ilerlemektedir.

⁶⁷⁸ Ak, **a.g.e.**, s.265.

⁶⁷⁹ Hasan Cemal, **Türkiye'nin Asker Sorunu**, İst., Doğan Kitap, 2010, s.199.

Necip Fazıl parça parça değil, temelden sadece ruhlarda ve düşüncede gerçekleştirilecek bir ihtilâl hedeflemektedir. İhtilâl kendi içinden bir şahlanışla kendi kendisini zapt ve fethetmektir⁶⁸⁰.

Halk ihtilallerinin devri kapanmış kabul edilse de önce Türkî cumhuriyetlerde başlayan kalkışma, daha sonra Kuzey Afrika'da devam etmiştir. Ortadoğu'da halkların ayaklanmalarıyla sistemler yıkılmış, Tunus, Libya, Mısır gibi ülkelerde devlet başkanları alaşağı edilmiştir. Bu ülkelerin liderleri yargılanmakta ya da öldürülmektedir.

İhtilâl için başta lidere ihtiyaç vardır. Bu ihtilâlin kadrosu mukaddesatçı ve millîyetçi gençlik,⁶⁸¹ aletleri söz ve kalem, dayanak sınıfı da bütün Müslümanlar, mekânı bütün şehir ve kasabaları ile Türkiye, zamanı da şu andır⁶⁸².

İhtilâl için en önemli unsur liderdir. Başsız hiçbir şey olmaz. Sayısı ve kalitesi ne olursa olsun başında lideri olmayan çok büyük topluluklar sadece kuru kalabalıktan ibarettir.

Necip Fazıl liderin özellikleri şöyle sıralar:

1. Lider, hadiselerin öne çıkardığı değil, hadiseleri iteleyen ve kısmetinde varsa başarıya ulaşan kahramandır.
2. Lider, cesaretli ve gözü kara olmalıdır⁶⁸³.

Düşmanlar her zaman ayan beyan kendilerini belli etmezler. Bazen düşman yanıbaşımızdadır. Bir ve beraber olduğumuzu, beraber hareket ettiğimizi zannettiğimiz insanlar bizim en büyük düşmanlarımız olabilir.

Necip Fazıl *Çerçeve 5*'te liderde olduğu gibi devlet adamında da gözü kara vasfı istemektedir. O, "Devlet adamının gözü kara olanı her zaman kendi dışına, zahirî düşmanlarına, muhaliflerine karşı değil, bazen de kendi içinde, gizli hasımlarına, sözde muvafıklarına karşıdır." dedikten sonra "Zor olanın, marifet isteyen ve esas olanın dıştan gelen değil, içten olanı ve iç

⁶⁸⁰ Necip Fazıl Kısakürek, **İhtilâl**, 11.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2008, s.381.

⁶⁸¹ Kısakürek, **Ulu Hakan 2.Abdülhamîd Han**, s.65.

⁶⁸² Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.194,195.

⁶⁸³ Necip Fazıl Kısakürek, **İhtilâl**, 11.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2008,s.372.

tasfiyeyi becerebilmektir.” diyerek daha güzeli işaret etmiş, bunu da inkılâpların en mesudu olarak görmüştür⁶⁸⁴.

İslâm Peygamberi de nefse ait olan cihadı büyük cihat olarak kabul etmiştir. Dışa hâkimiyet kolay olsa da içe hâkimiyet zordur.

3. Lider olmanın vasıflarından biri de hep ümitvar olmaktır.

Necip Fazıl da hep ümit var olmuş, hiçbir zaman ümidini kaybetmemiştir.⁶⁸⁵ Çünkü O, her ümidin kaybolduğu kapkara anlarda bile ümidini kaybetmeyenin mutlaka kurtulduğu⁶⁸⁶ inancına sahiptir. Zaman zaman içinde yaşadığı kalabalıkları değersiz bulsa da Necip Fazıl, idealini gerçekleştirme ümidini hiç kaybetmemiştir⁶⁸⁷.

Ömrünü hep dâvâsı için harcayan Necip Fazıl'ın misyonu ölünceye kadar devam etmiştir.

M.Akif İnan'a göre Necip Fazıl müthiş bir düşünce ihtilâlcisidir. En olgun dönemlerinde bir ihtilal lideri görüntüsüne sahiptir⁶⁸⁸.

Liderden sonra ihtilâl için en önemli ikinci unsur kadrodur. Kadro, liderin adeta gören gözü, tutan eli, duyan kulağı, koşan ayağıdır.

Büyük dâvâları kendine dert ve hedef edinen dâvâ adamlarının gençlere ihtiyaçları vardır. Bu dâvâ adamları eserlerinde gençlere seslenerek onlara misyonlarını açıklamışlardır.

Dâva uzun soluğa ve zamana ihtiyaç duyduğundan, gençlerin cesaretine, gücüne, kuvvetine ihtiyaç duyarlar. Dâvâ adamı ve dâvâ için gençlik, dayanma gücü, dâvâ için uzun zamana ihtiyaç duyulduğundan önemlidir. Dâvâ adamları, dâvâlarına omuz verecek, kendilerini yarı yolda bırakmayacak bir gençlik yetiştirmek istemişlerdir. Dâvâ için çekilen sıkıntılar, dertler, işkenceler onları dâvâyı yüklenecekleri kıvama getirecektir.

Başta, dâvâ adamları olmak üzere gençler çok iyi bir plan ve programla sürekli aksiyon hâlinde bulunarak, sürekli üreterek, bedeni tembelliğe ve rehavete alıştırmadan canla başla çalışarak dâvâları için yeni

⁶⁸⁴ Kısakürek, *Çerçeve* 5,s.280–281.

⁶⁸⁵ Taşar,*a.g.e.*,s.239.

⁶⁸⁶ Kısakürek, *Savaş Yazıları* 1,s.192.

⁶⁸⁷ Okay, *Konuşmalar: Mülâkat-Sohbet-Anket-Açık Oturum*, s.91.

⁶⁸⁸ Muammer Çetin-Hüseyin Korkmaz, “Üstad Necip Fazıl Üzerine M.Akif İnan ile Bir Konuşma”,s.48.

yeni projeler üretirler. Nurettin Topçu, Sezai Karakoç gibi dâvâ adamlarının dâvâlarında gençliğe bakış açıları olumludur⁶⁸⁹.

Necip Fazıl'ın kadrodan kastettiği kuru kalabalıklar değil, dâvayı liderden alıp karanlıkta yol arayan yığınları ışıklandıranlardır. Necip Fazıl'a göre bir ihtilâl kadrosuna bakmak onun önemini ve değerini gösterir.⁶⁹⁰

İtibar dergisinin Nisan 2012 sayısında kendisi ile söyleşi yapan Asım Gültekin ile M.Fatih Kutan'ın "*Cahit Zarifoğlu, Akif İnan, Erdem Bayazıt'la birlikte Maverâ'dan sonra bir dergi çıkarsaydınız, farklı olarak neler yapmak isterdiniz?*" sorusuna Rasim Özdenören "*Kafası en genç olan arkadaşlarla birlikte olmayı ve onlarla üretmeyi düşünürdüm.*" şeklinde cevaplandırmıştır.

⁶⁹¹ Necip Fazıl da 1960 yılında hapisneden çıktığında artık genç kalemlerle çalışmayı tercih edecektir⁶⁹².

Gençlerde aşk, şevk, heyecan ve dinamizm vardır. Onların ruhları ölmediğinden çevrelerine hep olumlu ışıklar saçarlar.

A.Vahap Akbaş'a göre toplum, ancak yeni nesillerle dönüştürülebilir. Bu nedenle Tevfik Fikret'in oğlu Haluk'un şahsında çizdiği yeni genç profili ile Mehmet Akif'in Asım'da sembolleştirdiği yeni nesil, bu düşüncelerin birer ürünüdür. Cumhuriyet döneminde bu özlemi en derinden duyan ve onu giderebilmek için bütün varlığıyla çabalayan⁶⁹³ Necip Fazıl'a göre, tarihimizdeki beşinci devre gençliğin bir şafak fışkırışı hâlinde olduğu devredir⁶⁹⁴.

Yapılacak bir işte bilgi, beceri yanında güç de lazımdır. Bu bazen beyin bazen kas bazen de her ikisine ihtiyaç duyar. Hem beyin hem kas gücüne sahip olanlar yapılacak işlerde daha çok tercih edilir.

⁶⁸⁹ Cihan Akdemir, "Nurettin Topçu-Necip Fazıl Kısakürek- Sezai Karakoç'ta İdeal Gençlik Tasavvuru" Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, s.24,87.

⁶⁹⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *İhtilâl*, 11.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2008,s.370.

⁶⁹¹ Asım Gültekin-M.Fatih Kutan, "Rasim Özdenören'le Söyleşi" *İtibar dergisi*, S. 7,Mayıs 2012,s.50.

⁶⁹² Akbayır, *a.g.e.*,s.36.

⁶⁹³ A.Vahap Akbaş, "Necip Fazıl'ın Özlediği Nesil",*Ayvakti: Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi*, S. 128, Mayıs 2011,s.4-5.

⁶⁹⁴ Taşar, *a.g.e.*,s.224.

Necip Fazıl, ihtilâl için liderden sonra en önemli gördüğü kadrosunun belkemiğini teşkil eden gençliğe ayrı bir önem vermiştir. O, idealindeki inkılâbın gerçekleşmesi için yeni bir nesle ihtiyaç duyar.

Necip Fazıl gençliğin maya tutması için tam 34 yıl devrimbaz kodamanların viski çektiği kamıştan borularla ciğerinden kalemine kan çekerek yırtınmış, kıvranmış ve zindanlarda çürümüştür⁶⁹⁵.

Geleceğe yapılan yatırımlardan uzun vadede semere almak için bu işin sancısını çok fazla çekmek gereklidir.

Necip Fazıl'ın idealindeki gençlik, ne bugünün murakabesiz, amaçsız, sorumsuz olan nesline, ne de dünün çürümü, kokuşmuş, şaşırmış nesline benzeyecektir. Bu gençlik yalnız Peygamber Efendimizin eteklerine tutunacak, onu kılavuz bilecek, Sahabeden ve onun gerçek bağlılarından başka ruhî örnek kabul etmeyecektir⁶⁹⁶.

Türkiye'nin tarihî kimliğine ve misyonuna yeniden ulaşması Necip Fazıl'ın tek amacı olmuştur. Bunun için dergiler çıkarmış, mahkemelere, hapslere düşmüş, Anadolu'yu kasaba kasaba dolaşarak özlediği neslin vasıflarına uygun gençlik yetiştirerek bunların kadrolaşmasını ve devlete etkili olmasını istemiştir⁶⁹⁷. Necip Fazıl uzun mücadelesinin sonunda hayal kırıklığı yaşasa da MTTB gençliğini temsil eden bir nesil oluşturmuştur.

Değerlerinden koparılıp atılanlar yeni değerlere sahip olamazlarsa onların sonu çok iyi olmaz. Yrd. Doç. Dr. İsmail Şahin de bu görüştedir. O, Necip Fazıl'dan bahsederken düşüncesini şöyle anlatır:

“ ...Aslında geçmişle irtibatı kopartılmış, elindeki değerler sökülüp alınmış fakat yerine bir şey konmamış, bunun sonucunda manevî bunalımlara yuvarlanmış bir neslin temsilcisi idi.”⁶⁹⁸.

Necip Fazıl, kendisinin yaşadığı buhranı yeni gençliğin yaşamasını istemediğinden bütün gücüyle çalışmıştır.

Gençler, sanatçılar ile beraber toplumun lokomotifi olarak milleti doğru ve güzel yöne çekerek toplumlarına borçlarını ödemelidir.

⁶⁹⁵ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.273,37.

⁶⁹⁶ Akbaş, **a.g.m.**,s.5; Ekiz, vd.,**a.g.e.**,s.31.

⁶⁹⁷ Mustafa Miyasoğlu, **Necip Fazıl Kısakürek**, s.27–28.

⁶⁹⁸ Şahin,**a.g.m.**,s.28.

Necip Fazıl gençlere ve şairlere değerleri tepetaklak olmuş bir toplumda her şeyi yerli yerine oturtma görevi vermiştir.⁶⁹⁹ Bütün dâvalar, hep gençler elinde yürümüştür.⁷⁰⁰ Necip Fazıl'ın dâvanın önemli gücü gençleri⁷⁰¹ toplumun dinamik ve taşıyıcı gücü olarak görmesi ve dâvânın ömrünü ancak onların uzatabileceğini düşünmesi gençlere önem vermesine sebep olmuştur⁷⁰².

Gençliğe sahip olmayanlar geleceğe de sahip olamazlar.

Murat Kaya'ya göre, Necip Fazıl yeni nesillerin iyi yetişmesine, onların vatanına ve insanlığa faydalı olmalarına çok önem vermekte, bu uğurda kendisinin çektiği sıkıntıları da hiçe sayarak insanlığı düşmüş olduğu bataklıktan kurtaracak gönül erlerinin, gençlerin gelmesini hasretle beklemektedir⁷⁰³.

Dâva sahipleri, dâvalarına sahip çıkacak, onları omuzlayıp götürecek serdengeçtileri hep beklerler.

Necip Fazıl, 1942 yılında Mürşidi Abdülhakim Arvasi'yi ziyaretten döndükten sonra⁷⁰⁴ içinden kendi kendine ömrünü artık İslâm yolunda genç kuşaklar yetiştirmek için adayacağına söz veriyordu⁷⁰⁵.

Mürşidinin irşadiyla dolan Necip Fazıl, bunları aşılacağı gençler aramaya başlar.

Özlenen gençliğin 40 yıllık emekle maya tutabileceğini düşünen⁷⁰⁶ Necip Fazıl, *O ve Ben* adlı eserinde gençlik arayışını şöyle ifade eder:

“Efendimden öğrendiğim ilahi besteyi notasında hiçbir falso yapmaksızın kıyamete kadar sürdüreceğim gençliği bekliyorum.”⁷⁰⁷

Eğitime ve gençliğe yapılan yatırımın meyveleri mutlaka alınmıştır. Geleceğini düşünenler eğitime ve gençliğe yatırım yaparlar.

⁶⁹⁹ Duymaz, **a.g.m.**, s.230.

⁷⁰⁰ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.102.

⁷⁰¹ Taşar, **a.g.e.**, s.207.

⁷⁰² Cihan Akdemir, **a.g.e.**, s.62.

⁷⁰³ Kaya, **a.g.e.**, s.121.

⁷⁰⁴ Kısakürek, **O ve Ben**, s.237.

⁷⁰⁵ Taşar, **a.g.e.**, s.175.

⁷⁰⁶ Kısakürek Necip Fazıl, **İdeolocya Örgüsü**, s.232.

⁷⁰⁷ Kısakürek, **O ve Ben**, s.239.

1943'ten itibaren otuz beş yıl boyunca Anadolu'yu adım adım gezerek "Anadolu kıtası büyüklüğündeki dâvâ taşını gediğine koyacak" gençliği arayan⁷⁰⁸ Necip Fazıl, hayatının yarım asırlık bölümünde bu gençliğin hamurkârlığını yapar, onun maya tutması için mücadele verir⁷⁰⁹.

Beklediği gençliği bulmak isteyen Necip Fazıl dâvayı omuzlayacak gençliği Anadolu'da arar.

Necip Fazıl'a göre İslâm inkılâbının kalıbı gençliktir.⁷¹⁰ Kökü ezelde ve dalı ebedette olan bir sistemin, aşkına, vecdine, diyalektiğine, estetiğine, irfanına, idrakine sahip bir gençlik,⁷¹¹ elmas bir gençlik⁷¹² isteyen Necip Fazıl, hasbîliği ve ders hâlinde menfi tesirlere uzaklığı bakımından⁷¹³ diğerlerinden farklı özellik arz eden Millî Türk Talebe Birliği (MTTB)'ni seçmiştir. Bu gençlik Necip Fazıl'ın kadrosudur.⁷¹⁴ Necip Fazıl'ın idealindeki gençliğin özelliği ruhta en ileri, maddede en güzel vücuda sahip ve gayenin en girift hesabına mâlik olmaktır⁷¹⁵.

Beden ve ruh bütünlüğü güzel ve kalıcı şeylerin yapılmasında önemlidir. Bedence sağlıklı, ruh yönünden dingin ve bu iki unsuru uyumlu hale getirebilmiş kişiler her şeyi yapabilir, kalıcı işlere imza atabilirler.

BDFK kapanmasından sonra MTTB, 1963'te Anadolu'da başlayan konferansların⁷¹⁶ merkezinde yer almıştır. Anadolu'yu adım adım dolaşıp konferanslarını bütün mahrumiyet ve yorgunluklarına rağmen vatan sathında yankılandıran Necip Fazıl'ı, gelen kalabalıkların sayısı değil, dinlediğini anlayanlar ilgilendirir⁷¹⁷.

Konferansını dinleyenlerin arasında kuru kalabalıklar olsa da Necip Fazıl bıkmadan, usanmadan konferanslarına devam eder.

⁷⁰⁸ Şahin, a.g.m., s.29.

⁷⁰⁹ Akbaş, a.g.m., s.5.

⁷¹⁰ Kısakürek Necip Fazıl, *İdeolocya Örgüsü*, s.231.

⁷¹¹ Kısakürek, *Hitâbeler*, s.236.

⁷¹² Kısakürek, *Hâdiselerin Muhasebesi* 3, s.75.

⁷¹³ Kısakürek, *Hitâbeler*, s.254.

⁷¹⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *İhtilâl*, 11. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., 2008, s.372, 370.

⁷¹⁵ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.233.

⁷¹⁶ Mehmet Çetin, "Türk Edebiyatında Fırtınalı Bir Zirve" *Necip Fazıl Kısakürek*, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, 3. baskı, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 2010, s.63.

⁷¹⁷ Ekiz, vd., a.g.e., s.32.

MTTB'yi 1965'ten beri belki bir kıvama ulaştırmaya çalışan Necip Fazıl 1974'ten sonra koalisyon hükümetinde yer alan MSP'nin, MTTB'yi kendilerine bağlamasına engel olmaz. MTTB ile ülkücüleri İslâm dâvasında kaynaştırma arzusu MTTB yüzünden gerçekleşmez. MTTB'li gençler, Necip Fazıl'ın Hergün gazetesindeki röportajı üzerine kendisini protesto ederek O'na tavır koyarlar.⁷¹⁸ Necip Fazıl bundan sonra konferanslarına Avrupa'da devam eder⁷¹⁹.

Özlenen nesil konusunda tam bir hayal kırıklığına uğrayan Necip Fazıl, Ağaç dergisinin çıkışıyla başlattığı bu dâvâda son durumu şu şekilde anlatır:

“Tam 44 yıl önce başlayan (Ağaç Mecmuası) kalem ve dâva faaliyetimiz ve 37 yıllık Büyük Doğu mücadelemiz, eski bir teşbihimizle küfür cümudiyesini**** hohlama hohlama erittikten sonra, şimdi din adına salıncakta kolan vuran eski kaçaklar yüzünden ortalığın çamura dönmesine şahit oldu.”⁷²⁰

Askerin darbe yaparak yönetime el koymasıyla neticelenen sağ-sol kavgaları, özellikle özgürlükler Anayasası olarak kabul edilen 1961 Anayasasının gölgesinde hayat bulur. Aynı vatanın evlatları belki de hepsi vatan delisi, vatan sevdalısı olan ama farklı metotları benimseyen gençlik sağ - sol çatışmaları nedeniyle birbirlerini kıymaya başlar.

Necip Fazıl gençlerin sağ sol çatışmasıyla birbirini kıymalarını şöyle yorumlar:

“9 yıl önce başlayan ve adına (anarşi) denilen, aslında topyekûn imansızlığın, rejim ve devrim palavrasına inanmayışın tepkisi olan gençlik isyanı, nihayet işi, Roma gladyatörleri gibi birbirinin kanına susamış hâle getirdi ve bugünkü manzarayı doğurdu. Bu manzarada, derin ve mahrem tabakalara kadar işleyebilen bir göz şunu görür: Devrim ve rejim tamamiyle müflistir ve aslında masum Türk Gençliği, müspet ve menfi kollarıyla imanını, vücut hikmetini ve yaşanmaya değer hayatın ölçülerini aramaktadır.

⁷¹⁸ Ak, **a.g.e.**, s.195–196,200.

⁷¹⁹ Kısakürek, **O ve Ben**, s.247.

**** Cumudiye: Buzul.

⁷²⁰ Kısakürek, **Rapor 7–8**,s.101.

Mukaddesatçı ve millîyetçi gençlik inandığı hak dâvanın gerçekleşmesi yolunda işte bu devrim ve rejimden dâvacı iken, (Lenin)ci ve (Mao)cu kollar da aynı sahteliği gördüğü, fakat doğruyu kendinde hayal ettiği yine aynı rejime düşmandır. Böyleyken çıkış noktaları olarak bu iki gençlik kolu birbirine karşı kıyım vaziyetinde...”⁷²¹.

Güvenlik teşkilatları ile adliye gibi devletin nizamını sağlayan kurumlar vardır. Herkes, kendi adaletini kendisi sağlamaya çalışırsa ortaya kaos ve kargaşa çıkar. Kaynaklarımız ve enerjimiz boş yere harcanır. Bu duruma dostlarımız üzüldür, düşmanlarımız ise sevinir. Bu nedenle herkes adaletini kendisi sağlamaya çalışmamalıdır.

Ülkücü gençliğin bu çatışmadan uzak kalmasını, yaptıkları mücadelenin yasal olmasını, kanun dışı hareketlere başvurmamalarını isteyen Necip Fazıl onlara şu öğüdü verir:

“Sınır dışı ana merkeziyle memleket içi kızıl mihraklarından emir alarak gizli bir ordu plan ve disiplini içinde hareket eden düşmanını ancak açıkça ordulaşacağın zaman tepebileceğini, bu olmadıkça onların taarruz davranışlarını kızıştırmaktan başka bir iş yapamayacağını bil; ve hükümete düşen bu vazifeyi millî irade yoluyla hükümet olacağın devreye sakla!”⁷²².

Görüldüğü gibi Necip Fazıl, hep millî iradeden, kanunlardan yana olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarında genel durum çok hareketlidir.

II. Abdülhamîd Han'ın 1908 yılında tahttan indirilmesiyle Osmanlı ülkesi ardı ardına savaşlar yaşamıştır.

⁷²¹ Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi** 3,s.228.

⁷²² Kısakürek, **Rapor** 5-6,s.132.

Cumhuriyetle beraber Tanzimat'tan beri yönümüzü çevirdiğimiz Avrupa'ya tam adapte olmak için bir dizi devrimler gerçekleştirilmiştir⁷²³.

Bu devrimlerle mensup olduğumuz (Doğu-İslâm) medeniyet dairesinden ayrılarak (Batı) medeniyet dairesine geçiş hedeflenmiştir.

Milletin harcı olarak kabul edilen dinî değerlerle ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır. 1924 Anayasası'nda yer alan "Devletin dini İslâm'dır." ibaresi 1928 yılında Anayasa'dan çıkarılmış, yeni rejim için en sıkıntılı devrimlerden biri olan lâiklik ise 1937 yılında Anayasa'ya konmuştur.

Orhan Okay'a göre her ne kadar lâiklik Anayasa'ya 1937 yılında girmesine rağmen yeni rejimin yerleşmesi için Cumhuriyet'in ilanından beri bu ilke uygulanmaktaydı. Lâikliğin Türkiye'ye özel uygulamalarıyla İslâmcı görüşlerin devamına imkân verilmiyor, dinî muhtevası olan dergilerin çıkmasına izin verilmiyor, İslâm tarihi ile ilgili gazete tefrikalarına varıncaya kadar her türlü dinî yayın kontrol altında tutuluyor, sadece halk için ilmi hallerin yayınlanmasına izin veriliyordu⁷²⁴.

Tedricî olarak gerçekleştirilen bu düzenlemelerle Fransa'dan çıkan ve dinin devletten uzaklaştırılması olarak kabul edilen laiklik benimsenmek istenmiştir. Ülkemizde uygulanan laiklik hâlen tartışılan bir konudur. *Dinler karşısında devletin eşit mesafede olması* prensibi ülkemizde uygulanmamakta, bunun aksine 1982 tarihli Anayasa'da Diyanet İşleri Başkanlığı anayasal bir kuruluş olarak yer almaktadır. Bu kuruluş eliyle devlet dini bir nevî kontrol etmekte ve Sünnî mezhebinin din adamlarını istihdam etmektedir. Zaman zaman vatandaşların vergileriyle finanse edilmesi eleştiri konusu yapılsa da bu kurumun varlığının devam etmesinde sayısız fayda vardır. Diyanet İşleri Başkanlığının kaldırılması hâlinde belki de her cami bağımsızlığını ilan edecek, böylece, ortaya kargaşa ve kaos çıkacaktır. Eksik ya da yanlış olan şeylerin düzeltilebilmesi her zaman mümkündür. Ama bu aşamada Diyanet İşleri Başkanlığının kaldırılma fikri bile düşünülmemelidir. Farklı din ve mezheplere mensup olanlar da devlet eliyle desteklenebilir.

⁷²³ Okay, *Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler*, s.130.

⁷²⁴ Okay, *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı Tarihi*, s.46-47.

Mustafa Özçelik'e göre, bu dönemde büyük sancılar yaşanmış, aydınlar arasında bunalımlar olmuş, yeni devrimlerin benimsetilmesi için özgürlükler kısıtlanmıştır. Herkesin sustuğu, ya da varlığını devam ettirebilmek için yeni anlayışa taraftar olduğu bir devirde Necip Fazıl ortaya çıkarak olup bitenleri kendi değerlerimiz, kültürümüz, medeniyetimiz adına sorgulamış ve ölümüne kadar da bu mücadelesinden hiç yılmamıştır⁷²⁵.

Büyük adamlar büyük meseleleri dert edindikleri için büyüktürler. Onlar aradan uzun zaman geçse bile unutulmazlar.

Laik sistemde insanlar inandıkları dini yaşayabilirler.

Necip Fazıl'a göre, laiklik, dini tezyif ve tahkir değil, rejimin, şeriatı fertlerin gönlüne bırakıp devletten uzak tutmaktır, şeriatın ne dostu, ne de düşmanıdır. Halkı, fert fert din hükümlerinde serbest bırakmak ve onu bu ölçüde muhterem tutmak işidir⁷²⁶.

Necip Fazıl, laikliğin ansiklopedide ve Şemsettin Sami'de tariflerine şu şekilde yer verir:

“(Larousse) onu kilise ve dine mensup olmamak diye kaydeder: Şemseddin Sami ise laik adamı ruhaniler tarik ve cemaatine mensup olmayan, cismâni, dünyevî”⁷²⁷ diye alır.

Kilisenin krallar üzerinde kurduğu sultanın aşılması için getirilen laiklik, Avrupa'da din ve mezhep savaşlarına son verecektir. Laiklik ilkesi tam manasıyla uygulandığında insanlar inançlarının gereklerini yaşayacakları rahat bir ortam bulacaklardır.

Sanatçılar devlet için önemlidir. Bu nedenle onlar her zaman devlet tarafından desteklenmişlerdir.

Sanatçılar toplumun lokomotifi, örnek alınan seçkin temsilcilerdir. Onlar fikirleri ve eserleriyle topluma örnek olurlar ve topluma yön verirler. İçinden çıktıkları toplumun bir parçası ve mensubu oldukları için topluma vefa borçları da vardır.

⁷²⁵ Özçelik, “Bir Tavrı İnsan Olarak Necip Fazıl”, s.8.

⁷²⁶ Kısakürek, **Rapor 5-6**, s.72.

⁷²⁷ Kısakürek, **Başmakâlelerim 2**, s.91.

Ali Emre'ye göre Tanzimat'tan beri siyasal/toplumsal oluşum ve hareketlerin çoğunda, edebiyatçı/sanatçı kimliğine sahip kişilerin öncülüğünü görmek mümkündür⁷²⁸.

Topluma ve yöneticilere ilham kaynağı olanlar her zaman için vardır. Bazen ne söylendiğinden çok, kimin söylediği önemli olur. Toplumun örnek aldığı kişilerden gelen teklif, öneri ve çözümler onların değerli bulunarak kabul görmeleri daha sık rastlanan bir durumdur.

Şaban Sağlık'a göre sanatçılar mensubu oldukları milletin her sorununu eserleriyle ve fikirleriyle kamuoyuna taşıyabilirler. Bu, onların bir yönüyle varlık sebebidir. Kendilerini milletlerine adayan bu sanatçılar mensubu oldukları milletin sorunlarına bir bütün hâlinde ve sorunları kendi içinde kategorize ederek fikir ya da projeler üretirler. Aynı zamanda bu ürettikleri fikir ve projeleri uygularlar⁷²⁹.

Sürü psikolojisiyle insanları istedikleri yöne lokomotif gibi alıp götürenler içinde sanatçılar da vardır.

Sanat rejim için önemlidir. Tosun buna Sovyet Rusya'yı örnek olarak verir. Rusya'da 1917 yılında meydana gelen devrimden sonra sanat, toplumu değiştirecek ve dönüştürecektir. Bir gelecek kurgusu için devrimin amaçları doğrultusunda üretilerek eserlerle devrim yaygınlaştırılacak, halk bilinçlendirilecek, toplum eğitilecektir⁷³⁰.

“Cumhuriyet döneminde ülkemizde de rejimin bekası için sanatçı ve sanat eserleri devletin uyguladığı Batı politikaların taşıyıcılığını yapmışlardır.”⁷³¹.

Özellikle güzel sanatlar ve spor alanlarında ciddi yatırımlar yapan Sovyet Rusya bunun karşılığını fazlasıyla almıştır. Şehir planları mükemmel olan Sovyet sistemi kanlı da olsa halkına benimsettiği rejimini dışarıya da ihraç etmiştir. Doğu Avrupa'da peykler oluşturan Rusya ülkemiz için de ciddi bir faaliyet içerisine girmiştir. Ülkemizde de ciddi bir tehlike olarak görülen

⁷²⁸ Ali Emre, “Duygulu ve “Çile”li “Bir Adam Yaratmak” Necip Fazıl Şiirinde “Lirik” ve “Trajik”, s.246.

⁷²⁹ Sağlık, “Necip Fazıl ve Öğretmen”, s.92.

⁷³⁰ Tosun, “Devlet ve Kültür Politikaları”, s.34.

⁷³¹ Ercan Yıldırım, “Hani Bunun Şairi” **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010, s.49.

komünizme karşı mücadeleler başlamıştır. Necip Fazıl da komünizme karşı mücadele edenlerdendir.

Necip Fazıl'a göre komünizmin yıkılması Batı'nın da yıkılışı anlamına geleceğinden ve tarihî düşman Moskof ve yeni silahı olan komünizmin yıkılışı ile İslâm'ın ve Türklerin ayağa kalkmasının önü açılacağından komünizme karşı Batı demokrasileri yanında yer alınmalıdır⁷³².

Ülkemizde 1923 yılından sonra rejim değişikliği olmuş, 1839 yılından beri yüzümüzü çevirdiğimiz ve birçok reform yaptığımız Batılılaşma hareketinden kesin olarak dönülemeyecek bir adım atılmıştır. Kısa sürede gerçekleştirilen bu devrimlerin benimsenmesi ve kalıcı olması için devlet yasal düzenlemelerin yanında sanatçılara da ihtiyaç duymuştur.

Necip Tosun'a göre, her devrim yeni insanlara, ihtiyaç duyar. Sanat, edebiyat verimli bir imkân olarak gördüğünden özellikle ulus inşa dönemlerinde, devrimlerden sonra, sanat edebiyat üzerindeki devletin belirleyici etkisi çok daha etkin bir şekilde hissedilir. Devlet ve hükümetin bir ve beraber kabul edildiği zamanlarda muhalefet zararlı görüldüğünden yaşamasına kesinlikle müsaade edilmez. Cumhuriyet'in ilk yıllarında CHP tek parti iktidarında parti ve devlet bütünleştiğinden tek parti, tek devlet, tek lider şiarı hâkim olduğundan parti görüşleri aynı zamanda devlet görüşleri olarak kabul edilmiş, devletin belirleyici kültür politikalarında etkisini net bir şekilde görülmüştür⁷³³.

Cumhuriyet Halk Partisi, 1940'lı yıllarda sanatın birçok alanında yarışmalar düzenlemiş, dereceye girenlere verdiği ödüllerden şairler de nasibini almıştır. Necip Fazıl da CHP'nin 1947 yılında düzenlediği yarışmaya *Sabır Taşı* piyesi ile katılmış ve yarışmayı birinci derece ile kazanmasına rağmen parti ileri gelenleri içerisinde Kısakürek'in dünya görüşüne karşı olanların müdahaleleri sonucu verileceği açıklanan ödül hiçbir zaman verilmemiştir. Kısakürek, *Büyük Doğu* dergisinde yayınlanan röportajında kendisine verilmesi kararlaştırılan armağanın politik sebeplerle iptal edilmesinden ötürü CHP yönetimini ve ödülün iptaline sessiz kalan yarışma

⁷³² Duran, a.g.m., s. 80.

⁷³³ Tosun, "Devlet ve Kültür Politikaları", s. 32.

jürisini sert bir dille eleştirir.⁷³⁴ Ayrıca mahkemeye de müracaat eder ve dolandırıcılık olarak gördüğü bu olay üzerine kazandığı ödülü vermeyen CHP'li Başbakan Yardımcısını ziyaret eder⁷³⁵.

Kanun “Kafanda ne var demez, elinde ne var.” der. Necip Fazıl şartlara uygun olarak girdiği yarışmayı kazanmıştır. Değerlendirilmesi gereken Necip Fazıl'ın görüşü değil, eseri olmalıdır.

Necip Fazıl da bir dönem devlet tarafından desteklenmiştir.

Necip Fazıl ile baba tarafından aile büyükleri çeşitli devlet hizmetlerinde bulunmuşlardır. Büyükbabası Mehmet Hilmi Efendi İstanbul Cinayet Mahkemesi ve İstinâf Reisliğinden emekli olmuş, babası Abdülbâki Bey Bursa'da Âzâmülâzımlığı, Gebze Savcılığı ve ömrünün son senelerinde Kadıköy Hâkimliği görevlerinde bulunmuştur.

Kendisi de önce İş Bankası'na girmiş daha sonra da devrin Maarif Vekili tarafından Ank. Devlet Yüksek Konservatuvarı'na hoca olarak tayin edilmiş, Maarif Vekilinden İstanbul'da bir görev isteyince Güzel Sanatlar Akademisi'nin Yüksek Mimari kısmına atanmıştır. Robert Kolej'inin son sınıflarında, Devrin Maarif Bakanı Hasan Âli Yücel tarafından Güzel Sanatlar Akademisi ile Ank.'da Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde hoca olarak atanan Necip Fazıl, devletle ilişkisini devlet memurluğu göreviyle de sürdürmüş, 1939–1942 yıllarında dersler vermiştir.

1946 yılının sonlarına doğru Başbakan Recep Peker'in bir an için Halk Partisini unutup Demokrat Parti ile uğraşması ve din bağlılığını peçelemesi için 100.000 lira teklifini Necip Fazıl maddî yönden çok zor durumda olmasına rağmen reddetmiştir⁷³⁶.

Necip Fazıl'ın örtülü ödeneklerden gazete ve dergilerinin desteklenmesi amacıyla devrin Başbakanlarına yazdığı mektuplar daha önceki yıllarda gazetelere haber olmuştur. Bu durum kendisince ve

⁷³⁴ Evren Kuçlu, “CHP Şiir Armağanı” **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010, s.51,53.

⁷³⁵ Kısakürek, **Başmakalelerim 1**, s.24.

⁷³⁶ Ak, **a.g.e.**, s.40.

sevenlerince yalanlanmamasına rağmen yeni bir haber gibi 2013 yılında da gazetelere haber olmuştur. Taha Kıvanç müstear ismiyle yazan Fehmi Kuru bu konuya temas ederek bu haberlerin yeni olmadığını, bu konuda Celal Bayar'ın torunu Emine Gürsoy Naskali'nin örtülü ödenek dâvâsını ihtiva eden kitap yazdığını; 6 Eylül 2006 tarihinde Ahmet Turan Alkan'ın "Necip Fazıl'ın Menderes'e Mektubu ve Türk Sağı" başlıklı yazıyı kaleme aldığını; Kürşat Bumin'in mektuplarla ilgili yazı dizisi yaptığını; bir buçuk yıl kadar önce Hürriyet gazetesinin bu konuyu işlediğini; Habertürk'ün de bu konuyu yakın bir zamanda sanki yeniymiş gibi haber yaptığını, Türk basınının ilklerinden olan Basiret gazetesinin hem Sultan Abdülaziz'den hem Sadrazam Âli Paşa'dan hem de Alman Prensi Bismark'tan alınan paralarla kurulduğunu ifade eden Kıvanç, bu yazısını şu çarpıcı cümle ile bitirir:

"Bizde matbuat nasıl kurulduysa öyle de devam ediyor..."⁷³⁷.

Necip Fazıl, gazetesi için Menderes'ten 1952 yılında 30.000 lira alır⁷³⁸.

Okuyucudan para kazanamayan gazete ve dergi sahipleri için özellikle resmî ilanlar önemlidir.

Suat Ak'a göre Necip Fazıl, DP iktidarı zamanında örtülü ödenekten methiyeci, kasideci, eski Roma cezaevlerinde ölü arabaları arkasındaki ölü ağlayıcıları gibi vicdan kiracısı olarak para almamış, 1943'ten 1960'a kadar taştan taşa vurulan, zindandan zindana süründürülen mukaddesatçı, millîyetçi, Anadolucu, ahlâkçı bir idealin himayesi ve fikrin karşılığı olarak almıştır.

Necip Fazıl'ın devletten değişik tarihlerde aldığı paraların dökümü şöyledir:

Başbakanlık özel kaleminden kendisine ve eşi Neslihan Hanım'a 3000 lira verilir. Darbeden sonra örtülü ödenek dâvâsında Necip Fazıl'a ödenen paranın yekûnunun 147.500 lira olduğu tespit edilir. Necip Fazıl bu paraların 1956'da gazetenin günlük devresi için ve 1959'a kadar gazetesi olmadığı halde kendisine ödendiğini söyler⁷³⁹.

⁷³⁷ Taha Kıvanç, "Üstad Rahmet İstiyormuş", **Star gazetesi**, 4 Ocak 2013, s.15.

⁷³⁸ Necip Fazıl Kısakürek, **Benim Gözümde Menderes**, 8. baskı, İst., Büyük Doğu Yay., s. s.218.

⁷³⁹ Ak, **a.g.e.**, s. 80,113,122,114,120,122-123.

Büyük umutlarla başlayan Menderes ve Demokrat Parti iktidarı ile olan ilişkisi iniş çıkışlarla devam eden Necip Fazıl hakkında dâvâlar açılır, defalarca tutuklanır, örtülü ödenekten aldığı desteklerle Büyük Doğu dergisi biraz rahat nefes alsın da Büyük Doğu dâvâsını toptan destekleyecek bakış ve birimin Menderes ve ekibinde olmadığı kanaatindedir. Necip Fazıl dâvâsında yalnız olduğunu bir kez daha fark eder⁷⁴⁰.

Necip Fazıl, DP'den dâvası adına zaman zaman maddî destek almasına rağmen, iktidarlara esir olmamış, onların karşısına dik durmasını bilmiştir.

1. NECİP FAZIL'IN DEVLET GÖRÜŞÜNÜN MERHALELERİ

Necip Fazıl'da devlet fikri hep vardır. Bu fikir 1934 yılından sonra daha keskin bir hâl almıştır.

Oktay Uygun'a göre, Mustafa Kemal, Mayıs 1919'da Anadolu'ya geçerken, yalnızca işgalin nasıl sona erdirileceğine değil, devletin yoluna nasıl devam edeceğine dair, taslak hâlinde bile olsa zihninde bir model vardı. Bu model, ulus devlet modelidir. Çünkü Osmanlı Devleti, I.Dünya Savaşı sonrasında, çok uluslu yapısını yitirmiştir. En son, Arap topraklarının kaybedilmesiyle, 'Osmanlılık'tan sonra 'İslâmcılık' ideolojisinin de geçerliliği kalmadığından devletin, ulusal bir karakter kazanarak yoluna devam edeceği belli olmuştur⁷⁴¹.

Özellikle Fransız İhtilalinin etkisiyle Balkanlarda başlayan isyan Arap yarımadasına da sıçramıştır.

Milletimiz mekân planında tasfiye edilmek istenmiş fakat İstiklâl Savaşı ile millî bir şahlanış gerçekleştirilerek bu durum engellenmiştir. Mekân planında var olduktan sonra mekânı fikirle dolduramadığımızdan bu dönemdeki bozulma havastan avama kadar sirayet ederek ahlâkî yönden sükût yaşamamıza neden olmuştur⁷⁴².

⁷⁴⁰ Sert, **a.g.m.**, s.90.

⁷⁴¹ Uygun, **a.g.e.**, s.172–173.

⁷⁴² Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.66; Fahrettin Altun, "Necip Fazıl Kısakürek'in Yakın Tarih Görüşü Hakkında Bazı Değerlendirmeler", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.160- 161.

Necip Fazıl'a göre, özlemindeki insanlar ve bu insanların yaşadığı cemiyet; insanları ile insanların sağlıklı ilişkileri ve insanlardaki eşitlik, adalet ve yardım duyguları ile donanmış olmalıdır⁷⁴³.

Necip Fazıl 1934'ten sonra cemiyet fikrini benimsemiştir.

“Necip Fazıl için cemiyetin manasının kavranması, Anadolu insanına tarih karşısında bir kimlik kazandıran ruhun keşfedilmesidir. Bu bakımdan onun cemiyetin manasının peşinde olması, Anadolu'nun iç dünyasını keşif anlamına gelmektedir.”⁷⁴⁴.

Necip Fazıl adeta cemiyet fikri ile bütünleşmiştir. Uykuda bile cemiyet rüyası görmektedir. Attan düşüp baygın yatarken Büyükbabasını ve Abdülhak Hâmîd'i üniformalı bâlâ rütbesiyle rüyasında gören Necip Fazıl'ı Büyükbabası eliyle “gel” diye çağırınca Abdülhak Hâmîd Büyükbabasına “O'nun cemiyete yapacağı daha çok işi var.” der⁷⁴⁵.

Necip Fazıl'ın cemiyeti rüyasında bile görmesi bir şeyi tüm benliğiyle isteyenlerin onu hem uyanıkken hem de uykuda belli etmesine en güzel örnektir⁷⁴⁶.

İstemenin başarmanın yarısı olduğu kabul edilir. Gece gündüz her daim bir şeyin dâvâsını güden rüyasında bile onu görür.

Necip Fazıl'a göre, cemiyet sağlamlaştıkça halkla devletin arası düzelir, çürüdükçe bozular. Cemiyetin ölüm alameti, fertlerin hayvanî istiklâl gayretine düşmeleriyle başlar⁷⁴⁷.

Fertler kendini düşündükçe, kendi fikirlerini öne çıkardıkça cemiyetin çıkarları geri plana itilecektir.

Necip Fazıl hadiselerin kendisini siyaset alanına çekmesinden sonra Büyük Doğu diye özetlediği dâvâsını gerçekleştirmek için siyasete atılmıştır. O bu olayı şöyle anlatır:

“...Büyük Doğu düşüncesinin siyasî sorumluluk noktası, dâvâsı burada başlar. Bu dâvâ fertten cemiyete, cemiyetten devlete uzanır.

⁷⁴³ Kurt,a.g.e.,s.48.

⁷⁴⁴ Sezai Coşkun, “Necip Fazıl'ın Tiyatroları Üzerine Bir İnceleme”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005,s.390.

⁷⁴⁵ Kısakürek, **O ve Ben**, s.141–143.

⁷⁴⁶ Kurt,a.g.e.,s.48.

⁷⁴⁷ Kısakürek, **Çerçeve 5**,s.71.

Şunu hemen belirtmek gerekir ki bu dâvâda zaman içinde bir uzam ve sistematik bir aşamalılık içerir. Fertsiz cemiyet, cemiyetsiz devlet ütopyası (diktacı)na asla uzanmaz. Dolayısıyla Başyücelik, yüce ferdin, yüce cemiyetin sonucu olarak tasavvur edilir ve fertten başlayan bir inkılâp ile gerçekleşecektir.1566'dan itibaren, tam 410 yıldır beklenen İslâm inkılâbını, fikir planında, yalnız gerçek ve derin Müslüman temsil edebilir..."⁷⁴⁸.

Bazen cemiyet, bazen parti, bazen de fikir kulübü kurarak Türk insanını harekete geçirmeye çalışan Necip Fazıl, eserleri ve fikirleri kadar mücadelesiyle de büyüktür.

Dünyanın sosyal planda çarpıklıklarını ve çürüklüklerini imar meselesini İslâm'ın vazifesi⁷⁴⁹ olarak gören Necip Fazıl, Millî Selamet Partisine verilen reylerin verilış sebebini de İslâm'a bağlar.⁷⁵⁰ Necip Fazıl'a göre ideal devlet nizamı İslâmiyet'i temel alan devlet şeklidir. Bunun için dünya yepyeni bir sistem ve bambaşka bir salahiyet ölçüsüne gebedir⁷⁵¹.

Necip Fazıl'ın cemiyet ve devlet düşüncesi tarihlere göre şöyle tespit edilebilir. Yıllar bazında Necip Fazıl'ın cemiyet ve devlet fikri şöyledir:

1934

Toplumun temel taşı fert, kendini geliştirirse toplum da gelişir. Bu nedenle toplumu değiştirmeye çalışanlar önce fertleri değiştirmelidir. Necip Fazıl da bu görüştedir. Değişim önce fertle başlar⁷⁵².

Necip Fazıl'ın ferdî tasalarla başlayan yaşamı, 1934 yılında Mürşidi ile karşılaştıktan sonra, tüm yaşamını ve fikriyatını İslâmiyet'e göre şekillendirmeye başlamış,⁷⁵³ bir cemiyet tasarımı içeren, büyük içtimai planların da yapıldığı bambaşka bir seyir izlemiştir⁷⁵⁴.

⁷⁴⁸ Karadeniz, **a.g.m.**, s.20.

⁷⁴⁹ Kurt, **a.g.e.**, s.123.

⁷⁵⁰ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.81.

⁷⁵¹ Okay, **Kendi Sesinin Yankısı**, s.150.

⁷⁵² Karadeniz, **a.g.m.**, s.20.

⁷⁵³ Çağan, **a.g.m.**, s.129.

⁷⁵⁴ M. Murat Özkul, "O ve Ben Bağlamında Bağlantısızlığımız", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.518; Kaya, **a.g.e.**, s.86.

Necip Fazıl yönünü kendinden ayırıp topluma ve toplumun sorunlarına, gelişmesine çevirmiştir.

1936

1934 yılında hayatının seyri değişmeye başladıktan sonra Necip Fazıl mücadeleye devam eder. Bu dönemde eserlerinde İslâmiyet'in izleri görülmeye başlar.

Suat Ak'a göre, ilk gençlik döneminde, sanatkârın topluma müdahalesini ve sosyal-siyasî şekiller üzerinde bir görüş sahibi olmasını kabul etmeyen Necip Fazıl, zamanla bu fikrini tekâmül ettirerek 1936'da çıkardığı *Ağaç* dergisiyle birlikte, toplumda en mühim rolün, sanatkâr tarafından üstlenilmesi gerektiği tezini savunmaya başlar. *Ağaç* dergisindeki yazılarında, sanatkârın benlik ve şahsiyet humması çektiği "fildişi kule"sini yıkması ve içindeki ışıkları bir sinema perdesi ile sokağa ve topluma aksettirmesi kanaatleri belirginleşir⁷⁵⁵.

"Sanat ve fikir adamının mesleki politika sahasında yeri olmadığına kâniim. Fakat hâdiseler kazanının altında bir kıyamet ateşi yakan kader, şuan da bilhassa sanat ve fikir adamlarını, köklü bir dünya görüşüne bağlı teşhisler kurmaya davet etmekte. İşte politikayla alakamın bütün hikmeti..."⁷⁵⁶

sözleri ile Necip Fazıl siyasetle ilgilenmesinin sebebini açıklar.bu ifadeden Necip Fazıl'ın siyasete dâvası için atıldığını anlıyoruz.

1938

1938'de Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve I. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal vefat etmiştir. II. Dünya Savaşı'nın ayak sesleri duyulmaya başlamıştır.

Necip Fazıl, Mürşidi Abdülhakim Arvasi'yi tanıdıktan sonra cemiyet planına atılmıştır. 1938'de kendisini sosyal plana, cemiyet planına intikal ettirmek cehdine düşmüştür⁷⁵⁷.

⁷⁵⁵ Ak, **a.g.e.**, s.18–19.

⁷⁵⁶ Kısakürek, **Çerçeve 1**,s.221.

⁷⁵⁷ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.10.

Dâvası için 1929'dan beri çalıştığı, kendisine çok rahat bir ortam sağlayan İş Bankası'ndan istifa etmiştir⁷⁵⁸.

Kazancının üçte birisine tekabül eden bir parayla bir gazetede "Çerçeve" köşesini yazar, Yüksekokulda öğretmenlik yapar ve bu ona kâfi gelir. "Dâva uğrunda özlediğim plâna doğru ilerliyordum ya; kâfiydi."⁷⁵⁹ der.

Dâvası uğruna Necip Fazıl fedakârlıklar yapmaya başlar.

1939

Necip Fazıl dâvasının sözcüsü, fikircisi ve aksiyoncusu olarak toplumsal mücadeleye 1939'da başlamıştır⁷⁶⁰.

1939 II. Dünya Savaşı'nın başladığı, Türkiye'de "millî şef" İsmet İnönü'nün tek adam olduğu yıldır.

1940'lı yıllar

Dâva için bazı araçlar lazımdır. Necip Fazıl bunları arar. Necip Fazıl'ın 1940'lı yıllarda inancını, görüşlerini ortaya koyarak bunlarla sosyal ve siyasi bir mücadeleye atılma gibi bir istek ve düşünceye sahip olduğunu görüyoruz. O, bu amaçla bir dergi çıkarmak ve bu dergi vasıtasıyla görüş ve düşüncelerini paylaşacağı bir ekip oluşturmak istiyor⁷⁶¹.

1943

1943 yılında *Büyük Doğu* dergisini çıkarırken şartlar hiç müsait değildir. Necip Fazıl'ın şeyhi 1943'te ölmüş, basına Allah'tan ve ahlâktan bahsetmek tamimle yasaklanmış, millet, güdümlü demokrasiye zorlanmış, zulüm bu dönemde yönetimin başka bir adı olmuştur⁷⁶².

Kapalı bir rejimde her türlü haksızlık ve zulüm olur. Çünkü dış denetim yoktur.

Necip Fazıl 1943 yılından itibaren şiiri ve tüm sanatı ile kendisini İslâm gayesine adanmıştır.⁷⁶³ Her şeyi İslâm'da toplama ve topyekûn zaman ve mekâna hâkim kılma idealini 1943'te *Büyük Doğu* ile başlatan⁷⁶⁴ Necip Fazıl,

⁷⁵⁸ Kısakürek, O ve Ben, s.170-171; Ak, a.g.e., s.19.

⁷⁵⁹ Kısakürek, *Büyük Doğu Cemiyeti*, s.59.

⁷⁶⁰ Ak, a.g.e., s.21; Taşdelen, "Necip Fazıl'ın Çilesi, Şiiri ve Poetikası Arasındaki İlişki Üzerine", s.221.

⁷⁶¹ Mehmet Çetin, "Türk Edebiyatında Fırtınalı Bir Zirve", s.57.

⁷⁶² Miyasoğlu, Necip Fazıl Kısakürek, s.26.

⁷⁶³ Ak, a.g.e., s.80.

⁷⁶⁴ Kısakürek, *Çerçeve* 5, s.5.

başında ve sonunda tam bir dâvâ sadakati göstermiş ve tek cephe üzerinde yürümüştür⁷⁶⁵.

Yukarıda görüldüğü gibi Necip Fazıl'ın dâvasının temeli İslâm'dır.

Mücadeleye başladığı 1943 yılının şartları müsait olmamasına rağmen Necip Fazıl dâvasını savunmaya devam etmiştir.

1944

1944 yılında Necip Fazıl'ın İslâmî kimliği öne çıkar.

1945

Necip Fazıl 1945 yılında DP kurulurken dâvasının İslâmiyet ve İslâmî ruh ve ahlâktan başka bir şey olmayacağını düşünür. ⁷⁶⁶ İslâmî hareket 1945 yılında sözde 'demokrasiye geçişle' filizlenmeye başlamış, Necip Fazıl'ın yeni şahsiyeti ile ortaya çıkması da o tarihlerde 'Büyük Doğu' adıyla neşretmeye başladığı mecmua ile başlamıştır⁷⁶⁷.

1949

Necip Fazıl, DP Genel Başkanı Adnan Menderes'e yazdığı birçok mektupta memleketi Kahramanmaraş'tan milletvekili seçilerek siyaset yoluyla birikimlerini millet hizmetine sunmak istemiştir.

Bu temennisi gerçekleşmeyince memleket sathına yaygınlaştırdığı Büyük Doğu Cemiyeti'ni siyasi parti hâline getirerek seçimlere girmek istemiştir. 1949 yılının ilk ayları içinde 1943 yılından beri yürüttüğü fikrî mücadelenin politik bir oluşumla daha aktif hale geleceğine ve şartların da müsait olduğu kanaatine sahip olan Necip Fazıl, 1949 yılında Maraş ziyaretinde Büyük Doğu ile başlayan fikir mücadelesinin cemiyet ismi hâlinde teşkilatlanması gerektiği kanaatine ulaşır⁷⁶⁸.

Necip Fazıl genel merkezi İstanbul olan ve tüzüğünde siyasî, harsî ve ahlâkî olarak nitelenen⁷⁶⁹ Büyük Doğu Cemiyeti'ni 28 Haziran 1949 Salı günü kurmuştur. Necip Fazıl'ın nazarında o gün tarihi bir gündür. Necip Fazıl Büyük Doğu Cemiyeti'ne siyasi bir parti nazarıyla bakar. Necip Fazıl Büyük

⁷⁶⁵ Kısakürek, **Hücum ve Polemik**, s.192.

⁷⁶⁶ Ak, **a.e.e.**, s.38.

⁷⁶⁷ Mısıroğlu, **a.g.e.**, s.19.

⁷⁶⁸ Ak, **a.g.e.**, s.42,43.

⁷⁶⁹ Mert, **a.g.m.**, s.61.

Doğu idealinde maddî ihtilâl hedeflememekte, kanun yoluyla iktidara gelmek istemektedir⁷⁷⁰.

Necip Fazıl'ın gücü ancak dar olarak kabul edilebilecek bir oluşuma yettiği görülmektedir.

Necip Fazıl, kadrosunu kuru kalabalıklarla değil, nitelikli kişilerle doldurmak ister.

Büyük Doğu Cemiyeti'ne üye olacak kişilerin sayısından çok onların rûhî durumunu temel alır, onları şuurlandırmaya çalışır. Genç, taze, müstait, bire bin verecek, kullanılmamış ve posası çıkmamış bâkir hüviyetlerden seçilecek namzetlerle dâvâ gençleştirilmek suretiyle Büyük Doğu Cemiyeti'nin âzaları tespit edilmelidir.

Necip Fazıl Cemiyet işleriyle daha fazla ilgilenebilmek için Büyük Doğu dergisinin günlük gazete hâline gelmesi gerektiğini düşünür. Böylece tesirli bir organa sahip olacaktır. Fakat bu düşüncesi Büyük Doğu Cemiyeti'ni kapattıktan sonra gerçekleşir.

Büyük Doğu Cemiyeti'nin şubeleri⁷⁷¹ açılış tarihleriyle şunlardır:

Kayseri	(8 Şubat 1950)
Malatya	(1950)
Tavşanlı	(13 Eylül 1950)
Kütahya	(10 Kasım 1950)
Afyon	(12 Kasım 1950)
Soma	(12 Kasım 1950)
Diyarbakır	(19 Aralık 1950)

Necip Fazıl Diyarbakır şubesinin kurulmasını önemser ve onu "...şarkî Anadolu'nun başlıca ruh kaynakları..."⁷⁷² olarak görür.

Doğu ve Güneydoğu üniter yapının korunması için üzerine ısrarla vurgu yapılan coğrafi bölgelerimizdir. Necip Fazıl'ın da Güneydoğu şehirlerine önem verdiği görülmektedir.

⁷⁷⁰ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.13,157,15.

⁷⁷¹ Ak,a.g.e.,s. .44-45,55,65,66.

⁷⁷² Kısakürek, **Hitâbeler**,s.205.

Büyük Doğu Cemiyeti kurulduktan ve teşkilatlandıktan sonra oluşturduğu durum Necip Fazıl'ı umutlandırmış, hedefini büyütmüş, 1950 seçimleri ilk hedefi olmuştur⁷⁷³.

İlk iki şubenin açılışından sonra Necip Fazıl hapse atıldığı için 1950 seçimlerine katılamazlar.

1950 seçimleriyle beraber iktidar CHP'den DP'nin 10 yıllık iktidarının başladığı bu seçimle Necip Fazıl ve O'nun düşüncesine sahip olanlar kısmen rahatlarlar.

Necip Fazıl göre, Büyük Doğu Cemiyeti'ni kadrosuzluk,⁷⁷⁴ kurmay heyeti yokluğu ve kumar komplosu yıktığı için 1 yıl, 10 ay, 29 gün faaliyette kalan⁷⁷⁵ Büyük Doğu Cemiyeti kapatılmıştır⁷⁷⁶.

Büyük Doğu Cemiyeti Necip Fazıl'a maddî külfet çıkarmıştır. O maddî maliyetin miktarını şöyle açıklamaktadır:

“... 1950 devresinde ise, Büyük Doğu Cemiyetini, çoluğunun çocuğunun rızkına ve alacaklarının hakkına takdim ederek,(...) üstelik parasıyla beslemiştir.”⁷⁷⁷.

Necip Fazıl 1948'de Büyük Doğu Partisi'nden bahsetmesine rağmen “Büyük Doğu Partisi” gerçekleşmemiştir⁷⁷⁸.

Necip Fazıl'ın kurduğu Büyük Doğu Cemiyeti istenen başarıyı tam anlamıyla gösteremese de yine de dâvâsına hizmet etmiştir.

1960

Necip Fazıl, 1960'lı yılların sonuna doğru modernizm karşısında geleneksellik formülasyonlarıyla gerçekliği okuyamayan zihinsel darlığı ciddi şekilde eleştirir⁷⁷⁹.

1963

Türkiye'de Van'dan Edirne'ye kadar 300'den fazla yerde⁷⁸⁰ her birinde 5000'den fazla dinleyiciye⁷⁸¹ konferans veren Necip Fazıl, konferanslar için

⁷⁷³ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.69.

⁷⁷⁴ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.20.

⁷⁷⁵ Ak, **a.g.e.**, s.78,67.

⁷⁷⁶ Kısakürek, **Büyük Doğu Cemiyeti**, s.216.

⁷⁷⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.207.

⁷⁷⁸ **Necip Fazıl Armağanı**, derleme: Mustafa Miyasoğlu, s.55.

⁷⁷⁹ Ak, **a.g.e.**, s.25.

bir şehirden bir başka şehre adeta koşarak giderken, gittiği her yerde karşısında binlerce, on binlerce genci görünce, yorgunluk ve yılgınlık eseri göstermeden⁷⁸² küheylan gibi çatlayıncaya kadar koşar⁷⁸³.

Muhataplarla sıcak temas kurmak, onlarla aynı havayı teneffüs etmek önemlidir. Günümüzde bile seçmen kitlesine ulaşmak için birçok vasıtaya sahip olunmasına rağmen siyasiler başta mitingler olmak üzere panel, konferans, vb. vasıtaları kullanmaktadır.

1965

Büyük Doğu Fikir Kulübü (BDFK)nü kurdu.

Necip Fazıl dâvâsı için kullanabileceği tüm araçları kullanmıştır. Bunlardan biri de Büyük Doğu Fikir Kulübü'dür.

Büyük Doğu Fikir Kulübünün kuruluşu şöyle gerçekleşmiştir:

“Necip Fazıl’ın 1963 yılında Salihli’ye davetiyle başlayan “Konferans Çığır”, kısa zamanda bütün Anadolu’yu kapsayacak şekilde genişletici ve büyük yığınları demetleyici bir fikir aksiyonu hâline gelmiştir. Konferans vermekteki amacı, yığınlar içinden ferdî yetkinliğe sahip yeni bir nesil yoğurmak olan Necip Fazıl, kısa zamanda elde ettiği manevî hasadı, “iş ve aksiyon birliğine” çıkarmak için kültür teşkilatı kurmaya karar verir. Bu anlamda “b.d. Fikir Kulübü”, Büyük Doğu İdeolaciyasının politika dışı kadrolaşma ve davranma örgütü olarak 1965 yılının Ocak ayı başında, kurulur ve ilk şubesi Kayseri’de açılır.”⁷⁸⁴.

Daha sonra Ank., Malatya, İzmir, Bursa, Konya, Erzurum, Adana, Maraş şubelerinin açılır.

Necip Fazıl, Büyük Doğu Fikir Kulübü ile mücadele edeceği alanları şöyle belirlemiştir:

⁷⁸⁰ Kısakürek,Çerçeve 5,s.304.

⁷⁸¹ Kısakürek,İmân ve Aksiyon,s135; Kısakürek,O ve Ben,s.248.

⁷⁸² Ali Gengeç,“Kültür ve Sanat’tan”,Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı,S. 9,Ocak 2005,s.553.

⁷⁸³ Taşar,a.g.e.,s.245.

⁷⁸⁴ Ak,a.g.e.,s.143,146.

1. Batı'dan devşirilme yıkıcı mezhepler grupları olan maddeciler, komünistler, kılık değiştirmiş sosyalistler,
2. Kök kurutucu iç cereyanları oluşturan inkârcılar, kopyacılar, kozmopolitler,
3. İç kıymetleri karartıcı yanlış anlayış grupları olan nefislerine ham yobaz ve kaba softalar, Türklük cevherini kabukta arayan ırkçılar⁷⁸⁵.

Necip Fazıl'ın yaptığı tasniften O'nun sadece vatanını düşünenlerle yoluna devam etmek istediği anlaşılmaktadır.

Büyük Doğu Fikir Kulübü'nün hedefleri ile ilgili planları ise şöyledir:

1. Kanunlar dairesinde hareket etmek,
2. Devlet nizam ve esaslarını hedef tutmamak, herhangi şahsî menfaate vesile ve hiçbir parti hesabına alet diye kullanmamak şartıyla her türlü İslâmî fikir ve hareket serbesttir.

Necip Fazıl istediği neticeyi alamadığı için 1968 yılında BDFK'yi kapatmıştır⁷⁸⁶.

Necip Fazıl, dâvası için faydalı olacağını düşündüğü bütün vasıtaları kullanmıştır.

2. BAŞYÜCELİK DEVLETİ

a. Başyücelik Devleti'nin Yapısı ve Özellikleri

Şiirlerin değişmesi ve gelişmesi bahsinde geçtiği gibi Necip Fazıl'ın sürekli yenilik ve gelişme yolundaki azmi, dünya görüşlerinin iyi yönlerini alıp sürekli geliştirme ile paralellik arz eder.

Gerek Kur'an'da gerek hadis-i şeriflerde Müslümanlardan belirli bir hükûmet şekline uymaları istenmemiştir. Toplumun maslahatlarına ve zamanın ruhuna uygun bir idare şekli uygulanmıştır. Necip Fazıl ideal devleti olan Başyücelik'i teferruatıyla *İdeolocya Örgüsü'nde* anlatmıştır (EK: I).

⁷⁸⁵ Ak,a.g.e.,s.144.

⁷⁸⁶ Ak,a.g.e.,s.148.

Necip Fazıl tarih boyunca devlet şekillerinden bahsettikten sonra devlet şeklinin bunların iyi taraflarını alarak, kötü taraflarını bertaraf eden bir üstün buluş olduğunu ve bunun da İslâmın Şûrâ ölçüsüne bağlı olduğunu şöyle anlatır:

“Devlet şekli, Eski Yunandan bugüne kadar gelen örnekler arasında emsalsiz bir ilerilik ve yenilikleri temsil eder. Tarih boyunca gelmiş, ya ferdî, ya içtimaî yahut da zümrevî irade hâkimiyetine bağlı şekillerden teker teker her birinin mahzurlarını bertaraf ettiği kadar, teker teker her birinin faziletlerini toplayıcı son ve üstün buluştur. İslâm'ın «Şûrâ» ölçüsüne de sınıksız bağlıdır.”⁷⁸⁷.

Toplamları ayakta tutan dinamiklerden biri de şûrâdır. Gerek ferdin gerekse cemiyetin problemlerinin çözümünde şûrâyâ büyük görevler düşer. Şûrâda kararlar ortak akılla alındığından isabetli karar verilme oranı yüksektir.

Kur'an-ı Kerim'de Şûrâ suresi vardır. Bu surede şûrâ ibadetlerle beraber anılır.

Necip Fazıl, devlet ve hükümet şeklini seçerken ana dâvâyâ bağlı kalarak akılla en iyi ve en güzeli seçmekte serbest olduğu düşüncesindedir⁷⁸⁸.

İdare şekillerini elverişli zeminler oluşturan talî bir unsur⁷⁸⁹ olarak gören Necip Fazıl'a göre idarenin şekli önemli değildir. Asıl olan, halkın menfaatine en yakın olanın seçilmesi, tercihin başıboş kalabalıkların eline bırakılmamasıdır⁷⁹⁰.

Necip Fazıl, idare şeklini halka bırakmak istemiyor. Onları başıboş kalabalık olarak görüyor.

Çeşitli yönetim şekilleri olmasına rağmen demokrasi bir adım öne çıkmıştır. Bakış açılarına ve beklentiye göre farklılıklar göstermesine rağmen

⁷⁸⁷ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s. 223.

⁷⁸⁸ Kısakürek, *a.g.e.*, s.225.

⁷⁸⁹ Yetiş, *a.g.m.*, s.174.

⁷⁹⁰ Kısakürek, *a.g.e.*, s.227.

demokraside halk dolaylı da olsa yönetime katılır. Son yıllarda ülkelerin yönetim şekillerinde öne çıkan demokrasinin birçok tanımı yapılmaktadır.

1789'dan itibaren cumhuriyet ve demokrasi, tüm dünyada en yaygın ve tercih edilen yönetim şekilleri hâline gelmesine, yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren demokrasi, gelişmişliğin göstergesi olarak yorumlanmaya başlanmasına rağmen teorik plandaki benzerliklerine karşın, cumhuriyet ve demokrasi başlığı altında birbirlerinden çok farklı idâre şekillerinin aynı terminolojiyi kullanır olduğunu ifade eden Kenan Erzurumlu bunlara "İslâm Cumhuriyeti", "Demokratik Halk Cumhuriyeti", "Arap Halk Sosyaliyesi", "Arnavutluk Cumhuriyeti", "Çin Halk Cumhuriyeti", "Küba Cumhuriyeti" ve hatta "ömür boyu başkan" seçen bir sürü cumhuriyet ve demokratik yönetimler⁷⁹¹ örneklerini verir.

Aradan geçen yıllar içinde demokrasi, en yaygın ve vazgeçilmez devlet sistemi hâline gelmiştir. Tüm vatandaşların, devlet politikasını şekillendirmede ve yönetimde eşit hakka sahip olduğu bir yönetim biçimi⁷⁹² olarak geniş ve temel anlamıyla tarif edilen demokrasinin doğuşu Avrupa'da Fransız İhtilâli'yle gerçekleşmiştir.

Demokraside yaşanan sıkıntılar halka müracaat edilerek aşılmaya çalışılmaktadır. Bu husus demokrasilerde halkın önemini göstermektedir.

"Her türlü azınlıkların ve bireylerin temel haklarını kanun güvencesi altına almaya çalışan bir yönetim biçimi"⁷⁹³ şeklinde tarif edilen demokrasi insanlara kendi duygu ve düşüncelerini serbestçe, hür iradesiyle ifade etmesine imkân veren bir sistemdir.

Demokrasi, sürekli gelişen ve yükselen bir trenddir. Demokratikleşme sürecinden geri dönülmesi asla mevzu bahis olamaz. İslâm'a zıt olmamasına rağmen Ömer Çaha'ya göre dünyada bugün dinler açısından demokrasi değerlendirildiğinde demokrasiye en uzak din, despotik yönetimler yüzünden İslâm dinidir. "Demokrasi ancak modernleşmenin altyapısı olan maddî ve

⁷⁹¹ Erzurumlu, a.g.e., s.34.

⁷⁹² Erzurumlu, a.g.e., s.147.

⁷⁹³ Ömer Çaha, **Dört Akım Dört Siyaset**, İst., Zaman Kitap,2001,s.58.

manevî temeller üzerinde gelişebilir” diyen önemli siyaset bilimcilerinden Ömer Çaha demokrasinin tanımını şöyle yapmaktadır:

“Demokrasi, her türlü azınlıkların ve bireylerin temel haklarını kanun güvencesi altına almaya çalışan bir yönetim biçimidir. Ne devletin ne de toplumun herhangi bir gerekçe ile bireyin temel hakların askıya alması demokraside uygun görülmez. Demokraside darbeye yer yoktur.”⁷⁹⁴

Necip Fazıl’ın yazı yazdığı alanlardan biri de demokrasidir. Hayatının en önemli yıllarında demokrasinin kısmen olmasına şahit olan Necip Fazıl, demokrasiyi etimolojisine varana kadar tanımaktadır.

O, demokrasi kelimesinin halk idaresi, halkın istediği idare anlamına gelen Eski Yunan’da Demoskratos kelimesinden geldiğini, demokrasinin halkın isteği olduğunu ama halkın kötüyü de isteyebileceğini, istediği zaman da halimizin ne olacağı endişesini taşımaktadır⁷⁹⁵.

Demokraside halkın kötüyü isteyebileceğini düşünen Necip Fazıl’ın demokrasiye bakışı olumsuzdur.

Demokraside yöneticiler halkın oyları ile seçilir. Darbeyle değil, halkın oylarıyla gelip giden seçilmişler sitemin tıkanıdığı anlarda sisteme rahat nefes aldirmek için halka müracaat ederler. Meşruiyetini halktan alırlar.

Seçilmiş Başbakanların yakasına yapışarak daha fazla özgürlük isteyenlere, darbe yapan ve darbe teşebbüsünde bulunanlara, hükümetleri iş yapamaz hale getiren ya da yıkmak için çalışanlara ceza verilmemesi, onlara hoşgörölü davranılmasını Necip Fazıl hoş görmez. O bunun üzerine “Demokrasi”, kanunları çiğneyen ve hükûmete el kaldıran zümrelere şefkatle mukabele etmek değildir.”⁷⁹⁶ sözünü söyler.

Necip Fazıl demokrasiyi “...herhangi bir yanlışın kurbanı olmamak için bütün yanlışlara serbestlik tanıyıcı bir fasit daire”⁷⁹⁷ olarak tarif eder ve

⁷⁹⁴ Çaha, **a.g.e.**, s.56,58.

⁷⁹⁵ Kısakürek, **Hesaplaşma**, s.17.

⁷⁹⁶ Kısakürek, **Cinnet Mustatili**, s.272.

⁷⁹⁷ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.278.

“Mikrobun zaif bünye araması tarzında, bir takım hırslar ve hain maksatların kalkanı olmaya gayet müsait...”⁷⁹⁸ olarak görür.

Necip Fazıl’ın, demokrasi konusunda böyle olumsuz düşüncesine CHP’nin O’na göre yanlış uygulamaları sebep olmuştur.

Necip Fazıl demokrasi lâfzının zamanı ve hakikati gelinceye kadar bir kenarda bırakılmasını, demokrasinin kendisini ve kendisi gibi düşünenleri bir nev’i çürütme vasıtası olarak kozmopolitler ve Batıcılık simsarları elinde haince kullanılmasına engel olunarak hakikate esaretten ibaret olan gerçek hürriyeti mahyalaştırılmasını istemektedir⁷⁹⁹.

Demokrasilerde çoğunluğun yönetimi söz konusu olsa da azınlığın hak ve özgürlükleri korunarak onlara saygı duyulmalıdır.

Necip Fazıl, siyasî partilere de olumsuz bakar. Fikret Uslucan bu durumu şöyle değerlendirir:

“O, Türk siyasi hayatındaki partileri 1976’da yazdığı “Parti” isimli beytinde “Ne ibret, partilerin partilere bakışı/Tek doğru gördükleri, birbirinin yanlış” diyerek değerlendirir ve aralarında ayırım yapmadan hepsini aynı kefeye koyar.”⁸⁰⁰

Fikret Uslucan, Necip Fazıl’ın demokrasi ve siyasi partiler konusunda olumsuz tavrını şöyle anlatır:

“...Demokrasi çaresizdir ve Türkiye’deki demokrasi karanlıkta körebe oynamaktan başka bir şey değildir. Batı’nın, bize hibesi olan partiler bölücülükten başka marifet sergileyememektedir.”⁸⁰¹

Necip Fazıl seçimlerde kullanılan oyların da eşit sayılmaması düşüncesindedir. O bu durumu bir örnekle şu şekilde açıklar:

İmam-ı Gazalî ile Çemişgezekli bir çobanın⁸⁰² ve bir çöpçünün reyini bir tutan demokrasi belâdır⁸⁰³.

⁷⁹⁸ Kısakürek, **Cumhuriyetin 50.Yılında Türkiye’nin Manzarası**, s.26.

⁷⁹⁹ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.124.

⁸⁰⁰ Uslucan, **a.g.m.**, s.328.

⁸⁰¹ Uslucan, **a.g.m.**, s.324.

⁸⁰² Kısakürek, **Hitâbeler**, s.278.

⁸⁰³ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.39.

Sanat ve düşünce dünyasında da oyların eşit sayılmaması gerektiğini düşünenler vardır. Manken Aysun Kayacı bir televizyon programında “Dağdaki çobanın oyuyla benimki bir mi?” demiştir.

Her şeye rağmen Necip Fazıl demokrasiden yana olur.

Necip Fazıl komünizme karşı Batı demokrasileri yanında yer alınması görüşündedir. Necip Fazıl bunu iki sebepten istemektedir:

“...Birincisi komünizmin yıkılması Batı emperyalizminden intikam alma fırsatı verecektir zira bu yıkılış Batı’nın yıkılışı anlamına da gelecektir. İkincisi tarihi düşman Moskof ve yeni silahının (komünizm) yıkılışı ile İslâm’ın ve Türklerin ayağa kalkmasının önü açılacaktır”⁸⁰⁴.

Necip Fazıl batı emperyalizmiyle tarihî düşmanımız Rusların devre dışı kalmasını istemektedir.

Necip Fazıl’ın II. Dünya Savaşı’nın başlangıcından itibaren kaleme aldığı bütün yazılarda Türkiye’nin selâmetini demokrasiler yoluna bağlılıkta gördüğünü düşünen Suat Ak, komünizme ve faşizme karşı Necip Fazıl’ın demokrasi taraftarı olmasını şöyle yorumlamaktadır:

“Batılı ve klasik cemiyet sistemini II. Dünya Savaşı başlangıcında faşizm ve komünizm tehdidi altında gören Necip Fazıl, istiklâllerine bağlı milletlerin (Türkiye başta olarak) sınırlarını faşizme, ruhlarını da komünizme karşı korumaları gerektiği kanaatindedir. Liberal-kapitalist telakki ve demokratik sisteme aykırı bir dünya görüşü taşımasına rağmen hadiseler onu demokrasilerin dâvâsını tutmaya mecbur etmiştir. Çünkü ferdî ve millî istiklâline bağlı bir insan olarak inanmaktadır ki, bütün insanlığın ve her türlü dünya görüşü şeklinin topyekûn hayat dâvâsında demokratik dünyayı desteklemek bir zarurettir. Aksi halde beşeriyet, faşizm sebebiyle ebedî bir karanlığa girecek veya komünizmin batıl sistemi uğrunda insan ruhunun esareti başlayacaktır.”⁸⁰⁵.

⁸⁰⁴ Duran, a.g.m., s.80.

⁸⁰⁵ Ak, a.g.e., s. 33,29.

Kendisini anlattığı *Aynadaki Yalan* romanında erkek karakter Nâci tarafından bir konferans verilir. Bu konferansta Nâci'nin dile getirdiği başlıklardan biri demokrasi anlayışıdır. O, bu durumu şöyle açıklar:

“İslâm'da devlet, en büyük(otorite) ve metbûluğu, en küçük tâbiliğin her ân teftiş ve murakabesine arz edici nizam... Hakçı olarak halkçı ve halkçı olarak hakçı... İşte gerçek demokrasi!..”⁸⁰⁶.

Her şeyde fayda mülâhazasını öne alan Necip Fazıl devlet anlayışında olduğu gibi demokrasi konusunda olumsuz düşünmesine rağmen umumî faydayı gözeterek bazen demokrasi taraftarı olmuştur.

Günümüzde başta gelişmiş Avrupa ülkelerinde olmak üzere birçok ülke ismi ve fonksiyonları farklılıklar göstermekle beraber demokrasi ile yönetilmektedir. İnsanlık her şeyde olduğu gibi demokraside de çitayı yükseklerle çıkarmak için çalışmaktadır. Türkiye’de hiç olmadığı söylenen demokrasi⁸⁰⁷ eksikliklerine rağmen günümüzde yükselen bir trenddir.

Necip Fazıl, özlenen devlet modelini anlattığı *İdeolocya Örgüsü* eserinde özlediği toplum düzeninin ipuçlarını da vermektedir. Akif Emre’ye göre bu ipuçları geçmişle hesaplaşan metinlerdir⁸⁰⁸.

Necip Fazıl devlet idare edilirken uyulması gereken hususları ise şöyle belirtir:

1. İşin başına ehil olanlar getirilmedir. İşe talip olanlar iş başına getirilmemelidir.
2. Devlet işleri şûra ile görülmelidir. Kur'an-ı Kerim’de istişareyi emreden Şûrâ ismini taşıyan surenin 38. ayeti ve Âli İmran suresinin 159. ayetleri vardır.
3. İdareciler insanların işlerini yaparken onlara zorluk çıkarmamalı, işlerini kolaylıkla ve tatlı dille yerine getirmelidir.
4. Baştakilerin vasıflarına ve suretlerine bakılmadan ona itaat edilmelidir.
5. Devlet malı zimmete geçirilmemeli, şahsî işlerde harcanmamalıdır⁸⁰⁹.
6. Devlet malı har vurulup harman savrulmamalıdır.

⁸⁰⁶ Kısakürek, *Aynadaki Yalan*, s.197.

⁸⁰⁷ Kabaklı, *Devlet Felsefemiz*, s.146.

⁸⁰⁸ Akif Emre, “Büyük Doğu ve Gelecek Tasavvuru”, s.52.

⁸⁰⁹ Necip Fazıl, Kısakürek, *İman ve İslâm Atlası*, s. 692, 693, 709, 692, 694.

7. Mala haksız yere el koymak ve rüşvetle iş görmek, devlet nizamını yıkar⁸¹⁰.

Necip Fazıl'ın ideal devletinin temeli, iyi şeyleri bünyesine alan, kötü şeyleri atmasıyla oluşur.

Necip Fazıl, İslâm inkılâbının yapılması taraftarıdır.

İslâm inkılâbının cemiyetinde işsiz hiçbir fert yoktur. Devletin vazifesi işe işçi bulmak değil önce işi bulmak ve sonra işçiyi yetiştirmektir.⁸¹¹

Günümüzde işsiz fertler işyerlerine doğrudan müracaat ederek iş sahibi olabildikleri gibi, İŞKUR vasıtasıyla da işe yerleşebilmektedir. Bazı büyük holdingler ihtiyaç duydukları elemanları kendi kurdukları okullar vasıtasıyla kendileri yetiştirmektedir. Sabancı ve Koç grupları bu yolu tercih eden büyük holdinglerdendir.

Necip Fazıl'a göre İslâm inkılâbının cemiyetinde fert, kendi aleyhine olsa bile cemiyet hayrına iş görür, içinde bulunduğu cemiyete kaç mal olduğunu, cemiyete kazandırdıklarından elinde müspet bir bakiye kalıp kalmadığını vicdanında sorgulayacaktır. Bu ölçü devlet başkanından çobana kadar geçerlidir.

Küçük çocuklar, geçkin ihtiyarlar ve ağır hastalar içtimaî faaliyetlerden muaftırlar. Küçük çocuklar ileride atılacakları faaliyetlerin; ihtiyarlar da biriktirilmiş ve kaldırılmış faaliyet harmanlarının istirahat çardağı altındadır. Devasız hastalığa maruz kalanlar ve aileleri içtimaî faaliyet çerçevesi dışında kalabilecek tek özürlü sınıftır⁸¹².

Çalışması gerekenler, eli ayağı tutanlar, çalışma faaliyetinden ayrı olmamalıdır.

Necip Fazıl'a göre cemiyetin zararına olarak dilencilik, miskinlik, mirasyedilik, beyzadelik, ağalık, tembel patronluk gibi parazitliğe hayat hakkı yoktur.

⁸¹⁰ Kısakürek, **Yeniçeri**, s. 128,204.

⁸¹¹ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s. 220,222.

⁸¹² Kısakürek, **a.g.e.**, s. 220,221.

İnsanlık tarih boyunca idare olarak monarşi, demokrasi, oligarşi gibi idareleri tanımıştır. İnsanlık bu üç idare şeklinden başka bir idare şekli hâlen bulamamıştır⁸¹³.

İnsanlar hep daha mükemmeli bulma, olma istidadı ile yaratıldıkları için hep daha iyiyi isterler.

Necip Fazıl'a göre fikir temellerini kurduğu ve oluş hedeflerini plânlaştırdığı İslâm inkılâbı, başlı başına ve müstâkil (ideal) kıymetinde, bütün bir teşkilât ve devlet şekli gayesine sahiptir. Bu gayenin ismi, "Başyücelik Devleti" ve teşkilâtıdır⁸¹⁴.

Necip Fazıl devlet idaresinde her zaman daha iyiyi, daha mükemmeli arama düşüncesini şiirlerinde de göstermiştir. Başka şairlerde örneğine pek az rastlanılan hem şekil hem de içerik yönünden bu kadar büyük ve köklü değişikliklerin sebebi mükemmeli aramasında gösterilebilir.

b. Yüceler Kurultayı

Parayla bile elde edilmesi mümkün olmayan şeylerden biri de ihtiyarların tecrübeleri ile bilgi birikimleridir. Bunlardan azami faydalanılması amacıyla onlardan oluşan bir meclis kurulması faydalıdır. Gençler, enerjilerini koşturmayla harcarlarken, ihtiyarlar bilgi ve tecrübeleriyle onların güçlerine güç katacaklardır.

Eğitim ve kültür alanlarında gerekli çalışmalar yapmak, Batı'daki teknik ve bilimsel gelişmeleri takip etmek, Türkçe ilim ve fenlere ait eserlerin yazılması ve tercüme edilmesi için 21 Temmuz 1846 yılında Ahmet Cevdet Paşa'nın girişimiyle kurulan⁸¹⁵ ilk Türk Akademisi olan Encümen-i Dâniş vardır.

Geçici 30 üyesinde Türkçeye vakıf olma şartları aranmayacak, eğitim ile ilgili yazdıklarını Encümen-i Dâniş'e göndermeleri, Akademiye hangi dil ile olursa olsun bilgi vermeleri yeterli olacaktır.

⁸¹³ Kısakürek, **a.g.e.**, s. 223,225,226.

⁸¹⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.223.

⁸¹⁵ Mustafa Yılmaz, **Dul Kadının Oğulları**,4.baskı, Bursa, Miga Ajans Pazarlama Ltd.Şti,2011,s.22.

Önce öğretim kitapları yazıldıktan sonra Darül-Fünûn için kitaplar hazırlanmaya başlandı. Daha önemli çalışmaları ise Ahmet Cevdet Paşa'ya verilen Osmanlı Tarihi'ni yazma görevini tamamlayarak 12 ciltlik muazzam bir *Osmanlı Tarihi* kitabı yazdılar.

Geleneksel danışma meclisi olarak faaliyet gösteren Encümen-i Dâniş gerek toplumsal gerekse uluslararası politikalara ilişkin bilgeliği, engin tecrübesi ve birikimiyle merkezî devlete katkıda bulunmuştur. Toplam 12 yıl kadar hizmet verdiği tahmin edilen Encümen-i Dâniş'in neden kapatıldığı hâlen bilinmemektedir⁸¹⁶.

Necip Fazıl'da da Encümen-i Dâniş'e benzer bir oluşum vardır.

Necip Fazıl idrak soylularından bir Meclis kurulması ve her hükmün ona bırakılması⁸¹⁷ görüşündedir. Bu Yüceler Kurultay'ı olabilir.

Yüceler Kurultay'ının özellikleri şunlardır:

1. Büyük Doğu mefkûresinde cemiyet iradesini Yüceler Kurultayı temsil eder⁸¹⁸.

Türkiye'de ise TBMM halkın iradesini tecelli ettirmektedir.

2. Bu Kurultay, dünyada örnekleri mevcut olan millet meclisleri gibi kavgaların, saygısızlıkların yapıldığı değil, milletin dinde, fikirde, sanatta, ilimde, siyasette, müspet bilgilerde, ticarette, askerlikte, idarede, işte, yani insan ruhuna ve ruhtan dökülen her icraata dair meselede idrak çilesinin en soylusunu çeken, en ileri düşünen ve en iyi iş yapan idare çilekeşleri tek hakikat olan İslâm'a bağlı olarak fikir ve eserlerin hayata geçirileceği bir kadronun örgüsünden ibarettir⁸¹⁹.

Türkiye'de kavgalar, gürültüler olsa da millî irade TBMM vasıtasıyla sağlanmaktadır.

⁸¹⁶ Zihni Çakır, *Encümen-i Dâniş Sarmalında Konsept Savaşları*, İst., Neden Kitap, 2009, s.289–292.

⁸¹⁷ Kısakürek, *Rapor 11–13*, s.133; Kısakürek, *Çerçeve 6*, s.125

⁸¹⁸ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.285.

⁸¹⁹ Kısakürek, *a.g.e.*, s.285.

3. Yüceler Kurultayı'nın üye sayısı 101'dir. Üyelerin her biri bütün vatani temsil eder⁸²⁰.

TBMM'nin üye sayısı 550'dir.

4. Yüceler Kurultayı'nın temsilcileri halkın değil Hakk'ın seçtikleridir⁸²¹.

TBMM üyeleri halk tarafından gizli oy, açık sayım sistemiyle seçilmektedir.

5. Yüceler Kurultayı'nı ilk defa bir Müessisler Meclisi meydana getirir ve en küçük uygunsuzluk hâlinde tasfiyeye uğrar. Emeklilik yoktur⁸²².

Türkiye'de seçimler dört yılda bir yapılmaktadır. Seçilen bir üye halk tarafından tekrar seçilebilir. Seçildiği takdirde yasama görevine devam eder.

6. Yüceler Kurultayı'nın her ölçüsü kanundur⁸²³.

TBMM üyeleri yasama faaliyetlerini yapmaktadırlar. Yapılan kanunların Anayasaya uygunluğu Anayasa Mahkemesi'nce tespit edilmektedir.

7. Yüceler Kurultayı oluştuktan sonra kendi içinden Başyüceyi seçer⁸²⁴.

12 Eylül 2010 tarihinde referandumla yapılan Anayasa değişikliğinden önce Cumhurbaşkanı TBMM üyeleri tarafından Meclisin içinden ya da dışından şartları uyan adaylar arasından seçilmekteydi. Yapılan anayasal değişiklikten sonra Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesinin yolu açılmıştır.

8. Yüceler Kurultayı'nın azaları 40–65 yaş arasında olmalıdır⁸²⁵.

TBMM üyesi seçilmek için en az 25 yaşını doldurma şartı vardır.

9. Yüceler Kurultayı, ölüm, ağır hastalık, istifa, istifaya davet gibi nedenlerle ayrılanların yerine yenilerini seçer⁸²⁶.

TBMM üyelerinin çeşitli sebeplerden dolayı sayısı en az %5 eksilirse ara seçim yapılır.

10. Yüceler Kurultayı'nın adayları sayıya bağlı kalmayarak vatan ileri gelenlerinin en layık olanlarıdır. En küçük bir liyakatsizlik adaylığı

⁸²⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.288.

⁸²¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.288.

⁸²² Kısakürek, **a.g.e.**, s.287.

⁸²³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.287.

⁸²⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.287.

⁸²⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.286.

⁸²⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.287.

düşürür. Yüceler Kurultayı yeni üyelerini bu adaylar arasından seçer.⁸²⁷

Cumhuriyet savcılarının suç işlediklerini düşündüğü milletvekilleri hakkında yargı dokunulmazlığının kaldırılması için hazırladıkları fezlekeyi Meclise gönderirler. Dokunulmazlığı kaldırılan milletvekili yargılanırken dokunulmazlığı kaldırılmayan vekilin yargılanması milletvekilliğinin düşmesine kadar bekler. Bu arada geçen sürede zaman aşımı uygulanmaz.

11.Yüceler Kurultayı her beş senede bir millet iradesinin tecellisi aranan vaziyetlerde millî iradeye başvurabilir⁸²⁸.

Türkiye’ de ise seçimler 4 yılda bir yapılmaktadır.

12.Yüceler Kurultayı Başyüce’yi beklenmedik menfi ve zıt şartlar içinde görürse onu asgari yüzde yetmiş beş çoğunluk kararıyla devirerek yerine nihâi irade tecelli edinceye kadar aralarından birini Başyüce ilan eder⁸²⁹.

Cumhurbaşkanı vatana ihanet dışında hiçbir suçla itham edilerek yargılanamaz. Yargılanması için TBMM üye sayısının en az 3/4’ünün oyu gereklidir.

c. Başyüce

Necip Fazıl’ın idealindeki Başyücelik Devleti’nde Başyüce’nin özellikleri ile görev ve yetkileri incelendiğinde ülkemizdeki idare sisteminde Cumhurbaşkanı ile benzer özellikler taşıdığı görülmektedir.1982 tarihli Anayasamızın 101–108. maddeleri Cumhurbaşkanının seçilmesi, görev ve yetkilerini düzenlenmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı, seçimin birçok aşamalarından geçerek seçildiği için çalışacağı kadrosunu da kendisi belirliyor. Burada başkan adayı ekibini kurarken tercihini kendisini ve ülkesini başarıya taşıyacak kadroyu seçtiği için seçiminde ne kadar isabetli olacağı fazlaca tartışılabilir. Başyücelik Devleti’nde ise adaylarda çok daha kapsamlı

⁸²⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.287.

⁸²⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.290.

⁸²⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.289.

özellikler arandığı için işin ehilleri ve başarılı olma ihtimali daha fazla olanlar seçilecektir.

Denetim olmayan yerde yozlaşmanın olması kaçınılmazdır. Başta bürokrasimizi oluşturan birçok kamu görevlisi ve seçilmiş siyasetçiler ile devlet adamlarımız yargı dokunulmazlığına sahiptir. Hiç kimse dokunulmazlığa sahip olmamalıdır. Başta yüz kızartıcı suçlar olmak üzere milletin vekiline yakışmayacak suçlamalara maruz kalanların dokunulmazlık zırhı sayesinde yargılanmaktan ve hükmün infazından kaçmaları milletin vekilliğine yakışmamaktadır. Milletvekillerinin ve Bakanların dokunulmazlığı kürsü dokunulmazlığı ile sınırlandırılmalıdır. Muhalefet partilerimizin birçoğunun daha önce bu konudaki sözlerini iktidara geldiklerinde unuttukları aşikârdır.

İdeal devlet Başyücelik'te Başyüce'nin özellikleri şunlardır:

1. Başyüce, Yüceler Kurultayı tarafından beş yıl için seçilir. Görev bitimi tekrar seçilebilir⁸³⁰.

Anayasamıza göre Meclisin içinden ya da dışından halk tarafından beş yıl için seçilen Cumhurbaşkanı tekrar seçilebilir.

2. Başyüce herhangi bir devlet reisi değil derin ve girift içtimai bir remzdir. Bir timsaldir⁸³¹.

Devletin kurumlarının uyumlu çalışmasını gözetmesi gereken Cumhurbaşkanı adı üzerine cumhura layık bir baş olmalıdır. Halk bazı şeyleri yapmasa bile onu başındakinden istemekte, onda o özellikleri görmek istemektedir. Cumhurbaşkanlarımız başta olmak üzere diğer devlet görevlilerimiz kanunlara aykırı olmamak üzere beklentilere uygun hareket etmelidir.

Batılı devlet görevlilerinin farklı inançlara sahip grupların dinî törenlerine katılarak onları daha yakından tanımaya çalıştıkları haberleri basınımızda zaman zaman yer almaktadır.

3. Başyüce adeta milletin tek fertte toplanmış örneğidir⁸³².

⁸³⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.293.

⁸³¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.291.

⁸³² Kısakürek, **a.g.e.**, s.291.

Cumhurbaşkanı halk tarafından seçildiği için halktan bir ferttir, halkın özüdür, mayasıdır, kaymağıdır. Halk nasılsa seçtiği de öyledir. Çünkü o halktan biridir.

4. Başyüce lisan-ı hâliyle milletin en ahlâklı, en bilgili, en akıllı ferdiyim, diyecektir⁸³³.

Cumhurbaşkanı sevilmesi, sayılması, takdir edilmesi için her şeyiyle millete örnek olmalıdır. Geniş halk kesimini kucaklamalı ve bağrına basarak onların devletin eşit vatandaşları olduğu güvenini vererek devlete aidiyetlerine katkı sağlamalıdır.

5. Başyüce kendi nefsin selâhiyetsizlikte son mertebeye indirir⁸³⁴.

Geçmiş dönemlerde yaşandığı gibi kırmızı ışıkta ve market sırasında bekleyen Cumhurbaşkanlarımız, fert olarak kendisini halktan biri kabul eder. İslâm'da da özellikle dört büyük halife döneminde devlet başkanı seçilen Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer yaşam standartlarını maiyetindeki en fakir adama göre ayarlayarak başta Valiler olmak üzere devletin diğer kademelerindeki idarecilerine örnek olmuşlardır.

6. Başyücelik makamına en küçük nefis ve hırs karıştırılmamalıdır⁸³⁵.

Türkiye'nin bir (1) numaralı koltuğunun sahibi olan Cumhurbaşkanları o makama layık görülerek seçildikleri için tarafsız ve devlet kurumlarının uyumlu çalışmalarını temin edecek vasıfta olmalı, işine duygu ve düşüncelerini karıştırmamalıdır.

7. Başyüce, dert ve ızdıraba düşenler tarafından kendileri kadar dert ve ızdırabını paylaşan ve derdinin dermanını elinde tutanın olup olmadığını anlamak için her an hesaba çekilir⁸³⁶.

Anayasamıza göre Cumhurbaşkanları sorumsuzdur. Vatana ihanet dışında görevlerinden dolayı hesaba çekilemezler. Meclisin $\frac{3}{4}$ oyuyla görevlerinden el çektirilebilirler. Son Cumhurbaşkanımızın da dile getirdiği gibi Cumhurbaşkanlarının yetkileri sınırlandırılarak sembolik hale getirilmelidir. Sorumsuz bir Cumhurbaşkanının çok fazla yetki kullanması

⁸³³ Kısakürek, a.g.e., s.291.

⁸³⁴ Kısakürek, a.g.e., s.291.

⁸³⁵ Kısakürek, a.g.e., s.292.

⁸³⁶ Kısakürek, a.g.e., s.292.

parlamentar sistemlerde hoş karşılanmamaktadır. Daha önce emniyet sübabı olarak düşünülen makam el değiştirince tartışma konusu olmaktadır. Bu tartışmanın hükûmetler ile yaşanması muhtemel çatışmaların ve zıtlıkların önüne geçilmesi için Cumhurbaşkanı'nın yetkileri günün şartlarına göre yeniden düzenmelidir. Bize hiçbir şey kazandırmayan ve enerjimizi boşa harcatan gerilimli ortamların oluşması da böylece önlenecektir.

8. Görevi biten Başyüce seçilemezse yaş haddini aşmamışsa Yüceler Kurultayı'ndaki görevine geri döner⁸³⁷.

Anayasamıza göre Cumhurbaşkanı'ları tekrar seçilebilir. Seçilemeyen halkın arasına dönerek halktan bir fert olur.

9. Başyüce, makamını temsil gücünü muhafaza ettikçe yaş haddinden emeklilik yoktur⁸³⁸.

Anayasamıza göre de yaş haddinden emeklilik yoktur. Cumhurbaşkanı'nın seçilmesinde üst yaş kriteri de yoktur.

Başyüce, ölüm, hastalık, istifa gibi nedenlerle görevi sona erince yerine tavsiye edeceği aday veya adaylar, Yüceler Kurultayı'na karşı en tesirli irşadıdır⁸³⁹.

Herhangi bir sebepten dolayı görevi biten Cumhurbaşkanı olumlu izlenim bırakarak, halkın gönlünde yer etmesi bağlayıcı olmamakla beraber tavsiye edeceği aday için olumlu olabilir. Kapalı oy, açık tasnife göre oy kullanma niteliklerine sahip her vatandaşın tek oy hakkına sahip olduğu seçimde sonucu milletin tercihi belirleyecektir.

Necip Fazıl'a göre Başyüce'nin görev ve yetkileri ise şunlardır:

1. Başyüce, Yüceler Kurultayı'nın yaptığı kanunların aleyhine emir veremez. Düzenlenen bir kanun yoksa Başyüce'nin emri kat'idir⁸⁴⁰.

Anayasamıza göre, hiçbir organ kanunlardan almayan bir yetkiyi kullanamaz. TBMM de ihtiyaç duyulan kanunları yapmaktır.

2. Başyüce bir emri ile hükûmeti değiştirebilir⁸⁴¹.

⁸³⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.293.

⁸³⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.293.

⁸³⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.293.

⁸⁴⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.291.

Anayasamıza göre Cumhurbaşkanlarına böyle bir yetki tanınmamıştır. Hükûmetin icraatları Anayasa Mahkemesi ve Danıştay’ca denetlenmektedir. Bunlara rağmen bir emir ile hükûmetin değiştirilmesi telafisi zor hatta imkânsız neticeler doğurabilir.

3. Hükûmetin bütün üyeleri (adalet dâhil) Başyüce adına görev yapar, Başyüce adına karar verir. Mahkemeler karşısında Başyüce’ninin vaziyeti en aşağı fertten daha zayıftır⁸⁴².

Anayasamız göre mahkemeler bağımsızdır. Kararlarını Türk Milleti adına verir. Mahkemelerin kararları kat’idir, kişileri ve idareyi bağlar.

4. Başyüce, bütün icra vasıtalarının ve bütün ordunun başıdır. Başbuğ doğrudan doğruya Başyüce’nin vekilidir⁸⁴³.

Başkomutanlık / Başkurmaylık durumu incelendiğinde Necip Fazıl’ın ideal devleti ile Anayasamızdaki Genelkurmay’ın durumları benzer özellik gösterir.

Anayasamıza göre Başkomutanlık, Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunmasına rağmen savaş halinde Genelkurmay Başkanı Başkomutanlık görevini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.⁸⁴⁴

Başyücelik Devleti’nde ise “Başyüce,bütün icra vasıtalarının ve bütün şubeleriyle ordunun başıdır. Başbuğ doğrudan doğruya Başyüce’nin vekilidir.”⁸⁴⁵ şeklinde bir görevlendirme vardır.

5. Başyüce, Yüceler Kurultayı’nı her giren ve çıkan üyesiyle tasdik eder⁸⁴⁶.

Millet Meclisine seçilen vekiller Yüksek Seçim Kurulu’ndan aldıkları mazbatalarıyla TBMM’ne gelerek yemin ettikten sonra göreve başlarlar. Onların milletvekili olarak göreve başlayabilmeleri için mazbatalarını almaları ve yemin etmeleri şarttır. Kendi elinde olmadan Meclis’in yasama faaliyetlerine katılamayanlar sadece vekillerin özlük haklarından yararlanabilirler.

⁸⁴¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.291.

⁸⁴² Kısakürek, **a.g.e.**, s.259,292,259.

⁸⁴³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.292.

⁸⁴⁴ Attila Akdemir, **Polisin El Kitabı**, İst., Okumuş Adam Yayıncılık, 2003, s.46.

⁸⁴⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.292.

⁸⁴⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.289.

6. Başıyüce, bütün faaliyet ve işlerinde Yüceler Kurultayı'na karşı sorumludur⁸⁴⁷.

Anayasamıza göre Cumhurbaşkanı sorumsuzdur ve vatana ihanetten başka bir suçla suçlanamaz.

7. Başıyüce, Yüceler Kurultayı'nı doğrudan doğruya feshedemez. Ancak Yüceler Kurultayı'nda beklenmedik menfî ve zıt temayüllerin kümелendiği ve bütün kadroyu kuşatmaya başladığı bir fesat takdirinde derhal milletten kendisiyle Yüceler Kurultayı arasında hakem kararı isteyebilir. Bu kararı isterken Yüceler Kurultayı'nın asgari yüzde kırk oranı Başıyüce ile hareket etmek zorundadır. Millet, Başıyüce lehine karar verirse Başıyüce ile beraber hareket edenlerin dışındakiler tasfiye olur. Millet, Başıyüce aleyhine karar verirse onu düşürür ve yenisinin seçilmesine neden olur⁸⁴⁸.

Anayasamıza göre gensoru, görev sırasında güvensizlik, güvenoyu alamaması ve hükûmet kurmakla görevlendirilen vekilin hükûmeti kuramaması hâlinde Cumhurbaşkanı TBMM Başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. İş yapma ve güven verme gibi hususlar dâhilinde seçimlerin yapılmasının öngörülmesinin temelinde devleti hükûmetsiz bırakmamak vardır. Cumhurbaşkanlığı devletimizin başsız kalmaması için çok önemlidir.

Necip Fazıl devletin en başındaki idareci için bazen devlet başkanı, bazen devlet adamı, bazen de devlet reisi gibi kavramları kullanmıştır. Bu kavram tercihleri değindiği konuya ve şahsa göre değişmekle beraber, genel manada devletin en tepesindeki yöneticiyi kastetmektedir.

Necip Fazıl vasıfları bakımından devlet başkanını ikiye ayırıyor. Bunlardan birincisi (totaliter) bir rejimin kurucusu olarak her şeyi elinde tutanlar, ikincisi ise demokratik sistemde olması gerektiği gibi olanlar.

⁸⁴⁷ Kısakürek, a.g.e., s.289.

⁸⁴⁸ Kısakürek, a.g.e., s.289-290.

Demokratik sistemde devlet başkanları imza atarak, sefir kabul ederek, açılışlarda kordela keserek kendisini politikanın dışında tutarak “İcra-yı hükümet” yerine sadece “icra-yı devlet” ederler⁸⁴⁹.

Necip Fazıl’a göre devlet adamlarının özelliklerini şunlardır:

1. İdeal devlet adamı hayallerde mutlak Hakk’a bağlı, hürriyete kayıtlı ve her işte üstün adalet anlayışıyla hareket edendir.⁸⁵⁰ Otoritesiyle nefsi arasına set çekebilen halka hâkimiyet seviyesi arttıkça Hakk’a mahkûmiyet derecesi ziyadeleşen devlet reisi Necip Fazıl’ın idealindeki idarecidir⁸⁵¹.

Osmanlı padişahları savaşlardan zaferle döndükten sonra gururlarını kırmak için kendisine “Mağrur olma padişahım senden büyük Allah var.” diyen görevliler tesis etmişlerdir. Makamı ziyadeleştikçe alçakgönüllü olan, makamından güç alan değil makamına güç veren idareciler halk katında da sevilip itibar görmüşlerdir.

2. Necip Fazıl’a göre devlet reisi hangi rejim çerçevesinde olursa olsun bağlı bulunduğu dünya görüşü haricinde hiçbir kalıp içinde donmaz, demokrasi yobazlığına veya vicdanları süngüleme vahşetine düşmez⁸⁵².
3. Devlet adamları şiddet ve siyaset gibi özellikleri kendilerinde toplayarak devleti idare etmelidirler. Kaba kuvveti, pazu kuvvetini temsil eden güç ile bu kaba kuvveti usulüne uygun olarak zekâsıyla birleştirerek kullanabilmek ideal devlet adamı özelliğidir. Necip Fazıl Sultan Mahmut’un şiddetiyle II. Abdülhamid’in deha çapındaki meşhur siyaset anlayışını nefsinde toplamış devletin başındaki adama bugün her zamankinden daha fazla ihtiyaç olduğunu ifade etmektedir⁸⁵³.

Sultan II. Abdülhamîd Han güç ile zekâsını birleştirebildiği için denge politikasıyla Osmanlı Devleti’nin yıkılışını geciktirmiştir.

⁸⁴⁹ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s.267–268.

⁸⁵⁰ Kısakürek, **Rapor 7–8**, s.107.

⁸⁵¹ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.84.

⁸⁵² Kısakürek, **Rapor 7–8**, s.109.

⁸⁵³ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.268.

4. Devlet reisi nazik anlarda millet evlatlarının parçalara bölünerek birbirlerine girdiği durumlarda bunu tahlil ederek sebep ve neticelerini hesap edebilir, işlere el atarak demokrasi ölçülerini dahi aşmayı bilir⁸⁵⁴.

Ülkemiz gizli ve açık hesapları olan birçok düşmanın hedefindedir. Jeopolitik konum gereği sözü dinlenen bir ülke olmamızın önüne geçmek için başımıza gaile üzerine gaile açılmaktadır. Bunlar hesap edilerek plan ve projeler buna göre yapılmalıdır.

5. Devletin etkili ve yetkili yerlerinde vazife alanlar görevleriyle ilgili bilgi ve belgelere sahip çıkmalıdır. Basit menfaatlerle ya da başka sebeplerle bu bilgi ve belgeleri sızdırması yasalarımızda da suç olarak düzenlenmiştir. Yapan kişilerin yargılanmasına da yol açan bu olumsuz durumları telafisi imkânsız sonuçlara yol açabilir.

Osmanlı padişahlarından Fatih Sultan Mehmet'e veziri İstanbul'a taarruz zamanını sorar. Fatih'ten "Lala, bu sırrı içimden geçirirken başımdaki külâhımın duyacağını bilsem, külâhımı boğar atardım!"⁸⁵⁵ cevabını aldığı örneği veren Necip Fazıl, devlet adamının ketum olması, ilgisiz ve yetkisiz kişilerle bilgi paylaşmaması vasfına sahip olması gerektiğini kaydeder.

6. Devlet adamları danışmanlarının görüşlerinden istifade etmekle beraber alacakları önemli kararlarda son sözü kendileri söylerler. Devletin ve milletin bekâsı ve selâmeti için hayatî öneme sahip olabilecek durumlarda devlet adamları karar almada tereddüt etmemelidir.

Necip Fazıl, büyük devlet adamının dâva, hamle, aşk ve ateş sahipleri olma vasıflarını sayarken bunlara Büyük İskender, Jül Sezar, Alparslan, Fatih, Yavuz, (Büyük Petro), (Büyük Frederik), (Lenin), (Hitler), (Musolini), Churchill (Çörçil) gibi örnekler verir. Necip Fazıl'a göre bunların ortak özelliğini ise gözü kara olmalarıdır⁸⁵⁶.

⁸⁵⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.267–268.

⁸⁵⁵ Kısakürek, **İmân ve Aksiyon**, s.97.

⁸⁵⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.131–132.

7. Devlet adamlarımız farklı mülhazalarla yabancı kadınlarla evlilikler yapmışlardır. Prof. Dr. İskender Pala'nın bir TV programında dile getirdiği bir bilgiye göre Yıldırım Bayezit'in Ank. Savaşı'nı kaybetmesinden sonra ailesi dâhil her şeyi düşmanın eline geçmiştir. Sultan Yıldırım'ın eşine çok ağır bir muamele ile çıplak olarak sakilik yaptırılması Osmanlı padişahlarının yaptıkları evliliklerde yabancıları tercih etmesinin dönüm noktasını teşkil etmiştir.

Necip Fazıl da devlet adamlarından kendisini halktan üstün ve farklı görmediğini göstermeleri için halktan birinin kızı ile evlenebilecekleri düşüncesindedir⁸⁵⁷.

8. Necip Fazıl inandığı İslâm dinini bir ilmihal yazacak kadar tanımaktadır. İslâm dininin Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) *"Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden mesulsünüz."* sözü ile hane reisinden başlayarak herkesin sorumlu olduğunu hatırlatmıştır. Sorumluluk dikey olarak çıkıldıkça artar. Necip Fazıl da devlet başkanına idaresi altındakilerin muhafaza ve idaresinden sorumlu olduklarını belirtmektedir⁸⁵⁸.

9. Hane reisliğinden en tepedeki devlet başkanına kadar herkes idareci konumundadır. Yetkiler kullanılırken bazen haddin dışına çıkabilmektedir. Bu durumda kişilere eziyet verecek, onlara zulmedilmiş olunacaktır. Necip Fazıl devlet başkanından zulmetmemelerini, cevr***** sahibi olmamalarını beklemektedir⁸⁵⁹.

10. Gerek özel gerek devlet birimlerinde görev alanlar yaptıkları iş için zaten belli bir ücret almaktadır. Tüm mesailerini işlerine harcamaları gerekirken görevi dışında para kazandıracak şeylerle uğraşmaları onların hem işlerine kendilerini tamamen vermelerini engeller hem de piyasaya doğrudan ya da dolaylı yoldan etkileri olur.

⁸⁵⁷ Kısakürek, *Yeniçeri*, s.85.

⁸⁵⁸ Kısakürek, *İman ve İslâm Atlası*, s.692.

***** Cevr: Eziyet, cefa.

⁸⁵⁹ Kısakürek, *a.g.e.*, s.692.

Necip Fazıl da devlet başkanının işinin dışında ticaret gibi şeylerle uğraşmamasını, aslî vazifesini yapmasını istiyor⁸⁶⁰.

11. Adaletin dışında verilecek cezalarda haddi aşma vardır. Burada özel hesaplar, gizli düşünceler söz konusu olduğundan zulüm söz konusudur.

Necip Fazıl da devlet başkanlarının zalim olmamalarını istiyor⁸⁶¹.

12. Devlet adamı tasarrufa önce kendisinden sonra ailesinden başlamalıdır⁸⁶².

Bir şeyin etkili ve kalıcı olması için insanın öncelikle bunlara kendisinin riayet etmesi gerekir. Devletin zora düştüğü zamanlarda vatandaşlardan fedakârlıklar beklenmektedir. Devlet adamları her hususta önder ve liderlik vaziyetlerini bu alanda da göstermelidir.

13. Devlet adamı isyancıların başını ezmelidir⁸⁶³.

Büyük, saygın ve dirayetli devlet olmanın gereği isyan edenlere hadleri bildirilerek gösterilmelidir.

14. Devlet adamı kadrosunu ve işlerini en ince ayrıntısına kadar bilmelidir⁸⁶⁴.

Necip Fazıl'ın kadro olarak düşündüğü elemanların vasıfları ve kapasiteleri tespit edilerek ona göre istihdam edilmelidir.

15. Birçok güzel ve faydalı donanıma sahip olmak, teferruatıyla olmasa da çok konudan haberdar ve bilgi sahibi olmak idarecilerin vasıflarından biri olmalıdır.

Her türlü bilgiye ve kaynağa kolayca ulaşabilen devlet adamları Necip Fazıl'a göre kültür ve fikirle dolu olmalıdır⁸⁶⁵.

16. Kaht-ı rical özellikle II. Abdülhamîd Han'ın çok muzdarip olduğu bir konudur. O, devlette görevlendireceği adamların o işin vasfına uygun olup olmadığına, uygun değilse alternatifini değerlendireceği bir imkâna sahip değildi. Vatan haini olmamayı yeterli gören II.

⁸⁶⁰ Kısakürek, **İman ve İslâm Atlası**, s.692.

⁸⁶¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.693.

⁸⁶² Kısakürek, **Ulu Hakan 2. Abdülhamîd Han**, s.62.

⁸⁶³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.207,572.

⁸⁶⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.60.

⁸⁶⁵ Kısakürek, **Çerçeve 3**, s.203.

Abdülhamîd Han, Avrupa'ya kaçarak vatan ve millet adına zararlı faaliyetlerde bulunmasını önlemek için o dönemin Mithat Paşa, Namık Kemal gibi muhaliflerini valilik görevleriyle hem İstanbul'dan hem de Avrupa'dan uzak tutmaya çalışmıştır.

Necip Fazıl bütün dünyayı ruhî, içtimaî, iktisadî, siyasî etkileri tahlil edecek düzeyde bir devlet ve siyaset adamı istidadına bile tesadüf olunamadığından yakınmıştır⁸⁶⁶.

Tek parti iktidarının ülkemizi savaşa sokmamasına rağmen etkilerinden koruyacak tedbirler almaması ya da alamaması günümüzde bile zaman zaman dile getirilmektedir.

17.Necip Fazıl gönlündeki devlet reisinin ufkunu 20. asrın oluş çilesini çektikten sonra ona baş rehber Hazret-i Ömer'in seciyesini, fikir adamı İmam-ı Gazalî'yi, vecd adamı olarak da Mevlâna Celâleddin'i örnek gösterir⁸⁶⁷.

Verilen bu örnekler incelendiğinde Necip Fazıl'ın devlet adamından birçok özellik taşımasını beklediği görülmektedir.

18.Devlet adamları silikliğini giyim, kuşam, tavır ve edalarıyla gidermelidir⁸⁶⁸.

Çeşitli sebeplerden dolayı etkili ve yetkili olamayan devlet adamları farklı bir tarzla bu eksik yönünü telafi etmelidir.

19.Devlet başkanları halk ve millet temsilciliğine uygun davranmalıdır. Bunu yaparken taraf olmamalıdır. Tarafsızlığını koruyamazsa her türlü tenkide açık olmalıdır⁸⁶⁹.

Devlet başkanları tarafsızlığını korumalıdır. Yasaların kendisine verdiği görev ve yetkilerin dışında hareket etmemelidir.

20.Tarihimizde devlet adamları kendilerine tahsis edilen mekânlardan halkın arasına çıkarak teftişler yapmışlardır. *Jean de Thevenot- Jan döTeveno* isimli Fransız seyyahların Avrupa'da *Mösyö Jan döTeveno'nun Seyahatleri* isimli eserinin 1655-1656'da *İstanbul ve*

⁸⁶⁶ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.88-89.

⁸⁶⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *Başmakâlelerim* 1,3.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2008,s.97.

⁸⁶⁸ Kısakürek, *Rapor 9-10*,s.32.

⁸⁶⁹ Kısakürek, *Rapor 5-6*,s.93.

Türkiye adıyla dilimize çevrilmişini okuyan Necip Fazıl, bu uygulamaları günümüz devlet adamlarından da beklemektedir. Onlardan da kıyafet değiştirerek gezen Padişahlar gibi, cellâtları ve falakacılarıyla beraber sokak sokak, ev ev, dükkân dükkân gezip habis kelleleri belirlemesini ve gereğini yapmasını asrımıza uyan ve asrımızı hayran bırakacak bir iş olarak görür⁸⁷⁰.

Necip Fazıl, Adnan Menderes'e yazdığı mektuplarda O'nun şahsında devlet adamlarının vasıflarını şöyle anlatır:

1. Devlet adamı, zeki ve ruh sahibi olmalıdır⁸⁷¹.

Devlet adamları karşılaştıkları problemlerde tahlil yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olmalıdırlar.

2. Devlet adamı, fikir ve irfan sahibi olmalıdır⁸⁷².

Devlet adamları fikir ve irfanla dolu olmalıdırlar.

3. Devlet adamı, tam bir aile reisi olmalıdır. Zira aile sahibi olmayan ve baba sıfatını taşımayanlar yalnızlığa mahkûmdurlar⁸⁷³.

Evlenip çocuk sahibi olmak insanın sevgi ve şefkat gibi duygularının güçlenmesine yardımcı olur. Hayata ve olaylara bakış açıları değişen devlet adamları tam bir baba şefkatine sahip olurlar.

4. Devlet adamı, haksız servet edinmez, iktidar makamına sadece menfaat ihtirasıyla göz diken doymak ve kanmak bilmeyen açgözlülerden olmaz⁸⁷⁴.

Seçilen devlet adamları seçilmeye uygun görülerek belki de milyonlarca kişi arasından seçildiği için milletin malına göz dikerek haksız kazançlara tevessül etmemeli, makamının izzet ve şerefini korumalıdır. Adnan Menderes aileden zengindir. Serveti de meşru ölçüdedir⁸⁷⁵.

⁸⁷⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *Savaş Yazıları 2*, 2.baskı, İst., Büyük Doğu Yay.,2009, s.178–179.

⁸⁷¹ Erdal Şen, *Belgelerin Dilinden Yassıada'nın Karakutusu*, İst., Zaman Kitap, 2007, s.113.

⁸⁷² Şen,a.g.e.,s.113.

⁸⁷³ Şen,a.g.e.,s.113.

⁸⁷⁴ Şen,a.g.e.,s.113.

⁸⁷⁵ Kısakürek, *Başmakalelerim 1*,s.13.

5. Necip Fazıl bir ülkenin devlet reisinin ülkesinin dışına çıkmasını o devletin muazzam bir harekete girişmek üzere olmasına ve bütün kuvvet ve haysiyet ölçüsü içinde davranmaya işaret olarak görür⁸⁷⁶.

İç meselelerini halledenler yönlerini, enerjilerini ve dikkatlerini dışarıya çeviriler. Bu onların güçlü olduğunu gösterir. Yeni lobi ve iş alanları oluşturmak için günümüzde devlet adamları işadamlarının ağırlıkta olduğu heyetlerle ülkelere adeta çıkarma yapmaktadırlar.

2709 sayılı 1982 Anayasamızın 104. maddesine göre Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir.⁸⁷⁷

11.Cumhurbaşkanımız da Anayasamızda kendisine verilen görevleri yapmaktadır.

d. Başyücelik Hükümeti

Daha önce yazılan ve ütopya olarak adlandırılan ideal devletlerin yazarlarından Necip Fazıl haberdardır. Platon'un hocasının görüşlerini kaleme alarak yazdığı *Devlet*'in asıl fikir sahibi olan ve gençleri zehirlemekle itham edilerek, işlediği iddia edilen düşünce suçu nedeniyle 25 asır önce zehirlenerek öldürülen ama günümüzde tekrar yapılan yargılamada beraat eden Sokrates'i ve *Sokrates'in Savunması*'nı bilir.

Kendisini, düşünceleri sebebiyle yargılanan Sokrates gibi gören ve müdafaasından bir bölümü birkaç kez kullanan⁸⁷⁸ Necip Fazıl, *Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar* adlı eserine Sokrates ile başlar. Campenalle'yı da bilen Necip Fazıl'ın bazılarınca ütopya kendine göre ise ideal bir devlet olarak gördüğü Başyücelik Devleti vardır.

Işık Yanar, Necip Fazıl için siyasî organın oldukça önemli olduğunu ve Necip Fazıl'ın geleneksel Türk devlet yapılarını inceleyerek bir devlet şeması bile çıkarttığını ifade ettiği yazısında bunların; Yüceler Kurultayı, Başyüce, Başyücelik Hükümeti, Başyücelik Akademyası ve Halk Divanından

⁸⁷⁶ Kısakürek, *Savaş Yazıları* 2,s.361–362.

⁸⁷⁷ Attila Akdemir, *a.g.e.*, s.41.

⁸⁷⁸ Sert,*a.g.m.*,s.83.

oluşturduğunu, Necip Fazıl'ın Türk devlet yapılarını Doğu'nun içerisinde tanımlayarak ve bu tanımlamanın ertesinde mevcut cumhuriyetin yöneliminin tersine çevrilmesini gaye hâline getirme çabasıyla Büyük Doğu mefkûresini savunduğu⁸⁷⁹ teziyle yazısını bitirmiştir.

1 Başvekil ve 11 Vekilden oluşan Hükûmet'in⁸⁸⁰ her Vekâleti üçer tane Müsteşarlığa ve yeterli sayıda Umum Müdürlüklerine sahiptir. (EK I) Necip Fazıl *İdeolocya Örgüsü* adlı eserinde bunları şöyle tespit etmiştir:

1. Maarif Vekâleti: "İlim ve Güzel Sanatlar", "Halk Terbiyesi ve Evleri" "Umumî Öğretim" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
2. Savaş Vekâleti: "Kara", "Deniz", "Hava" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
3. İktisat Vekâleti: "Sanayi", "Ticaret", "Ziraat" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
4. Maliye Vekâleti: "Bütçe ve Umumî Muvazene", "Vergiler ve Resimler", "Bankalar ve İnhisarlar" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
5. Sağlık ve Bakım Vekâleti: "İyileştirme", "Güzelleştirme", "Çoğaltma" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
6. Adliye Vekâleti: "Mahkemeler", "İslâhhaneler", "Kanunlar" adlı üç Müsteşarlığa bölümlü,
7. Matbuat ve Propaganda Vekâleti: "Matbuat", "Propaganda", "Turizma" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
8. Hariciye Vekâleti: "Şark", "Garp", "Haber Alma" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
9. Dâhiliye Vekâleti: "Mülkî Teşkilât", "Belediyeler", "Umumî İnzibat" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
10. Nâfia Vekâleti: "Tesisler", "Yollar", "Münakale Vasıtaları" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü,
11. Düzenleme Vekâleti: "Teşkilât Düzeni", "İş Düzeni", "Sigorta ve Tekaüt Sandığı" isimli üç Müsteşarlığa bölümlü.

⁸⁷⁹ Yanar, a.g.m., s.45.

⁸⁸⁰ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.293.

Müsteşarlıklardan her birinin emrinde, yaptığı işin kütle ve mahiyetine göre sayısız Genel Müdürlükler vardır. Bu Genel Müdürlükler, günümüzün Bakanlık teşkilâtına eş değerde unvana ve fonksiyonlara sahiptir.

2011 yılında kurulan 61. Hükûmet (1) Başbakan, (4) Başbakan Yardımcısı ve (21) Bakandan oluşmaktadır. Başbakan, Bakanların uyumlu çalışmasını gözetmekle yükümlüdür. Her Bakanlığın iş hacmine göre değişik sayıda, Müsteşarlıkları ve Genel Müdürlükleri vardır.

Hükümet önce Başyüce'ye sonra o yoldan Yüceler Kurultayı'na karşı sorumludur⁸⁸¹.

Anayasamıza göre hükûmetlerin icraatları Cumhurbaşkanı tarafından onaylandıktan sonra, Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girer.

Vekiller, Başyüce tarafından Yüceler Kurultayı üyelerinin dışından seçilir⁸⁸².

Anayasamıza göre Bakanlar Hükûmet kurmakla görevlendirilen vekil tarafından Meclis içinden ya da Meclis dışından tespit edilerek Cumhurbaşkanı'nın onayına sunulur. Onaylanan kabine Mecliste güvenoyu aldıktan sonra görevine başlar.

Yaşadığı dönem adeta tek başına muhalefet olan Necip Fazıl, o gün yaşanan sıkıntıları tespit etmekle kalmamış, bunları yazarak devrin hükûmetlerine yol da göstermiştir.

Rapor 7-8'de yer alan ve 10 madde⁸⁸³ hâlinde aşağıda dile getirilen iktisadî, güvenlik, yetki gaspı, vesayet gibi hayatî hususlar hükûmetlerin hükümet olma, muktedir olmalarıyla doğrudan ilgilidir. Hükûmetlerin rahat çalışma ortamına doğrudan etki eden unsurlardır. Bunla;;

1. Enflasyonu durdurmak ve paraya tek kuruş ilavesini vatan hıyaneti saymak.

Enflasyondan uzun yıllar herkes zarar görmüştür.

⁸⁸¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.290.

⁸⁸² Kısakürek, **a.g.e.**, s.290.

⁸⁸³ Kısakürek, **Rapor 7-8**, s.82-83.

2. Karaborsayı, bütün ihtiyaç maddelerini karşılayarak ve buna rağmen istifçilik edecekleri ipte sallandıracak kadar şiddet göstererek temelinden yıkmak.

Malların az üretildiği ya da az ithal edildiği durumlarda her gün gelen zamlar nedeniyle yüksek kârlar elde etmek isteyenler, karaborsayı meşru görerek iktisadî hayatın kötüleşmesine sebep olmaktadır.

3. Fazla himaye gösterdiği kapitalist grupları en ağır vergilere bağlamak ve devlete yardımcı olmaya zorlamak.

Devletten beslenen ve beslenmeyi alışkanlık hâline getirenler varsa bunlar önlenecektir.

4. Ücretleri hak ölçüsüne göre tespit etmek ve kademelendirmek.

Anayasamıza göre sosyal bir devlet olmanın gereği günümüzde bile hâlâ tam anlamıyla gerçekleştirilememiştir. Herkesin vergi mükellefi yapılamaması ve devletin gelirlerini arttıramaması zengin bir devlet olmamızı engellemiştir.

5. Aslı zalim olan işvereni mazlum hale getiren işçi teşekkülleri hegemonyasını kaldırmak ve takdir hakkını devlette merkezîleştirmek.

Sendikalar vasıtasıyla işçiler, işverenin durumunu bazen zorlaştırabilmektedir. İşverenin, iş kolunun ve ülkenin gerçeklerini göz önüne almadan talep edilen istekler işverenin iflasına bile sebep olduğundan dengeler gözetilmelidir. Bu durumda devlet bugün olduğu gibi hakem rolünü oynayarak yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçebilir.

6. Anarşiyi, beyaz eldivenli ve getrli komandalara nöbet bekletmek ve hadise kollatmanın ötesinde ev ev tarayan ve delik deşik eden bir süngü mevzuu olmasını önlemek.

Bilindiği gibi kaos ortamı hazırlayarak devletin otoritesini zayıflatır, hükümetleri icraat yapamaz hâle getirme, vatandaşın can, mal, ırz emniyetinin sağlanamaması nedeniyle devlete karşı oluşacak güvensizlik ortamı devletin iç ve dış düşmanlarının ortak hedefidir. “En kötü hükûmet hükûmetsizlikten iyidir.” anlayışıyla devlet ve hükûmet korunmalıdır. İktidar değişiklikleri seçim sandıkları yoluyla olmalıdır.

7. Hükümet kadrosunu, içinde tek bir bakteri bulunmayan yağmur suyu gibi bir tasfiyeye tâbi tutmak.

Herkes ve her kurum güveneceği, iş yapacağına inandığı ekiple, kadroyla çalışmak ister. Bu temin edildiği zaman başarısızlık hâlinde mazeretler ileri sürmenin önüne geçileceği gibi başarılı olmanın şartları da hazırlanmış olur.

8. Halk Partisinin 27 yıllık fezlekesini çıkararak Türk milletinin ruh köküne musallat en büyük düşman olarak yeni nesillere kabul ettirmek.

DP'nin iktidarlarında “*devr-i sâbık* ” yaratmayacaklarına dair söz vermeleri onların belki de en büyük hataları olmuştur. Bu durum onların muktedir olmalarını engellemiş ve Necip Fazıl'ın “*1960 gece darbesi*” ifadesiyle alaşağı edilmesine giden yolun kilometre taşlarından biri olmuştur. Yanlışın, hatanın varsa ihanetin hesabı sorulmalı ki yaptığının karşılığı alınarak vicdanlar rahatlasın. Necip Fazıl CHP iktidarında kendince yanlış gördüklerini her zaman dile getirmiştir.

9. Millî iradeye bağlı Meclis, böyle bir meclise dayalı hükümet ve hükümete dayalı icra kuvveti (ordu vb.) olmalıdır. Bu şablonun tersine çevrilmesi ise milleti muzdaripleştirir, tepetaklak bir bina hâline getirir⁸⁸⁴.

Günümüzde hâlâ yıkılamadığı söylenen vesayet sisteminin varlığını ve yanlışlığını dile getiren Necip Fazıl, olması gereken durumun tam tersinin yaşandığını dile getirmekte ve bu yanlışlığın düzeltilmesini beklemektedir.

10. Hiyerarşi nizamını kurmak ve önüne gelenin aklına geleni hükümete dikte ettirmesini önlemek.

Bu madde de vesayet sistemi ile alakalıdır. Herkes ve her kurum yasalarla kendisine verilen alanın dışına çıkmamalıdır. Yetki gasbı kendi hâlinde nizam içinde hareket eden, etmesi gereken çarkların işleyişini bozarak telafisi imkânsız durumlar meydana getirebilir.

Necip Fazıl'a göre Başyücelik Hükümetinin, gerçekleştireceği hedefler bakımından başlıca 11 dâvası vardır. Bunlar şunlardır:

⁸⁸⁴ Kısakürek, *Yeniçeri*, s.385–386.

1. Ruh ve Ahlâk Dâvâsı

Necip Fazıl bu dâvâyı; “Başyücelik devlet ve hükümeti’nin kucakladığı millete ait bütün bir kök telâkki ve idrakini her ân biraz daha titiz sulayacak; ışıklandıracak ve nemalandıracak tezadsız bir ruh ve ahlâk örgüsünün, maddî ve mânevî ameliye sahasında, mükemmel ve muazzam tedbir cihazını kurma işi...”⁸⁸⁵ olarak tarif eder.

İster dinler isterse gelenek ve görenekler olsun tamamen aynı özellikler taşımasa da belli ahlâkî kaideler oluşmuştur.

Ahlâkın tanımını ise “Kâinat önünde benim nasıl hareket edeceğimin manzumesidir!”⁸⁸⁶ şeklinde yapan Necip Fazıl’a göre Rusya dünya ahlâkını bozmak için yılda 4 milyar dolar harcamaktadır⁸⁸⁷.

Mürşidi Abdülhakim Arvasi’nin ağzından kendi fikirlerini ifade ettiği *Tanrı Kulundan Dinlediklerim* eserinde Necip Fazıl ahlâk dâvâmızı geniş olarak ele almıştır.

Vatanın en yüksek noktasına çıkıp en yüksek sesle “*Bütün mes’elelerimiz bir tarafa!!! Bizim dâvamız tek!!! Ahlâkımız*” diye haykırmak ihtiyacını hissetmektedir. Necip Fazıl’a göre Türk cemiyetinde ahlâk o kadar çok bozulmuş ki, bu bozukluk şu ana kadar hiçbir mislini ve benzerini görmemiş, hatta görmeyecektir. Necip Fazıl ruh ve ahlâk dâvamız bütünleşmeden, herhangi bir idarî, içtimaî, iktisadî, sınaî, ilmî, siyasî, edebî, beledî, sıhhî ve benzer diğer dâvaları halletmenin vebalı bir hastanın dudağındaki çatlaklara pomat sürmekten farksız olduğunu yazar. Necip Fazıl kaybettiğimiz değerlerin saymakla bitirilemeyeceğini, buna karşılık müthiş bir başıboşluğun, imânsızlığın, nizamsızlığın, şüphe, inkâr, sar’a ihtilaçlarının^{*****}, nebatî ve hayvanî sahada tam bir insiyakîliğin^{*****} ve nefsanîliğin yaşandığından bahseder⁸⁸⁸.

Yukarıdaki değerlendirmelerden Necip Fazıl’ın ahlâka çok önem verdiğini anlıyoruz.

⁸⁸⁵ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.297.

⁸⁸⁶ Kısakürek, *Hesaplaşma*, s.47.

⁸⁸⁷ Kısakürek, *Hücum ve Polemik*, s.256.

***** İhtilaç:çırpınma.

***** İnsiyakîlik: İçgüdüsel.

⁸⁸⁸ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s. 56,60,57,58.

Ama bu durum olması gerekenlerin tam tersinin yaşandığını göstermektedir. Bu, Necip Fazıl tarafından kabul edilemez. Bunlar Necip Fazıl'ın idealinin tam zıddının yaşandığını göstermektedir.

Necip Fazıl meseleleri tespit etmekle kalmaz, onların çözümü için çareler de ortaya koyar.

Toplumsal en küçük birimi olan aile sağlam olduğunda toplum da sağlıklı olur. Toplumda yaşayan herkesi ilgilendiren bu husus öncelikle devleti ve devlet organlarını bağlar. Bununla ilgili kanunî düzenlemeler gerekebilir. Çünkü kanunî hükümler tesis etmek ve uygulamak devletin tasarrufundadır. Ayrıca ihtiyaç duyulacak malî kaynaklar devletin kasasındadır.

Eski aile tipini yenisiyle değiştirmek eğer gayemiz olarak alınıyorsa o zaman ahlâk borcunu doğrudan doğruya rejim ve mektebin yükleneceğini düşünen Necip Fazıl'a göre acı bir zehir olarak tavsif ettiği bu çözüm için saniye bile zaman geçirilmemelidir⁸⁸⁹.

Köyde, şehirde, sokakta, meydanda, mektepte, ailede, işte, dairede, itfâiye edasıyla, büyük ahlâk seferberliği başlatılmalıdır⁸⁹⁰.

Bu dâvâda Maarif, Matbuat ve Propaganda, Adliye ve Dâhiliye Vekâletleri beraber hareket ederler.

Ahlâkî kaideler hemen vaaz edilmediği için tamir için de büyük bir seferberlik gereklidir. Herkes üzerine düşeni yapmalıdır.

2. Umûmî İrfan Dâvâsı

Memleket çapında irfan seferberliği yapılmalıdır.

Necip Fazıl bu dâvâyı ele alırken bilhassa Garbın müspet bilgilerini kendi topraklarında iklimlendiren, an'aneleştiren ve bütün taklit ve özentî plânlarından çekip kurtararak en uzak ve küçük köyden, en yakın ve büyük şehre kadar ve en üstün ve ileri mâna irfaniyle beraber mayalandırmak hedefini göstermiştir⁸⁹¹.

⁸⁸⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.140.

⁸⁹⁰ Kısakürek, **Hitâbeler**, s.176.

⁸⁹¹ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.297.

Sadece bilmek önemli değildir. Bilinen ama uygulanmayanların sadece hamallığı yapılmış olur. Önemli olan o bilginin özümsemesi, sahibinde fikir ve ruh hâline gelmesidir.

Necip Fazıl gıda örneğini vererek irfanın tarifini yapar. O'na göre irfanda gıdanın döne dolaşa damarlarımızda kan hâline gelişi gibi işe yarar bir hususiyet vardır. İrfan insanın temel sermayesi, kâinat manzumesindeki üstün yerini tutan ana cevheri, biricik vücut hikmetidir⁸⁹².

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı gibi irfan hayatî unsurlar gibi önemlidir.

Necip Fazıl *Tanrı Kulundan Dinledilerim*'de irfan dâvasının ilk ve baş hamlesi olarak, dünya irfanıyla temasa geçmeyi görmektedir. “Bu temaslarda *benden olan her unsur dâvama hizmet eder, benden olmayan her unsur da aksi-dâvama yardımcı olarak bir bütün temsil eder*” diyen Necip Fazıl, başkalarının ne yaptığını, ne düşündüğünü, ne duyduğunu bilmek, ihtimaller âleminde duyulacak, düşünülecek, yapılacak şeylerin iyisiyle kötüsü arasında tam bir muhasebe planına sahip olmak istemektedir. Dost mu yoksa düşman mı diye tanımak için irfan dâvasının temel direklerinden birisi olarak usûl ve ölçü sahibi bir tercüme işini görmektedir⁸⁹³.

Necip Fazıl *Tanrıkulundan Dinlediklerim*'de, yapılan ve yapılacak olan her şeyin kıymet hükümlerinin aşağıda maddeler hâlinde sıraladığı şekilde ölçülmesi taraftarıdır:

a. Dünya ilim ve fikir cereyanları karşısında durumumuz nedir?

İlme çok önem veren bir dinin mensubu olarak yeni fikir ve ilim cereyanlarının hep Batı'dan alınması Necip Fazıl'ı üzmektedir.

b. Ruhumuz iktibasçı mı, telifci mi? İslâmın ilk devrelerinde hemen hemen her meseleye dair eserler verirken o özden uzaklaşınca verilen eserlere hâşiyeler yazılmaya başlanmış. Son dönemlerde ise tamamen iktibasçı olunmuş.

c. Ahlâk ölçümüz nerede ve nasıl?

d. Hangi ruhî vasıflarda bir gençlik istiyoruz?

⁸⁹² Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s. 120,116.

⁸⁹³ Kısakürek, *a.g.e.*, s. 117–118.

- e. Bu gençliği ne vasıflarda muallimler yetiştirir ve onlar nasıl yetişir?
- f. Milletler arası bir müessese olan ilim, bu hassasına rağmen, millî bir damgayla mühürlü değil midir?

Evrensel bir değer olan ilim nerede bulunursa alınmalı ve kullanılmalıdır.

- g. İlim tevzi işinde, onu en yukarıda dağıtan en üst elden, en aşağıda toplayan en küçük avuca kadar hâkim esaslar ve usuller nelerdir?⁸⁹⁴.

Yukarıdaki yedi maddede ilimle ilgili hususları sıralayan Necip Fazıl ahlâk ve gençliği bu maddelerin içerisine dâhil etmiştir.

Necip Fazıl Türk irfanının birinci temelini, kaybetmek üzere bulunduğu öz kökleri olarak görmektedir. Eski irfan mahsullerimizi beş-on gerçek mütehasıs bularak vakit geçirmeksizin bugüne taşımak zorunda olduğumuz düşüncesindedir. Geniş bir tercüme faaliyeti ile Türk irfanının temelini oluşturan başta Arap, sonra Fars, daha sonra, Hind ve en sonra Çin olmak üzere bütün Doğu'ya ve Batı'ya ait tarih, edebiyat, şiir, tasavvuf, usûl ve ilmiyle geçmiş zamana ait bütün zirve şaheserlerin dilimize çevrilmesine mecbur olduğumuzu düşünen Necip Fazıl, Şark'la Garp arasındaki büyük nefis muhasebesini kavramak ve kendi kaynağımızı bütün saffet ve hâlisyetiyle iyice tanımak için bunu tek yol olarak görmektedir⁸⁹⁵.

Köklerimizi oluşturan Doğu'nun ilim ve irfanına ulaşmak için Necip Fazıl tercüme faaliyetlerinin yapılması gerektiğini düşünmektedir. O'nun bu düşüncesi günümüzde tam anlamıyla hâlâ gerçekleşmemiştir.

Necip Fazıl, Doğu ve Batı'nın şaheserlerin cevherlerini vakit kaybetmeksizin hemen gerçek ve canlı Türkçe kazanına doldurarak; orada mayalaşmalarını, barutlaşmalarını sağlayarak millî bünyemizle ona aşılayacağımız irfan maddeleri arasında kimyevî bir çarpışma infilâkı duyup uyanmak ve hakikî hayata ermek istemektedir⁸⁹⁶.

⁸⁹⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.121–122.

⁸⁹⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.123–124.

⁸⁹⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.126.

Necip Fazıl tercüme eserleri bile olduğu gibi almak istememektedir. Onlar da eserlerimiz ile karşılaşarak saflaşacak ve zararsız hale geleceklerdir.

Necip Fazıl temelleri sadece Şark'ın değil Garb'ın da baş eserlerinin kökü olan Osmanlıcadaki baş eserlerle beraber bugünkü dilimize bir hamlede çevrilmesini istemektedir. Böyle olmadığı zaman, kaybımız büyük olacaktır. Zira ezelden beri, başka milletlerin ne tür eserler verdiğini kendi ana dilinin aynasında görmemiş olan millet, Necip Fazıl'a göre kıyamete kadar eser veremeyecektir⁸⁹⁷.

Bu tespite rağmen Necip Fazıl kendi değerlerimizi bile Batı'dan öğrenmek zorunda kalmamıza üzülmemektedir.

Fert ve toplum olarak irfan seviyesine ulaşamadığı zaman dünyayı, olayları “fikir ve ruh” kökleriyle “idrak” edilemeyeceği, kavranamayacağı için, geçmişteki hatalar katlanarak artacaktır. Dolayısıyla bu zamana kadar süren çarpıklık ve sakatlıklar da devam edecektir.

Necip Fazıl dün ile yarını, ancak bugünkü dünyayı doğru teşhis etmekle anlayabileceğimiz kanaatindedir⁸⁹⁸.

Bu dâvâda Maarif, Matbuat ve Propaganda ve İktisat Vekâletleri beraber hareket ederler.

Ferdin ve toplumun belli bir seviyeye ulaşması gerektiği hususunun altını çizen Necip Fazıl yukarıdaki bahiste görüldüğü gibi terkip yapabilmeyi daha önce yapılan hataların önüne geçilmesi için gerekli görmektedir.

İnsana yapılacak eğitim yatırımı önemlidir. Neticede her şeyde insan unsuru vardır. O iyi olunca her şey iyi olacaktır.

3. Köy ve Köylü Dâvâsı

En küçük yerleşim birimi köylerdir. Köy ve köylünün eğitimi, ihyası, devlet politikalarının başında gelmektedir.

Geçmişte köy kentler kurmayı hedefleyen devlet adamlarımız olmuştur. Köylü, Atatürk'ün “Köylü milletin efendisidir.” sözüne mazhar olmuştur.

⁸⁹⁷ Kısakürek, a.g.e., s.150.

⁸⁹⁸ Kurt,a.g.e.,s.120.

Bu dâvâ köylünün her şeyini ihya ve köyü imar işidir. Köylünün ruhu, vücudu, kesesi, âleti, verimi, ticareti ihya edilecek, o kılığında evine ve köyünün manzarasına kadar zapt edilecektir⁸⁹⁹.

Bu dâvâda Maarif, Dâhiliye, Matbuat ve Propaganda, Sağlık ve Bakım ve İktisat Vekâletleri işbirliği yaparlar.

4. Şehir ve Umran Dâvâsı

Şehirler birçok insanın ve hizmet kolunun bir arada olduğu yerleşim yerlerindendir. İnsan unsurunun fazlalığı birçok sorunu da beraberinde getirdiğinden şehirler topyekûn ele alınacak yerleşim yerlerindendir. Necip Fazıl da şehirlere bu açıdan bakar.

O'na göre büyükşehir, belde ve (Metropolis) hayatının topyekûn maddesini, kalıplaştırma ve heykelleştirme işi olarak görülen bu dâvâ ruhî, iktisadî, idarî ve en ileri bir merkez teşkil edecek imar işidir⁹⁰⁰.

Bu dâvâda Dâhiliye, Matbuat ve Propaganda, Nafia, Sağlık ve Bakım Vekâletleri işbirliği halindedir.

5. Ordu Dâvâsı

Ordu bir milletin yaşaması için gerekli olan en eski teşkilatlardan biridir. Necip Fazıl ordudur.

O, kemiyette ne olursa olsun, keyfiyette dünyanın en üstün ordusunu kurmak istemektedir. Bu ordu imanından, ahlâkından, terbiyesinden, nizâmından, ilminden, âletinden, kılığında biçiminden, muaşeretine kadar her şeyiyle örnektir⁹⁰¹.

Kendisi Bahriye Mektebi'nin son sınıfında okuldan ayrılmış bir asker adayı idi. Bedii Faik'in kendisini orduya adeta ihbar etmesine çok sinirlenerek şöyle demektedir:

“Ben ilk terbiyesini bir askerî mektepten almış militarist bir insanım. Tek kelimeyle orducuyum. Ve hayalimde mefkûreleştirdiğim kurmay subay seviyesine âşığıım.”⁹⁰².

⁸⁹⁹ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.297.

⁹⁰⁰ Kısakürek, *a.g.e.*, s.298.

⁹⁰¹ Kısakürek, *a.g.e.*, s.298.

⁹⁰² Sert, *a.g.m.*, s.89.

Ordumuzun vazifesi cumhuriyet, istiklâl ve yurt müdafaasından ibarettir. Ordumuz bu vazifeyi bütün cihan orduları üstünde, yüksek Türk milletine hâs bir feragat, fedakârlık ve kahramanlıkla nasıl başarabileceğini göstermeye hazırdır⁹⁰³.

Necip Fazıl'ın yeniçerilerin kuruluşundan yıkılışına kadar serencamesini anlattığı *Yeniçeri* isimli eserini başta tüm ordu mensupları olmak üzere, devlet adamlarının özümseyerek okumaları herkesin menfaatinedir. Necip Fazıl bu eserde Osmanlı Ordusunun önemli bir yekûnunu tutan yeniçerileri çok iyi tahlil etmiştir. Başta bu eseri olmak üzere diğer eserlerinde onun nasıl bir ordu istediği şu maddelerde toplanabilir:

1. Ordu askerlik vazifesinden başka hiçbir işle uğraşmamalı, onun yapabileceği en iyi iş, askerlik vazifesini yapmasıdır⁹⁰⁴.

Yeniçeri eserinde aşağıdaki maddelerde Necip Fazıl'ın nasıl bir ordu hayaliyle dolu olduğu görülmektedir:

2. Ordu millete, devlete küfür etmemeli, ırza namusa sövmemeli, mala cana saldırmamalıdır.

3. Ordu kendi çıkarını değil, mülkûn selâmetini korumalıdır.

4. Ordu taraf tutmamalı ve politika yapmamalıdır.

5. Askerin kanı, devşirmecilik gibi zehirli ve irinli ecnebi kanıyla beslenirse orduya sürdüğü leke ebedî kalır.

6. Ordu devlet başkanına ve devletine itaat etmeli ki zafer kazansın.

7. Komutanlar arasında mevki, makam yüzünden orduda ihtilâf olmamalıdır.

8. Millet-ordu idealine bağlı, fedakâr ve imanlı olan komutanına karşı askerde mutlak itaat esastır.

9. İsyan eden askerlerin sırtı sıvazlanarak onlar ödüllendirilmemelidir.

10. Devlet ordusundan da şüphe etmemeli; şüphe ederse ordu bu şüpheyi gerçekleştirme yoluna gidecektir.

⁹⁰³ Kısakürek, *Çerçeve 2*, s.239.

⁹⁰⁴ Kısakürek, *İman ve İslâm Atlası*, s.696; Kısakürek, *Yeniçeri*, s.140.

11.Askerler arasında ayırım yapılmamalı, sınıf ve önem nedeniyle yapılan kayırma askerlerin kendi arasında yaptıkları mücadele askerlik sistemine büyük zarar verir.

12.Ordu çağının gerektirdiği silahları kullanmalı ve eğitimlerini yapmalı, ordu yeniliğe karşı çıkmamalıdır.

13.Ordu bozulursa onun ıslahı için tek model eski ruh, nizam ve mücerret ilim, akıl ve fikir olmalıdır. Körü körüne Batı kopyacılığı olmamalıdır.

14.Ordu bozulursa onu imha etmek yerine ruhta ve maddede ıslah ederek yeni zaman ve mekâna uygun hale getirmelidir⁹⁰⁵.

Bu teklife Osmanlı döneminde yeniçerilerin “Vak’a-yı Hayriye” ismi verilen olayla ortadan kaldırılması örnek olarak verilebilir. Onların ortadan kaldırılması yerine ıslah edilmesi daha faydalı olabilirdi. Onların imha edilmesi zihniyetlerinin silinmesini sağlamadığı gibi, “...sonraki devirlerde Yeniçeriliğin, zorbalık işlevini farklı kisvelerle”⁹⁰⁶ sürdürülmesine sebep olmuştur.

15.“Ordu milletin yumruğudur. Dimağ emrinde yumruk... Hem dışarıya ve başka milletlere doğru, hem de dışarıdan gelecek saldırıya karşı... Birinci halde taarruz, ikinci halde müdafaa...”⁹⁰⁷.

16.Yanı başından geçecek cenazeyi selâmlamaktaki inceliği takdir etmeyen bir ordu gireceği harbi kazanamaz⁹⁰⁸.

17.Ordu, siyasetten uzak durmalıdır. Zira millet, ruh istiklalinin korunmasını da ordusundan beklemektedir⁹⁰⁹.

18.Ordu idealsiz olmamalı, fikir ordusuna sahip olmalıdır⁹¹⁰.

19.Ordunun millî iradeye bağlı olması gerektiğini düşünen Necip Fazıl’a göre ordu darbe yapmamalıdır.Ordumuz özellikle Osmanlının son dönemlerinde savaşlarda düşmana mağlup olmaya başladıktan sonra, milletine galip gelerek bir şekâvet ocağına döndü⁹¹¹.

⁹⁰⁵ Kısakürek, **Yeniçeri**, s.11, 31, 48,117, 171, 259, 385, 49, 27,55,266,288,269–270,273.

⁹⁰⁶ Balcı,**a.g.m.**,s.194.

⁹⁰⁷ Kısakürek, **Cumhuriyetin 50.Yılında Türkiye’nin Manzarası**, s.21.

⁹⁰⁸ Kısakürek, **Çerçeve 1**,s.130–131.

⁹⁰⁹ Kısakürek, **Rapor 9–10**,s.72–73

⁹¹⁰ Kısakürek, **Rapor 1–3**,s.100.

⁹¹¹ Kısakürek, **Cumhuriyetin 50.Yılında Türkiye’nin Manzarası**, s.29.

Güç, kuvvet ile zekâsını birleştirebilen ordular milletine silah çekmezler.

Güç ile zekânın ordudaki durumu ile ilgili olarak Necip Fazıl bunu beceremeyen orduların durumunu şöyle anlatmaktadır:

“Yumrukla beyin içiçe olunca, ikisi de öz keyfiyetlerini kaybederler, birbirinin hassalarını tüketirler. Yumruğa lazım olan, kendisini idare edecek kadar beyin, beyine lazım olan da sözünü dinletecek derecede yumruktur.”⁹¹².

Necip Fazıl eline vatan müdafaası için verilen silahı, şeriat gibi mukaddes bir kelimenin maskesi altında, nefsanî arzu ve siyasi emelleri için⁹¹³ ve cerrahî müdahale yoluyla ideal ordu ruh ve nizamına mâlik bir fikir topluluğunun devlete kendi beynini empoze etme hamlesine girişip kanunun verdiği imkânı kullanarak iktidar kapısı önüne dikilmektir⁹¹⁴ diyerek tanımladığı darbeyi ordumuzun yapmamasını ister.

Necip Fazıl ordunun olması gereken vaziyetini şu maddelerle istemektedir:

1. Ordu, elindeki silahın zoruyla doğrudan doğruya milletin ırz ve namusuna, ruh ve mukaddesatına saldırmamalıdır.
2. Ordu kendisine talim için verilen silahı tereddütsüzce devlet aleyhine döndürerek devlet başkanına karşı çıkma ahlaksızlığına düşmemelidir⁹¹⁵.
3. Ordunun darbe yapması prensibimize zıttır⁹¹⁶.
4. Ordu darbe yapmamalıdır. Darbeler Türkiye'yi yıllarca geriye götürmekle kalmaz ordu ile milletin arasını açan soğuk rüzgârlar estirir⁹¹⁷.
5. Asker ham kuvvet sahibi olmamalı, öz vatanını işgal etmemelidir⁹¹⁸.

⁹¹² Kısakürek, **a.g.e.**, s.137–138.

⁹¹³ Sadık Yalsızuçanlar, “Bir Karşı Tarih Yazımı: ‘Son Devrin Din Mazlumlari’”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005, s.177.

⁹¹⁴ Kısakürek, **Rapor 1–3**, s.104.

⁹¹⁵ Kısakürek, **Yeniçeri**, s. 144,341.

⁹¹⁶ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.194.

⁹¹⁷ Kısakürek, **Yeniçeri**, s.385.

⁹¹⁸ Kısakürek, **Rapor 1–3**, s.98; Kısakürek, **Cumhuriyetin 50.Yılında Türkiye'nin Manzarası**, s.137.

6. Ordu, millî iradeye emir verme değil ondan emir alma mevkiindedir.⁹¹⁹ Elinde silah bulunduran ordu ülkelerde hep önemli bir unsur olmuştur. Hasan Cemal'in dediği gibi asker- sivil ilişkilerini germekten kaçınmak lazımdır⁹²⁰.

Yukarıdaki tespit önemlidir. Çünkü gerginliğin millete ve millî iradeye her zaman zararı olmuştur.

7. Ordu, güçlü devletin emrinde olmalıdır. Bu durum sağlanırsa şevket ve şehamet çığırımız devam etmiş, muvazene bozuldukça çürüme ve alçalma derinleşmiştir⁹²¹.

“Güçlü Ordu Güçlü Türkiye” anlayışı “Güçlü Türkiye Güçlü Ordu” anlayışına dönmelidir.

8. Milleti dış düşmandan korumaktan aciz kalan ordu, millete kılıç çekmek suretiyle kendi öz vatanını işgal etmiş duruma düşmemelidir⁹²².

Apaçık biçimde adım adım gelen ve Adnan Menderes'in gözlerini kapatarak görmediği, gece baskını olarak tanımladığı 1960 darbesinin sonunda kendisi de tutuklanan⁹²³ Necip Fazıl, darbelerin devletimize maliyeti konusunda şunları söylemektedir:

“Bugünkü idarî, inzibatî, fikrî, iktisadî, ruhî, ahlâkî, siyasî siyasetimizin baş mes'ulü, işte yeniçeriliğin bazı ellerde hortlamasından başka bir şey olmayan 1960 baskın hareketidir ve bu hareketin başları “tabîî senatör” kaydıyla sığınağa çekildikten sonra, aynı yeniçeriliği, sivil elbiseli gençliğine devretmiş bulunmaktadır.”⁹²⁴.

1960 darbesi zaten bozuk, eksik ve kısır olan dengeleri altüst etmiştir⁹²⁵.

27 Mayıs 1960 gece hareketi Türkiye'yi yıllar ve devrelerce geriye atmakla kalmamış, ordu ile milletin arasını açarcasına ara yerden soğuk rüzgârlar estirmiştir⁹²⁶.

⁹¹⁹ Kısakürek, **Rapor 1-3**, s.99.

⁹²⁰ Cemal, **a.g.e.**, s.403.

⁹²¹ Kısakürek, **Rapor 1-3**, s.98.

⁹²² Kısakürek, **a.g.e.**, s.103.

⁹²³ Karaca, **a.g.e.**, s.169.

⁹²⁴ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.36.

⁹²⁵ Kısakürek, **Rapor 7-8**, s.141.

1971 darbesini yapan ordu entelektüel-fikirici kıtlığına sebep olmuştur⁹²⁷.

CHP iktidarından ve İsmet İnönü'den hiç hazzetmeyen Necip Fazıl'ın dönemin Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak'a memleketteki ruh, ahlâk sükûtunu ordunun temizleyebileceğini söylemesi,⁹²⁸ İsmet İnönü'ye darbe girişiminde bulunmasını salık vermesi darbeye teşvik⁹²⁹ olarak yorumlanmaktadır.

Kendisi de darbelerden muzdarip bir şahsiyetin darbe yapılmasını tavsiye etmesini anlamak zordur.

Necip Fazıl ordunun memleket gidişine ait söz ve müdahalesinin ancak devlet ile ordunun birbirinden şüphe duymayacağı durumda olacağını şöyle anlatmaktadır:

“...Devlet ve hükümetinden emin ordu ile ordusundan emin devlet ve hükûmet, sadece tarafların, sınırlarını gayet iyi tanımaları ve müşterek bir ruh ve dünya görüşünde birleşmeleri sayesinde meydana gelebilir ve işte günümüzün baş derdi bu müşterek ruh ve dünya görüşünün mevcut bulunmamasındandır.”⁹³⁰

Necip Fazıl orduya, köylüyü eğitme gibi bir görev verir. Buna göre ordumuz iktisadî, içtimaî, sıhhi, terbiyevî, birçok müesseselerin henüz ulaşmadığı köylüye ulaşarak onları giydirecek, kuşatacak, yedirecek, içirecek, okutacak, öğretecek, iyi edecek, sağlamlaştıracaktır⁹³¹.

Askerin en küçük yerleşim yerlerine kadar teşkilâtlanması Necip Fazıl'da yukarıdaki düşüncenin oluşmasına neden olmuştur.

Necip Fazıl'ın idealindeki ordu Altun Ordu'dur. Altun Ordu'nun şöyle özellikleri vardır:

“Altun ordu bir zamanlar büyük Prusya ordusundaki asil zabitler kadrosuna parmak ısırtıcı, bir madde ve mânâ vahdet ve mükemmeliyeti içinde, iman, ahlâk, vakar, edep, zarafet, fedakârlık, nizam bağlılığı yönlerinden cemiyetine imtisal numunesi ve vatan

⁹²⁶ Altun, **a.g.m.**,s.163.

⁹²⁷ Kısakürek, **Rapor 1-3**,s.8.

⁹²⁸ Kısakürek, **Rapor 7-8**,s.94.

⁹²⁹ Altun, **a.g.m.**,s.161.

⁹³⁰ Kısakürek, **Cumhuriyetin 50.Yılında Türkiye'nin Manzarası**,s.21.

⁹³¹ Kısakürek, **Çerçeve 1**,s.54.

sınırları kadar kendi öz sınırlarını tanır subaylar manzumesince temsil edilendir.”⁹³².

Eski Türklerin “Altın ordu” ve Almanların “Büyük ordu” mefkûreleri bizzat mâlik bulunmadıkları hakikat ve ruha dayalı olarak İslâm’dadır⁹³³.

Necip Fazıl idealindeki ordunun özelliklerinin de İslâm ile gerçekleşeceği kanaatindedir.

Başyücelik Devleti’nde iman, ahlâk, terbiye, nizam, ilim, alet, kılık, biçim, muaşeretinden her şeyine kadar keyfiyet bakımından dünyanın en üstün ordusunu kurmak esastır⁹³⁴.

Bu dâvada Başkurmaylık ile Savaş ve Maarif Vekâletleri işbirliği yapar.

Zayıf olsun, güçlü olsun, zengin olsun, fakir olsun her devlet orduya ihtiyaç duyar. Bunun için ordu dâvâsına ayrı bir önem verilmelidir.

6 İç İnzibat Dâvası

Bir devletin sınırları içerisinde yaşayan insanların öncelikle huzurlu bir ortama ihtiyaçları vardır. Can, mal, ırz emniyetinin olmadığı zaman buna bağlı olarak birçok güzel şey gerçekleşmez.

Prof. Dr. Mehmet Seyit Şen’e göre devletin asıl görevi güvenlik ve adalettir. Bunların dışında yaptığı her görev onun aslî görevi değil, sırtında taşıdığı yükür. Bir milletin önemli ihtiyaçlardan biri güvenlidir. Millet fert, aile, aşiret, boy ve kavim belli bir güvenlik sistemine zaten sahiptir ve sahip olmak zorundadır⁹³⁵.

İç huzuru, barışı sağlamadan yönümüzü dışarı çevirmemiz mümkün değildir. Türkiye’nin büyük devlet olması için kendi iç problemlerini kesinlikle çözmesi gerekir. Devletin temeline zarar vermeyecek hak ve hürriyetler vatandaşlardan esirgenmemelidir.

Huzur ve asayiş dünyasını bütün bir cemiyette kurma işi bu dâvâda esastır⁹³⁶.

Bu dâvâda Dâhiliye ve Adliye Vekâletleri tam işbirliği yaparlar.

⁹³² Kısakürek, **Yeniçeri**, s.386- 387.

⁹³³ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.130.

⁹³⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.298.

⁹³⁵ Şen, **Devletin Tanrılaşması**, s.35.

⁹³⁶ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.298.

7. Dış Münasebetler Dâvası

Devletlerde Hariciye her zaman önemli olmuştur. Yeni seçilen devlet adamlarının ilk ziyaretini hangi ülkeye yapacağı hep merak konusudur. Çünkü yapılacak ilk ziyaret izlenecek dış politikanın ipuçlarını verecektir.

Günümüzde diplomasi olarak anılan bu dâvâ büyük ve etkin devlet olmanın araçlarından biridir. Jeopolitik konumu, enerji kaynakları, genç nüfusu, teknoloji gibi değerler saygı duyulan ve sözü dinlenen bir ülke olmanın görünür şartlarındandır. Köklü ve saygın bir geçmişe sahip olan bizler tekrar o saygınlık ve etkiye kavuşmak için elimizdeki tüm imkânları seferber etmeliyiz. Geçmişte yaptık yine yapabiliriz.

Necip Fazıl bu dâvâda memleketin dış politikasını, ana ideolocya tam uygun olarak topyekûn Şark ve Garb'a göre ayarlayarak ve son derece nazik ve çevik ve millî menfaatler uğrunda şeytanı çatlatacak kadar ince tertiplerle takviye ederek adım adım gayesine ulaştırmayı ve bu yolda bütün yeryüzü milletlerini bütün kuvvetleri ve zaaflarıyla köklerinden ciğerlerine kadar bilme, tanıma ve ona göre davranmayı prensip edinmiştir⁹³⁷.

Bu dâvâda Başkurmaylıkla Hâriciye, Matbuat ve Propaganda Vekâletleri işbirliği hâlinedir.

Görüldüğü gibi Necip Fazıl dış politikada şeytanı bile çatlatacak ince politikalar izlenmesini tavsiye etmektedir.

8. Bütün Neşir Vasıtalarını Murakabe ve Himaye Dâvası

Bütün ülkelerde basın-yayın organları ile her türlü matbaa ürünü incelemeye tabi tutulmaktadır. Zararlı ve yasak bilgi ve belge taşıyan neşir vasıtalarının halkı zehirlemelerinin engellenmesi devletlerin ana politikaları olmalıdır. Bozuk ve çürük olanlar yanındaki sağlamların da bozulmasına neden olmaktadır.

Necip Fazıl, bu dâvâda her cins kitap, broşür, gazete, mecmua, radyo, sinema, tiyatro, temsil, konferans, musikî, resim, hulâsa fikir ve ruh telkinine mahsus her vasıtayı, en dipsiz hürriyet içinde dibinden kavrayarak,

⁹³⁷ Kısakürek, a.g.e., s.298.

desteklemek, tutmak, cevherlendirmek, tesislendirmek ve ana hedefe yöneltmek işi olarak görmüştür⁹³⁸.

Necip Fazıl basının, her türlü yayının, tiyatronun, ilmin, bütün güzel sanatların, tesir vasıtalarının murakabe altına alınması taraftarıdır⁹³⁹.

Kendisi de bir gazeteci olan Necip Fazıl, eskiden gazetenin sözü ve fikri olan insanın, bizzat sermayelendirdiği, fikir hakkıyla sermaye hakkını bir araya getirdiği ve başta sekreter olmak üzere bütün mutfak kadrosunu bu fikrin emrinde kullandığı bir nesne olduğunu belirtir⁹⁴⁰.

Matbuat âleminde işi gazetecilikten ibaret olan patron bulmak zordur.

Gazeteciliğimizin Tanzimat, Meşrutiyet, Tek Partili Cumhuriyet, Çok Partili Cumhuriyet devreleri diye isimlendirebileceğimiz şekilde dört devresi olduğunu düşünen Necip Fazıl, Tanzimat'ta gazeteciliğin şapşal, acemi, mukallit, "Padişahım çok yaşa!"cı (fikirsiz ve ebleh), Meşrutiyet'te yüz­süz, şamatacı, "Hürriyet, Adalet, Müsavat" tekerlemecisi (üstelik cahil ve şirret), Tek Partili Cumhuriyette iğdiş edilmiş beygirler gibi kişnemeyi unutmuş, yularını teslim etmiş, âdi methiyeci (üstelik ahlâksız ve samimiyetsiz), Çok Partili Cumhuriyette ise birdenbire o boyunduruktan kurtulmuş olmanın aksülameliyle hudutsuz küstah, yırtık, tenasülî cihaz hatibi, tüccar, tam köksüz ve hakikatsiz (üstelik zalim ve manevî katil) olduğunu tespit etmiştir. Bütün bu dönemleri göz önüne alan Necip Fazıl, fikirsizliğin Tanzimat'tan beri devam ettiğini, işin içine Batı irfanının girdiği, Meşrutiyet'ten itibaren kültürsüzlüğün bunun üstüne bindiğini, araya hâyasız bir açığözlük geldiğini belirtir⁹⁴¹.

Necip Fazıl 1940'lı yıllarda ismini vermediği bir gazete sahibinin kendisine 'gazeteyi ve gazeteciliği öğrendiğini, yalnız resim, resim altı, pek kısa ve dinamik yazı ve haberlerle fikri ve kendisinin anladığı mânada muharriiri idam edeceğini' söylemekle kalmadığını bunu gerçekten yaptığını söylemiştir⁹⁴².

⁹³⁸ Kısakürek, a.g.e., s.298.

⁹³⁹ Kısakürek, Rapor 11-13, s.132.

⁹⁴⁰ Kısakürek, Başmakâlelerim 2, s.143.

⁹⁴¹ Kısakürek, Başmakâlelerim 2, s.85.

⁹⁴² Kısakürek, a.g.e., s.40.

Bugün bol resim ile piyasaya çıkan gazetelerimiz vardır. Bunların tirajları da oldukça iyidir.

Tahttan indirildikten sonra karşılaştıkları problemlerde fikrini almak için kendisini ziyarete gelen Enver Paşa'ya, II. Abdülhamid Han matbuat konusunda şunları söyler:

“Oğlum Enver, otuz üç sene saltanat sürdürdüm! Padişahlığım müddetince ferdin hürriyetine, şahsiyetine daima taraftar idim. Fakat keyfemâyeşâ bir hürriyeti, gelişi güzel bir serbestîyi de hiçbir zaman hoş görmedim. Hele matbuatta pek revaçta görülen müstehcen resim ve yazılara, sinsi fikirlerin hâkim olmasına asla müsaade etmedim.”⁹⁴³.

Gazeteciliğin ayaklar altında olduğunu söyleyen Necip Fazıl'a göre Tanzimat'tan beri gelen gazeteciliğimizin mâna bakımından sefaletin bu derecesine hiçbir devirde rastlanmamış, gazete denilen veledin içinden çıktığı tohum artık yerinden kalkamamacasına nakavt edilmiştir⁹⁴⁴.

Günümüzde gazeteciliğe farklı bir anlayış getirmek isteyen gazeteler de piyasaya çıkmıştır.

Necip Fazıl'a göre gazetecilik netice bakımından *derin bir fikir ve derin bir ahlâk zaafı* doğurmuştur⁹⁴⁵.

Matbuat adı altında halkın vicdanının bulandırılmaması düşüncesinde olan Necip Fazıl'a göre, matbuat hâlâ Anadolu Türkünün eline geçmemiştir⁹⁴⁶.

Yakın zamanlarda çeşitlenen ve renklenen basınımızda tekeli ortadan kaldıracak şekilde gazetelerin el değiştirdikleri haberleri duyulmaktadır.

Bu dâvâda Matbuat ve Propaganda ve Maarif Vekâletleri iş birliği yaparlar.

9. İş Emniyeti ve İş Sahaları Arasında Âhenk Dâvası

Devletin çalışanların iş emniyetleri ile iş sahaları arasındaki âhengi sağlaması özellikle günümüzde çalışanların hakları açısından en çok önem verilen hususlardandır. İşçinin grev ve toplu sözleşme gibi hakları sağlıklı bir

⁹⁴³ Kısakürek, *Ulu Hakan 2.Abdülhamîd Han*, s.608.

⁹⁴⁴ Kısakürek, *Başmakâlelerim 2*,s.41.

⁹⁴⁵ Kısakürek, *a.g.e.*,s.143.

⁹⁴⁶ Kısakürek, *Ulu Hakan 2.Abdülhamîd Han*, s. 199,691–692.

yapiya kavuşmadığı zaman iş kollarının faaliyeti askıya alındığı için insanların mağduriyetleri söz konusu olmaktadır. Çağdaş ülkelerde olduğu gibi işçiler haklarını diğer insanları mağdur etmeyecek şekilde aramalıdır. Devlet işçiyle işveren arasında gerektiğinde hakem rolü üstlenerek anlaşmazlıkların çözümünde katkı sağlamalıdır.

Necip Fazıl'a göre vekâletler arası düzenlemeler Düzenleme Vekâletinin yetki ve sorumluluğundadır. Faaliyeti âhenkleştirme, millî iş ve memur kitlesinin bütün haklarını koruma, emniyet altına alma, halkın şikâyetlerini takip, çözümleme ve büyük devlet teşkilâtını düzenleme işidir⁹⁴⁷.

Bu dâvâda Düzenleme Vekâleti diğer vekâletlerle iş birliği yapar.

10. Nüfusu Çoğaltma, Güzelleştirme ve Sağlamlaştırma Dâvası

Genç nüfus devletler için çok önemlidir.

“Evlenin, çoğalın. Kıyamet gününde sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim.” hadis-i şerifinin gösterdiği yolda yürüyen Necip Fazıl nüfusumuzun çoğalmasına önem vermiştir.

Kendisinin de beş çocuğu olan Necip Fazıl, genç nüfusun ülkelerin yarınları açısından taşıdığı ehemmiyete binaen nüfusun artması, güzelleşmesi ve sağlamlaşması için mücadele etmiştir. Günümüzde özellikle Avrupa ülkelerinin doğum oranları eksiye düştüğünden gelecekleri için endişeye kapılan devletler ailelere çocuklar için yaptıkları yardımları muazzam miktarlarda arttırmalarına rağmen doğum oranını arttıramadığı için ülkeler hızla ihtiyarlamaktadır.

Bu dâva nüfusu kemiyette çoğaltarak şelâle bereketiyle taşıma, kitleyi insanoğlunun en nâdide çizgileriyle güzelleştirme, sıhhati en yeni ve ileri tedbirlerle koruma işidir⁹⁴⁸.

Bu dâvâda Sağlık ve Bakım, Maarif, Matbuat ve Propaganda, Dâhiliye ve İktisat Vekâletleri iş birliği içindedir.

11. Millî Servet ve İktisat Dâvası

⁹⁴⁷ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.299.

⁹⁴⁸ Kısakürek, *a.g.e.*, s.299.

İnsanların ve devletlerin ekonomilerinin güçlü olmasının birçok faydası vardır. Atatürk İzmir’de İktisat Kongresi düzenleyerek bu konunun önemine parmak basmıştır.

Küreselleşen dünyamızda bir ülkede meydana gelen olumsuz bir durum diğer ülkeleri de etkilemektedir. 2012 yılında Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunun ekonomisinde alarm zilleri çalmaya başladığından, bu ülkeler birlik tarafından desteklenmiştir. Ekonomileri batmak üzere olan ya da batan ülkelere yapılan yardımlar birliğin devamı için yapılmıştır.

Tam bir millî iktisat ideologyasının tezatsız sistemini örgüleştirerek, millî serveti ve içtimaî refahı artırma, para ve sermayeyi güdümleme, cemiyeti ve ferdi bütün verim ve alım faaliyeti içinde muvazenelendirme, maddî verim âlet ve cihazlarında en ileri dereceyi tutma ve büyük iş ve kazanç, tediye ve taksim adaletini yerine getirme işini dâvâ edinen Necip Fazıl bu dâvâda İktisat, Maliye ve Nafia Vekâletlerini tam işbirliği hâlinde görür⁹⁴⁹.

İdeal devlet Başyücelik’in 11 Vekâletinin 11 dâvâsını hulasa eden Necip Fazıl’ın her şeyi en ince ayrıntısına kadar tasarladığı görülmektedir.

e. Yüce Din Dairesi

Necip Fazıl’ın Başyücelik Devleti’nde, Yüce Din Dairesi önemli bir yer tutar. Osmanlı Devleti’nde Şeyhülislâm, Türkiye Cumhuriyetinde ise Diyanet İşleri Bakanlığı benzer konumdadır. İlyas Ersoy yüksek lisans tezinde “Başyücelik Devleti’nde, Yüce Din Dairesi, Osmanlı Devleti’ndeki Şeyhülislâmın konumunu hatırlatmaktadır.”⁹⁵⁰ ifadesini kullanmıştır.

Necip Fazıl’a göre Şeyhülislâmları ilk defa tâyinle makamlarına getiren ve her işi padişahın keyif ve iradesine bağlayan Kanunî devri, her türlü aldatıcı şaşaasına rağmen, hakikatte inhitat***** tarihimizin başıdır⁹⁵¹.

⁹⁴⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.299.

⁹⁵⁰ İlyas Ersoy, “**Necip Fazıl Kısakürek Düşüncesinin Felsefî Yönü**”, Ank. Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimler(İslâm Felsefesi) Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.65.

***** İnhitat: Alçalma, gerileme.

⁹⁵¹ Kısakürek, **Rapor 5-6**,s.185.

Atamayla gelen görevliler kendisini o makama getiren iradenin istediği şekilde fetvalar verecektir.

Karadeniz'in değerlendirilmelerine göre Büyük İskenderler gibi Kanûni de Farslıların etkisinde kalmış, önceleri şûra benzeri bir heyetçe seçilen Şeyhülislâm ilk defa bir memur gibi, padişahın iradesiyle nasp ve tayin edilmeye başlanmıştır. Bu yüzden ilk sarhoş padişah Yıldırım Beyazıt'a 'yaptırdığınız cami güzel ama yanında bir meyhane eksik' diyebilen büyük ve halis din adamı tipi bu devirden sonra görülmeyecektir. İktidara karşı pervasız derecede açık sözlü olamayan dinî otorite ilerleyen süreçte beşik ulemasına dönüşecektir⁹⁵².

Başbakana bağlı olan Diyanet İşleri Başkanı, Başbakanın teklifi, Cumhurbaşkanının onayı ile atanır.

Devletimiz laik bir sistemle yönetilmektedir. Laik bir devletin vatandaşlarının vergileriyle Diyanet kurumunun finansa edilmesine bazı kişi ve kuruluşlardan itiraz gelse de Diyanet İşleri Başkanlığı şuan kaldırılmamalıdır.

Necip Fazıl Yüce Din Dairesi'nin görevlerini hem din eğitimi hem de dışarıya fikir yayma olarak geniş bir açıyla tespit etmiştir. Bu durum O'nun ağzından şöyle tespit edilmiştir:

“...Başyücelik emrinde ve Yüceler Kurultayı yanında, dinî öğretim, din görevlilerini yetiştirme ve kadrolaştırma, iç telkin, dışarıya fikirler yayma ve vakıflardan sorumlu devletin başlıca istişare merkezi kabul edilebilir.”⁹⁵³

Yüce Din Dairesi, Başyücelik Hükûmeti ve Başkurmaylık (Ordu) birbirinden bağımsız olarak doğrudan doğruya Başyüceye bağlıdır⁹⁵⁴.

Bu tasnifle Necip Fazıl'ın ordu ile din kurumunu siyaset ve hükümet üstü kabul ettiği anlaşılmaktadır.

⁹⁵² Karadeniz, **a.g.m.**, s.19–20.

⁹⁵³ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.300.

⁹⁵⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.295.

f. Halk Divanı

Yöneticilerin halkın karşısına çıkarak onların dertlerini ve şikâyetlerini, temennilerini dinlemesi ve gerekenlerinin yapılması ideal yöneticilik vasıflarındandır. Her kademedeki yönetici gerek personeli gerek ilgili diğer şahıslarla zamanı önceden belirlenmiş toplantılar yapması sorun ve önerilerin çözümünü çabuklaştırması yanında sağlıklı ve kalıcı ilişkilerin kurulmasına da yardımcı olur.

Yeryüzündeki her şeyde insan unsuru ön plandadır. Problemlerin temelinde insan olduğu için çözümün merkezinde de insan olacaktır. Modern yönetim anlayışında ben yerine biz vardır. Kararlar ve çözümler ortak akılla alınır. Masaya yatırılan problemlere bir cerrah hassasiyeti ve uzmanlığı ile neşter vurulurken hastanın kendisini doktoruna güvenle emanet etmesi için uygun ortam hazırlanır.

Devletin ve organlarının var oluş keyfiyeti tamamen hizmet odaklıdır. Halktan uzaklaşan, fonksiyonunu kaybeden devlet organlarının ya yapısı değiştirilir ya da ortadan kaldırılır.

Necip Fazıl'ın ideal devletinde devlet başkanlığı görevini yürüten Başyüce, vekilleri ile beraber sarayında her kesimden halktan insanların katılımıyla senenin belli günlerinde toplantılar yapmaktadır. Başyüce, Başyücelik sarayında Halk Divanı isimli salonda toplumun her bir ferdi tarafından hesaba çekilir. Aynı fert edep ve hak sınırını aştığında karşılığını görecektir⁹⁵⁵.

Aracısız, doğrudan ve yetkili kişilerden alınan cevaplar teb'ada hem âidiyet duygusunu güçlendirir hem de yöneticilerin kendilerine çeki düzen vermesini sağlar.

Necip Fazıl'a göre bu divanda sıkıntısı ve ızdırabı olanların hangi dertleri olduğu önceden tespit edilmek şartıyla her vatandaş söz alıp konuşabilir. Şikâyetlerine cevap da verilir. Bu divanda keyfiyeti Başyüce'ninin takdirine bağlı olarak sahibi mükâfatlandırılacaktır⁹⁵⁶.

⁹⁵⁵ Kısakürek, a.g.e., s.303.

⁹⁵⁶ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.302.

Günümüzün yöneticileri TV’de icraatların tek başına anlatma ya da birkaç kişinin sorduğu sorularla gündemi ve icraatlarını değerlendirme yoluna gitmektedir.

g. Başyücelik Akademyası

Uzman kişilerden teşekkül eden ve verimli çalışmalar ortaya koyma amacını taşıyan kuruluşlara her zaman her yerde ihtiyaç vardır. Necip Fazıl da böyle bir kuruluşun hayalini kurmuştur.

Fikir çilekeşlerinden bir akademi kurarak dil, harf, kültür dâvalarını ona havale etmek⁹⁵⁷ isteyen Necip Fazıl, sanatın ve fikrin önemine vakıf olduğu için sanatçı ve mütefekkilere Başyücelik Devleti’nde ayrı bir değer vermiştir.

Başta edebiyat ve ilimden başlayarak her san’at şubesini kucaklamak şartıyla tedricî ve tekevvünle Türk Akademyası ile Türk san’at ve ilim verimlerine milletlerarası bir saha hazırlamak isteyen⁹⁵⁸ Necip Fazıl, kuracağı Akademya’dan çok şey beklemektedir. Bu Akademya üyeleri ruhlarının kubbelerindeki yabancı tesir örümceklerini süpürmüş, tek başına bir inşa cesaretine ulaşmış, kitap mikyasına çıkmış olmalıdır⁹⁵⁹.

Dış etkenlerden kurtulanlar, kendi değerlerinin farkına vararak çok verimli ve faydalı çalışmalara imza atarlar.

Necip Fazıl Başyücelik Akademyası’nın bütün teferruatını *İdeolocya Örgüsü* eserinde açıklamıştır. Buna göre bu Akademya, doğrunun, iyinin ve güzelin sonsuz arayıcılığı yolunda kadrolaşan ve üstün buluş hamlelerini gerçekleştiren bir yapıya sahiptir. Bu Akademya, Başyücelik Devleti’nde tam bir himaye altındadır.

İlim ve Tefekkür Kolu, Fen ve Keşifler Kolu, Edebiyat ve Güzel Sanatlar Kolu olmak üzere Başyücelik Akademyası’nın üç ana kolu vardır. Bu kolların oluşumu ise şöyledir:

⁹⁵⁷ Kısakürek, *Rapor 11–13*, s.133; Kısakürek, *Çerçeve 6*, s.125.

⁹⁵⁸ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.148.

⁹⁵⁹ Kısakürek, *Çerçeve 1*, s.25–26.

1. İlim ve Tefekkür Kolunu dünya çapında eser ve hüviyet sahibi asker, tarihçi, dinci, hukukçu, iktisatçı, içtimaiyatçı, terbiyeci, ruhiyatçı, riyaziyeci ve her soydan mütefekkirler,
2. Fen ve Keşifler Kolunu keşif sahibi doktor, fizikçi, her çeşit mühendis ve benzerleri,
3. Edebiyat ve Güzel Sanatlar Kolunu ise aynı üstün vasıflardaki şair, romancı, piyes muharriri, tenkitçi ve güzel sanatların başka şubelerine bağlı sanatkârlar oluşturur⁹⁶⁰.

Necip Fazıl'ın yukarıdaki bu tasnifinde ince bir işçilik ve fayda gözetildiği görülmektedir.

Necip Fazıl'a göre bütün bu kolların mensupları, bağlı oldukları verim faaliyetlerinde saf, müstakil ve özgün fikirlerle temsil ettikçe Başyücelik Akademiyası'nın kadrolaştırdığı hüviyet içindedirler. Başyücelik Akademiyası mücerret ilim ve sanat çalışmalarından dolayı Yüceler Kurultayı'nın tabi bir namzetler zümresi sayılabilir.

Başyücelik Akademiyası'nın azasını sayıya bağlı kalmayarak Başyüce tayin eder. Akademya azası daha sonra, özel kanununda belirli olacağı şekilde teşkilatını tamamlar⁹⁶¹.

Beyin vazifesi görecektir ne kadar seçkin kimse varsa verimli çalışmalar için bir araya getirilerek istihdam edildiği alanla vazifeleri sınırlı tutulursa onlardan çok faydalı neticeler elde edilir.

Necip Fazıl'a göre Başyücelik Akademiyası, saf irfan meselelerinde daima Başyüce'nin istişare çevresi hâlinedir. Başlangıçta Başyüce tarafından seçilecek Akademya azası, ancak ölüm veya çalışmaya mani devamlı hastalık sebebiyle emekli edilebilir. Yaşı kırktan aşağı ve üzerinde herhangi ahlâkî bir leke olan şahıs Başyücelik Akademiyası'na seçilemez.

Başyücelik Akademiyası üyelerinin maddî hiçbir sorunları yoktur. Bütün ihtiyaçlarını en lüks şekilde karşılayabilecek imkâna sahiptirler.

Bir refah ortamında çalışmalarını sürdürürler, fahrî olarak atanacakları hocalık görevinden başka görev kabul etmezler⁹⁶².

⁹⁶⁰ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.303,304.

⁹⁶¹ Kısakürek, *a.g.e.*, s.304,305.

Odaklanacakları alanda verimli çalışmalar yapmak için maddî sorun ile kendilerini meşgul edecek alanlardan uzaklaşılmalıdır.

Necip Fazıl'a göre Başyücelik Akademiyası'nın görevleri ise şöyle düzenlenmiştir:

Millî dil, lügat, ansiklopediler, dağıtılacak, mükâfatlar, millî tarih, resmî irfan programları ve yetiştirme planları ve ilgili vekâletlerin saf ve mücerret irfan meseleleridir. Akademyadan istenecek görevler, daima Başyüce'den alınacak emirler veya O'na takdim edilecek tasarılar üzerinde olur. Bunların dışında, Başyücelik Akademiyası'nın resmî hükümet işleriyle hiçbir münasebeti ve alakası olmaz.

Akademyanın birinci hedefi, mensuplarının ferdî ve hususî çalışmalarını müstesna verimlerini emniyet altına almaktır⁹⁶³.

Necip Fazıl'ın Akademyadan bekledikleri milletlerin var oluşlarıyla doğrudan alâkalıdır.

4. BAŞYÜCELİK'TE GENEL GÖRÜNÜM

Necip Fazıl umumî manzarayı maddeler hâlinde şöyle sıralar:

a) Şehirler büyük yerleşim yerleridir.

Necip Fazıl'a göre şehirlerin temiz kaldırımları, pırıl pırıl meydanı, tavus kuşu gibi ziynetli, güvercin kadar sade binaları, ferdî ve sosyal bütün kurumları araçları, aletleri ile üstün bir düzen peteği hâlinde bir beste uyumuyla göklere yükselen şahsiyetli ve vahdetli bir mekân ölçüsü olan metropolis rüyasıdır⁹⁶⁴.

Necip Fazıl'ın idealindeki şehirde âhenk, tertip ve düzen vardır.

b) Köy, en küçük yerleşim yeridir.

Necip Fazıl'a göre buğdayın şeklinden doktoruna hocasına kadar her yönden maddî manevî her değeri iç içe olan tam bir asliyet, şahsiyet ve

⁹⁶² Kısakürek, a.g.e., s.306,304.

⁹⁶³ Kısakürek, a.g.e., s.305.

⁹⁶⁴ Kısakürek, a.g.e., s.312.

mükemmeliyet murakabesi altında büyük üretim sahası olarak kendini gösterir⁹⁶⁵.

c) Mâbetlerde ibadet edilir.

Necip Fazıl'a göre içi oldukça sade, dışı muhteşem, döşemesi tertemiz, içine girenin ince ve hafif namaz ayakkabısı giydiği, laubalilik, sefâlet, vahşet ve istismar tavrının görülmediği, her meslekten mareşal rütbelilerin saf tuttuğu bir mekândır ve böyle bir mekân vecd ve aşk merkezidir⁹⁶⁶.

Necip Fazıl'ın idealindeki mabet temizdir, ibadet edenler ciddidir.

d) Mektep, kelime olarak okul anlamına gelir.

Necip Fazıl'a göre bu aziz tezgâh, bilgi unsurlarını en ileri ve tezatsız ideoloji kaynağı ahlâk, terbiye ve usul gergefinde nakışlayıp yedisinden yetmişine her ferde giydirebilir. Cemiyet de aslını bilir⁹⁶⁷.

Mekteplerde yediden yetmişe herkes eğitim görür.

e) Yöntem, usul anlamlarına gelen yol Necip Fazıl'da önemlidir. Muazzam örümcek ağı olan yolda her nokta diğerine bağlanır, hiçbir noktada hiçbir infirad ve inziva köşesine ihtilâtsizlik ve intikalsizlik bucağı kalmaz⁹⁶⁸.

Yukarıda görüldüğü gibi Necip Fazıl'ın idealindeki yol örümcek ağı gibi olmasına rağmen aralarında bir düzen vardır.

f) İnzibat kelimesi sıkı düzen anlamına gelmektedir.

Necip Fazıl'a göre memleketin her tarafında, her yönde tüm yaptırımlarıyla anne koynundaki ılık güven ve selâmet iklimi gibidir⁹⁶⁹.

g) Ordular devletlerin devamında önemlidir.

Necip Fazıl'a göre en ileri teknikleriyle donatılmış, en üstün disiplinle vazife uğrunda gerçek ölümsüzlüğe koşmaya çekinmeyenlerin âhenk ordusu gibidir⁹⁷⁰.

⁹⁶⁵ Kısakürek, a.g.e., s.312.

⁹⁶⁶ Kısakürek, a.g.e., s.312.

⁹⁶⁷ Kısakürek, a.g.e., s.313.

⁹⁶⁸ Kısakürek, a.g.e., s.313.

⁹⁶⁹ Kısakürek, a.g.e., s.313.

Necip Fazıl orducudur. Önceki bahislerde de geçtiği gibi idealindeki ordu Altun Ordu'dur.

h) Sağlık değeri bilinmeyen iki nimetten biridir.

Necip Fazıl'a göre ayak tırnağından saç teline kadar insan vücudunun her lifi ve zerresi üzerinde cihazlaşmış dikkat ve özen şuuru gibidir⁹⁷¹.

Sağlığını kaybedenler onu geri kazanmak için çok büyük emek ve malî kaynak harcamalarına rağmen bazen buna muvaffak olamamaktadırlar.

ı) Güzellik, bakış açısıyla doğru orantılıdır.

Necip Fazıl'a en şerefli mahlûk olan insanı, kökündeki harikulade plâtikaya ulaştırıcı bedîî tedbirler manzumesi olarak görür⁹⁷².

İnsan en değerli varlık olduğu için her şey insan içindir.

k) Mahkemeler anlaşmazlığı ortadan kaldıran, bağlayıcı karar veren bir kurumdur.

Necip Fazıl'a göre cemiyet içinde en küçük hakka bile riayet eden ve Allah'ın elindeki mutlak adalet terazisinin emrinde çalışan mahkemelerdir⁹⁷³.

Verdikleri kararlar bazen insanların işine gelmese de meseleleri hallettiği için kararların sonuçları güzeldir.

l) İşçi yemek ve içmekten başlayan birçok ihtiyacımızın temin edilmesinde başrol oynar.

Necip Fazıl'a göre sermayedarın hakkını yediği için ezilen işçi sınıfı Batı'ya nazaran, bizim cemiyetimizde en âhenkli adalet sisteminin emri altında olacak ve hakkı yenmediği için de ruhundaki iman ile kendini seve seve cemiyetin çalışma kolu olmaya adayacak bir yapıya gelecektir⁹⁷⁴.

İşçiler sendikaları vasıtasıyla haklarını alabilecektir.

⁹⁷⁰ Kısakürek, a.g.e., s.313.

⁹⁷¹ Kısakürek, a.g.e., s.313.

⁹⁷² Kısakürek, a.g.e., s.313.

⁹⁷³ Kısakürek, a.g.e., s.314.

⁹⁷⁴ Kısakürek, a.g.e., s.314.

m) Tüccarlar “Rızkın onda dokuzu ticarettedir.” hadis-i şerifinin mazharıdır.

Necip Fazıl’a göre tüccar nefsi menfaatin peşinde koşmayan, kör nefis menfaatine zıt bir karakterle helal yoldan istediği kadar kazanan ve her yıl kazancının kırkta birini devlet hazinesine veren kişidir⁹⁷⁵.

n) Hazine, devletin harcamalarının kaynağıdır.

Necip Fazıl’a göre ferdin ve cemiyetin bütün dâvâ ve ihtiyaçlarının hak ve adalet kasası olarak görür⁹⁷⁶.

o) Siyaset kelimesiyle aynı anlama gelen politika kelimesinde Necip Fazıl’a göre bir incelik vardır.

Necip Fazıl incelerden ince ve uzun vadeye dayalı bir planın tezahürü olan ve önce kendisini sonra müspet bilgileri ve aletlerini benimseyip mahrum olduğu ruh planına ulaşmayı ve Batı ile hesaplaşmayı hedef tutan mefkûre olarak görür⁹⁷⁷.

p) Kafa ulvî güzelliklerle dolu olmalıdır.

Necip Fazıl’a göre kafa ruhçu, ahlakçı, cemiyetçi, millîyetçi, şahsiyetçi, keyfiyetçi, nizamcı, müdahaleci, sermaye ve mülkiyette tedbirci olmalıdır⁹⁷⁸.

r) İslâm ve onun etrafındaki her şeyde ruh önmelidir⁹⁷⁹.

Ruh cesetten daha önemlidir.

5. BAŞYÜCELİK’TE İŞ VE CEZA ÖLÇÜSÜ

Başyücelik Devleti’nde herkes çalışmak zorundadır. Başyücelik Devleti’nde dilencilere, bütün işsizlere ve mesleksizlere, kaçaklar ile ahlâk dışı yollardan başkasının kazanç ve emeğiyle geçinen asalaklara yer yoktur. Gaye her ferdin

⁹⁷⁵ Kısakürek, a.g.e., s.314.

⁹⁷⁶ Kısakürek, a.g.e., s.314.

⁹⁷⁷ Kısakürek, a.g.e., s.314.

⁹⁷⁸ Kısakürek, a.g.e., s.315.

⁹⁷⁹ Kısakürek, a.g.e., s.315.

sağlık ve yaş dolayısıyla ortaya çıkan menfi haller dışında, kendi kazanç ve emeğini verim sağlayan bir işe, mesleğe dayandırmasıdır⁹⁸⁰.

Necip Fazıl'a göre Başyücelik Devleti'nde iş bulamadığı, bir işte çalışmadığı veya bir işte çalışmak istemediği için boşta gezen bir ferd birinci durumda Düzenleme Vekâleti yoluyla devletten iş isteyecek, ikinci halde himayesinden mahrum kalmak şartıyla devlet bakım evlerinde yaşayacak, üçüncü durumda ise kafasına vurula vurula iş ve meslek sahibi olmaya yönlendirilecektir. Başyüce'nin oğlu bile olsa hiçbir ferd işsiz ve mesleksiz, babaya ve baba mirasına dayanarak yan gelip yatamaz. Başyücelik Devleti'nde iş ölçüsü ve iş dağıtımını düzenleyen devlet organı, açık ve tabi yollardan bir mesleğe ulaşamayan ya da bir işte tutunamayan ferdini maddî-manevî bir incelemeden geçirerek onun yeteneklerine, mizacına göre amelelikten talebeliğe veya memurluktan rençperliğe kadar uygun olduğu meslek ve iş sahasına yerleştirmek, orada gelişmesini sağlamakla görevlidir. Böylece bir zamanlar işsiz gezen bir ferdin, azim ve çalışmayla ileride Başyücelik makamına kadar yükselme ihtimalinin yolu da açıktır⁹⁸¹.

Başyücelik Devleti'nde kişinin kim olduğuna bakılmadan herkesin çalışması sağlanır.

Günümüzde ülkemizde de daha önce farklı meslek gruplarında çalışanların daha sonra yönetim kademesinin en üst basamağına çıktıkları görülmektedir.

Necip Fazıl'a göre maddî veya manevî yönden sakat olan ferdin bakacak kimsesi yoksa iyileşinceye veya ölünceye kadar devlet hastanesi, devlet ıslahhanesi veya devlet bakım evlerinde en kıymetli bir misafir gibi bakılacaktır. Buralarda cemiyetin çürük ve tortu kısmı, en şefkatli gizlenme ve bakılma örtüsü altında sokaklardan ve meydanlardan saklıdır. Kimsesiz ihtiyaçların bakım yeri de devlet bakım evleridir.

⁹⁸⁰ Kısakürek, a.g.e., s.307.

⁹⁸¹ Kısakürek, a.g.e., s.308.

Devlet, çocuklara masal anlatma kabiliyetinde olan ihtiyardan parmaklarındaki hassasiyet ile hasır iskemle örebilecek köre kadar herkesi kendi durumuna göre vasıflandırmakla görevlidir. Bu işleri yapabileceklere devlet bakım evleri kapalıdır. Bu bakımdan devlet kendi incelikli ve muhteşem teşkilatı ve irade mihrakını teşkil ettiği cemiyette aile ocaklarıyla sıkı bir bağlantıya sahiptir⁹⁸².

Çalışmamak için hiçbir şey mazeret değildir. Yaşlı ya da kör olmak bile çalışmaya engel değildir.

Necip Fazıl'a göre aile ocağına sınıksız bağlı olması gereken, o ocaktan kaydığı ve kaydırıldığı nispette de ebeveyne büyük mesuliyet yükleyen başıboş çocuk meselesinde ise devlet, bir yandan bu tür çocukları evlat edinecek sıcak aile ortamı ararken diğer yandan da bizzat kendi müesseselerinde bu çocukları yetiştirir. Hiçbir ferdinin başıboş ve niteliksiz kalmasına izin vermez⁹⁸³.

Başyücelikte ceza ölçüsüne geçmeden önce mülkün temeli olan adalete bakmak Necip Fazıl'ın ceza anlayışı hakkında bize bir fikir verecektir.

Allah tarafından insanlara verilen en güzel duygulardan birisi de adalet duygusudur. Adalet duygusu insanlarda doğumundan beri vardır. Zaman, zemin ve yaş unsuru ne olursa olsun saf zihinler her zaman mazlumlardan yana tavır alırlar.

Necip Fazıl mülkün esası olan adaleti dinimizin mukaddes düsturlarından biri sayar. Adalet, bir ismi de "Hak" olan Allah tarafından kullara bağışlanmış hakların dayanak noktası ve tevzi merkezi, cemiyetin bel kemiğidir⁹⁸⁴.

Çökünce, çökmeyecek hiçbir şey olmayan adalet, Necip Fazıl'a göre dayanıksız olmamalıdır. Adalet sayesinde bir çöpçü bile Allah ve kul hakkı olarak cemiyetin inandığı ve merkezinde toplandığı ölçüler müstesna olmak

⁹⁸² Kısakürek, **a.g.e.**, s.308–309.

⁹⁸³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.309.

⁹⁸⁴ Kısakürek, **Başmakâlelerim 2**, s.94.

üzere devlet reisine ağzına geleni söyleyebileceği bir hak ve vicdan hürriyetine sahip olmalıdır⁹⁸⁵.

İdeal adalet anlayışında her şeyi yerli yerine oturtacak adalet mülkün temelidir.

Necip Fazıl'a göre adalet dağıtılırken bazen insanların ve toplumların hoşuna gitmeyen, kabullenmediği kararlar olsa da şeriatın kestiği parmak Hakk'ı temsil ettiği ve cezalandırdığına rahmet teşkil ettiği için acımazmış⁹⁸⁶.

Yanlış karar verilse bile kargaşayı, düzensizliği önlediği için adalet gereklidir. Çünkü adalet olmayan yerde düzensizlik ve kargaşa vardır.

Bütün dünyada inkırazların sebebini önce adalet hissinin kaybolmasına⁹⁸⁷ bağlayan Necip Fazıl, eserlerinde adalet çok yer vermiştir.

Eserlerinde yer alan bu hususlar olması gereken uygulamaları kapsadığı gibi şu an uygulanmayan cezaları, yaptırımları da ihtiva etmektedir.

Necip Fazıl cemiyetin suçluya verdiği cezayı kendi başına hiç de bir utanç sebebi olarak görmez. O'na göre utanç durumunun olması için aynı cezaya, bir de o cezayı verenlerin nefret hissinin ekleyebilmesi lazımdır⁹⁸⁸.

Necip Fazıl suçlulara verilecek cezaları şu şekilde sıralar:

Hırsız, ihtikârcı, rüşvetçi, ırz düşmanı, nizam haini bütün cemiyet suikastçıları beş dakikalık bir mahkeme sonunda en sert cezaya çarptırılmalı,⁹⁸⁹ katilin cezası idam yani kısastır. Kısası en güzel ceza ölçüsü kabul etmesinin nedeni de "Kanun öldürürse kurtarmış olur."⁹⁹⁰ anlayışıdır.

İslahı zor hatta imkânsız olanların en ağır cezalarla cezalandırılması isabetli bir karardır.

Necip Fazıl ceza esnasında suçluya işkence yapılmasını hoş görmez. Necip Fazıl haklı olarak "...Bu işi yapanları ve yaptırımları kim ve ne olurlarsa olsunlar mutlaka enselemek, ayaklarına bukağı takarak meydanlarda

⁹⁸⁵ Kısakürek, **Rapor 11-13**, s. 8, 132-133.

⁹⁸⁶ Kısakürek, **Çerçeve 5**, s. 233-234; Kısakürek, **Hitâbeler**, s. 278.

⁹⁸⁷ Kısakürek, **Başmakâlelerim 2**, s. 95.

⁹⁸⁸ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s. 19.

⁹⁸⁹ Kısakürek, **Rapor 11-13**, s. 133.

⁹⁹⁰ Kısakürek, **Çerçeve 1**, s. 191.

sürüklemek ve leşlerini baş aşağı ağaçlarda sallandırmak lazımdır.”⁹⁹¹ demektedir.

TCK’de yapılan değişikliklerle bir insanlık suçu olan işkenceye verilen cezanın miktarı arttırılmıştır. Ayrıca işkenceyi önleme ile ilgili Türkiye’nin de taraf olduğu uluslararası kuruluşlar vardır. Bu kuruluşlar işkenceye karşı hassasiyet göstermekte ve aldıkları kararlar da üye ülkeleri bağlamaktadır. Necip Fazıl suçluya nasıl ceza verileceğini şöyle açıklar:

“... Hiçbir ceza, tırnaklar sökülerek, koltuk altlarına kızgın yumurtalar yerleştirilerek, aç ve uykusuz bırakılarak, kıvrandırılarak ve kan kusturularak verilemez. Ceza her neyse en kolay tarafından yerine getirilir ve her şeyden evvel nefsanî buğz ve intikam hırsına değil, hak ve hakikat kutbu emirlerine dayandırılır. İşte bunun içindir ki, “Şeriatın kestiği parmak acımaz!”⁹⁹².

Suç şüphesiyle yargılananların lehine delil bulunduğu tutuksuz yargılanmalı, suçlulara cezadan çok af yolu tercih edilmeli, zan ve şüphe ile ceza tatbik edilmemeli, sabit olan suçlar cezalandırılmalıdır⁹⁹³.

Necip Fazıl’ın yukarıdaki teklifleri günümüzde uygulanmaktadır.

Zanlının kim olduğuna ve insanların ne diyeceklerine bakılmadan suçun cezası tatbik edilmelidir.⁹⁹⁴ Hâkimler yargıladıkları devlet büyüğü kendisini o makama atayan da olsa herhangi bir köylüden ayırmadan adalete uygun karar verebilmelidir⁹⁹⁵.

Adaletin makam ve mevki gözetilmeden aranması özlenen bir tablodur. Hırsızlık yapan soylu bir kadına cezasının tatbik edilmemesinin istenmesi üzerine Hz. Muhammed (s.a.v.) “Hırsızlık yapan kızım Fatıma bile olsa elini keserim.” diyerek taviz vermemiştir.

Necip Fazıl adalet tesis ederken günümüz kanunlarında uygulanmayan kararlar verilmesini de talep eder. Bunlardan bazıları şunlardır:

⁹⁹¹ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.213.

⁹⁹² Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.6.

⁹⁹³ Kısakürek, **İman ve İslâm Atlası**, s.691,699.

⁹⁹⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.692.

⁹⁹⁵ Kısakürek, **Çerçeve 6**, s.84–85.

“Bir masumu haksız yere suçlamaktansa, on suçluyu cezasız bırakmayı tercih eden sözde medeni hukuk ölçüsüne karşılık, bütün milleti ölüme sürükleyici tehlike anında gerekirse 1 suçlu yanında 10 masuma kıyacak kadar sert kanun...”⁹⁹⁶

uygulama teklifidir. Hocasına el kaldıran talebeyi namussuzluk olarak niteleyen ve ona ceza olarak da “...kalabalık bir meydanda tükürük altında boğma...”⁹⁹⁷ yı uygun gören Necip Fazıl’a göre solcular, komünistler idam edilmeli, hırsızın eli de ceza olarak kesilmelidir⁹⁹⁸.

Bu cezalandırma şekli günümüz adalet sistemine ve insan haklarına aykırıdır. İnsanlara küçük düşürücü cezalar verilmemeli ve devlet suçsuzu öldürmemelidir. İdamın telafisi olmayacağı için devletlerin çoğu idamı yasalarından çıkarmıştır.

Maide Suresi’nin 38. ayetinde hırsızın elinin kesilmesi emredilmektedir. Bu hüküm şöyledir:

“Erkek hırsız ve kadın hırsızın, yaptıklarından ötürü Allah tarafından ibret verici bir ceza olarak ellerini kesin.”⁹⁹⁹

Yanlış verilen kararlar Necip Fazıl’ın döneminde olduğu gibi günümüzde de Yargıtay tarafından düzeltilmektedir¹⁰⁰⁰.

Bu kararları insanlar beğenmeseler, eleştirseler de herkesi bağladığı için kararlar kabul edilmektedir.

Necip Fazıl’a göre Başyücelik’te cezanın amacı öncelikle kişiyi suçtan uzak tutmak ve asla yapılmaması gereken hareketlerin yapılamaz olmasını sağlamaktır. Ferd, cezaya bakarak cezanın ne kadar ağır olduğunun şikâyetinde bulunmayacak, o suçu asla işlememek ve cezaya müstahak olmamak yolunda bir hayat sürecektir¹⁰⁰¹.

İslenen suça göre cezanın da artırılması caydırıcı etki göstermektedir. Kişiler cezanın ağırlığı karşısında düşünerek hareket edecektir.

⁹⁹⁶ Kısakürek, **Rapor 7-8**,s.116.

⁹⁹⁷ Kısakürek, **Çerçeve 2**,s.93.

⁹⁹⁸ Kısakürek, **Aynadaki Yalan**, s.106,97; Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.310.

⁹⁹⁹ **Kur’an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meâl)**,s.131.

¹⁰⁰⁰ Kısakürek, **Çerçeve 6**,s.133.

¹⁰⁰¹ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.310.

Necip Fazıl'a göre kasıtlı olarak adam öldürmenin cezası, cezaya ehliyet sınırları içinde ve belli başlı mazeretler ve müdafaa vaziyetleri dışında istisnasız ölümdür. Üstelik hiçbir zorlayıcı ve hafifletici sebep yoktur¹⁰⁰².

Günümüz insan hakları anlayışında, en temel hak yaşam hakkıdır. Bu hak devlet eliyle de olsa kişilerin elinden alınmamalıdır.

Kişinin vücut bütünlüğünün kanun yoluyla da olsa bozulması temel insan haklarına aykırıdır. Cezalar, fizikî acı çektirmemeli, ıslah edici ve caydırıcı olmalıdır.

Necip Fazıl'a göre fuhuş ve zina tamamen yasaktır. Fuhuş ve zinanın manası, gayri meşru şekilde kadınla erkek arasındaki cinsî birleşme ve sonra kadınla kadın ve erkekle erkek arasındaki aynı fiildir. Cezası da işleyenin evli, bekâr, rüşd sahibi olup olmamasına göre İslâmî hükümlerde fevkalade ağırdır. Fuhuş ve zinanın ortaya çıkmasına sebep olan bütün yardımcı sebepler dibinden kazınacak ve içtimaî çerçevede ortaya çıkmasına imkân verilmeyecektir. Bu fiilin cezasının verilebilmesi için ev içinin müşahadesi veya fiilin açığa vurulması gerekir ki bu da hemen hemen imkânsızdır. Şüphe ve tahminle kimsenin evi aranmaz, hiçbir takip yapılamaz. Başyücelik Devleti'nde resmî ve hususî tek bir umumhane bulunmayacaktır¹⁰⁰³.

Birilerinin zorlaması veya geçmişteki hatalarından dolayı toplum tarafından dışlandıklarından, düzenli iş hayatında kendilerine yer bulamayanlar fuhuş ortamında harcanıp gitmektedir.

Necip Fazıl'a göre vatan ve dâvâyâ ihanet, içtimaî emniyeti ve huzuru bozmak gibi suçlarda ölüme kadar yükselecek cezalardan, sokaklara işemek ve sümkürmek gibi suçlara kadar her fiilin şehirlerin ana meydanında görülecek hesabı vardır. Başyücelik Devleti'nde ceza ölçüsü, herkesin tayin edilen hususlara riayet etmesine ve ferde değil cemiyete acıma esasına bağlıdır¹⁰⁰⁴.

Her zaman her yerde devletin olması mümkün değildir. Bu nedenle vicdanlar kurallara uymayı prensip edinmelidir.

¹⁰⁰² Kısakürek, a.g.e., s.310.

¹⁰⁰³ Kısakürek, a.g.e., s.311.

¹⁰⁰⁴ Kısakürek, a.g.e., s.311-312.

6. BAŞYÜCELİK EMİRLERİ

a) Basın İle İlgili Emirleri:

Matbuat, kamuoyuna ulaşmada ve onlara verilecek mesajla yönlendirmede çok önemli bir vasıtaadır.

Necip Fazıl'a göre bu emrin yayınlanmasıyla beraber, matbuat hürriyeti maskesi altında hayvanî, nefsanî, şeytanî cepheleriyle imân ve ahlâk çürüten her yazı yasaktır. Bu yasağa kitap, gazete, dergi, broşür, afiş türünden basın dünyasına dair her şey dâhildir¹⁰⁰⁵.

Necip Fazıl, iradesini bu şekilde beyan etse de bu uygulama günümüzde düşünce ve basın özgürlüğüne aykırıdır. İnsanlar düşüncelerini rahatça açıklayabilmelidir. Bu düşüncelere katılmayanlar ise yine fikir özgürlüğü içersinde cevap vermelidirler.

Necip Fazıl'a göre bu yayın organlarında yayınlanan roman, şiir, piyes, hikâye, tenkit, tetkik, siyaset, ilim, fikir, haber, röportaj gibi yazıların hepsi neşredilmeden önce devletin denetiminden geçerek devlet tarafından tasdik edilecektir¹⁰⁰⁶.

Gerçek hürriyetin ne olduğu anlaşılınca kadar her çeşit matbuat en sert şekilde murakabe ve güdüme kendi kendini kontrol edinceye kadar tabi tutulacaktır. Devletin murakabe kadrosu şahsî, nefsanî, siyasî endişeyle karar vermeyecektir. Isnat edileni ispatlamakla isnat eden yükümlüdür, ispatlayamadığı zaman iftira ile cezalandırılır¹⁰⁰⁷.

Suçlananlar suçsuzluğunu değil, suçlayanlar karşısındakinin suçlu olduğunu ispatlamak zorunda olmalı, sorumlu devlet de suçlananın haklarını her şartta korumalıdır. Suçu ispatlanmadan hiç kimse cezalandırılmamalıdır.

¹⁰⁰⁵ Kısakürek, a.g.e., s.342,343.

¹⁰⁰⁶ Kısakürek, a.g.e., s.343.

¹⁰⁰⁷ Kısakürek, a.g.e., s.343,344.

Necip Fazıl'a göre zulüm ile yönetilen yerlerde matbuat hürriyetine tahammül yoktur ve amaç zalimleri korumaktır. Hak rejiminde ise esas olan mukaddes ve münezzehe manalar korunmak kaydıyla şahıslar tamamıyla serbest ve açıktır.

Fikir ve iman bütünlüğü içerisinde bize zıt gelen ve yanlışlarımızı düzelten her şey söylenebilir ama bütüne dokunulamaz¹⁰⁰⁸.

Bir baştan bir başa muhasebe altında tutulacak matbuat sayesinde ruhumuz muhafaza altına alınacak, Masona, Yahudiye, komüniste, materyaliste, züppeye, şahsiyetsize, hayvanî ve nefsanî temayüllere karşı matbuatımızı açık bırakarak ruhî ırzımızın hetk'***** edilmesine müsaade edilmeyecek, ideal cemiyet doğduğu zaman evlerin kapısının kilitleri ile beraber matbuatın kilitleri de sökülebilecektir¹⁰⁰⁹.

Tanzimat'tan beri ilân şirketleri, suikastçı plânları, din ve millet düşmanı sermayedarlarıyla Türk matbuatını Yahudi, dönme ve kozmopolit tesirlerin kuklası olmaktan kurtardığımız ve Türkleştirdiğimiz zaman gerçek inkılâp gerçekleşecektir¹⁰¹⁰.

Yine basın her zaman basın. Basına çok önem verilmelidir.

Necip Fazıl'a göre başıboş demokrasilerde olduğu gibi fikirsiz cümleden, faydasız yazıya kadar her türlü mide gurultusunu neşretmek yasaktır. Büyük Doğu nizamında başta gazete, dergi ve kitap olmak üzere her şeyiyle basın, mukaddes ölçülere bağlıdır¹⁰¹¹.

Özellikle II. Abdulhamîd Han ile dilimize giren sansür zaman zaman gündeme getirilmektedir. Devletin zararlı gördüğü şeylerden kendini ve vatandaşlarını korumasından daha tabi bir şey olamaz. Konusu suç teşkil eden ve zararlı görülen yayımların engellenmesi ve yasal takibata uğraması

¹⁰⁰⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.344,345.

***** Hetk': Yırtma, yarma.

¹⁰⁰⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.345.

¹⁰¹⁰ Kısakürek, **Başmakalelerim 1**, s.120.

¹⁰¹¹ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.346.

hukuk devleti olmanın bir gereğidir. Ülkemiz de bir hukuk devletidir. Yapılan/yapılacak olan da bunun karşılığıdır.

Necip Fazıl'a göre mukaddes şeylere karşı ima ve cinas yolu ile istihfaf ve hakaret edenin cezası, onu yapanı cemiyet içinde barındırmamaktır¹⁰¹².

Necip Fazıl'ın bu tespiti sansürle ilgilidir. O, mukaddes değerler haricinde tenkidin her türlüünü hoş görmektedir.

Necip Fazıl'a göre kök hariç diğer hususlarda tenkit ne kadar ağır ve acı olursa olsun basın hürdür ve takibata uğramaz.

Hükümet tenkit ve teşhirden en zayıf bir adamdan daha zayıftır. Fakat isnadını ispat edemeyen iftira atmış bir konuma düştüğünden cezalandırılır.

Basın, Hazret-i Ömer'e devamlı olarak "Allah'tan kork ya Ömer!" diyen Müslümaninkine eşittir. Hazret-i Ömer'in Allah'tan korkmasını isteyen sahabe susturulmamışsa bizim basınımız da köke sâdık kalmak şartıyla dilediği gibi tenkit etmekte hürdür.

Başta devlet reisi olmak üzere herkes ve her makam tenkit ve yerinde isnada açıktır.

Sanat bahanesi ile İslâmî ahlâk, edep ve terbiye dışı unsurlara yer yoktur. Basın da cemiyetin ahlâk, edeb ve terbiye kıstaslarına tamamen uymak zorundadır¹⁰¹³.

Günümüzde ahlâk sınırlarını zorlayan eserler tartışmalara neden olmakta, sergilenmesi zaman zaman yasaklanmaktadır.

Radyo bir zamanların en gözde kitle iletişim aracıydı.

Televizyon ve internetin olmadığı dönemlerde kamuoyunu en çok etkileyen araçlardan biri de radyodur. O dönem insanların kolay ve ucuz

¹⁰¹² Kısakürek, a.g.e., s.346.

¹⁰¹³ Kısakürek, a.g.e., s.347.

olarak ulaşabileceği radyoyu Necip Fazıl da dâvâsı için en önemli silah olarak görür.

Necip Fazıl için radyo şunu ifade eder:

“Milyonlarca insanı tek odada toplayan, tek insanın kollarını, milyonlarca insanı kucaklayacak kadar uzatan, tabiatın bile minicik bir tohumla kocaman bir çınar arasında ifade edemediği teksif sınırını, bir kutu ve dünya arasında ifade eden müthiş bir keşif!”¹⁰¹⁴.

Milyonlara seslenen radyo eğitici ve eğlendirici iki şubesiyle dâvânın en tesirli silahlarından biri olacak, eğitici olan şube gün boyu din ile genel kültür konularında görevli olacaktır¹⁰¹⁵.

İletişimin gücü, burada bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde en önemli iletişim araçları olarak internet ve televizyon görülmektedir.

Necip Fazıl’a göre İslâm’ın zâhir ve bâtınına ait her şey anlatılacaktır. Sanat, edebiyat, tarih, siyaset, hukuk, iktisat, felsefe, hikmet, fen, müspet bilgiler, ordu, kahramanlık, çocuk, gençlik, köylü, işçiler en cazibeli ve sanatlı şekilde yepyeni buluşlarla radyodan sunulacaktır. Televizyon göze hitap ederken, radyo ise kulağa hitap edecektir¹⁰¹⁶.

Radyoda eğitim olarak küfür edebiyatına karşı gereken eğitimler verilirken imamlara ve öğretmenlere vaazlar ve dersler de verilecektir.

Radyoda eğitici olarak başta müzik, folklor, temsiller, skeçler, hikâyeler, öğütler, haberler, bildiriler ve türlü buluşlar edep sınırlarını aşmadan ve fuhşiyata kaçmadan işlenir. Radyonun bütün fertleri kucaklayan

¹⁰¹⁴ Kısakürek, *Çerçeve 1*, s.13.

¹⁰¹⁵ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.348.

¹⁰¹⁶ Kısakürek, *a.g.e.*, s.348,350.

ve insana yaşamaya, yaşanmaya değer hayat dersleri veren, öğreten bir üniversite olması Büyük Doğu dâvâsının özlemidir¹⁰¹⁷.

Günümüzde herkes / her kesim fikirlerini aymak için Televizyon sahibi olmalarında yasal bir engel yoktur.

Necip Fazıl'a göre bugünkü TRT susturularak hususî ve ruhî bir tahlilden geçirildikten sonra feza yolcusu cins bir küheylan hâline getirilecektir¹⁰¹⁸.

TRT günümüzde TRT 1, TRT 3- Spor, TRT Haber, TRT 6, TRT Çocuk, TRT Belgesel, TRT Türk, TRT Avaz, TRT Arapça, TRT Müzik, TRT Okul, TRT HD, TRT Anadolu kanallarıyla geniş bir yelpazede yayın yapmaktadır.

b) Din Adamları İle İlgili Emirleri:

Köy imamı köy ve köylü için çok şey ifade eder.

Necip Fazıl'a göre yaşı 25'i geçmeyecek olan imamlar, hususî enstitü ve kurslarda yetişecekler, Türk köyünün manevî temeli, köy öğretmeniyle birlikte köylüyü ruh ve kafa yönlerinden yükseltme gayesine sahip olacaklar.

İmamlar Jandarma gibi emir ve yasaklar, öğretmen gibi sınıfta bırakma müeyyidelerine sahip olmadan köylünün ruhuna nüfuz edecek telkin ve nasihat ustalarıdır¹⁰¹⁹.

İmamlar yaptırım ve güç kullanmadan köylüyü yönlendirebilecek kişilerdir. Bunu da nasihat ve telkin gücüyle gerçekleştireceklerdir.

Necip Fazıl'a göre köyde Büyük Doğu idealinde köy imamı ruh; köy öğretmeni kafa; köyün muhtarı da el vaziyeti ile tam bir işbirliği hâlinde olacaktır¹⁰²⁰.

Köyün imamı ile öğretmeni köylünün ufkunu genişletmelidir. Genellikle yöre halkı içinden çıkan imamlar kendilerini köyüne adanmalıdır.

¹⁰¹⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.349–350.

¹⁰¹⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.350.

¹⁰¹⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.373.

¹⁰²⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.373–374.

Necip Fazıl'a göre bütün ihtiyaçları köy tarafından karşılanacak olan imamlar her an, her yerde köylüyle beraber olarak köylüyü toprağa ısındırmak, onu hükümet politikası istikametinde bir yönetim gayesinde bağlamakla görevlidirler.

İmamlar bütün insanlığın beklediği devlet nizamının harcıdır, yerin ve göğün kurtarıcı habercileri, ruh doktorlarıdır ve iyileştiremeyecekleri ahlakî bir afet yoktur. Beş yıllık köy hizmetini doldurmadan şehre intikal edemeyeceklerdir¹⁰²¹.

Her köyde okul bulunmasa da imam vardır. Hükümetler köylerin camilerini imamsız bırakmamalı, tayin ettiği imamların görev almasını sağlamalıdır.

Vaizler cami cemaatine tesir eden, onları bilgilendiren mümtaz şahsiyetlerdendir.

Necip Fazıl'a göre camilerdeki vaaz ve ders kürsüleri bu işlerin ehilleri yetişinceye kadar boş kalacaktır. Bu işin ehillerinin yetişmesi benzersiz bir inkılâp olacaktır. Bu kişiler çok yönlü yetişecektir. Dinî bilgi, tasavvufî zevk, umumî irfan, adâb-ı muaşeret, terbiye, zarafet, derinlik, telkin ve tebliğ hususlarında tam yetişmeyenlerin cami kürsülerinde yeri yoktur. Bu vaizler korkutmak yerine sevdirmek, zorlaştırmak yerine kolaylaştırmak, acılaştırmak yerine tatlılaştırmak prensibine sahip olacaklardır¹⁰²².

İnsan bilmediğine düşmandır. Bir şeyin güzel yüzünü göstererek onu sevdirmek, onu elde etmeye yönlendirmek daha kolaydır.

c) Düzen İle İlgili Emirleri:

Kanunlar toplumda düzeni sağlayan vasıtalardan biridir.

Necip Fazıl'a göre kanun önünde herkes eşittir. Başyüce, Yüceler Kurultayı ve Hükûmet üyelerinin dokunulmazlıkları yoktur¹⁰²³.

¹⁰²¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.374–375.

¹⁰²² Kısakürek, **a.g.e.**,368,369–370.

¹⁰²³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.290.

***** İrtişa: Rüşvet Alma, yeme.

Cezanın amacı kötü fiilin yapılmasını engellemek ve kötülüğü yok etmektir. Bu nedenle hırsızlığı sabit olan şahıs, herkesin görebileceği bir yerde kolunu kaybedecek, bu durumun kaza ve maluliyetten ayrılması için kolunu hırsızlıktan kaybettiğine dair üzerinde bir alâmet taşıyacaktır. Bu hâliyle de diğer insanlar için caydırıcı bir örnek olacaktır. Gaye kolu kesmek değil cemiyetin her an ruhunu kesen hırsızlığı tasfiye etmektir. Vicdan ve idrak ise merhamete layık olanın cemiyet mi yoksa hırsız mı olduğuna rahatça karar verecektir.

Her türlü suistimal, zimmet, irtikâp, irtişa***** da hırsızlık fiili içinde değerlendirilir, cezası da aynıdır¹⁰²⁴.

Mutlak küfrün, vatan hainliğinin, yol kesen ve eşkıyalık yapanın cezası ölümdür. Vatani küfür ve dalâletin emrine veren her teşebbüs ve telakkinin cezası başta komünizm olmak üzere sabit olduğu anda idamdır¹⁰²⁵.

Necip Fazıl hayalindeki cemiyetin oluşmasında çekirdek rol oynayacak olan tek kadınla tek erkek kalıncaya kadar gerekirse bütün topluluğun tırpandan geçirilmesini istemektedir¹⁰²⁶.

İnananların dışında herkes Nuh tufanı ile boğulmuş, insanlık inananlardan tekrar çoğalmıştır. Necip Fazıl'ın bu talebi Tufan hadisesini hatırlatmaktadır.

Zevk ve terbiyede yeknesaklık sağlanmalıdır.

Yüceler Kurultayı'ndan geçip kanunlaşan zevk, terbiye, güzellik hususları bütün insanlar tarafından uygulanıncaya kadar en sert zabıta ve içtimai müdahale tedbirleri alınacaktır¹⁰²⁷.

¹⁰²⁴ Kısakürek, a.g.e., s.315–316.

¹⁰²⁵ Kısakürek, a.g.e., s.316.

¹⁰²⁶ Kısakürek, a.g.e., s.316–317.

¹⁰²⁷ Kısakürek, a.g.e., s.317.

Her fert yukarıdaki bu tedbirlere uymalıdır ki cemiyet mükemmele ulaşabilsin.

Cemiyet içinde, sokakta, insanın olduğu her yerde hiç kimseyi rahatsız etmeyen, hiç kimsenin gözüne ve ruhuna batmayan, herkese hürmet edilir. Maddesi ve manasıyla üstün insan ifadesine kavuşmuş şahısların dışında kalan bütün parazit ve kötülük belirten insanlardan zorla temizlenecektir¹⁰²⁸.

Bu şahıslar cemiyete zarar verir. Necip Fazıl ise cemiyetin yararını fertten üstün tutar.

Büyük Doğu âleminin cemiyet kadrosunda rastladığı insanı tepeden tırnağa süzen, sokağı tükrükle ve sümkürükle, sokak köşelerini, duvar diplerini pisleyen, başkalarının huzurunu kaçırarak düzensiz, pis, hippî tarzı kılık ve kıyafetiyle başıboşluğu canlandıran ve içtimaî birliği bozan yani kısaca terbiye, edep, zevk, mana, muaşeret görgü, güzellik ölçülerini zedeleyen her türlü eda, tavır gösterenler toplumda bulunmayacaktır¹⁰²⁹.

Esas olan güzelin ve güzelliğin her alana yayılmasıdır. Sokaklar da bundan nasibini almalıdır.

Terbiye ve zevk zabıtası uygunsuz davrananları yakalayarak derhal umumî zabıta merkezlerine sevk edip oralardaki münferit terbiye ve zevk hâkimlerinin huzuruna çıkaracaktır. Bu hâkimlerin tek ve gayet kısa celselik kararları hemen uygulanacak ve suçlular şifâhî ihtar, aile, mektep veya iş yerlerine hitaben yazılı teşhir, umûmî yerlerde teşhir, nihayet ve bilhassa fiillerinin tekerrürü hâlinde daha şiddetli ceza şekillerine kadar varan müeyyideler vasıtasıyla te'dip edileceklerdir. Bu menfi kalıpta olan bir ferd, derhal yakalanacak ve bu çirkin hareketleri kökünden kesen kuvvette bir terbiye, zevk, görgü ve güzellik dersi verilerek bir cezaya çarptırılacaktır. Bu mevzuda en küçük bir menfiliğe bile müsaade edilmeyecek ve suçlunun

¹⁰²⁸ Kısakürek, a.g.e., s.317.

¹⁰²⁹ Kısakürek, a.g.e., s.317-318.

tespiti için iki tarafsız şahit kâfi olacaktır ve hâkimlerin huzuruna çıkarılan suçlunun durumu yarım saat içinde sonuçlandırılarak cezası verilecektir¹⁰³⁰.

Suçun sabitliğiyle birlikte yargılanma ve verilen cezanın uygulama süresinin kısalığı ve mahiyeti de gösteriyor ki sokakları bu olumsuzluklardan kurtarma, ferdi eğiterek güzele ulaştırmaktan geçiyor.

Külhanbeylik yeniçeriliği andıran bir tavidir.

Necip Fazıl'a göre külhanbeylik, devlete ve cemiyet nizamına karşı bir isyanın ifadesidir. 1826 yılında Vak'a-i Hayriye adı verilen hadisede kışlaları topa tutulmuş, yakalananlar öldürülmüşse de yeniçerilik ortadan kaldırılamamış, bu hâl halka da sirayet etmiştir.

Her türlü düzene karşı riayetsizlik olan külhanbeylik, efelik ve bu manaya gelecek şekilde giyinen ve davrananlar kökten kazınacaktır. Külhanbey gibi giyinmek, tavır takınmak, ağız kullanmak yasaktır. Bunların uzak ve yakın benzerleri yakalanarak bunlara halk huzurunda cezaları verilecek ve devlet tarafından adam edileceklerdir¹⁰³¹.

Adalet, huzur ve güveni sağlamak devletin aslî görevidir. Bunları kişiler kendi başlarına yapmamalıdır. Herkesin kendi adaletini sağlamaya çalıştığı toplumlarda kargaşa olur.

Ülkeler vatandaş uygulamalarına zaman zaman müracacat etmektedir.

Necip Fazıl da ülkemizde yaşayan bazı gayr-i müslimlerin vatandaşına gönderilmesi taraftarıdır. O, bunları şöyle tasnif eder:

Türk vatanının sadece Müslümanlar ve Türklerden oluşan bir yer hâline gelmesi, hain ve zalim unsurlardan tamamen temizlenmesi için her tedbir alınacaktır.

¹⁰³⁰ Kısakürek, a.g.e., s.318–319.

¹⁰³¹ Kısakürek, a.g.e., s. 332–333,334.

Dönmeler ve Yahudiler hıyanet tabiri kullanılmasa da din ve ruh aykırılıklarından dolayı Rumlar ve Ermeniler ile küçük topluluklar da uzaklaştırılacaktır.

Sayıları az olmasına rağmen Türk servetinin önemli bir kısmını elinde bulunduran dönmelerin, kendilerine sadece bir yıllık geçim imkânı bırakılarak bütün mal ve mülklerine el konularak topluca sınır dışı edileceklerdir. Çünkü dönmeler tarih boyunca yıkıcı faaliyetlerde bulunmuşlardır¹⁰³².

Necip Fazıl'ın Yahudiye bakışı tamamen olumsuzdur.

Necip Fazıl'a göre İspanya'dan kovulduktan sonra ülkemize sığınan Yahudiler istisnalar hariç maliye, ordu, vatan bütünlüğü ve dilin bozulmasına sebep olmuşlardır. Yahudiler ise hiçbir şeyleri alınmadan sınır dışı edileceklerdir.

Rumlar, Ermeniler ve küçük topluluklar da, ait oldukları toplulukların devletlerine veya istedikleri başka bir devletin himayesine geçecekler ve servetlerine dokunulmayacaktır.

Servetlerini yanında götüren yabancı unsurlar Türk vatanı içinde gayrimenkul sahibi olamayacak, bunların kıymeti devlet tarafından onlara ödenerek satın alınacaktır.

Türk vatanını hain ve zalim unsurlardan temizlemenin ana ölçüsü: “Ya bizden ol, ya bizden ayrıl” olacaktır. Bizden olması isteği peşinen reddedilecek yegâne sınıf Yahudi olacaktır. Dönmeler bizden olduğu vehmini vererek aslında bizden olmadığını asırlar boyunca göstermişlerdir. Rum ve Ermenilerin bizden olmaları imkânsız değildir. Samimiyetle sevk ve idaremize giren her Rum ve Ermeni bizden olur¹⁰³³.

¹⁰³² Kısakürek, a.g.e., s.334.

¹⁰³³ Kısakürek, a.g.e., s.335.

Necip Fazıl'ın Ermeni ve Rumlara bakışı müspettir. Çünkü onlar milleti sâdika adıyla anılagelmişlerdir.

Parazitlerin yaşamasına müsaade edilmemelidir.

Necip Fazıl'a göre dilencilik yapan kişi hemen yakalanarak ıslah edilecek ve insana yakışır bir faaliyete yönlendirilecektir.

Gerçekten çaresiz bir insanın gözlerin görmediği bir yerde Allah için birinden isteyeceği yardım müstesna her türlü dilencilik şekli yasaklanacak ve şiddetli takibe uğrayacaktır.

Kokuşmuş cemiyetlerin bir unsuru olan dilenci, Büyük Doğu'da kendine yer bulamayacak, dilenci kılığı bile parazitliğin bir işareti kabul edilerek takip edilecektir¹⁰³⁴.

Ülkemizde çocuklarını istismar ederek onları çalıştıran veya dilendiren ailelere çeşitli yaptırımlar uygulanmaktadır. Çocukların kazandığı paralara el konularak ailesine para cezası verilmektedir. 15 yaşından büyük çocukları dilendirenlere zabıta tarafından Kabahatler kanununa göre ceza kesilerek kazandığı paralara el konulmakta; 15 yaşından küçük çocukların üzerindeki paralara el konularak ailesine TCK'ye göre işlem yapılmaktadır.

Necip Fazıl'a göre çocuklarını ve ailesindeki masum insanları dilenci olmaya iten anne ve babalar, çocuklarının hayatına kıymış gibi cezalandırılacaklardır.

Parazitlerin başka bir kolunu oluşturan işsizler, serseriler ve bîmekan takımı hemen yakalanarak devlet teşkilatına iletilir.

Sahipsiz çocuk, murakabesiz genç, mesleksiz şahıslar da hemen devlet tarafından sahiplenilerek bir mesleğe memur edilirler¹⁰³⁵.

¹⁰³⁴ Kısakürek, a.g.e., s.340,341.

Görüldüğü gibi ideal devlette başıboşluğa, başkasının sırtından geçinmeye izin yoktur.

Eğitim, hayat boyu süren bir faaliyettir

Eğitim fertler, cemiyet ve ülke için önemlidir. İnsanların huzur içinde yaşamaları ve devletin gelişmiş devletler arasında yerini alabilmesi için eğitim şarttır. Necip Fazıl eğitimin önemini kavradığından ona çok büyük önem vermiştir. Anadolu'nun yeniden inşası için eğitilmiş insanlara ihtiyaç duyulduğunu belirten Şaban Sağlık'ın değerlendirmesi şöyledir:

“Hemen her eserinde ülke meselelerini kendine dâvâ edinen Necip Fazıl, Türk tarihinin bu en fedakâr toprak parçasının (Anadolu'nun) imar ve inşası için işe eğitimden başlamak gerektiğini düşünür. Eğitim denilince de akla ilk gelen unsur tabîî olarak öğretmendir. Necip Fazıl da Anadolu'nun ancak *Öğretmen Bey* adlı hikâyede resmedilen idealist öğretmenlerle ayağa kalkacağına inanır. Böylece ülke geleceği için öğretmen yetiştirme meselesinin çok önemli olduğu gerçeğinin altını bir kere de Necip Fazıl çizmiş olur.”¹⁰³⁶

Üniversiteler yüksek eğitim veren kurumlardır. Fakat üniversitelerin mevcut hali Necip Fazıl'ın istediği gibi değildir.

Necip Fazıl'a göre üniversitemiz esersiz profesörlerle doludur. Ruh kökümüzden ve eser sahibi olmayan, en küçük ahlâkî zaafı olan hocalar üniversite profesörü olamaz. Ayrıca üniversite profesörü işinden başka bir şeyle uğraşamaz¹⁰³⁷.

Necip Fazıl öğrenci sayısı, üniversitenin özerkliği, disiplin durumu gibi hususlarda da görüş beyan eder. Bu hususlardaki görüşlerinin hülasası şöyledir:

Necip Fazıl'a göre hâlen özerk olan üniversitede muhtariyet kaldırılmalıdır.

¹⁰³⁵ Kısakürek, *a.g.e.*, s.341.

¹⁰³⁶ Sağlık, “Necip Fazıl ve Öğretmen”,s.95.

¹⁰³⁷ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.488,353.

Üniversiteler madde ve mana bakımlarından mükemmel olmalıdır.

Yabancı bir kelime olan üniversite yerine külliye kelimesi kullanılmalıdır. Kızlara ayrı külliye kurularak sadece ilim ve öğretmenliği tercih edenlerden bir zümrenin yetişmesi için belli başlı bir iki merkezde kız üniversiteleri kurulmalıdır.

Üniversitelerimizde askeriyedeki gibi disiplin içinde üniversite öğrencisi eğitimini bitirinceye kadar melek gibi bir hayat sürecektir.

Eğitimin tamamen ücretsiz olduğu üniversitelerin sınıflarında yüzden fazla öğrenci bulunmayacaktır.

Üniversite öğrencileri Yüceler Kurultayı makamına namzet idealist gencin bütün vasıflarına sahip olacak şekilde maddî ve manevî olarak yetiştirilmelidir.

Üniversitede ihtisas bölümleri haricinde ezbere eğitim vermekten ziyade öğrenmenin metodunu göstermek gaye edinilmelidir.

Akademik kariyer yapan özellikle yüksek lisans düzeyindeki öğrencilerden kaynaklara ulaşma metotları ana hedef olarak konmuştur.

Büyük Doğu Külliyesinde ilim, hoca ve talebe birbirine inanmış ve bağlanmışır.

Batı'ya gönderilen öğrenciler bir gün nasıl olsa hesaplaşacağı Batı ordusundan sır çalmaya giden bir kurmay hüviyetiyle, onların pisliklerine bulaşmadan sırlarını vatana taşımakla görevlidirler¹⁰³⁸.

Batı'nın bilgi ve tekniğinin çalınması bizim idealimizdir. Tefik Fikret de oğlundan bunu beklemektedir.

Necip Fazıl'a göre ruh ve ilim yönünden mükemmel hale getirilecek külliye de oraya sırf dış ilimleri öğrenmek için gelen Müslüman olmayan bir talebe Müslüman olmaksızın diplomasını kabul etmekten utanacaktır¹⁰³⁹.

Kaliteli elamanların başka yerlerde amacı dışında kullanılmaları onlara ve onu yetiştirenlere yapılabilecek en büyük kötülüklerdendir. Her ile açılan üniversiteler için gerekli olan kadro diğer üniversitelerden transfer yoluyla gerçekleştirildiğinden kendisini bilime ve eğitime adanması gereken üniversite

¹⁰³⁸ Kısakürek, a.g.e., s.350, 352–353,351,322, 352,353,354,355.

¹⁰³⁹ Kısakürek, a.g.e., s.355.

hocaları yeni üniversitelerde idarecilik gibi görevlerde istihdam edilerek etkin ve verimli kullanılamamaktadır. Üniversite kurulmasına müsait olmayan yerlerde üniversiteler kurulmaktadır. Oysa yeni kurulan üniversiteler her şeyiyle hazır olmalıdır.

Necip Fazıl üniversite sayısını en az üç olarak göstermiştir. İstanbul, Ank. ve Doğu Anadolu da kurulacak üniversitelerde sadece kafaları millîyet ve şahsiyet temeline dayalı Türk profesörleri ders vereceklerdir¹⁰⁴⁰.

Üniversiteler özellikle günümüzde kurulduğu şehre hatta bölgesine de açılarak onlara birçok alanda rehber olmaya başlamıştır. Bu durum da alkışlanacak bir davranıştır.

Batı'da tahsil, ufuk açılmasını, bilgi ve teknoloji transferi için gereklidir.

Osmanlının son dönemlerinde her bakımdan gerisinde kaldığı Avrupa'ya onun ilmini transfer etmeleri için öğrenciler gönderilmiştir. Necip Fazıl da Maarif Vekâletinin, Avrupa üniversitelerinde tahsile göndereceği ilk Cumhuriyet talebeleri için açtığı imtihanı iyi derece ile kazanarak Paris'e gitmiştir.

Necip Fazıl, Batı'nın ilim ve tekniğini casusu gibi onların haremine girilerek ulaşabileceğini düşünür. Bunu da yüz otuz yedi yıllık meselemiz olarak görür.

Necip Fazıl'a göre Avrupa'ya gönderilen talebeler, onların fuhuş, kumar, içki, başıboşluk, şüphe, inkâr gibi kötü adetlerini alırken onların müspet ilimlerinden sadece basit reçete ve bandrol bilgilerinden azıcık alarak Garplılık ajanı sıfatıyla memlekete geri dönmüşlerdir. Şinasi'den itibaren Nazım Hikmet'e kadar Avrupa'ya gidiş ve gelişlerimiz bu şekilde olmuştur. Gerçekte Batı'ya gönderilen öğrenci bir yandan her şeyi öğrenmeye çalışırken diğer yandan her şeyi bilen bir iç edanın sahibi olacaktır. Bu harikulade şeyi meydana getirebilmek için büyük bir inkılâba ve müstakil bir dünya görüşüne ihtiyaç vardır. Bu mefkûre de Büyük Doğu mefkûresidir¹⁰⁴¹.

¹⁰⁴⁰ Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.142.

¹⁰⁴¹ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.356,357.

Eziklik, mahkûmiyet gibi hususlar içimizde yaşansa bile bu durum kesinlikle dışarıya aksettirilmemelidir. Üstünlüğün başlangıcı burada yatmaktadır.

Necip Fazıl, kültürlerini muhafaza edebilen Japonları örnek vererek onların örnek davranışlarını övgüyle anıyor.

Japonlar ruh istiklâllerini muhafaza edebildiklerinden memleketlerine tek bir ecnebî mütehasıs sokmadıkları gibi Batı'ya gönderdikleri talebelerini oldukça sert ve haşin ölçülerle yetiştirmişlerdir.

Necip Fazıl Avrupa'ya gönderdiğimiz öğrencilerin tarassut hâlinde tutulmasını, örnek öğrencileri Batı'ya göndermemiz gerektiğini düşünür.

Garp dünyasında muvaffak olamayan ve kendilerini ona kaptıran derhal memleketine geri dönecektir¹⁰⁴².

Avrupa'yı ve kendimizi tanımadan, ihtiyaçlarımızı tespit etmeden Avrupa'ya adam göndermek saçmadır¹⁰⁴³.

Necip Fazıl, *O* ve *Ben* adlı eserinde Avrupa'ya giden ilk öğrencilerden isim isim bahseder, bunların ülkemize hiçbir şey getirmediikleri, ülkemizdeki temel ile Avrupa çatısını birleştiremedikleri düşüncesindedir.

Ecnebî mütehasıs memleket dâhilinde o alanda nitelikli ve yetişkin uzman bulunmaması hâlinde gereklidir.

Necip Fazıl'a göre bir iş meslek veya ilimde ustalık sahibi olan gayrimüslimler ecnebî mütehasıs olarak tanımlanır. Memlekette ecnebî mütehasıs yasaktır. Sadece fennî ve tatbikî sahalarda bir dereceye kadar tahammül edilebilecek ecnebî mütehasısı saf ilim ve sanat sahalarında rol vermek bizim felaketimiz olacaktır. Bize hiçbir bilgiyi vermemesine rağmen ilim perdesi altında ruhumuzu bozmakla görevli olduklarını düşünerek onlara şüphe ile yaklaşırsa da Necip Fazıl onların içine sızarak gayemize ulaşabileceğimizi düşünür.

Batı dünyasının aklını Batılı mütehasısları harimimize çekerek elde edemeyiz. Bu işi bir hırsız ruhu ile onun harimine girerek yapabiliriz¹⁰⁴⁴.

¹⁰⁴² Kısakürek, a.g.e., s.358,358-359.

¹⁰⁴³ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.147.

Yukarıdaki tespitte görüldüğü gibi Necip Fazıl, kalenin içten fethedilmesini, en mahrem alanlarına girilerek onların bertaraf edilmesini istemektedir.

Kendi fikirlerini Tanrıkulu'nun ağzından ifade eden Necip Fazıl'a göre fende bazı şartlar altında belli bir zamana kadar olabileceği ihtimaline karşılık, ilimde yabancı mütehassıs mutlak kaydıyla olmaz¹⁰⁴⁵.

Bugünlerde yabancı doktorların ülkemizde görev yapmaları için yasal düzenlemeler yapılmaya çalışılmaktadır. Çünkü ihtiyaç duyulan yerlere çeşitli sebeplerden atama yapılamadığı için yabancı doktorlarla daha kaliteli hizmet verilmek istenmektedir.

Harf dâvâsı hâlâ bitmeyen bir dâvâdır.

1928 yılında Avrupanın kullandığı Latin harfleri kabul edilerek harf inkılâbı gerçekleştirilmiştir.

Necip Fazıl bu dâvâda bir emirle bir ilim ve ihtisas ehlinden kurulacak bir heyet tarafından sorduğu on dört soruya verilmesini, verilecek cevapların Başyücelik makamına sunulmasını istemektedir.

Necip Fazıl bu sorularda Arap harfleriyle metodun okuma yazmaya etkisini öğrenmek istemiştir. Ayrıca Latin harfleri uzmanı bir bilim adamı tarafından dünyanın en mükemmel ve en ince harfleri olarak Arap harflerinin gösterildiğini, aynı bilim adamı tarafından kendi kültür kökünün değişme ihtimali olmasa bu harfleri kendi milletine tavsiye edeceğini ifade etmiştir.

Necip Fazıl Türkiye'de 1928 yılında gerçekleşen harf inkılâbından sonra bizzat inkılâbı gerçekleştirenlerin eski harfleri kullanmaya devam etmesini örnek vermektedir. Bu ikinci örnekle beraber eski harflerin tercih sebebini onun kudret ve imtiyazına bağlamaktadır¹⁰⁴⁶.

Günümüzde üniversitelerin bazı bölümlerinde Osmanlıca dersi okutulmaktadır. Ortaöğretimde de seçmeli ders olarak okutulması tartışılmaktadır.

d) Eğlence İle İlgili Emirleri

¹⁰⁴⁴ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.359,360.

¹⁰⁴⁵ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.145,157.

¹⁰⁴⁶ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.361,363.

Kumar, insanların felaketine sebep olan haksız kazançtır.

Kumarda yorulmadan kazanmak, başkalarının sırtından geçinmek, binlerce insanın hayatı pahasını oturduğu yerde gasbetmek¹⁰⁴⁷ olduğu için insanı çalışmadan yaşayan, toplumun sırtından geçinen bir asalak gibi kötü bir duruma düşürdüğü için kumar hoş görülmemektedir.

Necip Fazıl, kumarı herhangi müspet iş ve emek olmaksızın, çeşitli alet ve vasıtalarla rastgele para karşılığı oynanan oyun olarak tarif eder. Kumar ve kumar kapsamına giren piyango, at yarışları, toto, bahisler vb. bütün faaliyetler yasaktır¹⁰⁴⁸.

Necip Fazıl, kumar kapsamına giren ve girmeyen hususların ayrım noktasını bile tespit eder.

Necip Fazıl'a göre kur'a şekline dayanan hediye vermeler, karşılıksız hibe şeklinde kaldıkça kumardan sayılmaz. Fakat katılanlardan belli bir miktar para toplayıp da bunları kur'a neticesinde birine vermek tam bir kumardır¹⁰⁴⁹.

Necip Fazıl'ın kumara bakışı menfidir. Kumara sarılma sebebini son bir asırdan beri kendi değerlerimizin kaybedilmesi neticesi teselli aramada bir vasıta olarak görmüştür. Bütün dünyamızda kumarın girmediği tek mekân kalmamıştır. Tanrıkulu, kumarı, bütün araçları ve sonuçlarıyla beraber yasaklamak ve ortadan kaldırmak istemektedir¹⁰⁵⁰.

Bir dönem özellikle Paris hayatında Necip Fazıl da kumar oynamıştır. Kumar, Paris'ten getirdiği ve ilk gençlik, gençlik, olgunluk, hattâ ihtiyarlık çağına kadar kendisini fazla kaptırdığı bir zehirdir. Hayatını anlattığı eserlerinden biri olan *O ve Ben*'de kumarı felâket olarak tavsif ederken etkilerini de anlatmaktadır.

O'na göre kendisinden kaçmak ve içindeki sabit fikirleri uyutmak için ilâç hâline gelen ama aslında öldürücü bir zehir olan kumar, Necip Fazıl'ı

¹⁰⁴⁷ Hilmi Ziya Ülken, "Kumar", *Büyük Doğu*, S. 70, 31 Ekim 1947,s.3.

¹⁰⁴⁸ Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, s.320,

¹⁰⁴⁹ Kısakürek, *a.g.e.*, s.322.

¹⁰⁵⁰ Kısakürek, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, s.98, 96,98.

çürüten, şahsiyetini lif lif yolan, dış hayata ve cücelere karşı savunmalarını tek tek düşüren bir zehirdir¹⁰⁵¹.

Necip Fazıl'ın Ank.'da kumar oynamasına şahit olan Ahmet Kabaklı'ya göre, Necip Fazıl kumar oynarken resmiyetten, züppelikten nefret eden bir haldedir¹⁰⁵².

Kumar aletlerini, bunların üretilmesini, satılmasını, yurda sokulmasını yasak kapsamında gören Necip Fazıl, kumarla ilgili herkesi kumar oynamış gibi kabul eder¹⁰⁵³.

Necip Fazıl içinde hane geçen her şeyin kapatılmasını istemektedir. Bunların içinde kumarhaneler de vardır¹⁰⁵⁴.

Necip Fazıl içinde hane geçen her şeyi zararlı gördüğünden bunların faaliyetten men edilmesini istemektedir. Zira oralarda zaman öldürülmekte ve hoş görülmeyen birçok davranış sergilenmektedir.

Necip Fazıl'a göre ortada içinde hane geçen hiçbir şey bırakmadığımız zaman gerçek inkılâp başlamış olacaktır¹⁰⁵⁵.

Kanun yürürlüğe girdikten itibaren 3 gün içinde her ferd ve müessese, elindeki kumar aletlerini en yakın Polis karakoluna teslim edecek ve bir daha kumar aleti almayacağına ve teşebbüs etmeyeceğine dair taahhütname verecektir. Kumar oynatan kulüpler ya kapanacak veya kumarla ilgisi olmayan sosyal hizmetler kapsamına girecektir. Buna kulüpler karar verecektir. Miskinlik ve kumar yatağı olan kahvehanelerde de kumarla alakası olsun veya olmasın, hiçbir oyun ve oyun aletine izin verilmeyecektir¹⁰⁵⁶.

Gerek hukukta, gerek örf ve adetlerimizde mesken dokunulmazlığı esastır. Meskenlerin aranması şartlara ve yetkili makamların verecekleri izne tabidir. Gecikmesinde sakınca olmayan durumlarda mahkeme kararı gereklidir.

¹⁰⁵¹ Kısakürek, **O ve Ben**, s.73.

¹⁰⁵² Kabaklı, **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, s.55.

¹⁰⁵³ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.320; Kısakürek, **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, s.99.

¹⁰⁵⁴ Kısakürek, **Başmakalelerim 1**, s 281.

¹⁰⁵⁵ Kısakürek, **a.g.e.**,s.120, 321.

¹⁰⁵⁶ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.321.

Necip Fazıl'a göre her yönden dokunulmazlığı olan evler, kumar mevzuunda resmî bir izine gerek olmadan her an ilgili memurlar tarafından teftiş edilebilecek, memurların araştırması neticesinde suçsuz olduğu tespit edilen evin reisi, hükümetten maddî-manevî zararların karşılanmasını talep edebilecektir¹⁰⁵⁷.

Necip Fazıl resmî kurum yetkililerine de kurumlarında kumar oynanmasını önleme görevi vermektedir. Zira onlar kurumun en yetkilisidir.

Hapishane, mektep, kışla, hastane gibi resmî mekânlarında bu mekânların yöneticileri kumar oynanmaması için en sıkı tedbirleri alacaklar. Kumar oynayan yakalanırsa, yetkililer kumar oynayan ve oynatan kadar suçlu kabul edileceklerdir. Memleketten bu suçun işlenmesini önlemek için, kumarın herhangi bir yerde oynandığını görüp de ihbar etmeyenler kumar oynamış gibi suçlu sayılacaklardır.

Evler hususi yerlerdir. Necip Fazıl'a göre evde bile kumar oynanamaz. Necip Fazıl, evde kumar oynanıyorsa, kumar oynayanlar kadar evde bulunan diğer ferdler de kumar oynayanlar kadar suçludur¹⁰⁵⁸ görüşündedir.

Teşhir etmek suçun önlenmesinde etkilidir. Suçun oluşmasını bile engeller.

Necip Fazıl, kumara herhangi bir şekilde karışan ferd, cezasını çekmeye gönderilmeden önce, bulunduğu yerin halka açık bir yerinde sabahtan akşama kadar göğsünde "Türk ahlâk inkılâbının 1 numaralı haini, kumarbaz!" yazısıyla teşhir edilmesini istemektedir¹⁰⁵⁹.

Günümüz hukuk anlayışında suçluyu küçük düşürmek kabul edilmemiştir.

¹⁰⁵⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.321–322.

¹⁰⁵⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s.322.

¹⁰⁵⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.322–323.

Necip Fazıl'a göre, kumar suçunu tekrarlayanlar, vatandaşlıktan çıkarılarak memleketteki bütün hak ve mülkiyetlerinden mahrum edilirler¹⁰⁶⁰.

Kumarı önlemek için alınacak tedbirler vardır. Devletin yapması gereken kanunî düzenlemeler yanında fertlerin ve toplumun da yapacağı şeyler vardır.

İçki ve zehir herkesin uzak durması gereken kötü alışkanlıklardandır.

Sarhoşluk veren her türlü içki ile uyuşturucu ve keyif veren her türlü zehrin yasaklanmasını isteyen Necip Fazıl, her türlü içki ve uyuşturucu maddelerin kökünün kurutuluncaya kadar onlarla mücadele edilmesini istemektedir¹⁰⁶¹.

Sarhoş eden içkileri tek tek sayarak onların yasak olduğunu söyleyen Necip Fazıl'a göre ne kadar içilirse içilsin sarhoşluk vermeyen şuruplar yasak değildir. Çok fazla içildiğinde hafif baş dönmesi verme ihtimali olan şıra ve boza gibi içecekler sarhoşluk vermediği için helâldir.

Uyuşturucu ve keyif veren maddelerden olan esrar, afyon, kokain, eroin, eter ve bu gibi maddeler "Sekir verici her şey haramdır." mealindeki hadis-i şerifle yasaklandığı için yasaktır. Bu gibi maddelerin sağlık ve eczacılık alanlarındaki kullanımlarını istismar eden ve kötüye kullananlar ölüm cezasına yakın bir suç işlemiş gibidirler¹⁰⁶².

Vücuda hiçbir faydası olmayan buna mukabil para ve sağlığımızın kaybına neden olan sarhoşluk ve keyif veren maddelerin kullanımı yasayla düzenlenmiştir. Bu gibi maddeleri alanlar araç kullanamazlar, resmi göreve gelemeler. Çünkü bunların yaptırımları vardır.

¹⁰⁶⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.323.

¹⁰⁶¹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.323,325.

¹⁰⁶² Kısakürek, **a.g.e.**, s.323–324.

Necip Fazıl, sarhoşluk ve keyif veren maddeleri üretenlere ve kullananlara ayrı cezalar verilmemesi taraftarıdır. Kullananlara ve şahit olup da bildirmeyenlere ömür boyu hapis cezası öngörmüştür¹⁰⁶³.

Herkesi zararı olan şeylerde el ele vermeden, topyekûn mücadele etmeden kalıcı sonuç alınamaz.

Zina ve fuhuş toplumun temeli olan aileler için yıkımdır.

Necip Fazıl'a göre, vatan sınırları içinde zina ve fuhuş her türlü şekliyle yasaktır. Necip Fazıl zina ve fuhuşu hoş görmez. Onların yasaklanmasını ister. Bunları önleyecek olanında İslâm olduğunun altını çizer¹⁰⁶⁴.

Necip Fazıl evli olmayan çiftlerin umuma açık yerlerde tek başlarına kalmalarına müsaade edilmemesini ister .

Had cezası uygulanması için dört kişinin şahitliği gereklidir¹⁰⁶⁵.

Kanunlarımıza göre zina suç değildir. Kadın kendi müşterisini kendisi bulabilir. Suç vasfı, yer temin edilmesi ve kendi dışında birinin müşteri bulması hadiselerinde oluşur.

Necip Fazıl'a göre, suçunu insanlardan gizleyen ferd, peşin bir şüphe ile teftiş edilemez. Bu konuda açıkta olmayanı arayıp bulmak devletin görevi değildir. Asırlar boyunca yanlış anlaşılan İslâmî ölçünün hakikati budur ve şüphe üzerine ev basılmaz.

Resmî ve hususî fakat hükümetçe sabit fuhuş yerleri her yerde ve hemen kapatılacak, bu işin mensupları lahika emirde gösterilen kamplarda

¹⁰⁶³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.324–325.

¹⁰⁶⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.325,326.

¹⁰⁶⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.326–327.

toplanacaktır. Uygulanacak olan muamele ayrı bir emir mevzuu olan bu kamplara hükümetçe bilinen fuhuş yapan kadınlar sevk edilecektir¹⁰⁶⁶.

Açıktaki olmayan gizli fuhuş yapanların durumunu araştırmaya gerek yoktur. Zira o, fiilini gizli işlemiş ve hesabını da öbür dünyaya bırakmıştır. Zinayı kolaylaştıran ve kurumlaştıran imkânlar toplumdan silinip kazınacak, fuhuş bir kalemde tasfiye edilecek, fahişeler ıslah edilecektir¹⁰⁶⁷.

Fuhuş haysiyet kırıcı bir davranıştır.¹⁰⁶⁸ Beyaz Ruslar da fuhuş araçlarıdır¹⁰⁶⁹.

Hiç kimse kardeşinin, annesinin, teyzesinin, halasının fuhuş yapmasını istemez. Buna rağmen bu suça bulaşanlar bu durumu akıllarına getirmezler.

Kahvehaneler zamanın en büyük katilidir.

Aslı kiraathane olan ve bazı yerlerde bu vasfını devam ettiren kahvehaneler amacından sapmıştır. Okumak, muhabbet etmek gibi güzel alışkanlıkların yapılması gereken kahvehaneler günümüzde zamanın öldürüldüğü yerler hâline gelmiştir. Necip Fazıl'a göre, pastaneler, muhallebi dükkânları ve kahvehaneler zaman öldürülen yerler olduğu için kapatılacaktır. Bu gibi yerlerde ne şekilde olursa olsun oyun, içki ve fuhuşu kolaylaştıran şeyler yasaktır. Gazete ve dergi okumak için arkadaşlarla kahvehanelerde buluşulabilir. Kahvehaneler kapatıldığında 2–3 milyon kişi parazitlikten kurtularak üretime geçeceklerdir¹⁰⁷⁰.

Necip Fazıl yukarıdaki değerlendirmesinde kahvede zaman öldürmeyi parazitlik yapmak olarak değerlendirmektedir. Öldürülen bu zaman zarfında faydalı birçok şey yapılabilir.

¹⁰⁶⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.326,327.

¹⁰⁶⁷ Kısakürek, **a.g.e.**, s.327–328.

¹⁰⁶⁸ Necip Fazıl Kısakürek, **Hâdiselerin Muhasebesi** 2,2.baskı,İst., Büyük Doğu Yay., 2010,s. 82.

¹⁰⁶⁹ Kısakürek, **O ve Ben**, s.48.

¹⁰⁷⁰ Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s. 330,331.

Necip Fazıl, Adnan Menderes'e parti programının üçüncü maddesi olarak muazzam bir iş ve emek tasarrufu hamlesine girişilerek, memlekette tek kahvehane bile bırakılmamasını istemektedir¹⁰⁷¹.

Kahvehaneler çay ocağına dönüştürmelidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin 61. Hükümeti umuma açık yerlerde sigara tüketimini yasaklamış ve bu konuda başarılı olmuştur. Kahvehaneler konusunda da yasaklayıcı bir hüküm koyabilir.

Sinema, verilmek istenen mesajlarda oldukça etkili bir sanat dalıdır.

Necip Fazıl'a göre Büyük Doğu inkılâbı, önem verdiği sinema şubesini de bizzat himaye ve teşvik edecek ve her biri yepyeni bir buluş ifade eden yeni filmlerle canlandıracaktır.

Necip Fazıl, dâvâsının etkili araçlarından biri olarak sinemayı görür. Sinemalar kötülükten ayıklanarak iyiliklerle baştanbaşa donatılacaktır¹⁰⁷².

Vatandaşları zararlı şeylerden korumak devletin görevidir.

Necip Fazıl sinemanın da sansüre tabi tutulmasını istemektedir. Bunun için özel bir heyet kurulmasını, menfî etkileri olan sinemaların bu heyetçe yasaklanmasını istemektedir.

Amerika ve Avrupa'dan alınan filmlerden içtimaî, ruhî, ahlâkî, talimî, bedîî bir fayda taşıyanlar kabul edilir.

Batı dünyasının hain bir ticaret gayesiyle bütün çürümüşlüklerini kare kare cihana yayan ve tek karesi atom bombasından daha tehlikeli olan cinayet, hırsızlık, rezalet, fuhuş, macera ve başıboşluk filmleri kesinlikle yasaktır¹⁰⁷³.

¹⁰⁷¹ Kısakürek, **Başmakalelerim 1**, s.281.

¹⁰⁷² Kısakürek, **İdeolocya Örgüsü**, s.337.

¹⁰⁷³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.254,337,336.

Milletlerin değer yargıları birbirlerinden farklıdır. Ayrıca tahribat için özel olarak üretilen sinemalar olabilir. Bunların zararlarından bu filmleri izleyenler korunmalıdır.

Dans, ülkemize Batı'dan gelmiştir. Necip Fazıl'ın dansa bakışı olumsuzdur.

Necip Fazıl'a göre kadınla erkeğin müşterek ve âhenkli hareketleriyle vücut kıvrımlarını gösteren dans bizden değildir. Masonlar ve dönmeler tarafından içimize sokulan dans, ahlâkımızı bozmuştur. Yabancı bir erkek ile yabancı bir kadının cemiyet içindeki dansları ve dans fiiline dayanılarak yarım asırdan beri memleketimizde yayılan balolar, barlar, diskotekler, gece kulüpleri kökünden kazınacaktır¹⁰⁷⁴.

Dansla ilgili bütün araçlar ortadan kaldırılmalıdır. Medenîlik ölçüsü olarak kabul edilen ve yaygınlaştırmaya çalışılan bu âdete toplumun her kesimi bir şekilde bulaşmıştır. Her şeyimizi yıkacak bir unsur olduğu için bizim cemiyet ölçümüze göre dansla göz önünde zinanın birbirinden farkı yoktur¹⁰⁷⁵.

Necip Fazıl'ın yukarıdaki ifadede dansı zina ile bir gördüğü anlaşılmaktadır.

Necip Fazıl'a göre alenî ve içtimaî bir zina nazariyesinden başka bir şey olmayan dans yasaktır. Umumî mekânlarda dans yasağı şiddetle takip edilecektir.

Karısını ve kızını yabancı bir erkeğin kollarında nazarî ve alenî bir zinaya terk eden erkek, bir fuhuş ajanından daha aşağılıktır¹⁰⁷⁶.

¹⁰⁷⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.338–339.

¹⁰⁷⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.339.

¹⁰⁷⁶ Kısakürek, **a.g.e.**, s.338,339.

Yakınlarının dans etmesine sebep olanı fuhuş ajanından daha aşağılık gören Necip Fazıl yukarıda dile getirdiği bu hüküm ile insanları yakınlarına daha fazla kol kanat germeye teşvik amacı gütmüş olabilir.

e) Giyim İle İlgili Emirleri:

Kadın kılığı her zaman tartışılmıştır.

Necip Fazıl'a göre kadın vücudunda örtülmesi gereken yerler örtülecek, görünmesine müsaade edilen yerler ise açık bırakılacaktır.

İslam'da kadınların giyinmesi ve çalışması hep tartışma olmuştur. Kadınların şartları uyan her yerde çalışabileceği hususi dinî teminatı altındadır. Edep sınırları içinde kıyafeti uygun olan kadına dinî bir yasak belirtilmeyen her yer açık ve serbesttir.

Kadın kılığı ne simsiyah çarşaflar içinde ne de açık saçık olmalıdır. Büyük Doğu dâvâsı kadını ancak şeriatın kendisine tayin ettiği sınırlar içerisinde cemiyet meydanına terk etmektedir.

Kadın kılığının tabi olacağı had meselesiyle, bu had üzerine bina edilecek güzellik dâvâsını din ve estetik adamlarından oluşan bir heyet tespit edecektir¹⁰⁷⁷.

Kadın kılığının nasıl olacağına dair ilgisiz kişilerin görüş beyan etmeleri hep tartışılmaktadır. Bazı kadınlar nasıl bir kıyafet giyeceklerine başkalarının karışmamasını isteyerek bu konuda kendilerinin karar vereceklerini ifade etmektedir.

Kıyafet ve şapka hâlen tartışılan konulardandır.

Devrim kanunları içinde yer alan şapka giymek kanunî bir mecburiyettir.

İdeolocya Örgüsü'nde "Dâvânın bir numaralı maddesi kılığımız ve serpuşumuzdur." diyen Necip Fazıl, Avrupalıların kıyafetleri birbirlerinden farklıyken ayrı bir kökten gelen bir millet olarak bizim Avrupa'yı taklit etmemizi

¹⁰⁷⁷ Kısakürek, a.g.e., s. 366,367,368.

bir iflasın göstergesi olarak değerlendirmiş, kıyafette asıl olanın madde değil ruh olduğunu, içinde bulunduğumuz asrın şartlarına uygun bir kılık kıyafet tercih edilmesini istemiştir.

Necip Fazıl'ın şapkaya bakışı olumsuzdur. O şapkanın Batı'ya teslimiyet ve palyaçoluk olduğunu, şapkayı kabul etmenin dinî, millî, bedîî unsurlarla bütün mukaddesatımızın tarihî düşmanlarımıza teslim manasına geldiği düşüncesindedir.

Şapkanın zorla ve kanunî düzenlemelerle bize kabul ettirilmesini, zorla ve dünyada benzersiz bir kanunî düzenleme ile şapkayı giydiren fıkı-i sabit şahsiyet ve hüviyetimizi küfre teslim etmekten başka amaç gütmemek olarak gören Necip Fazıl, şapkanın yerine bütün Doğu âlemini süsleyecek millî bir icat koymayı başlıca vazife olarak görür. Bunun için bütün sanatkârlarımızın bu millî icad için çalışmalarını ve modellerini tetkik etmek üzere Başyücelik'e sunmalarını ister. Bir şekil üzerinde karar verilip Yüceler Kurultayı'nda bu şekil kabul edildikten sonra durum millete mal edilecektir¹⁰⁷⁸.

Turgut Özal'ın Başbakanlığı döneminde Yükseköğretim kurumlarında başörtüsüne getirilen serbestlik Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

II. Mahmut zamanında kabul edilen pantolon giyme ve kravat takma âdeti halk tarafından kısmen benimsenmiştir. Doğu ve Güneydoğu illerimizde şalvar giymeyi tercih edenler vardır. Gerek rahatlık, gerekse gelenek ve göreneklerden dolayı tercih edilen şalvar özellikle kırsal kesimde kullanılmaya devam edilmektedir.

Necip Fazıl'a göre Tanzimatla içimize giren kravat ve pantolona halk belki korkutan fakat asla güven duygusu vermeyen ve akrabalık göstermeyen bir unsur gözüyle baktığı için bir türlü benimseyememiştir. Kravat ve pantolon sadece Batı'yı uzaktan tanıyan ve marifetine körü körüne inanan yarı aydınların yarı münevverin üniforması hâline gelmiştir¹⁰⁷⁹.

¹⁰⁷⁸ Kısakürek, a.g.e., s.364,365,366.

¹⁰⁷⁹ Kısakürek, a.g.e., s.370,371.

Bugün başta devlet memurları olmak üzere pantolon yaygın kullanılan bir giysidir. Bunu sadece erkekler giymemekte bu giysiye bazen kadınlarda da rastlanılmaktadır.

Necip Fazıl'a göre, Tanzimat'tan beri gelen inkılâp kadrolarından hiçbirisi Batı'yı realite ve estetik planlarında yaşamamış, Batıyla bütünleşememiştir.

Haçlı Seferleri sırasında Hristiyanların kendilerini Müslümanlardan ayırt etmek için icad ettikleri şapka ile kravat ve pantolon bir buçuk asırdan beri gardroptan çıkmadığımızın ve içe nüfuz edemediğimizin maddî işareti olmuştur¹⁰⁸⁰.

Günümüzde yukarıda da işaret ettiğimiz gibi pantolon vazgeçilmez bir giysi hâline gelmiştir.

f) İş Dünyası İle İlgili Emirleri:

İşçiler üretimin aslî unsurlarındandır.

Necip Fazıl'a göre işçi sınıfı her hakkı cemiyet tarafından kefil olunan zümredir. Cemiyetin bağlı olduğu adalet ölçüsüne bağlıdır. Cemiyetinde fanî olacak, ayrıca mesleki imtiyazı olmayan işçi örneği ile cihana gösterecektir.

İşçiler grev, boykot ve lokavt gibi her türlü direnme ve ayaklanmadan uzaktır¹⁰⁸¹.

Hiçbir hak, sahiplerince bahşedilmemiştir. İşçiler de haklarını uzun mücadeleler sonucunda kazanmışlardır. İşçiler haklarını ararken işvereni mağdur etmemelidir.

Necip Fazıl'a göre malın ve mülkün gerçek sahibi Allah'tır. Komünizmin şımartıp esir gibi kullandığı işçiye patron-emekçi dengesinin sadece İslâmiyet'te bulunduğu gösterilecektir¹⁰⁸².

Sistemin oturması herkesin hakkına razı olmasına ve olabilecek olumsuzlukların da önüne set çekilmesine bağlıdır.

¹⁰⁸⁰ Kısakürek, a.g.e., s.372.

¹⁰⁸¹ Kısakürek, a.g.e., s.377,378.

¹⁰⁸² Kısakürek, a.g.e., s.378.

Necip Fazıl'a göre mü'min sermayenin işçisi olamaz haksızlığa ve zulme mahkûm edilemez. Mü'min işçi cemiyet içinde imtiyaz ve istismar yoluyla nefsine hâkimiyet tanıyamaz, her zümre ile beraber hakka mahkûm olduğunu takdir eder¹⁰⁸³.

İşçi, sermayenin mahkûmu olmamalı, sermayeyi de mahkûm etmemelidir.

Sermaye ve patron her zaman baş tacı edilmelidir.

Yatırım yapıp iş kurarak işçi çalıştıran ve üretim yapanlar takdir edilmelidir. Çünkü işçiyle, piyasayla, devletle, hatta karanlık güçlerle mücadele etmek zorundadırlar.

Necip Fazıl'a göre, Büyük Doğu idealinde sermaye sömürmeyen, kemirmeyen, her an nefsinden şüphe eden ve her an kendisini murakabe eden bir kuvvet merkezidir.

Kir olarak görülen malın fazlası zekât ile temizlenir.

Sermayenin urlaşarak vücudu kemirmeye başlaması zekât ile engellenir ve içtimaî adalet sağlanır¹⁰⁸⁴.

Fakirlere verilen zekât ile sermaye ile ihtiyaç sahipleri arasında oluşabilecek düşmanlık en baştan önlenabilir.

Necip Fazıl'a göre patron olan devlet ile şirket, fert ve emekçiye evladı gibi görür, emekçi de miras hakkı müstesna patronunu zorlamadan bütün imkânlarını tasarrufunda tutar.

Patron ve işçi birbirlerini varlık sebebi olarak görür ve ona göre hareket ederler¹⁰⁸⁵.

İşveren ile işçilerin birbirlerinin hak ve hukukuna rıza göstermeleri elmanın yarıları gibi birbirini tamamlar.

Faiz, zenginin daima zengin, fakirin daima fakir olmasına neden olur.

Günümüzde hemen hemen herkes faize bulaşmaktadır. Son ödeme tarihi geçen faturalara faiz ödendiği gibi, bankalardan alınan kredilere de faiz

¹⁰⁸³ Kısakürek, **a.g.e.**, s.378,379.

¹⁰⁸⁴ Kısakürek, **a.g.e.**, s.379–380.

¹⁰⁸⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.380.

ödenmektedir. Faiz, devletlerin iktisâdî hayatlarında vazgeçemedikleri bir gerçektir. Faizsiz bankacılık yapan bankaların verdiği kâr payı da bazılarına göre faizdir. Necip Fazıl, faize iyi gözle bakmaz. *İdeolocya Örgüsü*'nde Necip Fazıl faizin tanımını şöyle yapar:

“Faiz; umûmiyetle borç olarak alınan ve verilen herhangi bir şeyin, mislinden fazla olarak iadesini peşin bir anlaşma ile iki taraf arasında kararlaştırmak ve bu kararı yerine getirmektir.”¹⁰⁸⁶.

Bankaya yatırılan paralara karşılık da faiz alınmayacağı söyleyen Necip Fazıl, ödünç olarak verilen şeylerin misliyle geri verilmesinin faiz olmadığını, faiz yasağının toplumun her muamelesine teşmil edileceğini, devletin bütün ruhuna bunun hâkim kılınacağını, ticarete mutlaka uygulanacağını, bu yasağa karşı en küçük hareketin ana dâvâyâ ihanet suçuyla cezalandırılacağını tespit eder¹⁰⁸⁷.

Faizin ne olup olmadığını örnekle açıklayan Necip Fazıl faizin toplumun her alanından tasfiyesini istemektedir. Bunun engellenmesini dâvâsına ihanet saymaktadır. Faiz sistemiyle maliyetlerin arttığını, yatırım yapmanın güçleştirdiğini ileri sürenler de vardır.

Fabrikalar sosyal patlamayı önler, istihdamı ve vergi gelirlerini artırır.

Cumhuriyetle beraber başlatılacak sanayi hamlelerine fertlerde sermaye olmadığı için devlet öncülük etmiştir. Devletçilik ilkesinin gereği olarak imkânlar dâhilinde açılan işletmelerle insanlarımıza istihdam sağlanmış, ihtiyaç duydukları mallara kolayca ve ucuz olarak ulaşmaları sağlanmıştır. Özel sektör bugün oldukça zenginleştikten devlet işletmelerden elini çekmeli, özel sektörün yatırım yapmasını kolaylaştırmalıdır. Böylece hem istihdam sağlanacak hem de vergi geliri elde edilecektir.

¹⁰⁸⁶ Kısakürek, a.g.e., s.328.

¹⁰⁸⁷ Kısakürek, a.g.e., s.229–330.

Necip Fazıl'a göre Türkiye'deki cami ve minare sayısı kadar fabrika bacası yükselmesi gerekir. Fabrikanın bütün cihazları ve yedek parçaları ile ustaları dışarıdan getirilemez. Makineyi yapan makineyi yapabilme idealimiz gerçekleşinceye kadar müspet bilgi fedailerini olunmalı, gece uykular terk edilmeli ve kepekle toprağı karıştırarak millet yiyecek olarak yemelidir. Yerli malı külüstür bir araç Avrupa'nın ve Amerika'nın lüks bir aracına tercih edilmelidir. Dışarıdan getirilecek alet ve parçaların burada montajlanarak önüne Türk sıfatı eklenmesi teknoloji fahişeliğinin en sefil ve en rezil şeklidir.

Büyük Doğu ideoloisinde mühendisinden işçisine kadar fabrikaya hâkimiyet Anadolu köylüsünün kerpiç yoğururken ve tezek kuruturken dış yardıma muhtaç olmadan gösterdiği maharet gibi olmalıdır¹⁰⁸⁸.

Necip Fazıl yukarıdaki ifadeleriyle cami sayısı kadar her türlü fedakârlıkla yerli mallar ile fabrika yapılmasını ister. O, belki de böylece Anadolu ruhunun ortaya çıkacağını düşünmüştür.

Necip Fazıl'a göre vatan müdafaasından beşerin bütün ihtiyaçlarına varıncaya kadar bütün ürünlere iftiharla övünerek Türk Malı damgası vurulacaktır.

Fabrikalarda yükselecek duman kıvrımları ile Batı'nın madde hâkimiyetine olan üstünlüğüne son verilecektir¹⁰⁸⁹.

Batı'nın üstünlüğü ülkemizde kurulan fabrikalarla bitirilecek büyük Türkiye'ye yelken açılacaktır.

g) Diğer Emirleri:

Heykel, İslam'ın yasakladığı bir sanattır.

Necip Fazıl, İslâm'da yasaklandığı için heykeli güzellik ve doğruluk ölçülerimize sığmayacak bir kabalık gördüğü için hoş görmez¹⁰⁹⁰.

¹⁰⁸⁸ Kısakürek, **a.g.e.**, s. 381–382

¹⁰⁸⁹ Kısakürek, **a.g.e.**, s.383.

¹⁰⁹⁰ Kısakürek, **a.g.e.**, s.341.

Necip Fazıl, fani şahıslara bağlananların, o fani şahıs öldükten sonra içine düştükleri boşluğu heykel dikerek gidermeye çalışması ve o heykelden yardım ve teselli ummalarını hoş karşılamaz. Şahıslara değil fikirlere bağlanarak, şahsın heykelini dikmeden, fikrimizi ve gayemizi müşahhas alanda tunca, mermere ve her yere nakşetmek ister¹⁰⁹¹.

Subay, Başyücelik Devleti'nde önemlidir.

Necip Fazıl'a göre Büyük Doğu idealinde subay, gayesine sımsıkı bağlıdır¹⁰⁹².

Temelinden ele alınan şeylere istenilen şekli vermek hem kolay hem de verimlidir.

Necip Fazıl, yeniçerilerin saffet ve fazilet döneminde olduğu gibi subayların da buluğ yaşlarında ele alınarak orta ve yüksek tahsil dönemlerinde husûsî usullerle yetiştirilmesini ister.

Büyük Doğu ideolojisinde subay Yüceler Kurultayı'nın emrinde dimağa bağlı eldir. Tam gördükten ve anladıktan sonra itaat borcunun tasavvufî bir zevkle idrakine sahiptir¹⁰⁹³.

İyi yetiştirilen ideal subay da ideal devlete layık olacaktır.

Her vazifelinin vazifesi hâricindeki şeylerle uğraşması onun esas işini yapmasına mani olur. Politikaya karışan asker taraf olmaya başladığından dolayı kendi içinde de gruplara ayrılarak bütünlüğünü, düşmana korku dosta güven veren güçlü bir ordu olma vasfını kaybedecektir. Askerler askerlik haricinde hiçbir şeyle uğraşmamalı, plan ve programlar yapmamalıdır.

Necip Fazıl'a göre Büyük Doğu idealinin subayı politikadan uzak durur, politikayla uğraşmayı kılıcında kırık gibi hüsrana ve felaket sayar¹⁰⁹⁴.

Askerin varlık sebebi ve onlardan beklenen görev yurdu dış tehlikelere karşı korumaktır. Misyonlarına uygun bir davranış biçimi onların saygınlığını artıracak gibi gücüne de güç katacaktır.

¹⁰⁹¹ Kısakürek, a.g.e., s.342.

¹⁰⁹² Kısakürek, a.g.e., s.375.

¹⁰⁹³ Kısakürek, a.g.e., s.375–376.

¹⁰⁹⁴ Kısakürek, a.g.e., s.376.

Necip Fazıl'a göre, Büyük Doğu idealinin subayı, şahsını ve sınıfını içinden çıktığı cemiyetine karşı üstün görmez ve ona karşı hiçbir kuvvet şuuru beslemez. Temel kanunlara ihanet gördüğü zaman müdahale sırasının kendilerine gelip gelmediğini muhakeme ederek gereğini yapar.

Büyük Doğu idealinin subayı şaşırma, tökezleme ve nefsine uyma gibi sivillere mahsus ayıp ve suçlardan hiçbirini işlemezler, işlememeleri için her türlü tedbir önceden alınır. Buna rağmen suç işleyenlere sivillerdekenden daha ağır bir ceza verilir¹⁰⁹⁵.

Milletin göz bebeği olan ordunun subay ve astsubayları seçilerek küçük yaşlardan itibaren askerî disiplin içerisinde eğitime tabi tutulduklarından daha iyi yetişmektedir. Onların hem emrindeki askerlere hem de milletimize örnek davranışlar içerisinde olmaları gerekmektedir. Onların tökezlemesinin, bozulmasının, suç işlemesinin etkisi çok ve fazla olacağından onlara verilecek cezalar da arttırılmalıdır. Bu ceza anlayışı, akla, mantığa ve toplumsal düzene uygundur.

¹⁰⁹⁵ Kısakürek, **a.g.e.**, s.376,377.

SONUÇ VE TOPLU DEĞERLENDİRME

Necip Fazıl Kısakürek, 79 yıllık hayatında eserleri, konferansları, dergiciliği, gazeteciliği ile başta yaşadığı dönem olmak üzere günümüzde de farklılığını ve etkisini hissettirmiş ve hâlen hissettirmeye devam etmektedir.

O, birikim kaynakları ile okuduklarını sentez yapabilen büyük sanatçılarımızdan biridir. Osmanlı Devleti'nin son yıllarında dünyaya gelen Necip Fazıl, Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e geçişe şahit olmuştur. İleri sürdüğü görüşleri hep isabetli olan, ne söylese çıkan ve fikirlerinde yanılmayan Necip Fazıl, insanlığın içinde bulunduğu çöküşten kurtulması için eserler, konferanslar vermiş, gazeteler, dergiler çıkarmış, fikir kulübü kurmuştur.

Necip Fazıl, edebiyatın her türünde eser verebilen üstün bir şahsiyettir. Edebiyatın bir türünde zirve olan bir şahsiyet, diğer türlerde çoğunlukla ya yoktur ya da sıradandır. Necip Fazıl ise şiir, tiyatro, hikâye ve roman, hatırat, dini ve tasavvufî eserler, siyasî ve fikrî eserler ve çok uzun zamana yayılan Büyük Doğu dergisi ile pek çok farklı türde eserler vermiştir.

O, sanatın ve sanatçının önemini kavramış, bu nedenle sanata hem tebliğ hem de telkin vazifesi vermiştir. Sanatkâra da siyasî manzûmeler bestekârı ve dalkavuklar borazanı olmaması nazarı ile bakar.

Necip Fazıl devlet üzerinde kafa yoran ve fikir beyan eden büyük mütefekkirlerimizdendir. O, devlet üzerinde geniş bilgi birikimine sahiptir. Necip Fazıl'da devlet zarurîdir

Necip Fazıl, edebiyatı gerekli görür. O'na göre edebiyatı olmayan millet mevcut değildir. Edebiyat adeta toplumun kalbi gibidir. O, güzel sanatlar içerisinde yer alan başta edebiyat olmak üzere mimarî, tezyinî sanatlar, resim, musikî, tiyatro ve sinemaya dâvâsının sihirli gözüyle bakar ve hepsinin de Büyük Doğu dâvâsına hizmet etmek için araç olduğunu düşünür. Necip Fazıl, edebiyatı çok şubeli ve ilmi de kucaklayan yönü nedeniyle güzel sanatların başına alır.

Necip Fazıl, milleti millet yapan unsurların başında gelen dilin önemini kavrayan ve onun üzerinde çok fazla teferruata inen nâdir edebiyatçılarımızdandır. Dilin zenginleştirilmesi, dilimize giren yabancı

kelimelerin durumu, dilimizin hastalıkları, dilde sadeleşme gibi dilin temel konuları üzerinde birçok eserinde derinlemesine analizlerde bulunmuştur.

Necip Fazıl, dilimize alınan kelimelerin ait olduğu dille bütün ilgisini kesmesini, millî hançere yapımıza uymasını, aslını kaybetmeyen ve hançere yapımıza uymayan kelimelerin dilimizden atılmasını, bu kelimeleri kullananların da Türk nüfus kütüğünden silinmesini ister. Dilimize Latince ve Yunancadan da kelime almasını isteyen Necip Fazıl, bunların bizim olmasının ölçüsünü bu kelimelerin halk ağzındaki telaffuzundan anlayabileceğimizi düşünür.

Dilimizde buhran vardır. Bunun için sarf ve nahvimiz örgüleştirilmeli, ıstılah ve kelimelerimiz derlenmeli, büyük bir Türk lügati hazırlanmalıdır. Necip Fazıl dilimizde uydurukça kelimelerin kullanılmasını hoş görmez. Avrupa'dan meşhur edebiyatçıları örnek vererek bunların uydurukça kelimeler kullanması halinde kıyametin kopacağını düşünür. Dilimize alınacak kelimelerde Türkçe, Arapça, Farsça ve en son olarak da Batı dilleri sıralamasını kabul etmiştir. Dilimize aldığımız Arapça ve Farsça kelimeleri meyve olarak kabul eden Necip Fazıl, bunların dilimizden atılması halinde ortaya içinde hiçbir gıda bulunmayan bir küspenin çıkacağını ileri sürer.

Necip Fazıl geçiş dönemi sanatçısı olmasına rağmen kullandığı kelimeler dilin gerçek sahipleri olan avam tabakasının kullandığı, bizim de bugün çok rahatlıkla anlayabileceğimiz kelimelerdir.

Birikimi oldukça geniş olan Necip Fazıl, öğrendiklerini terkip yapabilmesi özelliği sayesinde kullandığı kelimeler ve üslubu seçtiği konuya ve muhatabına göre değişmektedir. Dilinde fazla Osmanlıca kelime olmadığı gibi; yeniden türetilen kelimeleri de kullanmayan Necip Fazıl, yazılarında üç noktayı sıklıkla kullanarak muhatabının muhayyilesini daha da genişletmektedir.

Necip Fazıl sağlam tekniği ile nefis üslubunu birleştirebilen bir sanatçıdır. O'nun üslubuna yapılan eleştiriler genellikle olumludur. Fikriyatı nedeniyle üslubunu olumsuz bulanlar da vardır. Enaniyeti güçlü olan Necip Fazıl çok sık olmasa da argo cümleler de kullanmıştır. Bu cümlelerin

muhataplarından bazıları otuz yıl matbuat âleminde çekilmiş ancak O'nun ölümünden sonra yazı âlemine dönmüşlerdir.

Şiirde hece veznini kullanan Necip Fazıl Türkçenin en güzel şiirlerini yazmıştır. Şiirlerinde mükemmeliyeti arayan Necip Fazıl belki de dünyada şiirini en fazla değiştiren şâirdir. Fikrî değişimler, poetika açısından zayıf gördükleri temaya uygun olmayan kelimeler, İslâmiyet'e aykırı ifadeler gibi nedenlerle şiirlerinin bazen tamamını atmış, bazen kelimelerde değişiklikler yapmıştır.

Necip Fazıl hayatın tamamen içinde olduğu için hayatla ilgili özellikle kendi hayatını doğrudan etkileyen başta ölüm ve korku olmak üzere oldukça çok temalı şiirler ve diğer türde eserler vermiştir.

Necip Fazıl poetikasını yazan nadir şairlerden birisidir. O şiirlerinde Mutlak Hakikat'i aramıştır.

Necip Fazıl'ın başta edebiyatçılar olmak üzere, demokrasiye tesirleri olmuştur. Bu tesirlerin devam ettiği görülmektedir. Necip Fazıl'ın İkinci Yeni ve Yeni İslâmcılık akımı üzerinde de tesirleri vardır.

Diplomasi adıyla anılan dış politika, devletlerin imajı açısından çok önemlidir. Bu konuda yanlış anlaşılmalara meydan vermemek için seçilecek kelimeler ve cümleler üzerinde uzun uzadıya çalışmalar yapılmaktadır. Necip Fazıl'ın ulu hakan olarak gördüğü II. Abdülhamid Hân denge siyaseti ile zamanının büyük devletlerini mükemmel şekilde idare ederek Osmanlı Devleti'nin yıkılışını geciktirmiştir. 1961 Anayasa'sının sağladığı özgürlük ortamında gençler arasında sağ-sol kavgası başlamış, üniversiteler eğitim yeri olmaktan yavaş yavaş çıkmaya başlamış, sokaklar ve mahalleler karşıt görüşlülerin hâkimiyet ve kavga sahası haline gelmiştir. Kontrol edilemeyen anarşi ortamı ile işlenen cinayetler 12 Eylül 1980 darbesinin gerekçesi sayılmıştır.

Demokrasi yükselen bir trenddir. Demokrasilerde halkın iradesi sandık yoluyla yönetime yansımaktadır. Bazen tek parti iktidarı, bazen de koalisyonlar yoluyla hükümetlerin kurulmasını isteyen halk, böylece "bazen tek başına bazen de bir araya gelerek meseleleri çözün" demektedir. Demokrasilerde iktidarların meşruiyet kaynağı olan halkın hakemliğine

müracaat edilerek hem güven sağlanmakta hem de halkın hakemliği kabul edilmektedir.

Necip Fazıl demokrasi konusunda olumsuz düşüncelere sahiptir. Bunun en belirgin sebepleri cumhuriyetin ilanından 1950 yılına kadar ülkeyi yöneten CHP'nin kendisine göre yanlış uygulamalarıdır. Necip Fazıl demokrasiyi çok iyi tanımasına rağmen demokrasinin gereklerinin tamamını kabul etmemektedir. Oy veren vatandaşların oylarının eşit sayılmaması fikrinde olan Necip Fazıl, halkın tercihlerinde isabetli olamadığı durumlarda ne yapılacağını sormaktadır. Demokrasilerde oy kullanma şartlarına haiz olan vatandaşların hepsinin tek bir oy hakkı vardır. Bu oyları kullanan şahısların ismine, sıfatına, yaşına, cinsiyetine bakılmaz, hepsi eşit sayılır.

Necip Fazıl Anayasa Mahkemesi ve Danıştay gibi kurumların görev ve yetkileri dışına çıkarak hareket etmemesini ister. Hükümetlerin icraatlarını denetleyen bazen iptal eden bu kurumlar zaman zaman eleştirilmektedir.

Necip Fazıl özü İslâm'a dayanan Büyük Doğu dâvâsını gerçekleştirmek için fildişi kulesinden çıkmıştır. Dâvâsı için dergiler, gazeteler çıkaran Büyük Doğu Cemiyeti'ni ve BDFK'yi kuran Necip Fazıl bu yolda sevenlerinden zaman zaman destek göremese, muhaliflerinin türlü engelleriyle karşılaşsa da ölünceye kadar mücadelesine devam etmiştir. Yay. kapatılmış, satışı engellenmiş, yıllarca hapis yatmış olsa da doğru bildiği yoldan ayrılmamıştır.

Necip Fazıl hem Doğu'yu hem de Batı'yı çok iyi tanımaktadır. Yıllarca aleme bayraktarlık yapan, gittiği yerlere huzur ve esenlik getiren Osmanlı, Doğu'nun dinamiklerini kaybetmesi üzerine duraklamaya başlamış, bu duraklamayı çöküş takip etmiştir. Doğu'nun zirveyi yaşadığı dönemde âdeta karanlıklarda yaşayan Batı, kendi kaynaklarının tercümelerini bulduğu İslâm diyarından aldıklarıyla gerçekleştirdiği Rönesans ile Doğu ile arasındaki farkı kapatarak fersah fersah onun önüne geçmiştir. Doğu ile Batı'yı müspet ve menfi yönleriyle ele alan Necip Fazıl, Doğu ile Batı'nın eksiklikleri olduğunu düşünür. Batı'da müspet bilgiler, Doğu'da ise ruh vardır. O'na göre Doğu-Batı sentezi yapılmalıdır.

İlmi Müslüman'ın yitik malı olarak kabul eden İslâmiyet'in bir mensubu olan Necip Fazıl nerede iyi, güzel şey varsa onların alınması taraftarıdır. Çünkü bu birikimler ve bilgiler çok uzun yıllarda elde edilmişlerdir. Bunlardan istifade edilmesi ve bunların geliştirilmesi herkesin menfaatinedir.

Kur'an'da idare şekli belirtilmemiştir. İnekten, zeytinden, örümcekten, arıdan, karıncadan bahisler olmasına rağmen devletten bahseden ayet/ayetler yoktur. Kur'an-ı Kerim'in %95'i insanın şahsî, amelî ve uhrevî hayatından oluşurken; geri kalan bölümde hırsızlık, kısas gibi hususlar ele alınmıştır. Buradan hareketle İslâmiyet'in belli bir devlet düşüncesini amaçlamadığı sonucuna varılabilir.

İnsanlık tarihi boyunca çeşitli yönetim şekilleri görülmüştür. Bazen tek kişi, bazen hanedan, bazen de seçimle gelenlerin yönetiminde devletler yönetilmektedir.

Necip Fazıl yukarıda sayılan idare şekillerinin iyi yönlerini alıp kötü yönlerini atarak bir idare şekli oluşturmak istemektedir. Necip Fazıl idare şeklini önemli görmemekte asıl olanın, halkın menfaatine en yakın olanın seçilmesini istemektedir.

Necip Fazıl, hem Osmanlı Devleti'nin son dönemlerindeki Meşrutî yönetimini, hem tek parti iktidarını hem de çok partili dönemi görmüştür. İttihat ve Terakki Partisi'nin yönetimindeki Osmanlı Devleti kısa sürede tarih sahnesinden çekilmiştir. Yerine kurulan cumhuriyet idaresi 1839 yılından itibaren başladığı Batılılaşma hareketine radikal biçimde devam etmiştir. Eğitim, kılık-kıyafet, harf devrimi, halifeliğin kaldırılması, 1924 anayasasından devletin dini İslâm'dır ibaresinin çıkarılarak 1937 yılında laiklik ilkesinin anayasaya konmasıyla devletin takip edeceği istikamet belli olmuştur. 1934 yılında Necip Fazıl'ın Mürşidi'ni tanımasıyla fikirlerinde radikal değişiklikler görülmeye başlanmıştır. O, bu tarihten sonra bütün mesaisini Büyük Doğu olarak adlandırdığı davasına adanmıştır. CHP hükümetinin TCK'ya eklediği din ve vicdan hürriyeti ile ilgili 163. madde denge unsuru olarak düşünülmesine rağmen Necip Fazıl'a göre acımasız bir şekilde işletilmiştir. O, bütün bu olumsuz dönemleri yaşadktan sonra 1950 yılında iktidara gelen DP'nin de CHP ile aynı kökten geldiğini kabul ederek bir yandan yazıları ve

konferanslarıyla devlet idaresindeki eksiklik ve aksaklıkları dile getirmiş, diğer yandan da başeseri olarak gördüğü *İdeolocya Örgüsü*'nde idealindeki benzersiz devlet tasarımına niçin ihtiyaç duyduğunu ve ideal devlet olarak gördüğü Başyücelik Devleti'ni ayrıntılarıyla ele almıştır.

Daha önce yaşanan Necip Fazıl'ın tabiriyle Aşk ve Saffet devrinin bir daha yeniden yaşanması için kafa yoran Necip Fazıl, bazılarına ütöpik gelse de kendisine göre muhteşem Başyücelik Devleti benzersiz bir tasarımdır.

Necip Fazıl'ın ideal devletinde Yüceler Kurultayı, Başyüce, Başyücelik Hükümeti, Yüce Din Dairesi ve Başyücelik Akademiyası vardır. Necip Fazıl'ın devletin unsurlarına yakından bakıldığında Yüceler Kurultayı, Başyüce, Başyücelik Hükümeti, Yüce Din Dairesi'nin günümüzde birebir olmasa da benimsenerek uygulandığı görülmektedir.

TBMM üyelerinden oluşan parlamento Necip Fazıl'ın Yüceler Kurultayı'nın özelliklerini taşımaktadır. Her ikisi de seçimle oluşmaktadır. Yüceler Kurultayı'nın üye sayısı 101 iken TBMM'nin üye sayısı 550'dir. Yüceler Kurultayı kendi içinden Başyüce'yi seçerken; ülkemizde 12 Eylül 2010 yılında yapılan anayasa değişikliği ile Meclisin Cumhurbaşkanı seçme yetkisi iptal edilmiş, Cumhurbaşkanlığı seçimi halka bırakılmıştır. Üyelerin yaş aralığında farklılıklar vardır. Necip Fazıl, kemal yaş olarak görülen 40 yaş seçilmek için uygun görürken; günümüzde vekil seçilmek için 25 yaş yeterli görülmüştür.

Başyüce günümüzün Cumhurbaşkanı'na bezer özelliklere sahiptir. Hem Başyüce hem de Cumhurbaşkanımız seçimle iş başına gelir. Başyüce Yüceler Kurultayı tarafından beş yıl için seçilir. Görev hitamı tekrar seçilebilir. Cumhurbaşkanı ise halk tarafından seçilir. Başyüce tüm milletin özelliklerini kendisinde toplar; milletin en ahlaklısı en bilgili ve en akıllısıdır. Cumhurbaşkanı da halkın içinden bir ferttir. O da halkın genel özelliklerini taşır.

Başkurmaylık'ın günümüzdeki karşılığı Genelkurmay Başkanlığı olduğu kabul edilebilir. Genelkurmay Başkanlığı günümüzde hiçbir birime bağlı değildir. Sadece başbakana karşı sorumludur. Batılı ülkelerde Genelkurmay Başkanlıklarının Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olması sık

sık dile getirilerek ülkemizde de aynı uygulamanın yapılması istenmektedir. 61. hükümetinin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan bu uygulamaya askeriye'nin hazır olmadığını söylemiştir. Buradan kısa vadede Genelkurmay Başkanlığının ilgili bakanlığına bağlanmayacağı sonucu çıkarılabilir. Orduların başkomutanı cumhurbaşkanıdır. Savaş halinde bu yetki Genelkurmay Başkanına devredilmektedir.

Başyücelik Devleti'nde Başyüce'ye doğrudan bağlı olan Yüce Din Dairesi Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislâm'ın konumunu hatırlatmaktadır. Şeyhülislâmlar'ın Kanunî Sultan Süleyman'la beraber atamayla görevlendirilmesi Necip Fazıl'a göre yanlıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nde din işlerini yürütmek üzere atamayla gelen ve Başbakana bağlı olan Diyanet İşleri Başkanlığı vardır.

Necip Fazıl'ın 11 vekâletten oluşan Başyücelik hükümeti vardır. Her vekâletin üçer tane Müsteşarlığı ve yeteri kadar Genel Müdürlüğü vardır. Başyücelik hükümetinin 11 davası vardır. Bu davaların muhteviyatına bakıldığında ruhun ön plana alındığı; Atatürk'ün milletin efendisi olarak gördüğü köylünün ve köyün eğitiminin, ihyasının amaçlandığı görülmektedir. Orducu olan Necip Fazıl'ın orduya çok büyük önem verdiği görülmektedir. Kendisi de 1960 darbesinde gözaltına alınan ve işkence gören Necip Fazıl, ordunun darbe yapmasını istemez. Ordudan millî iradeye bağlı olarak dışarıdan gelen saldırılara karşı koymasını, yanı başından geçen cenazelere selam vermesini ve ordunun politika yapmamasını ister.

Necip Fazıl Başyücelik Devletinde çalışabilecek durumda olan herkesin çalışmasını ister. Çalışmayanları, başkasının sırtından geçinenleri parazit olarak gören Necip Fazıl, çalışmamak için hiçbir şeyi mazeret olarak görmez.

Necip Fazıl mülkün temeli olan adalete çok önem verir. Suç işleyenlerin cezalarının kısa süren duruşmalar sonunda verilmesini ister. Düzeni bozan hırsızlık, rüşvet, ırz düşmanlığı gibi suçların en sert şekilde cezalandırılmasını, katilin idam edilmesini, hırsızın elinin kesilmesini ister.

Ayrıca günümüz kanunlarında uygulanmayan tükürükle boğma, solcuların ve komünistlerin ve solcuların idam edilmesini ister. Necip Fazıl'ın

yaşadığı dönemde SSCB’de başlayan komünizm tehlikesi ülkemiz için de ciddî tehlike arz etmekteydi. Komünistleri mikrop olarak gören Necip Fazıl komünizmin önlenmesi için Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği’nde konuşma yapmış *Sosyalizm, Komünizm ve İnsanlık* adıyla bir eser yazmıştır.

Basın, din adamları, düzen, eğitim, eğlence, giyim, iç dünyası ile heykel ve subayı içine alacak şekilde emirler tespit etmiştir. Bu emirlere bakıldığında her şeyin en ince teferruatına kadar düzenlendiği görülmektedir. Bunlardan matbuat ile ilgili emirleri çok önemlidir. Necip Fazıl bu konuda akla gelebilecek her hususu bir yaptırıma bağlamıştır. Kendisi de yıllarca matbuat âleminde olan Necip Fazıl, bu konunun ehemmiyetini takdir etmiş, eksik ve zarûrî gördüğü hususları sebep ve sonuçlarıyla kayıt altına almıştır.

Necip Fazıl, eserlerinde edebiyatı bütün pisliklerden ve kötülüklerden ayırarak bütün kuvvet ve selâhiyetini aldığı İslâm’ın emrine vermek ve gerçekleştirilecek İslâm inkılâbı ile daha önce ister ferdî, ister zümrevî hâkimiyete dayanan idarelerin mahzurlu yönlerini bertaraf ederek faziletlerini tek tek toplayıp hiçbir şekle bağlı kalmadan, sadece İslâmiyet’in ruh ve mana ölçülerinin hiçbirini feda etmeden daima arayan ve yenileştiren bir kıstasla devlet hakkındaki görüşlerini fikir hürriyeti çerçevesinde ele alarak başta Türkiye olmak üzere topyekûn insanlığa muhtaç bulunduğu nizamı hiçbir kanunun suç olarak düzenlemediği şekilde göstermek istemektedir.

Necip Fazıl yukarıdaki ifadedden de anlaşılacağı üzere edebiyatı da devlet fikrini de İslâm çerçevesinde ele almaktadır. Necip Fazıl düşüncenin suç olarak düzenlenmediği fikrinden hareketle İslâm inkılâbının yapılmasını istemektedir. Yoksa Başyücelik Devleti’ni kurmaya ne Necip Fazıl’ın gücü yeter ne de kanunlar O’na müsaade eder. O, olumsuz kabul ettiği uygulamalardan böyle bir düşünceye sahip olmuş, edebiyatı da vasıta olarak görmüştür.

Necip Fazıl’dan daha fazla istifade etmek için Necip Fazıl Enstitüsü kurulmalı, kendisi ve eserleri üzerinde akademik çalışmalar yapılmalı, O’nun üstün vasıflarını öne çıkaran eserler verilmelidir.

KAYNAKÇA

ABAK, Şaban; “Sezai Karakoç’ta Devlet Düşüncesi”, **İtibar Dergisi**, S. 8, Mayıs 2012.

AK, Suat; “Büyük Doğu Cemiyeti (28 Haziran 1949- 26 Mayıs 1951)”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

.....; **Sistem Karşısında Gerçek Muhalefet**, İst., Rasyo Yay., Ekim 2009.

AKBAŞ, A.Vahap, “Necip Fazıl’ın Özlediği Nesil”; **Ayvakti Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi**, Mayıs 2011.

AKBAYIR, Sıddık; **Aynı Göğün Uzak Yıldızları**, İst., Asur Yay., 6.Basım, Ocak 2012.

AKDEMİR, Attila, **Polisin El Kitabı**, İst., Okumuş Adam Yayıncılık, 2003.

AKDEMİR, Cihan; “Nurettin Topçu - Necip Fazıl Kısakürek - Sezai Karakoç’ta İdeal Gençlik Tasavvuru” Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2010.

AKIN, Hüseyin; “Şiiri Mesele Edinmek”, **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım, Aralık 2010.

AKTAŞ, Şerif; **Edebiyatta Üslûp ve Problemleri**, Ank., Akçağ Yay., 1986.

.....; **(1920–1940) Yenileşme Dönemi Türk Şiiri ve Antolojisi–2**, Ank., Akçağ Yay., 4.Basım, 2008.

AKYÜZ, Kenan; **Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi**, İst., İnkılâp Kitapevi, 4. Basım, 1986.

ALKAN, Ahmet Turan; “Türk Nesrinde Halefsiz ve Selefsiz Bir “Üslup”:Necip Fazıl Kısakürek” **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 3. Basım, 2010.

ALTAN, Çetin; “İbn Haldunnâme: 7 Moderne ve Geleceğe Bakış”, **Gümüşkalem Dergisi**, S.12,Şubat 2011.

ALTUN, Fahrettin; “Necip Fazıl Kısakürek’in Yakın Tarih Görüşü Hakkında Bazı Değerlendirmeler”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ALVER, Köksal; “Necip Fazıl Şiirinde Şehir”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005.

ARCAN, J.Galip; “Tiyatro”, **Büyük Doğu**, S.14,1 Şubat 1946.

ASLAN, Celal; “Necip Fazıl’ın Yaşadığı Dönüşüme Bir Bakış”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, Mayıs 2005.

AYVAZOĞLU, Beşir; “Çile Penceresinden Necip Fazıl” **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 3.Basım, 2010.

.....; **İslâm Estetiği ve İnsan**, İst., Çağ Yay., 1989.

BAĞRIAÇIK, Turgut; “Doğumunun 100. Yılında Necip Fazıl Kitabı”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, Mayıs 2005.

BAKİLER, Yavuz Bülent; **Sözün Doğrusu 2**, İst., Türk Edebiyatı Vakfı Yay., 10. Basım, 2010.

BALCI, Mustafa; “Sanat ve Düşünce Dünyasında Necip Fazıl”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

BANARLI, Nihad Sâmi; **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi II**, İst., ME Basımevi, 1987.

.....; **Türkçenin Sırları**, İst., Kubbealtı Neşriyatı, 11.Basım, 1998.

BARANSU, Mehmet, Tuncay Opçin; **Pirus (Devşirme Orduların Son Savaşı)**, İst., Karakutu Yay., 2.Basım, 2012.

BİLGEGİL, Zöhre; **M.Kaya Bilgegil'in Makaleleri**, Ank., Akçağ Yay., 2.Basım, 1997.

BİRADEROĞLU, Ali; "Kültür ve Sanat'tan", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

BULAÇ, Ali; **Modern Ulus Devlet**, İst., Çıra Yay.,4.Basım,2012.

CAMPENALLA, Tommaso; **Güneş Ülkesi**, editör: Veysel Atayman, İst., 2011.

CEMAL, Hasan; **Türkiye'nin Asker Sorunu**, İst., Doğan Kitap, 2010.

COŞKUN, Sezai; "Necip Fazıl'ın Tiyatroları Üzerine Bir İnceleme", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ÇAĞAN, Kenan; "Necip Fazıl'ın Siyasal Çizgisindeki Evrilmeler", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ÇAHA, Ömer; **Dört Akım Dört Siyaset**, İst., Zaman Kitap, 2001.

ÇAKIR, Zihni; **Encümen-i Dâniş Sarmalında Konsept Savaşları**, İst., Neden Kitap, 2009.

ÇETİN, Nurullah; "Necip Fazıl Kısakürek'in Sakarya Türküsü Şiirini Tahlil", **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63,Mayıs 2005.

.....; **Şiir Tahlilleri 1**, Ank., Öncü Kitap, 3.Basım, 2010.

ÇETİN, Mehmet, "Türk Edebiyatında Fırtınalı Bir Zirve" **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 3. Basım, 2010.

ÇETİN, Muammer; KORKMAZ, Hüseyin; “Üstad Necip Fazıl Üzerine M. Akif İnan ile Bir Konuşma”, **Güldeste / Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi**, C. 2, S. 19–20, Temmuz-Ağustos 1983.

ÇOLAK, Veysel; “Necip Fazıl’ın Şiiri ve Şiir Üzerinden Önerdiği Düşünce”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

DEMİRALP, Oğuz; “Çılgılık Gibi Hür”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

DENİZ, İhsan; “Mükemmeliyetçi Şair”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

DOĞAN, Mehmet Can; **Şair Sözü**, İst., YKY Yay., 2006.

DURAN, Burhanettin; “Kısakürek’in Siyasi Fikirleri Üzerine Bir Değerlendirme”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

DUYMAZ, Recep; “Necip Fazıl Kısakürek’in Şiirlerindeki, Dava ve Toplum”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

EKİZ, Osman Nuri; v.d., **Necip Fazıl Kısakürek**, İst., Toker Yay., 2.Basım, 2002.

ELİBOL, Sadettin; “Şiirinin İklimini Kurma Mücadelesinde Öne Çıkan Sıradışı Bir Şair”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

EMRE, Akif; “Büyük Doğu ve Gelecek Tasavvuru”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

EMRE, Ali; “Duygulu ve Çileli, Bir Adam Yaratmak, Necip Fazıl Şiirinde Lirik ve Trajik”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ERDEM, Mehmet Dursun; “Halkın Diliyle Şehrin Şiirini Yazan Adam”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ERKİLET, Alev; “Büyük Doğu Nereden Doğar?, İslamcılık, Doğu-Batı Sentezciliği ve Necip Fazıl”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ERSOY, İlyas; “**Necip Fazıl Kısakürek Düşüncesinin Felsefî Yönü**”, Ank. Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimler (İslâm Felsefesi) Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ank., 2007.

ERTAŞ, Murat; **Necip Fazıl Tenkitler, Polemikler, Kavgalar**, İst., Birey Yayıncılık, 2008.

ERZURUMLU, Kenan; **Devlet**, İst., Bilgeoğuz Yay., 2012.

EŞİTGİN, Dinçer; “Ağaç ve Büyük Doğu Etrafında Necip Fazıl Kısakürek’in Dergiciliği”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005.

.....; “Prof Dr. M. Orhan Okay ile Necip Fazıl Kısakürek’in Sanatı, Şiiri ve Poetikası Üzerine”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005.

Fârâbî, **İdeal Devlet: El-Medinetü’l Fâzıla**, açıklamalı çev. Prof. Dr. Ahmet Arslan, Ank., Vadi Yay., 3.Basım, 2011.

GARİP, Recep; “Necip Fazıl’ı Anarken”, **Ayvakti Düşünce-Kültür ve Edebiyat Dergisi**, S. 128, Mayıs 2011.

GENGEÇ, Ali; “Kültür ve Sanat’tan”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

GÖZE, Ergun; **Üç Büyük Mustarip: Cemil Meriç-Peyami Safa- Necip Fazıl Kısakürek**, İst., Boğaziçi Yay., 2.Basım, 1995.

GÜLTEKİN, Asım; Kutan, M.Fatih; “Rasim Özdenören’le Söyleşi”, **İtibar dergisi**, S. 7, Mayıs 2012.

GÜNAYDIN, Selma; “Necip Fazıl’a ve Sanatına Yöneltilen Eleştirilere Toplu Bakış”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

.....; **Meyveli Ağaç: Necip Fazıl'a ve Sanatına Yöneltilen Eleştiriler**, Ank., Kurtuba Yay., 2010.

GÜNGÖR, Tahsin; "İbn Haldun", **İslâm Ansiklopedisi**, İst., C. 19, DV Yay., 1999.

GÜRDOĞAN, Ersin Nazif; "Hayatı İman İçin Bilmek", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

GÜRKAN, Ahmet; **İslâm Kültürünün Garbı Medenileştirmesi**, Ank., Gaye Matbaacılık, Tarihsiz.

HAKSAL, Ali Haydar; **Necip Fazıl, Büyük Doğu Irmağı**, İst., İnsan Yay., 1. Basım, 2007.

HARMANCI, Abdullah, Tuna Uysal; "Necip Fazıl Kısakürek ve Nezihe Araz'ın Yunus Emre Oyunlarının Karşılaştırılması", X. **Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri (06-08 Mayıs 2010)**, hazırlayan: Prof.Dr. Erdoğan Boz, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi, 2011.

HIZLAN, Doğan; "Necip Fazıl'ın Türk Şiirindeki Yeri", **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

"İbni Haldun" **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, Tarihsiz, C.11, İnterpres Basın ve Yayıncılık A.Ş.

İNALCIK, Prof.Dr. Halil; "Rönesans'ın Başlamasında Osmanlı'nın Katkısı Var", **Sabah gazetesi**, 11 Haziran 2012.

KABAKLI, Ahmet; **Devlet Felsefemiz**, İst., TEV Yay., 2. Basım, 2007.

.....; **Şairler Sultanı Necip Fazıl**, İst., TEV Yay., 4.Basım, 2008.

.....; **Şiir İncelemesi**, İst., Türk Edebiyatı Vakfı Yay., 1992.

.....; **Türk Edebiyatı Tarihi III**, İst., Türk Edebiyatı Vakfı Yay., 2002.

KAHRAMAN, Mehmet; “Büyük Doğu’ya Varis Olmak”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

KANIK, Mahmut; “Edebiyat ve Siyaset Bağlamında, Necip Fazıl’ın Edebi ve Siyasi Polemikleri”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

KAPLAN, Mehmet, **Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 2**, İst., Dergâh Yay., 7.Basım, 2006.

KAPLAN, Ramazan; “Necip Fazıl’ın Şiirinde, Varlık’ın Metafizik Dünyası (1922–1939)”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

KARACA, Alâattin; **Necip Fazıl Adnan Menderes İlişkisi**, Ank., Lotus Yay., 2009.

KARAKOÇ, Sezai; **Çağ ve İlham III: Yazgı Seçisi**, İst., Diriliş Yay., 4.Basım, 2010.

KARAKOÇ, Sezai; **Çağ ve İlham IV: Kuruluş**, İst., Diriliş Yay., 3.Basım, 2008.

.....; **Edebiyat Yazıları II: Dişimizin Zarı**, İst., Diriliş Yay., 3. Basım, 2007.

.....; **Farklar: Günlük Yazıları**, İst., Diriliş Yay., 6.Basım, 2011.

.....; **Sûr: Günlük Yazılar III**, İst., Diriliş Yay., 5.Basım, 2010.

.....; **Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II: Başyazılar**, İst., Diriliş Yay., 3. Basım, 2011.

KARAOSMANOĞLU, Mustafa; “Kendi Kurduğu Hayalin İçini Dolduran Adam”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

KARADENİZ, Abdurrahim; “Büyük Doğu’nun Siyaset, Toplum ve Devlet Tasarımı: İdeolocya Örgüsü”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

KARATAŞ, Turan; “Tiyatro Yazarı Olarak Necip Fazıl”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 9, Mayıs 2005.

KAYA, Mahmut; “Farâbî”, **İslâm Ansiklopedisi**, İst., C.12. DV Yay., 1995.

KAYA, Murat; **Necip Milletin Fazıl Şairi Necip Fazıl Kısakürek**, İzmir, Gonca Yay., 2011.

KISAKÜREK, Necip Fazıl; **Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi(L-Z)**, İst., C.2,3.Basım, YKY, 2010.

KISAKÜREK, Necip Fazıl; **Aynadaki Yalan**, İst., Büyük Doğu Yay., 21.Basım, 2010.

-----; **Babîâlî**, İst., Büyük Doğu Yay., 5. Basım, 1994.

-----; **Başmakâlelerim 1**,İst., Büyük Doğu Yay., 3. Basım, 2008.

-----; **Başmakalelerim 2**,İst., Büyük Doğu Yay., 3.Basım, 2008.

....., **Benim Gözümde Menderes**, İst., Büyük Doğu Yay., 8.Basım.

-----; **Büyük Doğu Cemiyeti**, İst., Büyük Doğu Yay., 2009.

-----; **Cinnet Mustatili**, İst., Büyük Doğu Yay., 16.Basım, 2010.

-----; **Cumhuriyetin 50.Yılında Türkiye’nin Manzarası**, İst., b.d.Yay., 1973.

-----; **Çerçeve 1**,İst., Büyük Doğu Yay.,5. Basım, 2010.

-----; **Çerçeve 2**,İst., Büyük Doğu Yay., 4.Basım, 2010.

-----; **Çerçeve 3**,İst., Büyük Doğu Yay., 1991.

-----; **Çerçeve 5**,İst., Büyük Doğu Yay.,2. Basım, 2010.

- ; **Çerçeve 6**, İst., Büyük Doğu Yay., 3. Basım, 2010.
- ; **Çile**, İst., Büyük Doğu Yay., 25. Basım, 1995.
- ; **Çöle İnen Nur**, İst., Büyük Doğu Yay., 42. Basım, 2011.
- ; **Edebiyat Mahkemeleri**, İst., Büyük Doğu Yay., 2010.
- ; **Hâdiselerin Muhasebesi 1**, İst., Büyük Doğu Yay., 3. Basım, 2010.
- ; **Hâdiselerin Muhasebesi 2**, İst., Büyük Doğu Yayınevi, 2. Basım, 2010.
- ; **Hâdiselerin Muhasebesi 3**, İst., Büyük Doğu Yayınevi, 2. Basım, 2009.
- ; **Hesaplaşma**, İst., Büyük Doğu Yay., 3. Basım, 1993.
- ; **Hitâbeler**, İst., Büyük Doğu Yay., 10. Basım, 2010.
- ; **Hücum ve Polemik**, İst., b.d. Yay., 1992.
- ; **İdeolocya Örgüsü**, İst., Büyük Doğu Yay., 18. Basım, 2010.
- ; **İhtilâl**, İst., b.d. Yay., 1976.
- ; **İhtilâl**, İst., Büyük Doğu Yay., 11. Basım, 2008.
- ; **İman ve İslam Atlası**, İst., b.d. Yay., 4. Basım, 1994.
- ; **İmân ve Aksiyon**, İst., Büyük Doğu Yay., 19. Basım, 2010.
- ; **Kafa Kâğıdı**, İst., Büyük Doğu Yay., 15. Basım, 2010.
- ; **Konuşmalar**, İst., b.d. Yay., 2. Basım, 1994.

-----; “Kurtuluş”, **Büyük Doğu**, C. III, S. 59, Yıl 2, 18 Nisan 1947.

-----; **O ve Ben**, İst., Büyük Doğu Yay., 30. Basım, 2011.

-----; **Para**, İst., Büyük Doğu Yay., 15. Basım, 2010.

-----; **Rapor 1–3**, İst., b.d. Yay., 5. Basım, 1993.

-----; **Rapor 3–4**, İst., Büyük Doğu Yay., 6. Basım, 2009.

-----; **Rapor 5–6**, İst., Büyük Doğu Yay., 6. Basım, 2009.

-----; **Rapor 7–8**, İst., Büyük Doğu Yay., 5. Basım, 2009.

-----; **Rapor 9–10**, Büyük Doğu Yay., İst., 5. Basım, 2009.

-----; **Rapor 11–13**, İst., Büyük Doğu Yay., 5. Basım, 2009.

-----; **Savaş Yazıları 1**, İst., Büyük Doğu Yay., 2. Basım, 2009.

-----; **Savaş Yazıları 2**, İst., Büyük Doğu Yay., 2. Basım, 2009.

-----; **Tanrı Kulundan Dinlediklerim**, İst., Büyük Doğu Yay., 13. Basım, 2011.

-----; **Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar**, İst., b.d. Yay., 4. basım, 1995.

-----; **Ulu Hakan 2. Abdülhamîd Han**, İst., b.d. Yay., 6. Basım, 1994,

-----; **Yeniçeri**, İst., b.d. Yay., 4. Basım, 1994.

KIVANÇ, Taha; “Üstad Rahmet İstiyormuş”, **Star gazetesi**, 4 Ocak 2013.

Kur’an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meâl), Ank., Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 1987.

KOÇER, Şevket Servet; “Necip Fazıl’da Ölüm Düşüncesi ve Ölümsüzlüğe Ulaştıran Yollar”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

KOLCU, Ali İhsan; **Necip Fazıl'ın Poetikasi**, Erzurum, Salkımsöğüt Yay., 2009.

KÖKTÜRK, Şahin; “Necip Fazıl'ın Aynasından Yunus Emre”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, Mayıs 2005.

KUÇLU, Evren; “CHP Şiir Armağanı” **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010.

KURT, İhsan; **Çiledeki İnsan Necip Fazıl**, Ank., Akçağ Yay., 3. Basım,

MERİÇ, Cemil; **Bu Ülke**, İst., İletişim Yayıncılık A.Ş., 7.Basım, 1992.

MERT, Talip; “Maraşlı Kısakürek-Zâde Mehmet Hilmi Efendi”, **Necip Fazıl Kısakürek**, editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 3.Basım, 2010.

MEVLEVÎ, Tâhir-ül; **Edebiyat Lügati**, İst., Enderun Kitabevi, 1973.

MİSİROĞLU, Kadir; **Üstâd Necip Fazıl'a Dâir**, İst., Sebil Yayınevi, 1993.

MİYASOĞLU, Mustafa; **Kültür Dünyamız**, Ank., Akçağ,1999.

.....; derleme: **Necip Fazıl Armağanı**, İst., Konak Yay., 8. Basım, 2010.

.....; **Necip Fazıl Kısakürek**, Ank., Akçağ Yay., 5. Basım, 2009.

.....; “Necip Fazıl'ın Çok Yönlü Şahsiyeti” **Necip Fazıl Kısakürek**,editörler: Mehmet Nuri Şahin,Mehmet Çetin, Ank.,Kültür Bakanlığı Yay., 3. Basım, 2010.

MORE, Thomas; **Ütopya**, Çeviren Hasan İlhan, Ank., Alter Yayıncılık, 2009.

Necip Fazıl KISAKÜREK; editörler: Mehmet Nuri Şahin, Mehmet Çetin, Ank., Kültür Bakanlığı Yay., 3. Basım, 2010.

OCAKTAN, Mehmet; **Medyadaki Gizli Sol Faşizmin Amentüsü**, Star gazetesı, 16 Temmuz 2012.

OĞUZBAŞARAN, Bekir; **Necip Fazıl Gerçeği**, Konya, Nüve Kùltür Merkez Yay., 2011.

OKAY, Doç. Dr. M.ORHAN; **Necip Fazıl Kısakürek**, Ank., Kùltür Bakanlığı Yay., 1987.

OKAY, M.Orhan; “Necip Fazıl Şiiri ve Poetikası” **Necip Fazıl Kısakürek**, Ank. Kùltür Bakanlığı Yay., 3 Basım, 2010.

OKAY, M.Orhan; **Edebiyat ve Kùltür Dünyamızdan: Makaleler, Denemeler, Sohbetler**, Ank., Akçağ Yay., 1991.

-----; **Poetika Dersleri**, İst., Dergâh Yay., 2011.

.....; “Çile’dekiler ve Çöplüğe Atılanlar”, **Türk Şiiri Hece Özel Sayısı**, Ank., Hece Yay., S. 9, Ocak 2005.

OKAY, Prof. Dr. Orhan; **Konuşmalar: Mülâkat-Sohbet-Anket-Açık Oturum**, Ank., Akçağ, 1998.

OKAY, Orhan; **Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı Tarihi**, İst., Dergâh Yay., 3.Basım, 2011.

-----; **Edebiyat ve Edebi Eser Üzerine**, İst., Dergâh Yay., 2011.

-----; **Kendi Sesinin Yankısı**, İst., Etkileşim Yay., 2. Basım, 2009.

-----; **Sanat ve Edebiyat Yazıları**, İst., Dergâh Yay., 1990.

.....; “İnsan, Sanatçı/Şair ve Düşünür Olarak Bir Necip Fazıl Portresi”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

OLGUNER, Fahrettin; “Eflâtun”, **İslâm Ansiklopedisi**, İst., C.10, DV Yay., 1994.

ORÇAN, Mustafa; “Geçiş Dönemi Aydınların “Çile”si!”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ÖNAL, Mehmet; “Necip Fazıl Kısakürek’in Muhasebe Şiiri”, **Yedi İklim**, S. 38, Yıl 5 Mayıs 1993.

-----; **Yeni Türk Edebiyatı : En Uzun Asrın Edebiyatına Teorik Bir Yaklaşım**, Ank., Akçağ Yay., 2009.

ÖNAL, Dr. Mehmet; **Yusuf Ziya Ortaç**, Ank., Bizim Büro Yayını, 2008.

ÖNCEL, Aziz Mahmut; “Necip Fazıl ve Modern Şiir Bağlamı”, **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010.

ÖRGEN, Ertan; “Necip Fazıl Kısakürek’in Şiirindeki İnsan ve Topluma Bir Bakış”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ÖZBAHÇE, Osman; “Necip Fazıl’ın Poetikası”, **“Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005.

ÖZÇELİK, Mustafa; “Bir Tavır İnsanı Olarak Necip Fazıl”, **Ayvakti Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi**, S. 128, Mayıs 2011.

-----; **Bizim Yunus**, Eskişehir, Uğur Ofset A.Ş., 2007.

ÖZDALGA, Elisabeth; **İslâmcılığın Türkiye Seyri: Sosyolojik Bir Perspektif**, İst., İletişim Yay., 2.Basım, 2007.

ÖZKAN, Fadime; **Hal bu ki Kral Şeffaf**, İst., Okur Kitaplığı, 2011.

ÖZKUL, M. Murat; “O ve Ben Bağlamında Bağlantısızlığımız”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ÖZTUNA, Yılmaz; **Bir Darbenin Anatomisi**, İst., Babıâli Kültür Yayıncılık, 12. Basım, 2010.

PLATON; **Devlet**, İst., Morpa Kültür Yay. Ltd., 2009.

“Platon”, **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, C.18, Interpress Basın ve Yayıncılık A.Ş., Tarihsiz.

SAFA, Peyami; **Yalnızız**, İst., Milli Eğitim Basımevi, 1989.

SAĞIROĞLU, Ekrem; **Necip Fazıl Şiirinde Ölüm Senfonisi**, Ank.,Esra Yay., 1997.

SAĞLIK, Şaban: “Necip Fazıl ve Öğretmen”, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı**, S. 63, Mayıs 2005.

.....; “Tiyatro Yazarı Olarak Necip Fazıl”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

SAMİ, Şemsettin; **Kâmûs-ı Türkî 1 A-F**, İst., Karakuşak Basın ve Yayın Limited Şirketi, 1985.

.....; **Kâmûs-ı Türkî 3 M-Z**, İst., Karakuşak Basın ve Yayın Limited Şirketi, 1985.

SERT, İsmail; “Fikir Öfkesiyle Kavrulan Bir Ömür”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

SEVİNÇ, Canan, “Bir Huzursuzluğun Şiiri, Örümcek Ağı’ndan Çile’ye Necip Fazıl Şiiri’nin Evreleri”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9,Ocak 2005.

ŞAHİN, İsmail;”Necip Fazıl’a Dair” **Eğitiminsesi**, S. 37,Eylül, 2011.

ŞAKAR, Cemal; “Gerisini Emanetçilerim Düşünsün”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

ŞEN, Prof. Dr.Mehmet Seyit; **Devletin Tanrılaşması**, İst., Timaş Yay., 1996.

TANYOL, Cahit; “Necip Fazıl Kısakürek”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

TAŞAR, Özkan; **Necip Fazıl Kısakürek Üstad**, İst., Mavilale Yay., 2011.

TAŞDELEN, Vefa; “Bir Adam Yaratmak’ın Güçlükleri”,**Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Necip Fazıl Özel Sayısı**, Mayıs 2005.

.....; “Necip Fazıl’ın Çilesi, Şiiri ve Poetikası Arasındaki İlişki Üzerine”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

“Thomas More”, **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, C.22, İnterpres Basın ve Yayıncılık A.Ş., Tarihsiz.

TOKTAŞ, Fatih; “İslam Felsefesi Karşısında Necip Fazıl”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

TOSUN, Necip ; “Devlet ve Kültür Politikaları”,**Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010.

.....; “Senaryo Romanlarım”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

TOZAL, Yunus Emre; “Muzaffer Doğan ile Üstad Necip Fazıl Üzerine”, **Ayvakti Düşünce – Kültür ve Edebiyat Dergisi**, Mayıs 2011.

TURAL, Sadık; **Sorularla Cevaplarla: Kültür, Edebiyat, Dil**, Ank., Ecdâd Yayın Pazarlama, 1992.

.....; **Şahsiyetler ve Eserler**, Ank., Ecdâd Yayın Pazarlama, 1999.

Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü (Sosyal Bilimler Sözlüğü), Ank., TÜBA Yay., 2011.

Türkçe Sözlük 1 A-J, Ank., TDK Yay., TTK Basımevi, 1988.

Türkçe Sözlük 2 K-Z, Ank., TDK Yay., TTK Basımevi, 1988.

USLUCAN, Fikret, “Öfke ve Hiciv: Necip Fazıl Şiirinin Bir Başka Ucu”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

UYGUN, Prof.Dr. Oktay; **İbni Haldun’un Toplum ve Devlet Kuramı**, İst., XII Levha Yayıncılık, 2008.

UYGUNER, Muzaffer; **Necip Fazıl Kısakürek (Yaşamı, Sanatı Yapıtlarından Seçmeler)**, Ank., Bilgi Yayınevi, 1994.

ÜSTEL, Aziz “Üç Ayda Yazdığım Kitap Üç Dört Saatte Okunuyor”, **Star gazetesi** (Star Pazar), 13 Mayıs 2012.

ÜLKEN, Hilmi Ziya; “Kumar”, **Büyük Doğu**, S. 70, 31 Ekim 1947.

“Ütopya” **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi**, C.23, İnterpres Basın ve Yayıncılık A.Ş., Tarihsiz.

“Ütopya”, **Sabah gazetesi**, 24 Eylül 2011.

VURAL, Hanifi; Yunus Emrede Ölüm Düşüncesi ve Ölümüne Dair İfade Sıklığı, **X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri (06–08 Mayıs 2010)**, hazırlayan: Prof.Dr. Erdoğan Boz, Eskişehir, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi, 2011.

YALSIUZUÇANLAR, Sadık; “Bir Karşı Tarih Yazımı, Son Devrin Din Mazlumları”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

YANAR, Işık; “Necip Fazıl Düşüncesinde Doğu-Batı ve Modernleşme”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

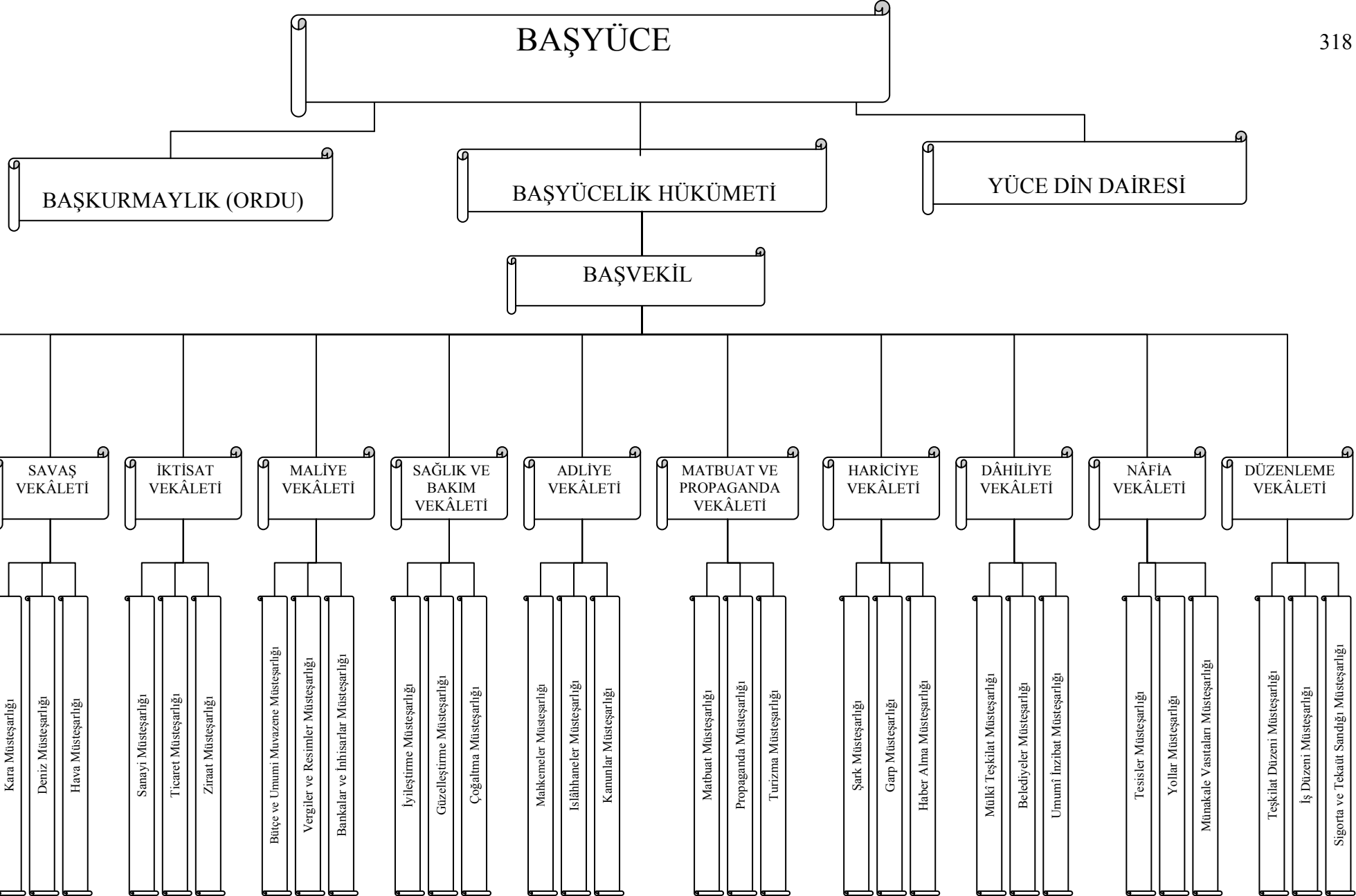
YETİŞ, İshak; “Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar”, **Hece Dergisi Necip Fazıl Özel Sayısı**, S. 9, Ocak 2005.

YILDIRIM, Ercan; “Hani Bunun Şairi”, **Karagöz Şiir ve Temaşa Dergisi**, Ekim-Kasım-Aralık 2010.

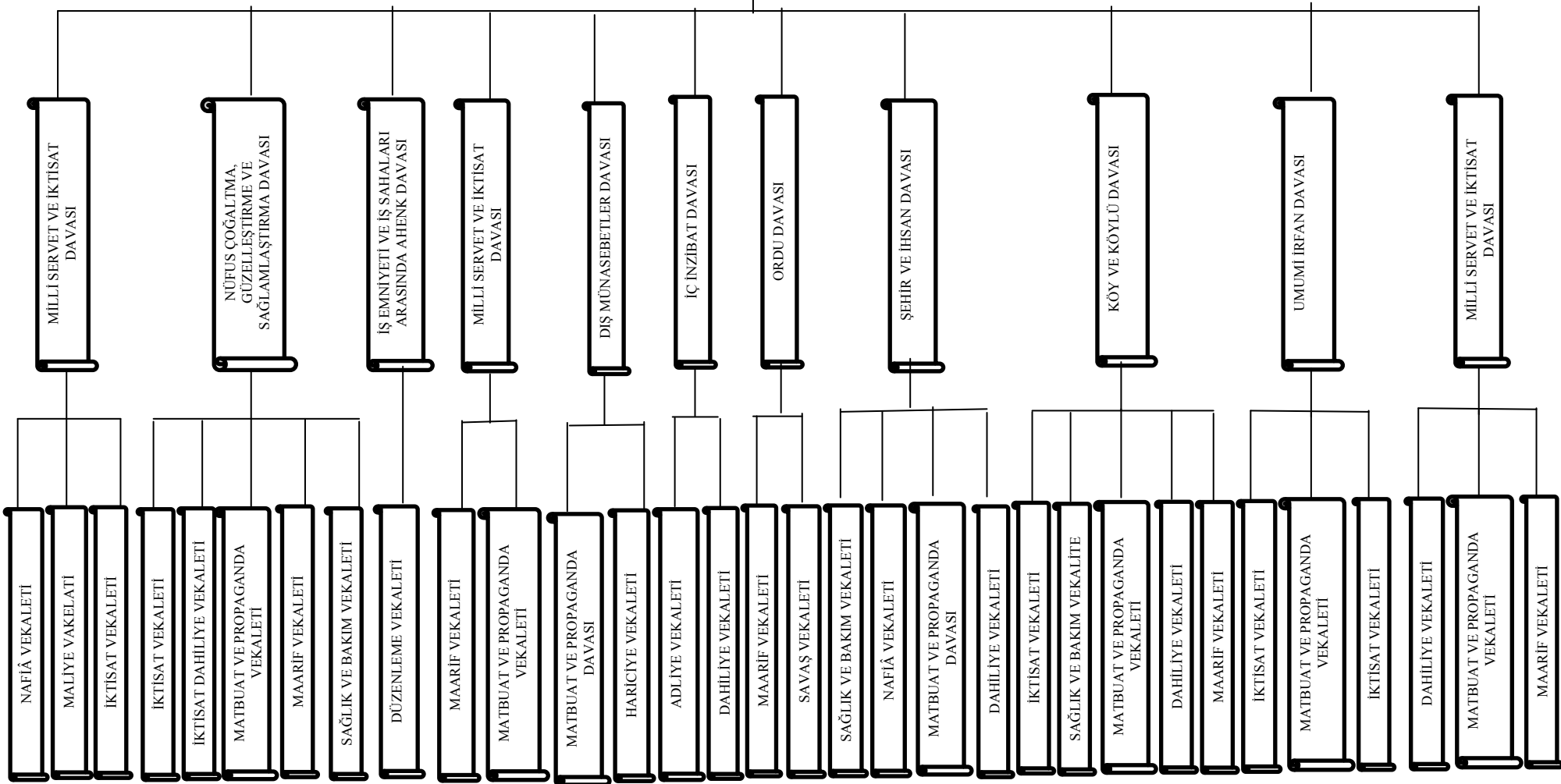
YILMAZ, Durali; **Romanımız ve İnsanımız**, İst., Dilek Matbaası, 2.Basım, 1985.

YILMAZ, Mustafa; **Dul Kadının Oğulları**, Bursa, Miga Ajans Pazarlama Ltd. Şti, 4.Basım, 2011.

YİĞİTBAŞ, Maksut; **Gülün Ustası Hilmi Yavuz**, İst., Karakutu Yay., 2008.

BAŞYÜCELİK DEVLETİNİN 11 DAVASI VE İŞBİRLİĞİ YAPILACAK VEKÂLETLER

EK: II, Başyücelik Hükümetinin 11 Davası, İdeolocyca Örgüsü 'ne göre düzenlenmiştir.

Türkçe ÖZET

[ÇELİK, Mustafa],[Necip Fazıl'a Göre Devlet ve Edebiyat Bağlamı],[Yüksek Lisans Tezi],Ankara,[2013].

Necip Fazıl Kısakürek, 79 yıllık hayatında hemen her alanda eserler veren, Anadolu'da başladığı konferanslarını Avrupa'ya taşıyan, zor şartlar altında uzun yıllar dergi ve gazete çıkaran ve attığı adımların hiçbirini geri almayan büyük mütefekkir ve sanatkârimızdır. Necip Fazıl, başta yaşadığı dönem olmak üzere günümüzde de farklılığını ve etkisini hissettirmiş ve hissettirmeye devam etmektedir.

O, milletin dertleriyle dertlenmiş, insanları ilgilendiren konularda yazılar yazmıştır. Maddî ve manevî çöküşümüzün sebeplerini ve tekrar eski günlere dönüşümüzün yollarını göstermiştir.

Çalışmamızda Necip Fazıl'ın başta edebiyat olmak üzere güzel sanatlara nasıl baktığını ve ideal devlet anlayışını nasıl ele aldığını tespit etmeye çalıştık.

Çalışmamız Önsöz, Giriş, Birinci Bölüm, İkinci Bölüm, Sonuç, Kaynakça ile Özet'ten oluşmaktadır.

Çalışmamızın Birinci Bölümünde, Necip Fazıl'ın başta sanat olmak üzere devlet ve edebiyat kavramlarına bakışı, edebî şahsiyeti, eserleri, birikim kaynakları ve tesirleri teferruatıyla ele alınmıştır.

İkinci Bölümünde ise, Necip Fazıl'ı devlet düşüncesine götüren unsurlar, devlet görüşünün merhaleleri ile ideal devlet "Başyücelik" ve onu oluşturan unsurlar ele alınmıştır.

Çalışmamızın sonuna ise araştırmalardan elde edilen netice eklenmiştir.

Anahtar Sözcükler:

1. Mütefekkir
2. Devlet

3. Edebiyat
4. Merhale
5. Başyücelik

ABSTRACT

[ÇELİK, Mustafa],[Stateand Literary Contextby Necip Fazıl'a] ,[Master of ScienceThesis], Ankara,[2013].

In his seventy-nine year life span Necip Fazıl Kısakürek who gave important pieces in almost every area, who carried his lectures from Anatolia to Europe, who published journals and newspapers during long years in very hard conditions and who never stepped back, was our important reflective person and savant. Since his life, Necip Fazıl has made feel his difference and effect and this effect still leading nowadays.

He got worried with our folk's problem wrote about the topics which was related to human. He showed the reasons of our financial and moral collapse and the way of returning our old good days.

In this study, we tried to determine how he interested in the fine arts, especially in literature and how he dealt with the concept of ideal state.

Our study consists of Preface, Entrance, First Part, Second Part, Conclusion, References and Summary.

In the first part, the mentality of Necip Fazıl about the concepts of state and literature especially in art, his literary personality, his pieces, his sources of knowledge and his effects was dealt very elaborate way.

About the second part, the factors which leaded Necip Fazıl to his state idea, the phases of his state idea and ideal state "Başyücelik" with its constituent factors was dealt.

At the end of the study, the conclusion from our searches was added.

Key Words:

1. Thinker
2. State
3. Literature
4. Milestone

5. Başyücelik